МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
КВНЗ «ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»

«СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ: ШЛЯХИ ІНТЕГРАЦІЇ ШКОЛИ ТА ВНЗ»

Матеріали V Міжнародної конференції

Харків, 17 квітня 2015 року

Харків – 2015

УДК 811.111:378.147

Затверджено до друку рішенням вченої ради факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (протокол № 3від 20.03.2015 р.)

Організаційний комітет конференції:

Голови:

Пасинок В.Г., доктор педагогічних наук, професор

Чорновол-Ткаченко О.О., кандидат філологічних наук, доцент

Булгакова В.Г., методист іноземних мов Харківської академії неперервної освіти

Члени організаційного комітету:

Сердюк В.М., кандидат філологічних наук, доцент

Ткаля І.А., кандидат філологічних наук, доцент

Секретарі:

Матвійчук О.М.

Пєшкова О.Г.

Адреса редакційної колегії:
61022, м. Харків-22, майдан Свободи, 4,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна,
факультет іноземних мов,
кафедра англійської мови, тел. (057) 707-53-50
engldpt@karazin.ua

До збірника увійшли матеріали, присвячені загальним проблемам навчання і контролю, теорії і методики викладання іноземних мов, питанням пов’язаним з дидактичними та психологічними аспектами навчання іноземних мов у ВНЗ та школі. Також висвітлюються професійна підготовка з іноземних мов та новітні освітні підходи.

Розраховано на наукових працівників, студентів та аспірантів усіх спеціальностей.

ISBN 978-966-285-197-7

© Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2015

ЗМІСТ

Аласанія М.В. (Харків)
ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЇХ ВПЛИВ НА НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС……11

Alieksieieva S.O. (Kharkiv)
eTWINNING IN AND BEYOND THE CLASSROOM……..……..……12

Бартощак В.Л. (Харків)
ЕЛЕКТОННЕ НАВЧАННЯ ЯК ОДИН ІЗ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ……...……...……...13

Бєляєва О.М. (Полтава)
УДОСКОНАЛЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО КОНТРОЛЮ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ…...……...……..15

Бірюкова К.В. (Харків)
ВЕБІНАРИ ЯК ФОРМА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ…...……...……..……...16

Водяницька І.М., Круглих Т.Ю. (Харків)
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ: ШЛЯХИ ІНТЕГРАЦІЇ ШКОЛИ ТА ВНЗ…...……...……...17

Вороніна Д.О. (Харків)
РОЛЬ ВИКЛАДАЧА У ВИКОРИСТАННІ КОМУНІКАТИВНОЇ МЕТОДИКИ…...……19

Вороніна К.В. (Харків)
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ АСПІРАНТІВ…...…….19

Воронова Є.М. (Харків)
ПРОЕКТ ЯК МЕТОД НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ТЕХНІЧНІЙ ШКОЛІ...…….21

Винник І.Г. (Харків)
РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ КОМУНІКАТИВНОГО МЕТОДУ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВІ…...…….....…….22

Гаврилова О.В. (Харьков)
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНТЕРНЕТ-РЕСУРСОВ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ………...……...…….23

Галушка Г.М. (Харків)
АУДІЮВАННЯ І ЧИТАННЯ АНГЛОМОВНИХ КАЗОК ЯК ШЛЯХ ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ…...……...……..24

Рябоконь Є. М., Гармаш О.В., Палій О.В. (Харків)
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕРАПЕВТИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ» АНГЛОМОВНИМ СТУДЕНТАМ З КРАЇН, ДЕ СПОВІДУЮТЬ ІСЛАМ…...……...…….26

Grebeniuk L.J. (Kosice, Slovenska Republika),
Matviichuk O.M. (Kharkiv)
ON THE WAYS OF IMPROVING LANGUAGE COMPETENCE IN ESL ELEMENTARY CLASSROOM…..……...…….27

Гусєва Г.Г. (Харків)
МОЖЛИВОСТІ ПРОФІЛІЗАЦІЇ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ НА ІНТЕГРОВАНІЙ МЕТОДИЧНІЙ ПЛАТФОРМІ CLIL…...……...……28

Дабдіна О.С. (Харків)
ВИКОРИСТАННЯ MOUSE MISCHIEF ДЛЯ АКТИВІЗАЦІЇ РОБОТИ НА УРОЦІ….....30

Дегтярьова К.О. (Харків)
ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІСЕМІЧНИХ СЛІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ…..…….31

Дімітрієва О.М., Лелекіна Н.В., Волкова О.Є. (Харків)
СТВОРЕННЯ ПЕРЕДУМОВ УСПІШНОГО НАВЧАННЯ ВИПУСКНИКІВ ШКІЛ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ……...…...……...…….32

Довганюк Э.В. (Харьков)
К ВОПРОСУ ОБ УСПЕХЕ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ…...……..….33

Довгополова Я.В., Чорновол-Ткаченко О.О. (Харків)
МІЖНАРОДНА НАУКОВА ПУБЛІКАЦІЯ: СЕКРЕТИ УСПІХУ..…….34

Дубинская И.В., Загревская В.С. (Харьков)
ПРОЕКТЫ ETWINNING – РАБОЧЕЕ ПРОСТРАНСТВО СОВРЕМЕННОЙ ШКОЛЫ....36

Євтушенко В.М. (Харків)
МЕТОДИ ОПТИМІЗАЦІЇ РОБОТИ У ГРУПІ…....…….37

Жаринова Е.Г. (Москва)
ОБУЧЕНИЕ НАУЧНО ТЕХНИЧЕСКОМУ ПЕРЕВОДУ В НЕЯЗЫКОВОМ ТЕХНИЧЕСКОМ ВУЗЕ……..…...……...…….37

Житницька А.А. (Харків)
ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ НАУКОВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ……..…...……...…….38

Жозе да Коста Г.О. (Харків)
ОН-ЛАЙН МЕРЕЖІ ЯК ПОТУЖНИЙ СТИМУЛ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ І ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ВИКОРИСТАННЯ ІТ-ТЕХНОЛОГІЙ…...……...…….40

Журавльова І.В. (Харків)
КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ…..…….42

Ilyenko O.L. (Kharkiv)
MEASURING THE IMPACT OF CLIL ON LANGUAGE SKILLS…….43

Качанова О.В. (Харківська область)
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ТА ГРОМАДЯНСЬКЕ ВИХОВАННЯ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ…...……...……...……44

Кашаба Н.А. (Харків)
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У МОЛОДШИХ КЛАСАХ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ…….....……...…….46

Казачінер О.С. (Харків)
КОРИГУВАННЯ ПОРУШЕНЬ ПИСЬМА ПІД ЧАС НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ……..…….47

Клименко О.І. (Харків)
СУЧАСНИЙ УРОК ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ. ВИКОРИСТАННЯ НОВИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОБОТІ НАД ЛЕКСИКОЮ НА ПОЧАТКОВОМУ ТА СЕРЕДНЬОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ…...……..…….49

Ковальова А.В. (Харків)
ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СПЕЦІАЛЬНОГО ВЖИТКУ…...…….…….50

Конева М.З. (Харьков)
СОВРЕМЕННЫЙ ПОДХОД К ОБУЧЕНИЮ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ...…….51

Кононенко Н.В. (Харьков)
ИНДИВИДУАЛЬНЫЕ КОНСУЛЬТАЦИИ – ДОПОЛНИТЕЛЬНЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ..52

Коновалова В.Б., Мирошниченко В.М. (Харків)
ПРИЙОМИ ПО ПОДОЛАННЮ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО НАВЧАННЯ У ВНЗ…...…….54

Кононова О.Л. (Харків)
НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ В АУДИТОРІЇ З ОЗНАКАМИ ДИСГРАФІЇ…….55

Kostenko V.G. (Poltava)
IMPLEMENTATION OF GENRE-BASED INSTRUCTIONS IN THE DEVELOPMENT OF STUDENTS' ACADEMIC WRITING COMPETENCY……..…….56

Курницька Н.М., Котова А.В. (Харків)
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У МОЛОДШІЙ ШКОЛІ..…….58

Котова А.В., Савченко Н.Н. (Харьков)
КЕЙС-МЕТОД КАК ОДИН ИЗ ИННОВАЦИОННЫХ ПОДХОДОВ В МЕТОДИКЕ ПРЕПОДОВАНИЯ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ...…….59

Kravets S.F. (Lviv)
CHALLENGES OF ESP COURSES…...…...……...…….60

Кузнецова Л.Є. (Харків)
ДЕБАТИ ЯК ФОРМА ІНТЕРАКТИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ СТАРШОКЛАСНИКАМИ…….…...……...…….62

Кузнєцова О.В., Тарасова С.О. (Харків)
ПОДОЛАННЯ ТРУДНОЩІВ АУДІЮВАННЯ В СТУДЕНТСЬКІЙ АУДИТОРІЇ..…….63

Кузнецова О.Ю. (Харків)
АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ…...…….64

Кузьмина В.С., Иванига А.В. (Харьков)
ВИДЫ ПИСЬМЕННЫХ ЗАДАНИЙ ДЛЯ ОБУЧЕНИЯ ЛЕКСИКЕ СТУДЕНТОВ СТАРШИХ КУРСОВ ЯЗЫКОВЫХ И НЕЯЗЫКОВЫХ ВУЗОВ….…….65

Курек Т. Г., Остроумова Н.Г. (Харьков)
МУЛЬТИМЕДИЙНАЯ ПРЕЗЕНТАЦИЯ КАК СОВРЕМЕННОЕ СРЕДСТВО ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ……..…...……...…….66

Куц М.О. (Кривий Ріг)
ІНТЕНСИФІКАЦІЯ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ НА СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ КУРСАХ ІНОЗЕМНИХ МОВ: ОГЛЯД ПРОБЛЕМИ…...…...…….68

Ланова А.М. (Харків)
ІНТЕЛЕКТ КАРТА, ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРИ РОБОТІ З МАТЕРІАЛАМИ З ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВСТВА….…….69

Ластовка К.И. (Харьков)
ДИДАКТИЧЕСКИЕ И ПСИХОЛОГИЧЕСКИ ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ ВСТПУТИТЕЛЬНОГО ЭКЗАМЕНА В МАГИСТРАТУРУ ПО АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ…….72

Легейда А.В. (Харків)
ХАРАКТЕРИСТИКИ АНГЛОМОВНОГО ПІСЕННОГО ДИСКУРСУ ЯК ОБ'ЄКТА ПРОДУКЦІЇ І РЕЦЕПЦІЇ В ЙОГО ВПЛИВІ НА МОРАЛЬНІ ОРІЄНТИРИ АКАДЕМІЧНОЇ АУДИТОРІЇ………...……...…….73

Ленская Е.О. (Харьков)
ПУТИ ПРЕОДОЛЕНИЯ КОММУНИКАТИВНЫХ БАРЬЕРОВ НА ЗАНЯТИЯХ ПО АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ У СТУДЕНТОВ НЕЯЗЫКОВЫХ ФАКУЛЬТЕТОВ.…….74

Lieshnova N., Pavlova L. (Kharkiv, Ukraine)
Strikauskas Y. (Lima, Peru)
POSITIVE ATTITUDE DEVELOPMENT IN OVERCOMING PROBLEMS AT AN ENGLISH LESSON……..…...……...…….76

Лопатіна М.М. (Харків)
НАВЧАННЯ ГОВОРІННЮ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЯК ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ В УМОВАХ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ…..…….78

Лукашенко И.Н. (Харьков)
ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ОБУЧЕНИЯ СВЕРХОДАРЕННЫХ ВЗРОСЛЫХ……...…...……...…….79

Луценко Л.В. (Харків)
ВИКЛАДАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЯК ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ ШЛЯХОМ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ……...…...……...…….81

Лучка Л.О. (Харків)
РОЗВИТОК ФОНЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ МУЛЬТИМЕДІЙНИМИ ЗАСОБАМИ НАВЧАННЯ……..…...……...…….82

Макаренко Л.Ф. (Харків)
ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ З ОНОМАСТИЧНИМ КОМПОНЕНТОМ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.…...……...…….83

Матвієнко В.В. (Харків)
ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПІВ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ОСВІТИ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ КУРСІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ…….....…….85

Мірошниченко Ю.Д. (Харків)
МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ...……86

Мітла О. А. (Харків)
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОГОЛОГІЇ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ...……...…….87

Моргунова С.О. (Харків)
ВИКОРИСТАННЯ АУТЕНТИЧНИХ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ СОЦІОЛІНГВІСТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ...…….88

Морозова І.І. (Харків)
ЛІНГВОКУЛЬТУРНИЙ ТИПАЖ ЯК ОДИНИЦЯ ВИКЛАДАННЯ АСПЕКТУ «АНАЛІТИІНЕ ЧИТАННЯ»……..…….90

Морозова Е.И. (Харьков)
ТИПЫ И ФУНКЦИИ ВОПРОСОВ, ИСПОЛЬЗУЕМЫХ ПРИ ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ…….....…….91

Nabokova D.O. (Kharkiv)
PRINCIPLES OF ASSESSING YOUNG LANGUAGE LEARNERS...…….92

Найдіна Є. С. (Харків)
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМ ЮРИДИЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ……..…….93

Nemchonok S.L. (the USA)
THE DISCUSSION……..…….95

Никитина Л.Д. (Харьков)
РОЛЕВАЯ ИГРА, КАК ЭФФЕКТИВНОЕ СРЕДСТВО РАЗВИТИЯ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ…….....…….96

Олексієнко О.В. (Харків)
ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІНЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ…….....…….97

Орач Ю.В., Туренко Р.Л.(Харьков)
ОРГАНИЗАЦИЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ..…….98

Pavlova L. V., Sergeyeva O. A (Kharkiv)
CO-OPERATIVE LEARNING AS AN EFFECTIVE APPROACH TO LANGUAGE TEACHING……..…….99

Pavlova L. V., Sergeyeva O. A (Kharkiv)
A COHERENT APPROACH TO TEACHING FOREIGN LANGUAGES…….101

Пасынок В.Г. (Харьков)
УСЛОВИЯ ПРОФЕССИОНАЛИЗМА ПЕДАГОГА…….…….102

Peshkova O.G. (Kharkiv)
SONGS AS A MEANS OF TEACHING GRAMMAR……..…….103

Петрушова Н. В. (Полтава)
МОДЕЛЬ ОРГАНИЗАЦИИ РАБОТЫ СО СТУДЕНТАМИ ПРИ ДИСТАНЦИОННОМ ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ…….…….105

Прокопенко А.А. (Харьков), Шикалова О.В. (Амстердам, Голландия)
РОЛЬ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ…….106

Пронь І.О., Зінченко Л.В. (Харків)
МОЖЛИВОСТІ ІНТЕРАКТИВНОЇ ПРЕЗЕНТАЦІЇ POWERPOINT НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ…….…….107

Прищенко Н.В. (Дергачі)
ІНФОРМАЦІЙНІ ТА ІНТЕГРАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ФУНКЦІЇ МОТИВАЦІЇ НАВЧАННЯ В УЧНІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ...108

Птушка А.С. (Харків)
РОЛЬОВА ГРА У НАВЧАННІ ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННЮ УЧНІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ……..…….109

Рибіна І.М. (Харків)
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ШКОЛІ.…….110

Різниченко А.В. (Суми)
ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНОЇ МОВИ...…….112

Рыбакова Е.В.
К ВОПРОСУ О ПРОДУКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ СМИ, КАК ДОПОЛНИТЕЛЬНОГО МАТЕРИАЛА НА ЗАНЯТИЯХ ПО УСТНОЙ ПРАКТИКЕ..….113

Рубцов І.В. (Харків)
ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ…….…….114

Рубцова М.А. (Харків)
ВИКОРИСТАННЯ ТВОРЧИХ ДИКТАНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.115

Самохина В.А. (Харьков)
О ВАЖНОСТИ ОБУЧЕНИЯ СТИЛИСТИКЕ ПРАВИЛЬНОЙ РЕЧИ.…….116

Сапрун И.Р, Старцева Н.Н. (Харьков)
ПРИМЕНЕНИЕ ВИДЕО-РЕСУРСОВ НА ЗАНЯТИЯХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА СТУДЕНТАМИ ВУЗОВ……..…….118

Семеняга О.М. (Харків)
ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ «СИТУАЦІЇ УСПІХУ» ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ…….……119

Ковтун А. А., Сердюк В. Н., Беляева О. Ю. (Харьков)
ЯЗЫКОВАЯ ЛИЧНОСТЬ – НОСИТЕЛЬ ЯЗЫКОВОГО СОЗНАНИЯ..….……121

Скарлупіна Ю.А. (Суми)
СЛОВОТВОРЕННЯ У ВИВЧЕННІ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ…….……...122

Скрыпник И.Ю., Черныш Т.В. (Харьков)
ПРЕЗЕНТАЦИЯ КАК СПОСОБ ОБУЧЕНИЯ ИНОЯЗЫЧНОМУ ПРОФЕССИОНАЛЬНО ОРИЕНТИРОВАННОМУ ГОВОРЕНИЮ…….……123

Солуянова Г.А. (Харків)
БІНАРНІ УРОКИ ЯК ЕЛЕМЕНТ БІЛІНГВАЛЬНОГО НАВЧАННЯ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ…….……...124

S.I. Sotnykova (Charkiw)
AUFGABEN FÜR DIE ENTWICKLUNG DER REZEPTIVEN FERTIGKEIT HÖREN IM DAF-UNTERRICHT…….……...126

Стрельченко Д.В., Бевз Н.В. (Харків)
ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ МУЛЬТИМЕДІА ТЕХНОЛОГІЙ ЯК НЕОБХІДНОЇ ЧАСТИНИ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ…….……127

Тарабарінова Н.Л. (Харків)
НЕТРАДИЦІЙНІ ФОРМИ УРОКУ…….……..128

Tarshyna S. (Kharkiv)
SCHOOL EXPERIENCE IN METHODOLOGY SELECTION IN TEACHING GRAMMAR PROFILING STUDENTS FOR LINGUISTIC HIGH SCHOOL…….….130

Терещенко О.Ю. (Харьков)
ВЗАИМОСВЯЗЬ МЕТОДИКО-СТРАТЕГИЧЕСКОГО И СОЦИАЛЬНО-ОРИЕНТИРОВАННОГО АСПЕКТОВ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ……...131

Ткаля И.А., Волкова А.Г. (Харьков)
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПРЕЦЕДЕНТНЫХ ФЕНОМЕНОВ В ПРЕПОДАВАНИИ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ…….……..132

Томах Т.І, Сорокіна Г.М. (Харків)
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ…….……134

Устюжин И.Б. (Харьков)
БАЙРОН В ХАРЬКОВСКОМ УНИВЕРСИТЕТЕ…….……135

Feshchenko O.V. (Kharkov)
CREATIVE WRITING…….…….137

Фрицюк В.А. (Вінниця)
ПРОФЕСІЙНИЙ САМОРОЗВИТОК ПЕДАГОГА…….……...138

Kholmogortseva I.S. (Kharkiv, Ukraine),
Baker M.G. (Branson, MO, the USA)
DIALOGISM OF CULTURE AS AN ESSENTIAL PRINCIPLE OF TEACHERS' PROFESSIONAL COMPETENCE…….…….139

Черкашин С.В.(Харьков)
ПОВЫШЕНИЕ СТЕПЕНИ МОТИВАЦИИ СТУДЕНТОВ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ…….……...…….140

Черкашина Н.І. (Харків)
ЕКОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО МОВИ ЗА ЗМІСТОМ ТА ІНТЕГРОВАНИМ НАВЧАННЯМ (CLIL)…….…….142

Чернышова Н.В. (Харьков)
МУЛЬТИМЕДИЙНАЯ ПРЕЗЕНТАЦИЯ В ОБУЧЕНИИ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ…..143

Чирва Т.Д. (Харків)
РОЛЬ УРОКІВ ТЕХНІЧНОГО ПЕРЕКЛАДУ В ПІДВИЩЕННІ ІНТЕРЕСУ УЧНІВ ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ…….……144

Шамаєва Ю.Ю., Дудоладова О.В., Дудоладова А.В. (Харків)
ЕМОЦІЙНО-КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПІДХІД У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ…...……...……..…...145

Шарун Ю.Ф., Скрыль О.И. (Харьков)
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРОЦЕССЕ ПРЕПОДАВАНИЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА…...……...……..…147

Scherbak O.S. (Kharkiv)
SHORT MESSAGE SERVICE (SMS) LANGUAGE AND WRITTEN LANGUAGE SKILLS: EDUCATORS' PERSPECTIVES…….……148

Щербина І.Ю. (Кривий Ріг)
ОРГАНІЗАЦІЯ УРОКУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОГО НАВЧАННЯ…….……..149

Щур Н.М. (Харків)
HOW CAN WE HELP LEARNERS LEARN VOCABULARY……...…….150

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЇХ ВПЛИВ НА НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Аласанія М.В. (Харків)

Сучасна вища освіта переживає період змін, пов'язаних переважно з впровадженням інформаційних технологій у процес навчання. Ці зміни тягнуть за собою не тільки освоєння нових технічних засобів, а й вдосконалення форм і методик викладання, а також застосування нових підходів до навчання [2, с. 3-4].

Основною метою навчання іноземних мов у немовних ВНЗ є оволодіння комунікативною компетенцією іноземною мовою, вміння застосовувати свої теоретичні знання мови на практиці і вільно орієнтуватися в середовищі мови, що вивчається. Для цього викладачеві необхідно створити такі ситуації спілкування на заняттях з іноземної мови, які максимально наближені до реалій ділового і повсякденного життя і відповідають індивідуально-психологічним особливостям освоєння мови студентами. Досить успішно впоратися з цією метою допомагає застосування інноваційних комп'ютерних технологій.

Важливою характеристикою сучасних комп'ютерних технологій є їх інтерактивність [3, с. 10]. Вплив спрямований від автора (викладача) до одержувача інформації (студента), при цьому одержувач (студент) не пасивний, він, у свою чергу впливає на автора (викладача). Цей вплив здійснюється не тільки можливістю в будь-який момент переключити кнопку або піти на інший сайт, це і можливість безпосереднього втручання, питання, коментарі з боку одержувача інформації (студента).

Технології, які можна використовувати на заняттях з англійської мови, включають в себе електронні лабораторії та навчальні Інтернет-ресурси із застосуванням персональних комп’ютерів, планшетів та мультимедійного проектору. Ці технології сприяють подоланню психологічного бар'єру у використанні мови, що вивчається, розвитку міжкультурної компетенції і таких мовних факторів, що підвищують ефективність навчання спілкуванню на іноземній мові, як комунікативність і інтерактивність.

Віртуальні лабораторії являють собою універсальну систему навчання англійської мови та допомоги в роботі викладача. Застосування електронних лабораторій видавництва Longman "MyEnglishLab" [4], в тому числі "MyAcademicConnectionsLab", "MyLanguageLeaderLab", як на заняттях, так і в позааудиторний час, дозволяє розвивати в учнів одночасно декілька навичок англійської мови – читання, письма та аудіювання. Використання на заняттях електронної лабораторії "MyLanguageLeaderLab" до підручника "Language Leader" у переліку завдань, запропонованих студентам по кожному з розділів підручника, є диктанти, тестування, аудіо- та відеоматеріали, тексти для читання та аналізу, лексико-граматичні вправи. Крім того, лабораторія економить час викладача і студента завдяки можливості моментальної комп'ютерної перевірки домашніх завдань і складання «рейтингу» успішності студентів [1, с. 317]. Таким чином, застосування електронних лабораторій має ряд цінних переваг, що включають економію часу в навчальному процесі, можливість інтерактивного (дистанційного) спілкування зі студентами, комп'ютерної та індивідуальної

перевірки виконання домашніх завдань, створення додаткових домашніх завдань з кожного заняття.

Використання *навчальних Інтернет-ресурсів* на заняттях дуже зручно, плідно і перспективно. Процес навчання стає більш привабливим для студентів, оскільки вони отримують необмежений доступ до більш «свіжих» і цікавих країнознавчих матеріалів, що вигідно відрізняється від застарілих текстів в підручнику.

У цілому необхідно зауважити, що використання нових комп'ютерних технологій у сфері навчання англійської мови дозволяє створити унікальне навчальне середовище, в якому, з одного боку, активізується діяльність кожного студента в процесі навчання (складання доповідей, підготовка презентацій тощо), а з іншого, створюються ситуації для колективної діяльності студентів (перегляд відеофільмів, прослуховування аудіозаписів тощо), проявляється їх творча активність і індивідуально-особистісні особливості. За допомогою застосування Інтернет-ресурсів студенти поступово долучаються і до дослідницької діяльності, формуючи навички орієнтування у величезному інформаційному просторі і самостійного прийняття рішень, що є основним завданням навчання не тільки англійської мови, але й будь-якого предмету у сфері вищої освіти.

Література:

1. Актуальные проблемы экономики и новые технологии преподавания (Смирновские чтения): Материалы XII международной научно-практической конференции (22 марта 2013 г., Санкт-Петербург), – СПб. : Изд-во МБИ, 2013. – С. 315-348. 2. Инновационные технологии в образовании. Под ред. Абылгазиева И. И., Ильина И. В. – Вып. № 2. – М. : МАКС Пресс, 2011. – 141 с. 3. English for IT specialists: Student's book. Под ред. Стишковой Л. И. Андреевой Т. В., Николаевой Е. Е., Шауб Н. В. СПб: МБИ, 2011. – С. 5-34. 4. My English Lab. [Access mode]: http://www.myenglishlab.com.

eTWINNING IN AND BEYOND THE CLASSROOM

Alieksieieva S.O. (Kharkiv)

The eTwinning's motto "The community for schools in Europe" is rapidly becoming a reality. The key idea in eTwinning projects is forming a net of educators and schools from different states, members of the eTwinning programme, with a focus on partnerships involving efficient and effective cooperation, mediated by information and communication technologies.

Since 2013 the improvement of education process in Ukraine has been provided by eTwinning Plus projects through the effective cooperation, discovery, investigation, problems solving etc. Teachers present important ideas in many ways and give students various opportunities to indicate what they have learned. Despite a lot of previous e-learning efforts that failed because of the lack of social interaction and the minimal flexibility and adaptability, eTwinning provides more opportunities of interaction, combining the traditional schooling and innovative approaches in the education. These projects don't replace the national curricula but, on the contrary, they strengthen them, with absolute respect for the set of courses and the content offered at school.

Communication is becoming increasingly digital with multimodal, multimedia technologies, screen-based interfaces, and expanding networks. Jobs require professionals to use the Web and tools such as wikis, blogs, and digital content for research, collaboration, and communication. Using these real-world tools in the classrooms creates learning opportunities that prepare students to be more productive members of a globally competitive workforce. Varied digital technologies provide teachers of any content area with a different approach to integrating the skills of the 21st century. eTwinning Plus encourages Ukrainian teachers to explore new technologies and to investigate ways to use digital tools as a resource supporting classroom learning. The possibilities are endless! For example, our students at Kharkiv gymnasia № 82 use the iPad as a note-taking, organizational, and creation tool. Creation apps like iMovie and Book Creator, Animoto take advantage of the iPad 2's camera function to create projects for class. Apps like Kahoot, Google Docs, iStudiez and inClass are used by many students to organize homework, exams, and projects.

Furthermore, the new programme Erasmus+ has decided to reinforce the role of eTwinning with the aims to promote collaborative learning, project-based pedagogy and European cooperation among schools, universities and other institutions. Moreover, it aims at supporting the use of digital technology in learning, teachers' professional development and peer-learning. eTwinning is an important part in the development plan for KA2 (Key Action 2: cooperation for innovation and exchange of good practices), and is intended to be used as the digital platform for collaboration for all kinds of partnerships: schools and universities.

In conclusion, it should be mentioned that today eTwinning has been developed as an enormous network of partner schools, perhaps the biggest in the history of education in order to extend teachers' professional development so as to advance their skills in pedagogy, collaboration, and school innovation. At the same time eTwinning projects promote social development offering the prospect of connections between classrooms across cultures, fostering cultural creativity, increasing democratic participation, enhancing social cohesion and the integration of different cultural groups and individuals with different abilities. Definitely, in the coming years eTwinning Plus is going to be an essential part of the teaching-learning activities in most Ukrainian schools as eTwinning offers teachers and pupils the opportunity to teach and learn content in a foreign language in collaboration with other teachers and pupils in other countries in Europe, a suitable environment where language comes alive, pupils become more confident and autonomous, and they acquire new ICT skills and learn about other cultures.

ЕЛЕКТОННЕ НАВЧАННЯ ЯК ОДИН ІЗ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Бартощак В.Л. (Харків)

На заняттях англійської мови за допомогою ІКТ можна вирішувати цілий ряд дидактичних завдань: формувати навички й уміння читання, використовуючи матеріали глобальної мережі; удосконалювати уміння письмового мовлення учнів; поповнювати словниковий запас; формувати мотивацію до вивчення англійської мови. Інтенсивний розвиток інформаційно-комунікаційних

технологій, вільний доступ до системи Інтернет, різноманітність комп'ютерного та програмного забезпечення надали можливість використання інтерактивних ресурсів у навчальному середовищі, що отримало назву E-learning. Під поняттям E-learning розуміється система електронного навчання, синонім таких термінів, як електронне навчання, дистанційне навчання, навчання із застосуванням комп'ютерів, мережне навчання, віртуальне навчання, навчання за допомогою інформаційних, електронних технологій.

При вивченні іноземної мови E-learning може здійснюватися такими способами:

- Синхронне навчання – у цьому випадку вчитель та учень одночасно присутні в системі навчання. Цей тип навчання повністю відтворює ситуацію взаємодії вчителя та учня в класі. Завдяки системі управління навчанням така взаємодія дозволяє реалізувати принципи "живого навчання", і включає Webinars – вебінари (семінари засновані на веб технологіях), текстові й голосові чати.
- Асинхронне навчання – вчитель і учень присутні в системі не одночасно, але завдяки тому, що система накопичує статистику навчання, накопичує питання й результати виконання завдань, вчитель має можливість брати участь у процесі з незначним запізненням. Таке навчання називається асинхронним. Так само навчання може бути повністю автоматизованим і не вимагати участі вчителя.
- Змішане навчання (Blended Learning) – має на увазі різні комбінації синхронних і асинхронних технологій навчання. Це може бути як комбінація різних форм електронного навчання, так і комбінація електронних і контактних (традиційних) форм навчання. Змішані можливості навчання безмежні й можуть також включати наставництво.

Традиційні методи навчання (словесні, наочні, практичні) в умовах електронного навчання використовують специфічні сервіси навчання в умовах інформаційно-освітнього середовища (електронної пошти, форумів, чатів, веб-сайтів) на основі форматів подання інформації (гіпертексту, гіпермедіа, аудіо - і відеофрагментів, інтерактивних тестів і т. ін.).

До переваг "E- learning " відносять:

- Мобільність. Доступ до програм навчання в будь-якому місці й у будь-який час.
- Інтерактивність. Одночасний доступ необмеженої кількості учнів.
- Неформальність. Процес навчання відбувається в комфортній обстановці.
- Економічність. Скорочення витрат на навчання.
- Технологічність. Запис і відтворення навчальних матеріалів.
- Індивідуальний підхід. Можливість персоналізації програми під кожного учня.

Серед недоліків "E- learning " можна виділити:

- Відсутність особистого спілкування між вчителем та учнем (відбувається менш ефективна, безособистісна передача знань). Також не вистачає спілкування між учнями.

- Необхідність наявності в учнів сильної особистої мотивації, вміння вчитися самостійно, без постійної підтримки і спонукання вчителя.
- Відсутність можливості негайного практичного застосування отриманих знань з наступним обговоренням питань, що виникли, з вчителем і роз'ясненням ситуації на конкретних прикладах.
- Учні не завжди можуть забезпечити себе достатнім технічним оснащенням – мати комп'ютер і постійний вихід в Інтернет.

УДОСКОНАЛЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО КОНТРОЛЮ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Бєляєва О.М. (Полтава)

В умовах входження України до загальноєвропейського науково-освітнього простору підвищення конкурентоспроможності випускників українських вишів і якості вітчизняної вищої освіти набувають особливої актуальності. У сучасних дослідженнях якість освіти розглядається як інтегральна характеристика освіти, що відображає ступінь відповідності результатів навчальної діяльності нормативним вимогам і реаліям сьогодення [1, с. 220].

Аналіз психолого-педагогічних досліджень дає змогу стверджувати, що одним із факторів підвищення якості вітчизняної вищої освіти є вдосконалення педагогічного контролю (ПКР). У сучасній системі оцінювання навчальних досягнень студентів, на думку вчених, на особливу увагу заслуговують такі аспекти ПКР, як: удосконалення й урізноманітнення старих, а також розробка й упровадження нових форм, методів і засобів ПКР; подальший пошук і дотримання єдиних, чітких, науково обґрунтованих критеріїв оцінювання компетенцій майбутніх фахівців різного профілю; ефективність ПКР; відповідність методів оцінювання різним видам навчальної діяльності студентів; розвиток у студентів навичок самоконтролю і самоаналізу; підвищення рівня психолого-педагогічної компетентності викладачів вишів[1; 2; 3; 4].

Будучи важливим компонентом практичної діяльності викладача, ПКР (як єдність перевірки, оцінювання й обліку) дає змогу виявляти переваги та недоліки методів і прийомів навчання, встановлювати взаємозв'язки між плановаными і фактично досягнутими результатами навчальної діяльності студентів, оцінювати їх навчальні досягнення, виявляти прогалини в ЗУН студентів, а також визначати оптимальні шляхи усунення виявлених прогалин.

На відміну від традиційної системи, за якої контроль переважно полягав у виявленні та констатації результатів навчальної діяльності студентів, нині його функції значно розширилися. Слід погодитися з науковцями [1; 2; 3; 4], котрі вважають, що в процесі оцінювання результатів навчальної діяльності студентів реалізуються такі функції ПКР: навчальна (освітня), власне контролювальна й оцінна, діагностично-коригувальна, прогностично-методична, стимулювально-мотиваційна, розвивальна, виховна. Безумовно, що в реальному педагогічному процесі вказані вище функції не існують автономно, а взаємодіють. При цьому ступінь цієї взаємодії та ефективність ПКР зумовлюються наявністю базових компетентностей викладача.

Основні завдання системи оцінювання на сучасному етапі вчені вбачають у визначенні рівня сформованості компетенцій студентів; виявленні, перевірці й оцінюванні рівня здобутих ЗУН студентів; порівнянні фактичних результатів навчально-пізнавальної діяльності студентів із запланованими; оцінюванні відповідності змісту, форм, методів і засобів навчання конкретної дисципліни галузевим стандартам; стимулюванні систематичної самостійної роботи і пізнавальної активності студентів; розвиткові їх творчих здібностей, формуванні позитивної мотивації як до навчання в цілому, так і до вивчення окремої дисципліни; вивченні та поширенні передового педагогічного досвіду та щонайширшому впровадженні інноваційних методів оцінювання навчальних досягнень студентів[1].

Таким чином, удосконалення системи педагогічного контролю набуває неабиякого значення у процесах забезпечення якості вищої освіти і підготовки конкурентоспроможних випускників вітчизняних вишів.

Література:

1. Євтух М. Б. Інноваційні методи оцінювання навчальних досягнень [монографія] / Євтух М. Б., Лузік Е. В., Дибкова Л. М. – К. : КНЕУ, 2010. – 248 с. 2. Карпенко О. В. Управлінський облік: методика викладання у вищій школі : [навч. посіб.] / О. В. Карпенко. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 244 с. 3. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : [навч. посіб.] / А. І. Кузьмінський. – К. : Знання, 2005. – 486 с. 4. Туркот Т. І. Педагогіка вищої школи : [навч. посіб.] / Т. І. Туркот– К. : Кондор, 2011. – 628 с.

ВЕБІНАРИ ЯК ФОРМА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

Бірюкова К.В. (Харків)

Сьогодні в Україні триває процес швидкого наповнення освіти інформаційно-комунікаційними технологіями (далі ІКТ), що викликає необхідність якісної оцінки сучасних підходів до освітнього процесу з погляду їхньої адекватності новим життєвим реаліям XXI століття, адже інформаційно-комунікаційні технології є технологічним базисом знань громадян нашої країни.

Мережа Інтернет постійно розширює свої можливості, сервіси, розміщену з її допомогою інформацію, яка є значущою з точки зору освіти. Так, сучасні засоби телекомунікації, залучені майже в усі галузі освітньої діяльності, використовуються у процесі підготовки школярів і студентів, дають можливість появи нових форм освіти, без яких стає неможливим розв’язання постійно поновлюваного спектру завдань, що висуває сучасна освіта.

Впровадження сучасних ідей і технологій освіти в сукупності з сучасними розробками в галузі інформаційних засобів є потужною науково-педагогічною базою, що сприяє розвитку дистанційного навчання [2].

Дистанційне навчання – сукупність сучасних технологій, що забезпечують доставку інформації в інтерактивному режимі за допомогою використання ІКТ від тих, хто навчає (викладачів) до тих, хто навчається (студентів чи слухачів).

В умовах переходу до дистанційного навчання вебінари стають базовою технологією, забезпечуючи інтерактивну взаємодію учнів і викладачів. На

сьогоднішній день вебінар – це одне з найбільш прогресивних та ефективних засобів дистанційного навчання, яким користуються сучасні педагоги. Володіючи масою переваг, вебінар як формат навчання, здатний стати серйозною альтернативою традиційним формам занять [3].

Вебінар – це технологія, яка дозволяє в повній мірі відтворити умови колоборативної (спільної) форми організації навчання, а саме семінарського, лабораторного занять, лекцій, використовуючи засоби аудіо- , відеообміну даними та спільної роботи з різноманітними об'єктами, незважаючи на те, що його учасники можуть фізично знаходитися в різних місцях. Таким чином створюється віртуальна «аудиторія», що об'єднує всіх учасників вебінару. Вебінаром можна вважати віртуальний семінар, організований за допомогою Інтернет-технологій [1].

Вебінари мають цілу низку переваг: повна відсутність географічних обмежень; розмір аудиторії, обмежений лише технічними можливостями та завданнями заходу; суттєва економія часу та засобів як організатора, так і учасників; інтерактивна взаємодія учасників; зручність – сприймання інформації у зручній обстановці без зайвих відволікаючих факторів; запис вебінару для подальшого використання в роботі після його завершення.

Хоча у цілому світі вебінари досить поширено впроваджуються у навчально-виховний процес, у нашій країні ця форма найчастіше зустрічається при організації професійного навчання дорослої аудиторії. Враховуючи усі переваги використання вебінарів та особливості їх проведення, впровадження такої форми навчання буде доцільнішою на старшому етапі. Таким чином можна залучати спеціалістів консультантів чи то носіїв мови до живого спілкування у класі.

Отже, технологія вебінарів має значні дидактичні можливості та сприяє розвитку групової форми роботи в класі, що може поліпшити засвоєння навчального матеріалу.

Література:

1.Ігнатенко О.В. Умови використання технології ВЕБ 2.0 (вебінарів) у навчальному процесі / О. В. Ігнатенко. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті.: http://gnpu.edu.ua/files/VIDANNIY/Visnuk_15_1/V15_1_159_164.pdf 2. Літвінова Т. В. Дистанційне навчання в загальноосвітній школі: потреба чи неминучість?/ Т. В. Літвінова. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до журн.: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/22997/. 3. Талапов Т. Вебінар – сучасний елемент дистанційної освіти/Т.Талапов. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/school/manage/34854/

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ: ШЛЯХИ ІНТЕГРАЦІЇ ШКОЛИ ТА ВНЗ

Водяницька І.М., Круглих Т.Ю. (Харків)

На сучасному етапі інтеграція України до Європи потребує суттєвих змін у системі освіти нашої держави. Особливого значення набуває підвищення ефективності навчання іноземної мови, зокрема англійської, саме тому наша

робота присвячена сучасним підходам до навчання іноземної мови: шляхам інтеграції школи та ВНЗ.

Проблема розроблення та використання сучасних підходів до навчання іноземної мови дуже ретельно розглядається багатьма науковцями, серед яких І.Д. Бех, Н.М. Васильєва, К.Д. Гончарова, І.М. Дичківська, В.І. Зінченко, А.Я. Савченко, І.О. Зимня, З.М. Нікітенко, І.Л. Бім, Н.Д. Гальскова. У сучасній методичній літературі видокремлюють чотири основні підходи до навчання іноземної мови (ІМ): біхевіористичний підхід; інтуїтивно-свідомий; комунікативний підхід та когнітивний підхід [1, с. 261]. Розвиток та модернізація освіти у ВНЗ потребує проведення широкого кола наукових досліджень і розробок. Випускники ВНЗ повинні володіти іноземною мовою на достатньому для особистісного та професійного спілкування рівні, а для цього потрібно забезпечити ефективність навчання та покращити якість отриманих знань. [2, с. 7; 4, с. 187; 5, p. 7- 8; 6]. Сучасне навчання загалом і навчання іноземних мов зокрема має бути дитиноцентричним, цілісним, емоційним і обов'язково спрямовуватися на формування в учнів та студентів ВНЗ комунікативної компетенції, які будуть забезпечувати входження особистості в інший соціум і сприятимуть їх соціалізації в новому для них сучасному суспільстві. У ході нашого дослідження з'ясувалось, що в наш час перед учителями шкіл і викладачами ВНЗ задача є не просто дати учням і студентам знання, а формувати в них компетентності, що допомагатимуть їм у майбутньому житті у новому демократичному суспільстві. У цьому процесі саме вчителі іноземних мов забезпечують молодь уміннями і навичками міжнародного спілкування. Навчити і виховати таку особистість може тільки високопрофесійний педагог, головною вимогою для якого є його професійна мобільність. Ураховуючи вищесказане, можна зробити такі висновки, що фахівці такого рівня вміють приймати та реалізувати нестандартні рішення, усувати стереотипи. Що стосується інтеграції школи та ВНЗ, то одним із шляхів є неперервна освіта педагогічних працівників, яка останнім часом здійснюється дуже активно завдяки мережної взаємодії навчальних закладів різного рівня. Сподіваємося, що спільними зусиллями вчителів шкіл і викладачів ВНЗ вже в недалекому майбутньому переважну більшість труднощів і перешкод на шляху навчання і виховання всебічно розвинутих особистостей будуть усунуті завдяки вищезгаданним підходам, які надаватимуть змогу урізноманітнити та вдосконалити процес викладання іноземних мов та зробити його максимально наближеним до умов реальних професійних ситуацій.

Література:

1. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. – К. : Ленвіт, 2003. – 261 с. 2. Коваленко О. Реформа рухається вперед / О. Коваленко // English. – 2003. – № 6 (150). – 7 с. 3. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підручник. – [вид. 2-е, випр. і перероб.] / Кол. авторів під керівн. Ніколаєвої С. Ю. – К. : Ленвіт, 2002. – 328 с. 4. Нові технології навчання: Наук.-метод. Зб. / Кол. авт. – К. : Наук.-метод центр вищої освіти, 2004. – 187 с – Спецвипуск. 5. Riabushko S. Interactive Training: New approaches to the foreign language teachers' training / S. Riabushko //

English. – 2003. – №8 (152) – P. 7-8. 6. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.langust.ru/method.shtml – Назва з екрана.

РОЛЬ ВИКЛАДАЧА У ВИКОРИСТАННІ КОМУНІКАТИВНОЇ МЕТОДИКИ

Вороніна Д.О. (Харків)

В сучасній методиці викладання іноземних мов особливе місце відводиться формуванню комунікативної компетенції як вмінню інтерпретувати та відтворювати висловлення згідно до ситуації і соціокультури країни, мова якої вивчається. У цьому процесі роль викладача набуває особливого значення, бо це, насамперед, він дбає про формування вмінь професійного спілкування шляхом ефективної, цілеспрямованої та організованої педагогічної діяльності. Важливим інструментом для реалізації цілей, які ставляться, є вибір викладачем креативних видів задань, які мали б на меті, 1) сприяти засвоєнню мови у дії, 2) надати відчуття особистої свободи через ролі, які пропонуються, 3) допомогти усвідомити свою індивідуальність, 4) розширити репертуар мовних реакцій та здібностей до самовираження.

Роль, яку викладач відводить особисто для себе залежить 1) від загальної функції, яку він виконує у навчальному процесі: контактної, спонукальної, координаційної, пізнавальної, експресивної, організаційної, управлінської, 2) від виду діяльності, завдання та стадії його виконання. Зокрема, конкретна роль викладача може децентралізуватися і змінюватись в залежності від обставин. Він має вміти виконувати різноманітні ролі: організатора, помічника, суфлера, репетитора, контролера, оцінщика, учасника, спостерігача, а також бути джерелом інформації. Деякі різновиди діяльності складно організувати, якщо викладач не є контролером, інші ж приречені, якщо викладач не приймає на себе домінуючу функцію. Таким чином, в аудиторії роль викладача може змінюватись від одного виду діяльності до іншого, від однієї стадії виконання завдання до іншої. Для успішного виконання будь-якої ролі для викладача важливими є володіння голосом, мовою, моделювання мовлення, жести, міміка, що являє собою важливі педагогічні навички.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ АСПІРАНТІВ

Вороніна К.В. (Харків)

Метою викладання англійської мови для аспірантів є, насамперед, вдосконалення навичок та умінь, необхідних для забезпечення успішної комунікативної взаємодії англійською мовою в академічній галузі. Особлива увага приділяється розвиткові умінь презентувати результати власних досліджень як в усному, так і в письмовому вигляді. Одним з найбільш ефективних засобів досягнення вказаної мети є мотивування студентів до укладання статей англійською мовою за темою їх дослідження та виступи з доповіддю на різноманітних наукових конференціях. По-перше, укладання різноманітних документів, які забезпечують письмову наукову комунікацію, зокрема, анотації,

реферату, статті за темою власного дослідження значним чином підвищує мотивацію до подальшого наукового пошуку, а також до ознайомлення з міжнародними стандартами та вимогами, що висуваються до написання вказаних наукових документів. По-друге, виступ на конференції з доповіддю англійською мовою сприяє подоланню психологічних бар'єрів, що перешкоджають здійсненню успішної комунікації, він є так званим поштовхом для активізації потенціалу та виявлення прихованих резервів особистості.

Досягнення вказаної мети вимагає від викладача урахування низки факторів, серед яких провідне місце належить характеристикам та особливостям аудиторії. Однією з труднощів, з якими стикається викладач, є різний вихідний рівень володіння мовою. Наявність в аудиторії слухачів різного рівня мовної компетенції вимагає індивідуального підходу до кожного з присутніх, що має прояв у підготовці завдань, різних за ступенем складності особливо на перших етапах роботи. Задля прискорення прогресу слухачів, чий вихідний рівень є порівняно слабкішим, можна запропонувати додаткові завдання в якості самостійної роботи. Види завдань розроблюються викладачем окремо для кожного зі слухачів у залежності від його особистісних потреб; правильність виконання підлягає ретельному контролю викладачем.

Значну роль у вдосконаленні мовної компетенції аспірантів відіграє й їх охоче користування необмеженим ресурсами, які надає мережа Інтернет для подальшого професійного та особистісного розвитку. У пошуках матеріалів за темою дисертаційного дослідження слухачі не залишають поза увагою й англомовні ресурси; за допомогою відповідних послуг (соціальні мережі, чати, листування тощо) мають можливості спілкуватися з закордонними колегами. У світлі величезної популярності Інтернет ініціатива викладача щодо використання он-лайн тестування була прийнята позитивно. Інтерактивний режим он-лайн тестів мотивує слухачів до самостійної роботи, дозволяючи миттєво оцінити власний прогрес та виявити, над чим треба ще попрацювати в аудиторії.

Під час викладання також треба враховувати особистісні якості слухачів. Сучасні аспірати – це надзвичайно мотивовані слухачі, всебічно розвинені, спрямовані на постійний професійний розвиток. Вони прагнуть якомога краще оволодіти матеріалом для власних потреб професійного росту та кар'єрного успіху. Водночас, вивчення англійської мови сприймають також як засіб подальшого самовдосконалення, що є запорукою не тільки професійного, але й особистісного успіху. Отже, вказані вище характеристики слухачів значним чином впливають й на викладача, стимулюючи до підвищення власної кваліфікації, пошуку нових рішень, творчого підходу до викладання.

Підсумовуючи, зазначимо, що викладання англійської мови в групах аспірантів має здійснюватися з урахуванням низки факторів на основі індивідуального підходу до кожного зі слухачів. Гармонійна взаємодія між викладачем та слухачами є запорукою успіху на шляху до досягнення мети – вдосконалення навичок та умінь здіснення іншомовної комунікації.

ПРОЕКТ ЯК МЕТОД НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ТЕХНІЧНІЙ ШКОЛІ

Воронова Є.М. (Харків)

Останнім часом зростає інтерес студентів нефілологічних ВНЗ до навчання іноземної мови. Стає очевидним той факт, що досконале знання англійської мови підвищує рейтинг кандидата на вакантне місце, допомагає професійному зросту.

Завдання викладача – підтримувати і розвивати інтерес студентів, підвищувати їхню навчальну активність. Для цього необхідно використання методів, що дозволяють не тільки вдосконалювати базовий рівень володіння англійською мовою, але й моделювати природні ситуації, які виникають у професійній діяльності.

Одним із методів, що здобув широке розповсюдження останнім часом у навчанні мов, є метод проектів. І хоча цей метод не є новим, але завдяки раціональному поєднанню теоретичних знань із їх практичним застосуванням для розв'язання конкретних проблем довкілля у спільній діяльності школярів і студентів, метод проектів стає інтегрованим компонентом цілком розробленої і структурованої системи сучасної освіти.

Отже, проект – спеціально організований викладачем і самостійно виконуваний студентами комплекс дій із вирішення значущої для студента проблеми, що завершуються створенням продукту. В європейських мовах слово «проект» запозичене з латині: дієприкметник *projectus* означає «кинутий уперед», «що виступає, спадає в очі».

У наш час принцип гуманізації освіти, особливо технічної, стає одним із провідних, адже практика викладання іноземних мов потребує певних технологій, що забезпечували б його реалізацію. Проектну методику навчання можна віднести до однієї з таких сучасних технологій, незважаючи на те, що вона йде корінням із минулого сторіччя.

Під методом проекту ми розуміємо комплексний навчальний метод, що дозволяє студентам виявляти самостійність у плануванні, організації, корекції та контролі своєї діяльності.

На відміну від інших технологій, що практикуються у ВНЗ, проектна методика дає викладачеві змогу включати студентів у реальне спілкування, найбільш насичене іномовними контактами, які спираються на дослідницьку діяльність, на спільну працю і побачити її реальні результати, що формують вторинну мовну особистість і її професійну компетенцію.

Проект у проективній освіті і *метод проектів* відрізняються один від одного. У методі проектів проект – це засіб навчання та засвоєння певного навчального матеріалу; у проективній освіті – розробка проекту – мета навчання.

Тож говорячи про метод проектів, ми маємо на увазі спосіб досягнення конкретної дидактичної (методичної) мети через розробку проблеми й отримання реального практичного результату, у нашому випадку розвитку комунікативної компетенції студентів як майбутніх фахівців інженерних спеціальностей.

Проектна діяльність – нині одна з найперспективніших складових освітнього процесу, оскільки створює умови творчого саморозвитку та самореалізації студентів, формує й розвиває всі необхідні життєві компетенції,

що на Раді Європи були визначені як основні в XXI столітті : полікультурні, мовленнєві, інформаційні, професійні, політичні та соціальні.

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ КОМУНІКАТИВНОГО МЕТОДУ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВІ

Винник І.Г. (Харків)

Однією з провідних проблем сучасної методики викладання іноземних мов в цілому і англійської мови зокрема є навчання мови для успішної комунікації, що є основною метою комунікативного методу. Розвиток саме комунікативної компетенції є важливою вимогою часу, спричиненою розвитком суспільства та змінами стратегій навчання. Оволодіння комунікативною компетенцією сприяє практичному оволодінню іноземною мовою в широкому сенсі, адже мова, як соціальний феномен, виявляє своє основне призначення саме в забезпеченні спілкування між членами соціуму. Застосування та реалізація комунікативного методу полягає у формуванні комунікативної компетенції, що складається з отримання досвіду в результаті взаємодії з оточуючими. Цей досвід включає в себе і навички роботи в парах та групах, і виконання певних соціальних ролей в колективі. Саме тому комунікативний підхід орієнтований на організацію процесу навчання, як реального спілкування, завдяки моделюванню закономірностей мовленнєвого спілкування, до яких можна віднести наступні:

1) діяльнісний характер мовленнєвого спілкування, що забезпечується комунікативною поведінкою вчителя, як учасника процесу навчання та спілкування, а також учня з комунікативно вмотивованою поведінкою;
2) наявність предмету комунікації разом із обмеженим, але водночас чітко визначеним набором предметів обговорення;
3) моделювання ситуації спілкування з найтиповішими варіантами стосунків учнів між собою;
4) підбір мовленнєвих засобів, які б забезпечували процес спілкування в певних ситуаціях;

В основі комунікативного методу покладено певні принципи, як основні засади його успішної реалізації під час практичного застосування в процесі навчання англійської мови. До них належать:

1) мовленнєва спрямованість навчання, мета якої реалізується шляхом практичного застосування іноземної мови;
2) створення мотивації та забезпечення активності учнів, урахування їх життєвого досвіду та сфери інтересів, контексту діяльності, емоційного стану та статусу конкретної особистості в колективі;
3) відбір іншомовного матеріалу, який є адекватним стосовно процесу комунікації та забезпечує її функціональність;
4) ситуативність, як засіб мовленнєвої стимуляції та умова розвитку мовленнєвих навичок;
5) постійна зміна предмету мовленнєвої ситуації, що забезпечує новизну навчального процесу;

Під час практичного застосування комунікативного методу у навчанні іноземної мови учні набувають здатності користуватися мовою в залежності від

конкретної ситуації, вони навчаються комунікації під час самого процесу. Найважливішою характеристикою при цьому є використання автентичних матеріалів, що реально використовуються носіями мови. Мовленнєва взаємодія учнів може мати різні форми: пари, тріади, невеликі групи, а типовими завданнями є науково-креативні. Учні із самого початку реалізації навчального процесу оволодівають усіма чотирма видами мовленнєвої діяльності, враховуючі всі рівні та обмежене використання рідної мови. У рамках навчання застосовуються різноманітні опори: смислові та змістові, зображальні та словесні, різноманітний граматичний матеріал, мовні ігри, які забезпечують спілкування в різних соціальних контекстах та ролях.

Отже, найбільш повноцінно комунікативний метод можна використати тоді, коли вчитель використовує нетрадиційні методи формування комунікативної компетенції, забезпечується інтеграція мови та залучення знань з інших наук. Результатом використання комунікативного методу є набуття досвіду, що дає змогу людині розуміти саму себе, свої бажання, цілі та можливості, завдяки яким вони спроможні реалізуватися в соціумі. Формування навичок та вмінь створювати самостійні висловлювання у процесі спілкування виражає кінцеву мету комунікативного методу. Все вищезазначене можна реально застосувати при наявності найголовнішого компоненту – наявності віри вчителя в успіх його учнів. Застосування комунікативного методу та його ефективність свідчить про зростаючий інтерес до навчання іноземним мовам і прагнення науковців та методистів переосмислити їх роль та місце в світі.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНТЕРНЕТ-РЕСУРСОВ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ

Гаврилова О.В. (Харьков)

Вопрос интеграции Интернета в образование и, в частности, применение его в обучении иностранным языкам, в настоящее время достаточно актуален. Он касается как создания технологии дистанционного обучения, так и разработок использования служб Интернета в преподавании.

Рассматривая Интернет как техническое средство обмена информацией, можно говорить о том, что он увеличивает дальность и расширяет зону действия вербальных форм информации. Интернет как система массовой и межличностной коммуникации позволяет и довести информацию до многих потребителей и установить обмен информацией между ними, а также с создателями того или иного сайта.

В настоящее время не вызывает сомнения актуальность и востребованность интеграции Интернета в процесс обучения иностранному языку. Главным предметом обсуждений при этом становится не вопрос для чего, а как применять современные компьютерные технологии в процессе обучения. Использование Интернета в значительной степени расширило бы спектр реальных коммуникативных ситуаций, повысило бы мотивацию учащихся, позволило бы применять полученные знания, сформированные навыки, речевые умения для решения реальных коммуникативных задач.

Кроме того, нельзя не отметить возможность технически более быстрой корректировки и изменения текстов и заданий, чем при использовании бумажного учебника. Но, конечно, не подразумевается ни в коем случае подмена печатных изданий материалами Интернета. Речь идет о возможности их гармоничного сосуществования. Таким образом, речь идет о втором способе использования материалов Интернета в преподавании иностранного языка — это проведение уроков, уже разработанных в сети Интернет.

Не менее важным является вопрос о формах работы с Интернет ресурсами на уроке. Можно выделить ряд упражнений, направленных на формирование навыков поиска, оценивания и обработки информации Интернет ресурсов. Кроме того, можно предложить конкретные задания для развития грамматических и лексических навыков, и также чтения, письма, аудирования, говорения и перевода, в основе которых лежит формирование навыков извлечения и обработки даннях.

Нам видится и еще один способ использования Интернета — это разработка уроков иностранного языка для разных специалистов самими преподавателями учебных заведений. Ценность подобных уроков очевидна — это по-настоящему творческая и интересная работа для преподавателя и учащихся. Достоинствами Интернета в этом плане является практически неограниченный объем материала, что дает возможность выбора и экспериментирования, а также использование возможностей электронного текста (гиперссылки, возможность коррекции текста), других служб Интернета (электронная почта, радио, конференции и т.д.). В результате проведения уроков с использованием материалов Интернета можно ожидать повышение интереса у учащихся к учебному материалу, к изучению иностранного языка; полученные знания станут более осознанными, у молодого поколения приобретается и развивается научный стиль мышления, способность к «межкультурной коммуникации». Можно говорить, что обучение становится «развивающим», что является важной чертой современного образования в мире.

Литература:

1Морзе Н.В. Методика навчання інформатики: Навчальний посібник: у 4ч./За ред. акад. М.І. Жалдака.- К.:Навчальна книга,2003. -ч.II:Методика навчання інформаційних технологій.-С.138-202. 2. Україна на шляху до Європейського Союзу: Vademecut.-Варшава: Управління Комітету Європейської інтеграції, 2006-189с. 3. Одом, Уэнделл Компьютерные сети. Первый шаг: Пер. с англ. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2006. – 432с.

АУДІЮВАННЯ І ЧИТАННЯ АНГЛОМОВНИХ КАЗОК ЯК ШЛЯХ ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Галушка Г.М. (Харків)

При оволодінні іноземною мовою (ІМ) як засобом спілкування зміст навчання полягає у формуванні в учнів іншомовної комунікативної компетентності (ІКК), що розпочинається у початковій школі і розвивається та поглиблюється на наступних ступенях шкільної та вищої освіти [3]. Між тим, учні початкової школи мають певні психолого-педагогічні особливості, що

зумовлюють специфіку викладання ІМ для них в цілому і формування лінгвосоціокультурної компетентності (ЛСК) зокрема.

Спираючись на дослідження психологів [2; 5], можна стверджувати, що молодшим школярам властиві слабкість довільної регуляції поведінки, нестійкість уваги, більш активний розвиток образних процесів порівняно з абстрактно-логічними та швидка втомлюваність. Разом із цим дослідження вчених [1; 4] доводять, що учні початкової школи вже готові сприймати та активно засвоювати і використовувати лінгвосоціокультурні відомості завдяки незаангажованості їх психіки стереотипами сприйняття, пластичності мозку та артикуляційного апарату, потребі у спілкуванні, здатності до точної імітації тощо.

Унікальним типом навчального матеріалу для формування ЛСК у молодших школярів, на нашу думку, може виступати казковий твір. Казки в цілому здійснюють значний емоційний вплив на дитину, відповідають основним потребам дітей, стимулюють їх розвиток і потяг до творчості. Крім того, робота з автентичною казкою на уроці сприяє зростанню зацікавленості та мотивації до вивчення ІМ в цілому, а також повнішій реалізації виховної, освітньої та розвивальної цілей навчання, активізує мовленнєво-мисленнєву діяльність дітей.

Зазначимо, що казковий твір може бути пред'явлений на уроці як шляхом аудіювання, так і шляхом читання його учнями. Відповідно, для відбору англомовних казок з метою формування ЛСК слід застосувати певні критерії, які б дозволили з'ясувати, які з них найкраще вводити шляхом читання, а які – шляхом аудіювання. Зокрема, обираючи спосіб пред'явлення англомовного казкового твору учням четвертого класу, необхідно враховувати те, що його обсяг при пред'явленні шляхом аудіювання має бути меншим. При аудіюванні граматичні та лексичні конструкції мають бути простішими, ніж це можливо для читання. Динамізм подій, вчинків персонажів при аудіюванні має бути більшим. Логіко-смислові зв'язки між епізодами при аудіюванні мають бути чіткішими.

Англомовні казки мають значний навчальний, лінгвосоціокультурний, виховний і розвивальний потенціал. Однак при відборі казкових творів для аудіювання і читання учнями початкової школи слід дотримуватися певних критеріїв і враховувати психолого-педагогічні особливостей дітей цього віку.

Література:

1. Бігич О. Б. Особистісно-діяльнісний розвиток молодшого школяра на уроці іноземної мови : [монографія] / О. Б. Бігич . – К. : Вид.центр КНЛУ, 2010. – 138 с. 2. Выготский Л. С. Вопросы детской психологии / Л. С. Выготский. – СПб.: Союз, 2004. – 221 с. 3. Державний стандарт початкової загальної освіти // Режим доступу: http://www.mon.gov.ua/ua/activity/education/56/692/state_standards. 4. Коломінова О. О. Сучасні тенденції створення підручника з іноземної мови для початкової школи / О. О. Коломінова // Іноземні мови. – 2007. – №4. – С. 40–44. 5. Эльконин Д. Б. Психология обучения младшего школьника / Д. Б. Эльконин. – М.: Знание, 1974. – 67 с.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕРАПЕВТИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ» АНГЛОМОВНИМ СТУДЕНТАМ З КРАЇН, ДЕ СПОВІДУЮТЬ ІСЛАМ

Рябоконь Є. М., Гармаш О.В., Палій О.В. (Харків)

Викладання англомовним студентам стоматологічних дисциплін в ХНМУ почалось порівняно недавно. Виявилось, що нерідко співробітники кафедри терапевтичної стоматології ХНМУ в навчальному процесі стикаються з соціально-психологічними особливостями, зумовленими культурними та релігійними відмінностями у базовому вихованні вітчизняних і іноземних студентів. Найчастіше питання релігійного характеру виникають при викладанні студентам країн, що сповідують Іслам (Ірак, Сирія, Ліван, Йорданія).

Однією з особливостей викладання, є те, що англійська мова не є рідною для багатьох студентів-іноземців, і їм дуже важко, особливо на молодших курсах, працювати з друкованою літературою. На кафедрі терапевтичної стоматології ХНМУ розроблені методичні рекомендації, щоденники виробничої практики, підготовлені відеоматеріали англійською мовою з відповідних тем, але величезного значення в процесі засвоєння учбового матеріалу набуває систематичне оволодіння практичними навичками. В свою чергу кваліфіковане викладання неможливе без прийняття до уваги національно-культурно-релігійних особливостей студентів.

У нашій практиці зафіксовані випадки відмови від відпрацювання практичних навичок студентами-іноземцями. Деякі студентки відмовлялися від стоматологічного огляду, лікування без присутності чоловіка, його згоди.

Відповідно до законів Шаріату, лише за певних обставин, жінці дозволено звертатися до лікаря-чоловіка, а чоловікові йти на прийом до лікаря протилежної статі. Для пацієнта жінки переважніше лікар-жінка. Але якщо існує необхідність в тому, що б пацієнтку оглянув лікар-чоловік, то по можливості він не повинен торкатися її тіла, всі ці правила викладачі кафедри враховують у роботі.

Найчастіше ми стикаємося з проханнями наших студенток, ще до початку відпрацьовування практичних навичок, лікування обговорити план і обсяг планованої стоматологічної допомоги з чоловіком або побажанням студентки отримувати стоматологічну допомогу тільки в присутності чоловіка або брата, що в деякій мірі порушує принцип конфіденційності та автономії.

Іншим прикладом може бути те, що під час Рамадану в денний час доби навіть рот водою не можна полоскати. Зазначені ситуації істотно знижують як якість допомоги так і ефективність навчання студентів. Але оскільки діяти в інтересах студентів пріоритетне завдання лікаря-викладача, ми враховуємо, якою мірою процес викладання, діагностичні заходи і планована лікувальна допомога будуть відповідати релігійним нормам і переконанням нашого студента.

Варто зазначити, що особливу складність для іноземних англомовних студентів представляє неможливість спілкуватися з пацієнтами безпосередньо (мовний бар'єр). Враховуючи досвід наших київських колег, пацієнтами для таких студентів є не тільки їх співвітчизники (англомовні студенти), а й україномовні студенти, які володіють англійською мовою. Це сприяє більш плідному навчанню і при необхідності – взаємодопомозі. Тим самим, в навчальний процес нами

впроваджується принцип Болонської системи навчання – co-tuition (навчання рівних).

Підсумовуючи хотілося б відзначити, що робота з англомовними студентами має свої нюанси, з якими не стикаєшся при викладанні в студентів з нативною мовою навчання. В першу чергу – це мовний бар'єр і, пов'язана з ним, необхідність постійної присутності викладача-куратора-перекладача. Свою роль відіграють відмінності соціально-економічних устроїв у різних країнах.

Особливістю менталітету студентів з країн Близького Сходу, є підвищена емоційність і загострене почуття справедливості. Більшість студентів з африканських країн - працелюбні.

Відрадно зауважити, що всі студенти - іноземці володіють дуже тонким почуттям гумору. Всі ці національні особливості співробітники кафедри терапевтичної стоматології враховують щоб ефективно і плідно взаємодіяти зі студентами в навчальному процесі.

ON THE WAYS OF IMPROVING LANGUAGE COMPETENCE IN ESL ELEMENTARY CLASSROOM

Grebeniuk L.J. (Kosice, Slovenska Republika),
Matviichuk O.M. (Kharkiv)

The English language as a means of global communication is vigorously promoted in all secondary schools. Thus, a teacher can face a group of beginning to advanced learners, and the former is a great challenge. Students who are only starting to learn the language are described as those being on the foundation phase. The foundation phase is when students have no grasp of the second language (English). They cannot read or write yet, and some won't be able to speak it either. Learners at this stage can be found at all ages from a variety of cultures or ethnic backgrounds. ESL learners at this phase show the following things: have no or almost no formal education or familiarity with printed materials; have few strategies for learning the written word; are not familiar with the alphabet or have only a basic familiarity with it; can read little other than their name or a few simple words; often have no spoken English, but some may have developed speaking and listening skills.

Learners at this stage are at pre-writing and pre-reading stages in foreign language acquisition. During this phase, they will begin to develop an awareness of language, its phonemes, and written structure. Their listening comprehension skills will develop as well. In addition to developing language acquisition skills, they'll also learn classroom behavior skills (as modeled by their teacher while at school), study skills, and other life skills such as how to treat others in and out of class. There will be a number of skills learners will acquire and develop during this phase, such as: becoming adept at forming letters, copying words, and manipulating picture cards; realizing that the printed word represents the spoken word; beginning to follow along in books using left-right, top-down directionality; becoming familiar with classroom routines, looking at books, and going on field trips; starting to be aware of the print around them and using the surrounding environment to help them with their learning by looking at posters and pictures around the room. This stage focuses on teaching the basics of reading, writing, listening, and speaking. The speaking aspect of this phase focuses on phonics, and that

is done mostly by having the students listen and repeat after the instructor. The listening part focuses on hearing the sounds of the letters and whole words. Say each word slowly and repeat it two or three times. Be clear when pronouncing the letters and words, breaking up the longer words into small syllables while having the students repeat what you say.

Teaching reading at the foundation phase focuses on visual discrimination. We're teaching the students to recognize the different letters, and how to put those letters together to make words. Students should be taught small, high-frequency word sets. These small word sets should be taught in a simple way so the students can understand what they see (and hear). Short phrases such as greetings are alright too, as long as they're simple enough for the learners to understand. Appropriate outcomes for reading should be: visually recognize different letters without help from others; being able to say each letter clearly; being able to read small words and phrases aloud without help from others

Writing at this stage focuses on having the students to copy down what is being written. Students learn how to write letters and small words, usually with the aid of tracing paper. It's important for the students to understand how much space each letter takes up and also how much space should be between each letter in a word. Spacing between words is important, too, but only after they master spacing between letters. Appropriate outcomes for writing at this stage are: being able to write each letter correctly; use proper spacing between letters and words; being able to write one's own name, friend's name, etc. in English; being able to recognize each letter and word without help (same as in reading).

МОЖЛИВОСТІ ПРОФІЛІЗАЦІЇ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ НА ІНТЕГРОВАНІЙ МЕТОДИЧНІЙ ПЛАТФОРМІ CLIL

Гусєва Г.Г. (Харків)

У сучасному суспільстві особливого значення набувають питання соціалізації молодих людей у міжнаціональному і міжкультурному просторі, а знання іноземної мови розглядається як один з інструментів розширення професійних знань і можливостей студентів [1]. Методика суміщення вивчення іноземної мови та вивчення деяких навчальних дисциплін або їх фрагментів іноземною мовою дозволяє навчити студентів використовувати їх знання в академічних цілях і підвищує їх мотивацію до вивчення мови.

Найбільш поширеним сьогодні є наступне визначення CLIL – дидактична методика, яка дозволяє сформувати в учнів лінгвальні та комунікативні компетенції нерідною мовою в навчальному контексті паралельно з формуванням і розвитком загальнонавчальних знань і умінь.

Відправною точкою для сприйняття методики є визнання того факту, що потрапляючи в ситуації спілкування іноземною мовою, студенти нерідко виявляються нездатні показати свої знання в областях спеціальних знань – будівництво, педагогіка, медицина тощо. Без відповідної лінгвальної бази до таких спеціальностей вони не мають можливості спілкування в професійному контексті. Крім того, студенти можуть бути обмежені в доступі до інформаційних ресурсів з релевантних спеціальностей і не мати можливості для ефективного

професійного зростання. Профілізація викладання іноземних мов дозволить відійти від звичних контекстів і звернутися до комунікативних ситуацій, типовим для майбутнього професійного та загальнолюдського спілкування студентів. Таким чином, функціональний підхід до викладання іноземної мови дозволяє досягти ще більшої ефективності за рахунок пропозиції широкого загальноосвітнього простору в якості навчального контексту.

При проектуванні навчального курсу викладач повинен враховувати такі фактори, як: вік студентів, їх соціально-культурне оточення, рівень лінгвальної компетенції з іноземної мови. Проведення занять у форматі методики CLIL передбачає, з одного боку, підвищені вимоги до викладача іноземної мови, якому доведеться бути готовим залучати до підготовки та / або проведення занять колег з інших предметних кафедр. З іншого боку, студенти відзначають, що заняття з іноземних мов часто набагато цікавіше занять з інших предметів, так як викладачі використовують різноманітні форми подачі матеріалу, організації роботи, акцентують на індивідуальну та творчу діяльність студентів [2]. Це означає, що вивчення основних предметів стане для студентів набагато цікавіше й ефективніше, якщо буде відбуватися в рамках діяльнісного і комунікативного підходу, властивого заняттям з іноземної мови.

Особливі вимоги висуваються і до підбору навчального матеріалу і розробці завдань до нього. Вибір навчальних матеріалів буде залежати від структури курсу, певною навчальним закладом. Існує три базові моделі курсу: 1. Розширення мовної освіти – один або дві години на тиждень присвячуються роботі з матеріалами з окремих тем предмета або декількох предметів; 2. Модульне викладання – на різних етапах навчального процесу включаються модулі вивчення окремого або декількох предметів іноземною мовою; 3. Часткове злиття з предметом – до 50% навчальних занять з іноземної мови проводяться у форматі методики CLIL. За змістом навчальний матеріал може повторювати або доповнювати матеріал, вивчений на основних заняттях з предмета.

При ефективному обліку всіх перерахованих вище факторів курс, заснований на методиці CLIL, дозволить вирішити наступні навчальні цілі та завдання:

• Підвищити мотивацію студентів до вивчення іноземної мови;

• Навчити студентів усвідомлено і вільно використовувати іноземну мову для вирішення повсякденних завдань спілкування;

• Розвивати у студентів знання і розуміння інших культур;

• Підготувати студентів до можливості продовження освіти та роботи в глобальному контексті;

• Розвивати лінгвістичні та комунікативні компетенції за допомогою використання іноземної мови в природному і сучасному вигляді.

Література:

1. Coyle D. CLIL: Towards a Connected Research Agenda for CLIL Pedagogies / D. Coyle // *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism. – 2007. – №* 10 (5). – *P.* 543-562. 2. Mehisto D., Marsh D., Frigols M. J. *Uncovering CLIL / D.* Mehisto, D. Marsh, M. J. Frigols. – Oxford: MacMillan, 2008, – 321 p.

ВИКОРИСТАННЯ MOUSE MISCHIEF ДЛЯ АКТИВІЗАЦІЇ РОБОТИ НА УРОЦІ

Дабдіна О.С. (Харків)

Не секрет, що сучасний учень часто набагато досвідченіший у комп'ютерних технологіях, ніж учитель. Учень не стоїть на місці, він з кожною хвилиною дізнається щось нове завдяки своїм гаджетам, він постійно в курсі всього, що його цікавить. Тож чому б не скористатися цим і не зробити свій урок з використанням цих гаджетів, хоча б деяких. Наприклад, майже у кожного учня є телефон з фотокамерою. Ось вам і готове цікаве завдання для невеликої розмовної вправи: попросіть учнів сфотографувати фрагмент якоїсь речі і всю цю річ цілком; далі вони мають показати своєму напарнику фрагмент речі, а напарник повинен здогадатися, що це, ставлячи запитання. Таким чином, учні опрацьовують уміння ставити правильно питання і роблять це з використанням своїх улюблених гаджетів.

Вже нікого не здивує заняття, на якому використовується звичайна презентація MS PPT, але мало хто чув про надбудову Mouse Mischief [1] для такої презентації. Це такий додаток, який дозволяє одночасно працювати кільком учням з однією презентацією, виконуючи певні завдання. Головне те, що для цього не потрібно багато комп'ютерів. Достатньо лише комп'ютера вчителя, на якому встановлено Mouse Mischief.

Як допоміжний засіб для організації таких інтерактивних, пропонується використання multiple-mouse додатків, тобто таких, які передбачають роботу кількох мишок, підключених до одного комп'ютера. Особливість таких програмних додатків полягає в тому, що при підключенні цих мишок (чи маніпуляторів) покажчик кожної з них відображається по-різному (колір, картинка) і кожна з них діє самостійно. При цьому одна з мишок – учительська – контролює роботу всієї програми.

Multiple-mouse презентація може містити завдання або питання для обговорення в тестовій формі. Рішення завдання вибирається кожним учнем окремо кліком індивідуальної мишки. Слайди, створені за допомогою Mouse Mischief, передбачають два режими роботи: індивідуальний і командний. Слід зазначити, що в командному режимі студенти, які є членами однієї команди, повинні дати одну і ту же відповідь на поставлене запитання, але кожен з використанням своєї власної миші. Коли клікне кожен член команди, буде прийнята відповідь і визначена її правильність. В комбінації з такими слайдами можна використовувати будь-які інші слайди, наприклад, для демонстрації нових понять, правил і т.ін.

Тестова форма питань на слайдах Microsoft Mouse Mischief може розглядатися лише як умовна форма відображення формулювання проблеми і способів її вирішення. При розробці слайдів правильну відповідь на запитання можна строго визначати або не визначати взагалі. Кожен учень кліком своєї мишки може пропонувати свою відповідь з тих, що представлені на слайді, при цьому увагу всієї аудиторії направлено на один екран. На слайдах MS Mouse Mischief можна розмістити примітивні графічні інструменти. Тоді кожен учень зможе малювати своєї мишкою на одному загальному робочому просторі

(наприклад, дати правильну форму дієслова). Отже, використання таких типів слайдів обмежується лише фантазією викладача.

Таким чином, використання multiple-mouse презентацій на заняттях з англійської мови, побудованих в інтерактивному режимі, дозволяє проводити їх у більш цікавій і активній формі. Організація таких занять не передбачає великих матеріальних витрат, а підготовка до них вимагає не більше часу, ніж підготовка хорошої презентації. Важливо відзначити, що з одного боку кожен студент активно працює зі слайдами презентації, а з іншого боку контроль над ходом заняття залишається в руках викладача.

Література:

1.Інструкція з використання Mouse Mischief [Електронний ресурс] . – Режим доступа: http://www.microsoft.com/multipoint/mouse-mischief/ru-ru/how-to.aspx#create-lessons

ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІСЕМІЧНИХ СЛІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Дегтярьова К.О. (Харків)

Слово як елемент мови, що виражає окреме поняття, може бути однозначним і багатозначним, оскільки кількість предметів і явищ дійсності, відображених в свідомості людини, значно перевищує кількість слів, що позначають ці предмети і явища [1, с. 39]. При цьому смислова структура слова утворює не просту сукупність значень і вживань, а деяку систему взаємозв'язаних і взаємообумовлених елементів.

Мова постійно вдосконалюється, збагачується, особливо активно – в лексиці, в семантиці слів. Віддалення окремих значень полісемантичних слів, утворення нових лексем – процес тривалий і безповоротний [2, с. 169]. Оновлення значень у мові відбувається постійно, особливо якщо йдеться про сучасну англійську мову, котра підвладна дії інтра- та екстралінгвістичних впливів більше, ніж інші мови через свою глобалізуючу функцію. Адже англійська мова є основною мовою, котра обслуговує безліч сфер діяльності світової спільноти [3, с. 77].

Лексична система мови має невичерпні резерви для безперервного розвитку свого словникового складу. Такі резерви виявляються насамперед і в полісемантичних словах, а завдяки засобам масової інформації новотвори можуть набувати значного поширення, входити в ужиток.

Полісемія належить до найважливіших явищ мови і має універсальний характер, тобто властива всім природним мовам [4, с. 81]. Вважається, що існування полісемії зумовлене насамперед розбіжністю між обмеженою кількістю мовних одиниць (слів) і нескінченною кількістю предметів та явищ навколишнього світу. Проте нерідко слово набуває нового (метафоричного) значення при позначенні предмета, який уже має загальноприйняте найменування. Це свідчить про те, що виникнення багатозначності зумовлене не лише принципом економії зусиль, а й іншими факторами, пов’язаними з виконанням мовою і номінативної, і емоційно-експресивної функцій.

Протягом відомої нам історії розвитку більшість слів, бодай частково, змінювала своє значення. Слова, як правило, набувають нових значень, інколи втрачаючи при цьому значення старі.

Полісемія існує тільки в мові, але не в мовленні. Сумарні підсумки багатьох контекстів, де слово може зустрітися, дозволяє нами простежити і записати випадки ідентичного значення і випадки розходження у значенні.

Слово, яке має більш, ніж одне значення у мові, називається полісемантичним. Полісемія не пов'язана з комунікативною функцією мови, тому що в кожному окремому випадку ситуація і контекст, тобто, середовище слова, залишає тільки одне з усіх можливих значень і робить мовлення однозначним.

Найважливішою ознакою справжньої полісемії, що відрізняє її від омонімії є наявність зв'язку між окремими значеннями слова. Цю особливість багатозначного слова можна умовно назвати семантичною цілісністю. Ця єдність визначається внутрішніми зв'язками, які проявляються у перенесенні значень, у значеннях, утворених за зовнішньою подібністю, за функціональною близькістю або тотожністю. Якщо ця єдність прикмет зникає, з'являються омонімічні відношення.

Література:

1Англо-український словник: у 2 т. / упор. Балла М. І. – К., 1996. – Т. 1. – 752 с. 2. Арнольд И.В. Стилистика современного английского языка : Иностр. Яз. – 3-е изд. – М.: Просвещение , 1990. – 300 с. 3. Бархударов Л.С. Язык и перевод. – М.: Межд. отношения, 1975. – 240с. 4. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів. – К., 1985. – 360 с.

СТВОРЕННЯ ПЕРЕДУМОВ УСПІШНОГО НАВЧАННЯ ВИПУСКНИКІВ ШКІЛ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Дімітрієва О.М., Лелекіна Н.В., Волкова О.Є. (Харків)

Відомо, що школа є лише першою сходинкою в оволодінні знаннями й навичками, необхідними для успішного дорослого життя. Більшість сучасних випускників прагне отримати вищу освіту, зробити кар'єру в певній галузі. Тому школа повинна підготувати учнів до вступу до закладів вищої освіти та навчання в них. Постає питання створення передумов максимально успішного перетворення школяра на студента [3, с. 41].

Як зазначають сучасні дослідники психології вищої освіти, найчастіше першокурсники мають труднощі з навчанням не через брак знань, отриманих у школі, а через психологічні чинники, такі як неготовність до самостійної роботи, низький самоконтроль, брак самодисципліни в ситуації відсутності постійного суворого контролю відвідування та виконання поточних завдань, невміння самостійно здобувати, аналізувати інформацію. Важливими чинниками успіху є також адекватна самооцінка, загальний інтелектуальний розвиток, стан здоров'я [1, с. 20-21].

Для запобігання можливим труднощам навчання майбутніх студентів слід ще в школі організовувати самостійну роботу учнів (під контролем та за підтримки вчителя), виховувати культуру мислення школярів. Можемо говорити

про необхідність «навчитися вчитися», отже, про розвиток навчально-пізнавальної компетентності [4, с. 122].

До складу цієї компетентності входять загально навчальні вміння (універсальні для всіх дисциплін) та спеціальні навчальні вміння (специфічні для різних предметів, наприклад, опанування різними видами комунікативної діяльності).

Засвоєння комплексу загальних та спеціальних навчальних умінь реалізується на уроках іноземної мови під час опанування різними видами мовленнєвої діяльності, особливо під час роботи з текстами: загально навчальне вміння групувати факти, отримані з усних чи писемних джерел, трансформується в спеціальне вміння групувати лексичні одиниці за певними критеріями, яке реалізується в комунікативних вміннях [5, с. 70]. Гармонійний розвиток усіх загальних та спеціальних навчальних умінь стане запорукою успішного подальшого навчання у закладі вищої освіти. Учителі іноземної мови можуть сприяти всебічному розвитку вмінь учня, а відтак його підготовці до подальшого здобуття освіти, добираючи такі комплекси вправ для роботи з текстом, які формували б і навички узагальнення інформації, і вміння працювати в групах, користуватися довідковою літературою, вести робочі записи, створювати схеми, інтерпретувати інформацію, прогнозувати зміст, виділяти ключові слова, порівнювати нову інформацію з уже відомою, робити висновки тощо.

Література:

1. Буряк В. Умови та засоби самоосвіти студентів / В. Буряк //Вища освіта України. – 2002. – №6. – С. 18-22. 2 Мостова І. Першокурснику: поради психолога / І. Мостова – К. : Тандем, 2000. – 76 с. 3. Рябченко В. Деякі концептуальні проблеми навчання і виховання студентів у сучасних вищих навчальних закладах України / В. Рябченко // Вища освіта України. – 2005. – №3. – С. 40-44. 4. Сухов П. Учимся учиться / П. Сухов – Л. :Лениздат, 1990. – 175 с. 5. Sheils J. Communication in the Modern Language Classroom / J. Sheils. – Strasbourg: Council of Europe Press, 1993. – 97 p.

К ВОПРОСУ ОБ УСПЕХЕ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ

Довганюк Э.В. (Харьков)

В настоящее время проблема педагогического общения приобрела особую актуальность, так как она непосредственно связана с гуманистическими тенденциями, составляющими доминанту современного учебно-воспитательного процесса [2, с.442]. В свою очередь, важнейшими особенностями педагогического взаимодействия современной высшей школы являются целостность, систематичность и непрерывность, постепенный переход от аудиторных форм общения к неаудиторным, от официально-регламентированного к неофициально-доверительному характеру общения. Важным социально-психологическим фактором, который придает всему педагогическому общению положительную эмоциональную окраску, существенно влияющую на продуктивность учебно-познавательного процесса студентов, является чувство профессиональной общности у студентов и преподавателей вуза с самого начала процесса обучения [с. 443, там же]. Педагогическое взаимодействие – разнообразные типы социально

обусловленных вербальных и невербальных контактов, в которые в процессе обучения вступает преподаватель с группой студентов, а также студенты с преподавателем и между собой.

Успех педагогического взаимодействия определяется рядом факторов, основным из которых является речь преподавателя на уроке (Teacher talk), ее качественные и количественные характеристики, продолжительность (Teacher talking time), а также умение преподавателя варьировать свою речь в зависимости от целей обучения и уровня владения языком студентами. Время, отведенное речи преподавателя на уроке, включает в себя время, затраченное на объяснения, задания, на чтение текста при обучении аудированию и т. д. Становится очевидным, что временные показатели будут варьироваться в зависимости от целей и задач урока, от этапа и условий обучения, от контингента учащихся. Однако рекомендации методистов, как правило, ориентированы на сокращение времени речи преподавателя и увеличение времени речи учащихся для предоставления им возможности активно практиковаться на уроке в использовании иностранного языка как средства коммуникации [1,3].

Нами предлагается следить за соотношением продолжительности речи преподавателя (Teacher Talking Time – TTT) и учащихся (Student Talking Time – STT), не говорить на уроке слишком много самому, давая учащимся возможность как можно больше говорить на языке и поощряя их к этому, обеспечивать больше практики, поощрять совместную работу учащихся (парную и групповую). Общая продолжительность речи каждого студента при этом больше, чем в ситуации, когда студенты говорят только с преподавателем. Также рекомендуется фиксировать количество времени, которое дается студенту на обдумывание ответа. Как правило, это 1-2 секунды, затем вопрос повторяется или предлагается ответить кому-то другому, иногда сами дают ответ. При увеличении времени ожидания до 3-5 секунд отмечается большая активность и большее количество учащихся принимает участие в ответе. Ответы более продолжительные, содержательные и продуманные; увеличивается количество высказываний, учащиеся реагируют на реплики товарищей, задают контрвопросы и т. д. [3, с. 193].

Взаимопонимание, контакт преподавателя со студентами способствует установлению рабочей атмосферы и созданию благоприятного климата, повышению мотивации и эффективности обучения.

Литература:

1. Методика обучения иностранным языкам в средней школе: учебник / [Гез Н. И., Ляховицкий М. В., Миролюбов А. А. и др.] – М. : Высш. школа, 1982. – 373 с.
2. Основы педагогики высшей школы: учебник / [Товажнянский Л. Л., Романовський О.Г., Бондаренко В. В. и др.] – Харків: НТУ “ХПІ”, 2005. – 600 с. 3. Nunan D. Language Teaching Methodology: Textbook for Teachers / D. Nunan. – London: Prentice Hall, 1998. – 284 p.

МІЖНАРОДНА НАУКОВА ПУБЛІКАЦІЯ: СЕКРЕТИ УСПІХУ

Довгополова Я.В., Чорновол-Ткаченко О.О. (Харків)

Сучасна спрямованість вітчизняної науково-освітянської діяльності на підготовку кваліфікованих дослідників, конкурентоспроможних на міжнародному

рівні, – це вже не просто тенденція, а абсолютна вимога часу. Але, як це часто буває у періоди змін та трансформацій, між прагненням налагодити конструктивний діалог з науковцями за кордоном та реальними можливостями українських вчених виникають певні розбіжності. Бачимо за мету зробити внесок до вирішення цієї проблеми шляхом надання рекомендацій щодо основних вимог до публікацій англійською мовою статей у зарубіжних реферованих виданнях.

Запорукою успіху будь-якої діяльності є бачення мети процесу, здатність передбачити кінцевий результат. Пропонуємо поставити собі таке запитання: а навіщо існують наукові публікації? Відповідь, на наш погляд, є однозначною: необхідно розширити знання поза межі того, що відомо науковцям на даний момент. Міжнародні публікації виводять цей процес на міжнаціональний рівень, на якому найширша читацька аудиторія має можливість ознайомитися з результатами наукової роботи.

Для того, щоб наукова робота була прийнятою до друку у поважному спеціалізованому виданні, вона, безумовно, має бути актуальною, високонауковою, релевантною, логічною та змістовною. Але при цьому не слід ігнорувати методи та заходи, які роблять публікацію привабливою, цікавою та оригінальною. Іншими словами, вона має привертати до себе увагу. Першим кроком до цього є формулювання назви публікації. Вона має бути простою, привабливою, інтригуючою або навіть провокуючою. Саме на цьому етапі слід відходити від конвенціонального (висловів типу ‘investigation of’, ‘study of’, ‘novelty’, ‘highly efficient’ тощо) та переходити до креативного (назви, що включають запитання, протиставлення, аналогії тощо).

Наступним ключовим моментом у підготовці публікації є резюме. Зарубіжні видання мають різні технічні вимоги до цієї частини публікації (обсяг, ключові моменти, ключові слова), але принцип залишається незмінним: резюме має привертати увагу редакторів, рецензентів та читачів. Важливо також розуміти, що написання якісного резюме може зайняти значно більше часу, ніж може здатися на перший погляд. Бажано, щоб перше речення резюме стосувалося конкретного дослідження у більш широкому науковому контексті. Наступні речення мають стисло та чітко відображати основні здобутки дослідження. При цьому автор мусить викласти їх у такому стилі, який був би зрозумілий широкому колу читачів-науковців, уникаючи опису складних експериментальних процесів та аналізу даних, а також надскладної специфічної термінології та абревіатур. Формулювання останнього речення резюме також має носити креативний характер та мати за мету пробудити цікавість читачів.

Вступна частина публікації має відповідати вимогам конкретного видання (містити відомості про об’єкт-предметну, цільову структуру дослідження і т. п.), але слід також пам’ятати, що формулювати ці компоненти необхідно таким чином, щоб у читача не виникало сумнівів про те, що Ваше дослідження є важливим та містить нові корисні знання. Дотримання аналогічного принципу при викладанні матеріалу у розділі Results and Discussion стане запорукою успішності публікації.

Підсумовуючи сказане вище, вважаємо за потрібне наголосити на тому, що хоча науковий дискурс завжди був і залишається одним з найбільш традиційних та сталих різновидів інституціонального дискурсу, сучасний діалог

між науковцями на міжнародному рівні зазнає суттєвих змін та рухається у напрямку спрощення, демократизації та креативності. Розуміння цих тенденцій сучасними науковцями є запорукою їх успіху, а саме надасть їм широкі можливості бути почутими всесвітньою спільнотою дослідників.

ПРОЕКТЫ ETWINNING – РАБОЧЕЕ ПРОСТРАНСТВО СОВРЕМЕННОЙ ШКОЛЫ

Дубинская И.В., Загревская В.С. (Харьков)

Etwinning – это учебная программа Европейской комиссии, созданная для обеспечения взаимодействия европейских школ. Этот проект расширяет сферу образовательных возможностей для учеников и учителей, дает возможность реализации совместных проектов с другими европейскими школами.

В вихре изменений в обществе и образовании для всех участников образовательного процесса становится вопрос об изменении формата процесса обучения или внедрении новых элементов в привычный уклад классно-урочной системы. Школа перестает быть объектом передачи знаний «лицо-к-лицу». Наступает время, когда не ученик идет к учителю за получением знаний, а учитель выходит к ученикам, предлагая свои образовательные продукты. Что же должен предлагать современный учитель?

- Научить **самостоятельно** добывать знания;
- Приучить работать в **команде**; оценивать себя как специалиста не только с позиции IQ, но и EQ;
- Овладевать **иностранными** языками: знание одного уже не считается достаточным на современном рынке труда;
- Развивать творчество, **креативность**, инженерное мышление: приучить ученика создавать что-то из ничего;
- Научить работать в **проектах**: ставить задачи, составлять план действий, определять временные рамки и уметь работать в рамках бюджета, подключать необходимые ресурсы, взаимодействовать, создавать продукт и презентовать его;
- Стирать **границы в умах**: чем больше ученики общаются со сверстниками, тем больше они перенимают успешных подходов и практик.

Проект eTwinning предоставляет творческому учителю платформу для своих действий, помогает в управлении учебным процессом. С технической стороны – это платформа TwinSpace, обеспечивающая инструментарий для поиска и реализации проектов, обеспечение коммуникации и хранение документов всех участников проектов, в которых учитель выступает модератором процессов, а его ученики – активными участниками. Обширная география и тематика проектов дают творческому учителю широчайший выбор инструментария. Полученная в этом году возможность учителям из Украины не только присоединятся, но и инициировать проекты дает безграничную возможность делать уроки реально практичными и не играть в ролевые игры и моделировать коммуникативные ситуации, а конструировать их. Причем конструировать их, исходя из требований программы и уровня учащихся.

Просто изучать технологии и языки не достаточно. Главное – умение жить вместе, для себя и для тех, кто живет на Земле сейчас и будет жить после нас.

МЕТОДИ ОПТИМІЗАЦІЇ РОБОТИ У ГРУПІ

Євтушенко В.М. (Харків)

На сучасному етапі вивчення іноземних мов методисти часто застосовують новітні методи викладання матеріалу. Серед таких методів є і робота у групах, яка допомагає вирішувати певні завдання уроку, і тому варто відмітити деякі з них, що дозволяють в більшій мірі розкрити результати такої роботи.

Отже, перший з таких методів – «Експерти». Спочатку кожен з учнів наодинці опрацьовує завдання, наприклад, «що мені спадає на думку, коли я уявляю Європу?» або «що може кожен зробити, аби клімат не змінювався?». Потім учні сідають у групи, кожна група якось означається (А-Д і учасники відповідно А1-А2-А3-А4-А5), група Б (Б1-Б2-Б3-Б4-Б5)), і порівнюють результати індивідуальної роботи, відповідаючи при цьому на питання: - чи співпадають думки; - які є розбіжності у думках?; - переконуються, які асоціації, відчуття додають висловлювання та формулюють їх; - формулюють 5 тем, які на їхню думку особливо важливі в контексті обговорюваної теми та записують їх на картках. Наступним кроком є те, що кожен учасник групи як експерт доповідає отримані результати іншим учням у створених експертних групах за схемою: група 1 (учасники А1, Б1, В1, Г1, Д1), група 2, 3…Завершується робота у групах обговоренням підсумків.

Наступний метод «Акваріум» допомагає краще представити результати роботи в групі. Всі учні створюють коло. Група учнів, які доповідають, створюють внутрішнє коло. Там же знаходиться модератор і вільний стілець. Кожен із зовнішнього кола може зайняти стілець і таким чином приєднатися до дискусії.

Для наявного відтворення результатів роботи, проведенням якої займалося, наприклад, чотири групи (особи), можна застосувати наступний метод. На аркуші паперу, який ділиться на чотири частини, у напрямку годинникової стрілки занотовують всі результати, що отримала кожна група (або окрема особа). В центрі аркуша лишається місце для того, щоб окреслити спільні моменти.

Представлені методичні засоби, безперечно, можуть бути і надалі творчо обробленими, що робить можливим в повному обсязі використовувати їх на заняттях для досягнення певної мети.

Література:

1. Scholz Lothar Thema im Unterricht/Lothar Scholz//München: Bundeszentrale für politische Bildung, 2010, – 60 с.

ОБУЧЕНИЕ НАУЧНО ТЕХНИЧЕСКОМУ ПЕРЕВОДУ В НЕЯЗЫКОВОМ ТЕХНИЧЕСКОМ ВУЗЕ

Жаринова Е.Г. (Москва)

При обучении иностранным языкам в неязыковом ВУЗе одной из целей является формирование навыков перевода научно-технической литературы.

Следует выделить следующие виды перевода: письменный, устный, синхронный, последовательный. Начиная обучать студентов научно техническим текстам, следует обратить их внимание на следующие особенности перевода такой литературы. Необходимо учитывать, что язык научно-технических текстов имеет определённый стиль, и ряд особенностей в терминологии и в грамматике. Среди основных стилистических и грамматических характеристик можно выделить краткость изложения материала и чёткость формулировок. Нормы английского языка более точно и сжато выражают информацию в наукоёмких областях. Зачастую англоязычный вариант специального текста по объёму короче русскоязычного.

В рамках курса перевода есть необходимость организовать учебный процесс таким образом, что бы первые несколько занятий были посвящены изучению основного вида эквивалентности-денотативной, системе её уровней и характерных для каждого уровня соответствий. Для закрепления полученных знаний используется система упражнений. И только после этого можно переходить к переводу текстов.

Комплексное понимание текста складывается из его грамотного разбора, который начинается с проработки лексических трудностей, далее рассматриваются особенности грамматической структуры и завершается анализ рассмотрением стилистических особенностей переводимого текста.

I. Лексические особенности.

1. Широкое применение большого количества научных и технических терминов.

2. Лексическая синонимия (наличие равнозначных синонимов англо-саксонского и латинского происхождения для выражения одного и того же понятия).

3. Использование фразеологических сокращений.

4. Употребление сокращённых слов и словосочетаний.

5. Неологизмы.

II. Грамматические особенности.

1. Преобладание сложноподчинённых предложений.

2. Усложнение синтаксической структуры предложения за счёт герундиальных, причастных, инфинитивных конструкций.

3. Преобладание пассивного залога над активным.

4. Замена определительных придаточных предложений прилагательными в постпозиции

5. Использование форм инфинитивов в функции определения.

6. Использование эллиптических конструкций

Можно сформировать основные требования которым должен удовлетворять хороший перевод научно-технического текста.

1. Точность – студент должен понять и донести все мысли, высказанные автором.

2. Ясность понимания мысли. Следует избегать сложных и двусмысленных оборотов.

3. Литературность. Необходимо, чтобы перевод удовлетворял общепринятым нормам русского литературного языка

Таким образом, перевод технических текстов по специальности является важной составляющей профессионально ориентированного обучения и играет особую роль при обучении профессиональной компетенции современных выпускников технических ВУЗов. Чтобы быть конкурентоспособными на рынке труда, им приходится иметь дело с большим количеством источников информации, в том числе, на иностранных языках. Поэтому при организации обучения иностранным языкам в техническом ВУЗе основное внимание следует уделять именно техническому переводу.

ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ НАУКОВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ

Житницька А.А. (Харків)

На шляху до розвитку освіченого суспільства Україна, яка має історично потужні наукові школи, навчальні й науково-дослідні установи та високий інтелектуальний потенціал, потребує інтелектуального забезпечення у всіх сферах життя людини, суспільства, економіки, держави з огляду на світові тенденції. Освіта й наука – надзвичайно важливі інструменти суспільної трансформації. Комунікація між ученими прискорює продукування та поширення нових знань. Результативність міжнародних контактів у сфері науки і техніки залежить від рівня володіння англійською науковою мовою спеціалістами різних напрямків. Стандартного навику перекладу технічного тексту явно недостатньо. У сучасному світі тільки публікація або доповідь англійською мовою може забезпечити якнайшвидше визнання нової ідеї, методу, технічного рішення. Сучасні студенти розуміють перспективи участі в міжнародних академічних програмах, навчання і роботи за кордоном. Але без досвіду англомовної наукової комунікації ці наміри важко здійснити. Таким чином, навчання студентів англомовної наукової комунікації для професійного спілкування стає найважливішим, одним з найактуальніших завдань сучасних ВУЗів.

Викладач, котрий працює зі студентами немовних факультетів, повинен чітко ставити перед собою завдання, що після вивчення курсу англійської мови студент *повинен знати,* а саме:

– граматику в тому обсязі, що передбачає практичне володіння англійською мовою і формує навички усної та письмової комунікації;

– лексику в обсязі тематики, обумовленою програмою;

– спеціальну термінологічну лексику, що повинно забезпечити майбутньому спеціалісту можливість отримувати і передавати наукову інформацію зі свого фаху;

Після вдалого проходження курсу «англійської мови для фахівців» метою має бути те, що студент повинен вміти:

– передавати зміст прочитаного матеріалу іноземною мовою;

– робити усне (діалогічне, монологічне) та письмове повідомлення;

– вести ділову бесіду;

– складати резюме;

– організовувати ділові переговори та брати участь у наукових конференціях іноземною мовою;

– формулювати тези, писати наукові статті з подальшою участю у науково-практичних конференціях.

Протягом усього учбового процесу зусилля викладача повинні концентруватися на формуванні та вихованні майбутніх науковців, з високим рівнем володіння англійської мови. Викладач повинен пам’ятати, що на першому базовому етапі формуються навички англомовної професійної комунікації з предметів, котрі студенти вже засвоїли на рідній мові. Завданням другого спеціалізованого етапу є вивчення аспектів англомовної наукової комунікації стосовно до спеціальності студента на основі великих наукових тем, що входять до переліку пріоритетних напрямів розвитку науки. Навчання іншомовної письмової наукової комунікації проводиться за допомогою комплексу вправ, націленого на розвиток умінь писати наукову статтю англійською мовою, і складається з трьох навчальних модулів: лексичного, синтаксичного, логіко-смислового. Невід’ємною частиною занять з англійської мови для науковців може бути проектна діяльність, щодо участі студентів в моделі міжнародної наукової конференції, цей вид діяльності може бути ефективним дидактичним засобом навчання іншомовної наукової комунікації студентів немовних факультетів.

Література:

1 Гапонова С. В. Дискусія як вправа для навчання вільного спілкування іноземною мовою / С. В. Гапонова. – К. : Іноземні мови, 1999. – С. 3-11. 2. Пассов Е. И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению / Е. И. Пассов. –М.: Просвещение, 1991. – 223 с.

ОН-ЛАЙН МЕРЕЖІ ЯК ПОТУЖНИЙ СТИМУЛ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ І ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ВИКОРИСТАННЯ ІТ-ТЕХНОЛОГІЙ

Жозе да Коста Г.О. (Харків)

Нинішня модернізація національної системи освіти вимагає інтенсивно впроваджувати нові інформаційні технології в освітній процес. Поява Інтернета в освіті стимулює бажання учнів вчитися, розширює зону індивідуальної активності кожного учня, збільшує швидкість подачі якісного матеріалу в рамках одного уроку. Все це здійснюється за допомогою листування електронною поштою зі школярами інших країн, створення та проведення спільних телекомунікаційних проектів, можливості читання книг в оригіналі, участі у різноманітних конкурсах та олімпіадах. Питання інтеграції Інтернету в освіту і, зокрема, застосування його в навчанні іноземним мовам, в даний час досить актуальне. Це пов'язано в основному з тим, що при використанні Інтернету як засобу навчання іноземної мови можна краще реалізувати багато цілей і завдань навчання та виховання.

Навчаючи справжньої мови, Інтернет допомагає у формуванні вмінь і навичок розмовної мови, а також у навчанні лексиці і граматиці, забезпечуючи справжню зацікавленість і, отже, ефективність. Більш того, Інтернет розвиває навички, важливі не тільки для іноземної мови. Це насамперед пов'язано з розумовими операціями: аналізу, синтезу, абстрагування, ідентифікації,

порівняння, зіставлення, вербального і смислового прогнозування і попередження і т.д. Таким чином, навички та вміння, що формуються за допомогою Інтернет-технологій, виходять за межі іншомовної компетенції навіть у рамках "мовного" аспекту. Інтернет розвиває соціальні і психологічні якості учнів: їх впевненість в собі і їх здатність працювати в колективі; створює сприятливу для навчання атмосферу, виступаючи як засіб інтерактивного підходу.

Он-лайн мережі не тільки створюють реальні ситуації з життя, але і примушують учнів адекватно реагувати на них за допомогою іноземної мови. Головне вміння спонтанно, гармонійно реагувати на висловлювання інших, висловлюючи свої почуття і емоції, підлаштовуючись і перебудовуючись на ходу, тобто ми можемо розглядати інтерактивність як засіб саморозвитку через Інтернет:

- можливість спостерігати і копіювати використання мови, навички, зразки поведінки партнерів;
- знаходити нові значення проблем під час їх спільного обговорення;
- розвивати національну самоусвідомленість;
- збагатити загальнолюдські та національні цінності;
- дбати про свою честь і гідність;
- формувати громадянську позицію.

Відомо, що одним з найважливіших завдань сьогодення є виховання молоді як суб'єкта громадянського суспільства. Проблема підвищення рівня національного самоусвідомлення учнів набула сьогодні особливої актуальності. Від рівня сформованості цього базового утворення залежить не лише глибина й стійкість поглядів, переконань і патріотичних почуттів, а й громадянська позиція та соціальна активність особистості, усвідомлення нею місця та ролі в політичному, соціально-економічному й культурному житті свого народу.

Виховання національного самоусвідомлення особистості досягається засобами рідної мови, історії України, українознавства, фольклору, народних традицій, звичаїв, обрядів, народної педагогіки, мистецтва, родинно-побутової культури, краєзнавства, рідної природи, економіки, характеру господарювання, національної символіки тощо. Участь у міжнародних проектах допомагає учням усвідомити важливість розвитку їхньої активності щодо опанування українськими національними цінностями, творчого використання набутих знань, умінь і навичок, що сприяє формуванню творчої, гармонійно розвиненої, толерантної особистості з високим рівнем національної самосвідомості, особистісних якостей і ціннісних орієнтацій, основою яких є національні й загальнолюдські цінності.

Література:

1.Подопригорова Л.А. Использование Интернета в обучении иностранным язикам / Л.А Подопригорова. // Иностранные языки в школе. – 2003. – №5. – С. 25-31.2. Полат Є.С. Інтернет на уроках іноземної мови / Є.С. Полат // Иностранные языки в школе. – 2001. – № 3. – С. 5. 3. Цвєткова А. Я Можливості та шляхи включення Інтернет у шкільний освітній простір / / Питання Інтернет - освіти. – 2003. – № 23.

КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Журавльова І.В. (Харків)

Сьогодні освіта України перебуває у стані організаційного реформування та модернізації. Розвиток та модернізація освіти у навчальних закладах потребує проведення широкого кола наукових досліджень і розробок, пов'язаних із впровадженням в навчальний процес, а особливо у процес вивчення іноземних мов для професійного спілкування, новітніх технологій та сучасних підходів [1, с.7]. Проблема вибору методичного напряму та ефективного підходу при вивченні іноземних мов є актуальною і знайшла своє відображення як у працях вітчизняних, так і зарубіжних вчених (О. О. Леонтьєв, І. О. Зимня, Ю. І. Пассов, С. Ф. Шатілов, Г. В. Рогова та інші).

Останнім часом більшість викладачів ставлять перед собою питання, який підхід у навчанні іноземній мові буде найкращим. Необхідно виділити комунікативний підхід, тому що головним його напрямом є навчання мовленню в умовах спілкування. Комунікативний підхід є досить ефективним, тому він потребує подальшого вивчення та розвитку.

Згідно із загальноєвропейськими рекомендаціями Ради Європи, метою навчання іноземних мов є не просто вивчення будь-якої мови, а вільне спілкування цією мовою, тобто формування у студентів та школярів іншомовної комунікативної компетентності. До структури комунікативної компетенції належать: мовленнєва компетенція (аудіювання, говоріння, читання, письмо); мовна компетенція (лексичні, фонетичні, орфографічні знання); дискурсивна компетенція; соціокультурна та соціолінгвістична компетенція; стратегічна компетенція. Студент та школяр повинен уміти здійснювати усне спілкування, розуміти на слух різну інформацію, логічно структурувати й передавати свої висловлювання, обирати ефективні стратегії для розв'язання будь-якої проблеми.

Але необхідно не забувати про наявність у тих, хто навчається, мотиву для здійснення комунікації. Те, що діяльності без мотиву не буває, є головним у процесі комунікації. Студент та школяр повинен бути зацікавлений у вивченні іноземної мови, він має накопичувати свої знання, вміння та досвід [2, с. 220].

Комунікативний метод навчання іноземних мов базується на тому, що процес навчання є моделлю комунікації. Комунікативний метод навчання мовленнєвої діяльності спирається на п'ять принципів:

1) принцип мовленнєво-розумової діяльності;
2) принцип індивідуалізації при керівній ролі особистісного аспекту;
3) принцип функціональності;
4) принцип ситуативності;
5) принцип новизни [там само, с. 221].

Комунікативна спрямованість навчання – передумова успіху в практичному оволодінні студентами та школярами іноземною мовою. Як показує практика, цьому значною мірою сприяє атмосфера колективного спілкування, організованого на основі комунікативних ситуацій. Ситуації стимулюють студентів та школярів до комунікативно-мотивованого виконання мовленнєвих дій, а спілкування в таких ситуаціях дає змогу свідомо засвоїти іншомовний матеріал [там само, с. 223].

Найбільшу ефективність у навчанні іноземної мови студентів та школярів має комунікативний підхід, саме він сприяє формуванню в них комунікативної компетентності як професійної, впливає на їхній світогляд, систему цінностей, уміння мислити.

Література:

1. Коваленко О. Реформа рухається вперед / О. Коваленко // English. – 2003. – № 6 (150). – С. 7. 2. Стойко С. В. Реалізація комунікативного підходу в навчанні іноземних мов / С. В. Стойко // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. – Чернігів: ЧДПУ, 2011. – Вип. 85 (Серія: Педагогічні науки). – С. 220-223.

MEASURING THE IMPACT OF CLIL ON LANGUAGE SKILLS

Ilyenko O.L. (Kharkiv)

CLIL is currently enjoying a surge in popularity across the world in its cross-curricular form. The acronym CLIL was coined in Europe in the early nineties [3] to describe any dual-focused type of provision in which a second language, foreign or other, is used for the teaching and learning of a non-language subject matter [5], with language and content having a joint and mutually beneficial role.

CLIL has two distinctive features that set it apart from other types of provision, such as immersion teaching or EAL [4]. The first one is the integration of language and content. In CLIL, the two elements are interwoven and receive equal importance, although the emphasis may vary from one to another on specific occasions. The aim is to develop proficiency in both, by teaching the content not *in,* but *with* and *through* the foreign language. The second distinctive feature is the flexibility of CLIL to accommodate the wide range of socio-political and cultural realities of the European context. CLIL models range from theme-based language modules to cross curricular approaches where a content subject is taught through the foreign language. The latter model has become the most prevalent in Europe in the last few years.

CLIL's flexibility is underpinned by a theoretical framework commonly referred to as the 4C model. The 4C model is a holistic approach, where content, communication, cognition and culture are integrated. Effective CLIL takes place through 5 dimensions: progression in knowledge, skills and understanding of content, engagement in higher order cognitive processing, interaction in the communicative context, development of appropriate communication skills, and acquisition of a deepening intercultural awareness [3].

The current processes of globalisation have made CLIL a timely solution for governments concerned with developing the linguistic proficiency of their citizens as a pre-requisite for economic success. There was already some dissatisfaction with traditional MFL teaching approaches and a perception that they were not bearing fruit [5, p. 59]. CLIL offers a budgetary efficient way of promoting multilingualism without cramming existing curricula. Most studies on CLIL concentrate on the many structural difficulties surrounding its implementation. From a lack of sustainable teacher supply and insufficient pre- or in-service training, to the difficulties in sourcing teaching materials and overcoming parental reluctance, the road to CLIL is not straightforward even for the most committed [5].

CLIL certainly has the potential to lead to greater intercultural awareness than traditional content or language teaching. In fact, this is probably its most solid claim. Its integration of context, language and cognition creates the perfect environment to encourage reflection and self-awareness, while allowing learners to re-appropriate the language as a learning tool in their own context. In this sense, CLIL can allow the learners to step outside their own experience and develop a "perspective consciousness" of cultural processes [1] more effectively than traditional classrooms.

References:

1. Broady E. Sameness and difference: the challenge of culture in language teaching / E. Broady // *Language Learning Journal.* – 2004. – № 29. – P. 68-72. 2. Coffey S. Content-based learning, in Cerezal / S. Coffey // *De la Prdctica a la Teoria: Reflexiones sobre la ensenanzay el aprendizaje de ingles.* – Alcala de Henares: Universidad de Alcala, 2005. – P. 49-62. 3. Coyle D., Hood P., Marsh D. *CLIL* / D. Coyle, P. Hood, D. Marsh. – Cambridge: Cambridge University Press, 2010. – 184 p. 4. Gajo L. Linguistic knowledge and Subject knowledge: how does bilingualism contribute to subject development? / L. Gajo // *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism.* – 2007. – № 10 (5). – P. 563-581. 5. Harrop E. **Content and Language Integrated Learning (CLIL): Limitations and possibilities /** E. Harrop *// Encuentro.* – 2012. – № 21. – P. 57-70. 6. Mehisto D., Marsh D., Frigols M. J. *Uncovering CLIL / D.* Mehisto, D. Marsh, M. J. Frigols. – Oxford: MacMillan, 2008, – 321 p.

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ТА ГРОМАДЯНСЬКЕ ВИХОВАННЯ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Качанова О.В. (Харківська область)

Головною метою школи на сучасному етапі є виховання громадянина як члена правового суспільства, демократичної держави, що відчуває і цінує ідеали свободи і рівності, усвідомлює цінність людської гідності, здатен сам визначити пріоритети власного життя, прагне встановлення справедливої і стабільної політичної системи й готовий підтримувати її існування.

Для досягнення мети треба спиратися на загальнолюдські цінності, які споконвіку шанувалися нашими предками: людина, сім’я, Батьківщина, праця, земля, творчість. Кінцевим результатом виховання є формування цілісної особистості, яка має активну творчу й соціальну позицію, високі моральні якості, прагне до знань і має певний життєвий досвід, тобто готова до суспільного життя.

Чи можливо одночасно навчати іноземній мові та виховувати патріота своєї держави, прививати почуття гордості за свій народ, розвивати духовність, прищепляти моральні, художньо-естетичні, правові, трудові культури, притаманні нашому народу? Чи буде людина, яка вільно розмовляє англійською, знає та розуміє культури країн Євразії та Сполучених Штатів, володіти особистісними якостями і рисами характеру, світоглядом і способом мислення, почуттями, вчинками та поведінкою, спрямованими на розвиток демократичного громадянського суспільства в Україні? Звичайно, так, якщо навчати та виховувати цю дитину поступово, правильно та у системі всього процесу навчання, надихаючи її на це власними прикладом і досвідом.

Розвиток дитини є складним процесом становлення людської особистості. У діяльності — навчальній, трудовій, побутовій — реалізуються і розвиваються природні можливості дитини, формуються нові фізичні та духовні якості, знання й уміння, удосконалюється свідомість. Сучасною українською школою особистість визнана суб'єктом виховання та навчання. Це означає, що учень свідомо ставить перед собою пізнавальні і виховні завдання, під керівництвом вчителя здійснює їх з власних спонукань, прагне бути активним діячем суспільного розвитку і стає таким при розумному й професійному підході школи до організації навчально-виховного процесу.

Під час проведення уроків, позакласних заходів, занять гуртка я, втілюючи принцип наступності, приділяю увагу проблемам громадянського виховання. Через вивчення іноземної мови я намагаюся не тільки приблизити учнів до іншомовної культури, а і допомогти їм усвідомити значення таких слів, як «моя родина», «моя Батьківщина», «наше суспільство», та визначити свою роль у житті.

Так, вивчаючи тему за сферою спілкування «Місце проживання» (за новою програмою), вважаю доцільним використовувати завдання різних типів, але пов’язати матеріал з Україною, рідним містом. Завдання, які я пропоную, побудовані в тестовому форматі, що дає вчителеві можливість готувати учнів до проходження ЗНО з перших кроків вивчення іноземної мови. Виконуючи вправи такого типу ще в початковій школі, учні готуються до іспитів, олімпіад и різних конкурсів. Такі завдання складено, щоб перевірити ступінь сформованості лексико-граматичних навичок і засвоєння системних знань про мову, уміння правильно використовувати потрібні граматичні форми та частини мови відповідно до контексту.

Особливу увагу я намагаюся приділити заохоченню молоді до вивчення іноземних мов за допомогою нових методик і технологій, формуванню комунікативної компетенції учнів в навчально-виховній діяльності, залученню їх до гурткової роботи у позаурочний час, вихованню любові і поваги до своєї Батьківщини - України, розширенню уявлення учнів про культуру, традиції українського народу, розвитку творчої особистості.

Формування особистості — цілеспрямований процес виховання, процес соціологізації індивіда, в якому відбувається становлення у дитини високих людських морально-психологічних якостей, суспільної свідомості. Фізичні якості, психічні процеси, темперамент, риси характеру, здібності людини, її потреби, інтереси та ідеали мають своєрідні неповторні індивідуальні особливості, які й являють собою те особистісне «я», за яким пізнають, характеризують і оцінюють людину. Враховуючи все це, можна сказати, що організація навчально-виховного процесу — це демократизація та гуманізація школи. Виховний процес в такому разі поєднує в собі індивідуальний підхід із колективною, творчою діяльністю, яка має особисте та громадське значення. Саме з таких засад я виходжу, плануючи свою роботу з учнями і розглядаючи її як складову навчально-виховного процесу в школі.

Література:

1Биркун Л.В., Колтко Н.О. Комунікативні завдання для початкової школи: перший рік навчання / Л.В. Биркун, Н.О. Колтко. – Харків: «Основа», 2003. 2.

Калініна Л.В., Бережанська Л.І. та ін. Тиждень англійської мови в школі / Л.В. Калініна, Л.І. Бережанська. – Харків: «Основа», 2005. 3. Калініна Л., Самойлюкевич І., Малигіна М. Навчаємо спілкування / Л. Калініна, І. Самойлюкевич, М. Малигіна. – К.: Контекст, 2002. 4. Кар'пюк О. Навчання як модель успішного життя / Іноземні мови – № 6, 2005.– 86с. 5. Коновалова М.В. Тематичні класні години. Національно-патріотичне та громадянське виховання / М.В. Коновалова . – Харків, видавнича група «Основа», 2014. – 174с. 6. Цимбал О.М., Тягло О.В., Цимбал П.В. Проектна технологія, критичне мислення і громадянська освіта в процесі вивчення англійської мови / О.М. Цимбал, О.В.Тягло, П.В. Цимбал. – Харків, видавнича група «Основа», 2008. 7. Brumfit Ch. and Johnson K. The Communicative Approach to Language Teaching / Ch. Brumfit and K. Johnson. – Oxford: OUP, 1991. 8. Littlewood W. Communicative Language Teaching / W. Littlewood. – Cambridge: CUP, 1991. 9. www.konserg.ukoz,ua/load 10. www.pedagog-club.narod.ua/ru 11. www.teacher.at.ua/publ/20

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У МОЛОДШИХ КЛАСАХ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

Кашаба Н.А. (Харків)

З поступовим упровадженням раннього навчання англійської мови у початкових класах середньої школи виникає запит на більш докладний розбір методики викладання іноземної мови дітям молодшого шкільного віку. Бо саме у цей період навчання іде формування фонетичних, лексичних, граматичних та орфографічних навичок та вмінь аудіювання, говоріння, читання та письма.

Організація навчання іноземної мови у молодших класах середньої школи повинна бути зорієнтована з урахуванням психо-фізіологічних вікових особливостей учнів. Як відмічають психологи, учні молодшого шкільного віку характеризуються досить високим рівнем розвитку пам'яті, сприймання. Вони досить легко запам'ятовують як окремі іншомовні слова, так і мовні словосполучення та мовні кліше. Але на фоні цього з першого по четвертий клас іде поступовий розвиток вміння постійної концентрації уваги під час уроку. Так у першому класі найвищий рівень концентрації уваги та сприйняття нового матеріалу не перевищує 15-20 перших хвилин уроку. Тому й структура уроку іноземної мови має бути різнопланова – форми роботи повинні змінюватись досить часто, бо учні даної вікової категорії не можуть довго зосереджуватись на одному об'єкті або дії. Спираючись на ці вікові особливості дітей, вчитель має урізноманітнювати навчальну діяльність, щоб спрямувати увагу дітей у потрібне русло. Слід зазначити, що на відміну від дітей середнього та старшого шкільного віку, школярі молодших класів ще не мають стійкої мотивації до вивчення іноземної мови. Тому дуже важливо постійно підтримувати їх увагу та цікавість за допомогою використання наочності та технічних засобів навчання. Вдалий вибір таких видів наочності викликає інтерес до предмету, підтримує увагу учнів та допомогає запам'ятовувати та накопичувати значную кількість матеріалу.

Невід'ємною частиною уроку іноземної мови у початковій школі є навчальні ігри. Гра сприяє мимовольному запам'ятовуванню мовного матеріалу

та дає дітям можливість у цікавій для них діяльності, сприяє більш швидкому та надійному запам'ятовуванню мовного матеріалу. Слід пам'ятати, що діти в цьому віці дуже емоційно вразливі, тому підійти до організації навчальних ігор треба дуже виважено, залучаючи до гри максимальну кількість учасників та визначаючи максимальну кількість переможців. Іноді навіть доречно зробити нічию, щоб всі діти відчували себе переможцями,бо створення ситуації успіху на уроці дає змогу дитині почувати себе емоційно комфортно та розкрити свої здібності. Узагальнюючи всі особливості викладання іноземної мови у молодших класах треба зазначити, що кожен аспект вивчення мови потрібно розглядати спираючись на:

1) урахування психолого-фізіологічних особливостей учнів молодшого шкільного віку;

2) швидку зміну форм роботи на уроці;

3) постійне використання наочності та технічних засобів навчання;

4) раціональну організацію навчальних ігор на уроці;

5) створення ситуації успіху.

На основі приведених вище особливостей були виділені та розглянуті такі аспекти викладання іноземної мови як: розвиток говоріння, розвиток аудіювання, читання, письма та ігровий аспект.

1) Особливості навчання аудіювання та читання в початковій школі.Основні завдання молодшої школи – розвиток техніки читання вголосі мовчки, автоматичне співвіднесення їх зі звуковими образами та значеннями цих слів.

2) Особливості навчання письма та говоріння учнів початкової школи. Розвиток вміння трансформувати звуки та звукосполучення в букви та правильне написання слів.

3) Ефективні шляхи презентації граматичного та лексичного матеріалу для учнів початкової школи. Забезпечення автоматизації дій учнів з активним граматичним матеріалом. Засвоєння нової лексики за допомогою навчальних ігор.

Література:

1. Лук'яненко В.Г. Методичні рекомендації слухачами курсів підвищення кваліфікації / В.Г. Лук'яненко. – Х: Харків, 2004. – 76 с. 2. Весніна Н.А. Креативний розвиток першокласників / Н.А. Весніна // Англійська мова в початковій школі. – 2013. – №2. – с. 5-8 3. Методика викладання іноземних мов в середніх навчальних закладах – К: Київ "Ленвіт", 2002 – 328 с.

КОРИГУВАННЯ ПОРУШЕНЬ ПИСЬМА ПІД ЧАС НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Казачінер О.С. (Харків)

Проблема порушень писемного мовлення в учнів – одна з найактуальніших для шкільного навчання, відхилення в його формуванні перешкоджають успішному навчанню, особливо іноземної мови, оскілки письмо і читання перетворюються на засіб подальшого оволодіння знаннями. Дисграфія та дизорфографія складають значний відсоток серед інших порушень мовлення, що зустрічаються в учнів масової школи. Вони є серйозною перепоною в оволодінні учнями грамотою на початкових етапах навчання, а на більш пізніх – у засвоєнні

граматики іноземної мови (зокрема англійської).

Питання мовленнєвої активності дітей під час навчання англійської мови досліджувалося в працях О. Рейпольської [0] та ін. Такі науковці, як З. Ленів [0], Н. Манько [0], Н. Савінова [0] вивчали форми, методи та прийоми діагностики і корекції усного та писемного мовлення (зокрема, використання арттерапії, ігрової діяльності). Що стосується коригування писемного мовлення молодших школярів, то ця проблема знаходилася в полі зору Т. Пічугіної [0] та ін.

Логопедична робота з усунення вад писемного мовлення, як зазначають Н.Винокур, І.Садовникова, Є.Соботович, носить диференційний характер, при якому враховується механізм порушення, його симптоматика, структура дефекту, психологічні особливості дитини. Суть роботи з усунення дисграфії на ґрунті порушень мовного аналізу і синтезу зводиться в основному до розвитку мовного аналізу і синтезу. При корекції дисграфії велике місце займають письмові вправи, які закріплюють диференціацію звуків.

Усуненню артикуляторно-акустичної дисграфії передує робота з корекції порушень звуковимови. При усуненні аграматичної дисграфії основне завдання полягає в тому, щоб сформувати у дитини морфологічні і синтаксичні узагальнення, уявлення про морфологічні елементи слова і структуру речення. При подоланні оптичної дисграфії паралельно з розвитком просторових уявлень, зорового аналізу і синтезу проводиться робота над уточненням і диференціацією оптичних образів букв, що змішуються.

Таким чином, щодо форм, методів та прийомів подолання дисграфії слід назвати такі: 1) використання прийомів запам’ятовування: 2) опора на різноманітні аналізатори (мовно-слуховий, мовно-руховий, зоровий і т.д.); 3) письмові вправи, які закріплюють диференціацію звуків; 4) використання принципу випереджувального розвитку усного мовлення по відношенню до писемного, принципу поетапного ускладнення завдань; 5) повторення і варіативність вправ; 6) емоційний матеріал та ігрові прийоми, письмові вправи, тощо.

Література:

1. Ленів З. П. Корекція порушень усного мовлення у дітей старшого дошкільного віку засобами арттерапії: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.03 / З. П. Ленів; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2010. – 21 с. 2. Манько Н. В. Діагностика та корекція мовленнєвого розвитку дітей раннього віку: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.03 / Н. В. Манько; Ін-т спец. педагогіки АПН України. – К. : 2007. – 20 с. 3. Пічугіна Т. В. Педагогічна корекція дисграфії у слабозорих молодших школярів: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.03 / Т. В. Пічугіна; Ін-т дефектології АПН України. – К. : 2001. – 20 с. 4. Рейпольська О. Д. Педагогічні умови мовленнєвого розвитку дітей у різновіковій групі дитячого садка (на матеріалі англійської мови): Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.08 / О. Д. Рейпольська; Ін-т пробл. виховання АПН України. – К.: 2004. – 20 с. 5. Савінова Н. В. Коригування мовлення дітей старшого дошкільного віку в ігровій діяльності: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 / Н. В. Савінова; Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К. Д.Ушинського (м. Одеса). – О. : 2005. – 21 с.

СУЧАСНИЙ УРОК ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ. ВИКОРИСТАННЯ НОВИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОБОТІ НАД ЛЕКСИКОЮ НА ПОЧАТКОВОМУ ТА СЕРЕДНЬОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ

Клименко О.І. (Харків)

Основне призначення іноземної мови у сучасній загальноосвітній школі на Україні – сприяти оволодінню учнями уміннями й навичками спілкування в усній і писемній формах відповідно до цілей і соціальних норм мовленнєвої поведінки. Загальноосвітня школа є навчальним закладом, де формуються базові механізми спілкування українських дітей французькою мовою, які вони потім зможуть розвивати відповідно до власних потреб. Сьогодні значно підвищуються вимоги до навчання французькій мови у загальноосвітній школі.

Перш, ніж говорити про навчання лексичної боці мови, потрібно навести визначення слова «лексика». Лексика - це жива матерія мови. Вона служить для предметного змісту думки, тобто для називання. Але більш відоме інше визначення лексики. Лексика - сукупність слів , що утворюють певну систему. Системність лексики виявляється в тому, що всі її одиниці на основі своїх властивостей входять в певні лексичні об'єднання (семантичні поля, групи, синонімічні і паронімічних ланцюжка, антонімічні протиставлення, словотворчі гнізда). Лексика складається з лексичних одиниць, які можуть бути цільними (або нерозчленованим) і окремими (або розчленованими). Лексичними одиницями можуть бути:

1) слова;

2) стійкі словосполучення;

3) клішовані оберти.

З вищесказаного слід зробити висновок, що, навчаючи лексиці, ми навчаємо мови. А вивчення мови – головне завдання методики викладання будь-якого іноземної мови.

Процес оволодіння лексичними навичками складається з кількох етапів:

1) ознайомлення, що включає введення і пояснення;

2) тренування у вживанні лексичних одиниць (первинне закріплення);

3) вживання лексичних одиниць (включення слів у мовленнєву діяльність).

Існують певні критерії відбору лексичного матеріалу для молодших школярів:

1) всі слова, що вивчаються на даному етапі, повинні означати поняття, добре відомі дитині рідною мовою;

2) слова повинні мати часте вживання в мові і велику сполучуваність.

Робота зі словом починається з ознайомлення. Значення нового слова розкривається при показі картинки, предмета чи при здійсненні дії. У процесі семантизації лексики дуже корисно використанні візуальних засобів наочності. Серед них велике місце картки з картинками. Яскраві, барвисті, вони викликають інтерес та увагу учнів і, впливаючи на їх емоційну пам'ять, сприяють міцному оволодіння лексикою.

Дуже важливо, щоб уроки французької мови не були нудними, а для цього потрібно використовувати різноманітну наочність і багато ігор. Це зробить урок більш цікавим для дітей.

Як приклад використання ігор у навчальній діяльності в молодших класах при вивченні французької мови наведу декілька.

1) «Vole – ne vole pas» («Літає – не літає»)
2) «La phrase magique» («Чудова фраза»).

ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СПЕЦІАЛЬНОГО ВЖИТКУ

Ковальова А.В. (Харків)

Темпи розвитку інноваційних технологій в сучасному суспільстві потребують їх застосування в навчальному процесі вищих навчальних закладів.

Інтеграційні процеси вимагають від сучасного фахівця не тільки професійних знань, а й володіння іноземною мовою як засобом професійної комунікації для обміну науковою інформацією та ділового спілкування. Це зумовлює необхідність впровадження сучасних освітніх інформаційних технологій у практику навчання іноземних мов в цілому та іноземної мови професійного спрямування зокрема.

Інформаційні комп’ютерні технології з їх потужними можливостями стають складовими навчально-методичного комплексу інноваційних технологій навчання іноземної мови, забезпечують автентичний мовний матеріал зі спеціальності, інтенсифікують його засвоєння, мотивують до пошуку новітньої фахової інформації. Це системи з комплексом програм і устаткування, сукупність технічних та дидактичних засобів, які дозволяють подавати навчальну інформацію у текстовому, графічному, звуковому, відео, анімаційному та інших форматах.

Комп’ютерні програми, в залежності від методичних цілей, підрозділяють на контролюючі, навчальні, тренувальні, демонстраційні, імітаційні, інформаційні, електроні підручники тощо.

Комп’ютерне тестування з системою завдань специфічної форми та змісту є одним з найефективніших засобів контролю в навчанні іноземної мови. Складні комп’ютерні програми застосовуються у лінгвістичній галузі при тестуванні. Сучасний метод оцінювання "peer-тестування" в режимі онлайн ґрунтується на критеріях довідкової оцінки, дозволяючи студентам самостійно оцінювати виконані завдання.

Комп’ютерні навчальні програми з вивчення іноземної мови спеціального вжитку найбільш оптимальне використовувати для стимулювання засвоєння іншомовних лексичних одиниць, демонстрації мовного зразка у вигляді діалогу, монологу чи цілісного комунікативного сюжету, аудіовізуальної ілюстрації змісту мовних зразків, створення фахової тематичної наочності. Програма Power Point дозволяє створювати системи мультимедійних презентацій з використанням текстової інформації, графічних об'єктів, аудіо- та відеоматеріалів в умовах проблемних віртуальних фахових ситуацій.

Формування іншомовної професійної компетенції студентів неможливо без концепцій Інтернет освіти, що дозволяє одержати доступ до світових наукових досліджень, використати мультимедійні програми для практичних занять, самостійної роботи та дистанційного навчання. Інтернет дає можливість організації спілкування та діалогічного мовлення в режимі онлайн, електронної пошти, конференції, проведення інтернет-проектів; можливість публікації через створення власної сторінки, сайту, блогу. До нових засобів онлайн комунікації можна віднести Skype, Google Talk, RaidCall, відео додатки до соціальних мереж (ВК, Facebook) тощо. Інтеракція студентів з пошуковими системами, порталами, серверами загального та спеціалізованого характеру та з носіями англійської мови сприяє інтерактивному навчанню.

До комп'ютерних навчальних технологій належать різноманітні навчальні програми та тренажери, спрямовані на розвиток мовних та мовленнєвих навичок. Мультимедійні продукти з великим інформаційним об'ємом на різних електронних носіях включають енциклопедії, довідники зі спеціальності, словники, навчальні та розвиваючі ігри. Комп'ютерні мовні навчальні ігри сприяють розвитку розмовних навичок через занурення в віртуальну мовну чи професійну ситуацію.

Створення нових спеціальних комп'ютерних програм, спрямованих на формування іншомовної професійної компетенції, подальше використання мережі Інтернет для досягнення комунікативних цілей через фахову інтерактивну діяльність, розробка методичного забезпечення використання комп'ютерних технологій допоможе інтенсифікувати та урізноманітнити процес навчання іноземної мови професійного спрямування.

СОВРЕМЕННЫЙ ПОДХОД К ОБУЧЕНИЮ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ

Конева М.З. (Харьков)

Огромный интерес к различным интерактивным методам обучения иностранных языков в современной методике неслучаен. Изучение языков с помощью перевода текстов и заучивания лексики, к сожалению, не дают желаемого эффекта. А эффект должен быть один – овладение студентами на достаточном уровне способностью осуществлять повседневное и профессиональное общение. На сегодняшний день это и есть основная задача преподавателей иностранных языков в вузах.

Сегодня знание иностранных языков – необходимое условие профессионализма, позволяющее работать с информацией, доступной мировому сообществу, а также общаться с коллегами из разных стран. Как правило, начиная работать по специальности, при общении со своими иностранными коллегами молодой специалист сталкивается с тем, что нужно уметь сформулировать свою мысль устно или письменно на иностранном языке. Поэтому важной предпосылкой для успешной профессиональной деятельности является социальная коммуникативность. [2]

Одним из весьма эффективных методов формирования и развития коммуникативной компетентности студентов считается метод учебной дискуссии.

Учебная дискуссия хороша тем, что активизирует не только иноязычные возможности студентов, но и коммуникативные.

В мировом педагогическом опыте получили распространение следующие формы дискуссии[1, с. 27]: круглый стол – беседа, в которой «на равных» участвует небольшая группа обучающихся (обычно около 5 человек), во время которой происходит обмен мнениями, как между ними, так и с остальной аудиторией; дебаты – явно формализованное обсуждение, построенное на основе заранее фиксированных выступлений участников (представителей двух противостоящих, соперничающих команд или групп) – и опровержений. Вариантом этого обсуждения являются парламентские дебаты в Великобритании. Очень важными формами дискуссии являются: мозговой штурм – обсуждение, при котором участникам предлагают высказывать как можно большее количество вариантов решения, в том числе самых фантастичных. Затем из общего числа высказанных идей отбирают наиболее удачные, которые могут быть использованы на практике; форум – обсуждение, сходное с заседанием экспертной группы, в ходе которого эта группа выступает в обмен мнениями с аудиторией (классом, группой).

Можно сделать вывод, что дискуссия – это возможность интеграции сразу многих методов обучения. Применение этого метода дает возможность подготовить думающего и разбирающегося в различных проблемах специалиста, способного ориентироваться в быстро меняющихся информационных потоках и готового к открытому диалогу с коллегами не только из своей страны, но и из-за рубежа.

Литература:

1. Морозова И. Г. Использование дискуссии на занятиях иностранного языка в рамках проблемного обучения при подготовке современных специалистов / И. Г. Морозова // Иностранные языки. Теория и практика, 2010. – № 1. – С. 25-35.
2. Национальный исследовательский университет «Высшая школа Экономики» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.hse.ru.

ИНДИВИДУАЛЬНЫЕ КОНСУЛЬТАЦИИ – ДОПОЛНИТЕЛЬНЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ

Кононенко Н.В. (Харьков)

Индивидуальные консультации – это дополнительные учебные часы, когда мы можем регулярно практиковать те виды работы, к которым в аудитории прибегаем от случая к случаю. В [1] мы уже приводили различные типы упражнений, относя их к разным аспектам языка (фонетика / орфоэпия; лексика; грамматика). В данном же сообщении мы соотносим их с видами речевой деятельности (чтение, аудирование, письмо, говорение). Речь идет, в основном, о неязыковых факультетах, но кое-что может оказаться полезным и на факультетах иностранных языков на начальном этапе («нулевые» группы, второй язык).

Очень эффективным видом работы, по нашему мнению, являются диктанты, поскольку на них углубляются и развиваются навыки аудирования, грамматического анализа, а также орфографические; в той или иной степени расширяется словарный запас, и при этом совершенствуется языковая догадка и

чувство языка. Мы практикуем следующие виды диктантов: а) традиционный диктант – связный текст; б) пофразовый диктант, что сложнее из-за отсутствия контекста; в) диктант не повествовательного текста, а диалога и даже полилога, - здесь, кроме всего прочего, имеет место усвоение современной разговорной лексики; г) особый вид пофразового диктанта – не утвердительные, а вопросительные предложения; д) в случае французского языка – специально подобранные предложения – и утвердительные, и вопросительные, и отрицательные – с местоимениями-дополнениями; е) собственно орфографические диктанты – фрагменты из текстов учебника, которые студенты тут же проверяют сами, сверяясь с текстом.

При работе с текстами по специальности начинать следует, по нашему мнению, с определенных инструкций для студентов и затем требовать их выполнения: 1) в первую очередь, обращать внимание на название текста; 2) не начинать перевод предложения, не дочитав его до конца; 3) пояснить студентам на конкретных примерах, что часто смысл предыдущего и последующего предложений помогают уяснить смысл данного предложения без обращения к словарю; 4) наглядно показать роль строевых элементов и предоставить перечень основных союзов, предлогов и т.д. Затем можно начинать работать с текстом, как, например, описано в [1].

К работе над текстом примыкают еще два вида упражнений, необходимые будущим специалистам: а) составление резюме; б) написание аннотации. При составлении резюме студенты вычеркикают карандашами из текста все лишнее, работая при этом совместно, – вся группа решает, что следует из текста убрать, а что оставить. Часть предложений убирается полностью, часть – сокращается. Сначала работают над абзацами, затем оставшаяся часть текста переписывается заново и редактируется при помощи преподавателя. Предложения увязываются между собой, при этом часто происходит дополнительное сокращение текста. Преподаватель по ходу дела сообщает характерные для научной речи обороты и выражения. При составлении аннотаций (речь идет о старшекурсниках, которые уже читают на языке литературу по специальности) студенты копируют 12-15 аннотаций по нужной тематике и выписывают специальные (а в случае необходимости и общенаучные) термины. Далее с помощью преподавателя из текста аннотаций выбираются и переводятся на родной язык характерные – и поэтому часто повторяющиеся – обороты и грамматические структуры. Следующий этап работы – «компоновка» своей аннотации с опорой на знакомые специальные термины. И в случае резюме, и в случае аннотаций после 3-4 тренировок такого рода при помощи преподавателя студенты вполне справляются с заданием самостоятельно.

Проблема устной коммуникации на неязыковых факультетах стоит очень остро, поскольку после средней школы студенты затрудняются произнести на иностранном языке даже несколько слов. Мы стремимся работать параллельно с упражнениями по подготовленной и спонтанной речи, тесно увязывая их между собой лексически и грамматически. Эффективно, например, варьирование и трансформация диалогов: сначала студенты выучивают их наизусть в ролях, а затем меняют слова и выражения с сохранением общего смысла. Замены слов начинаются с самого простого: заменяются имена, дни недели, географические

названия и т.п. Кроме собственно языковой и речевой тренировки, возникает еще и психологический эффект – «чувство достижения»: студенты обнаруживают, что они что-то могут, причем без помощи со стороны. После работы с диалогами обычно идут ответы на вопросы, сначала – по диалогу, потом – на какую-либо другую тему, по принципу «немедленный ответ на неожиданный вопрос» [1]. Для оживления работы над диалогами можно предлагать женские роли в диалоге – юношам, а мужские – девушкам (например, президент фирмы и его секретарша).

Литература:

1.Кононенко Н.В. Индивидуальные консультации – расширение возможностей / Н.В. Кононенко // Збірник матеріалів IV Міжнародної конференції «Сучасні підходи до навчання іноземній мові: шляхи інтеграції школи та ВНЗ». – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2014. – С. 73-75.

ПРИЙОМИ ПО ПОДОЛАННЮ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО НАВЧАННЯ У ВНЗ

Коновалова В.Б., Мирошниченко В.М. (Харків)

Проблемі адаптації студентів до навчання у ВНЗ приділялося багато уваги і не тільки представниками психології. На наш погляд, найбільші труднощі студентів полягають у зміні соціальної позиції при переході зі шкільного соціуму, зміні способів навчальної діяльності, зміні звичних для школяра зв'язків, відносин і стереотипів поведінки.

Зупинимося на розгляді прийомів створення викладачем ситуації успіху в навчальній діяльності студентів, які допомагають їм долати психологічний стан невпевненості та розгубленості.

По-перше, неодмінною умовою для кожного викладача є скорочення кількості зауважень за будь-яким приводом та уникнення слів та виразів, що могли б створити напруження. Наприклад, вживання виразів "груба помилка", "безглуздий варіант", "якась нісенітниця" є недопустимими, оскільки образливі зауваження викликають роздратування, гнітять, підвищують збудженість, тривожність, переривають діяльність і хід думок студентів [2, с. 34].

По-друге, будь-який вид роботи не тільки пропонується студентам для виконання, але і повинен передбачати внесення певних пропозицій та змін. Крім того, студент, автор завдання, сам керує його виконанням і оцінює найактивніших студентів. Подібні завдання стимулюють творчу активність, емоційне відношення до знань, пізнавальний інтерес. У роботу включається кожен студент, мобілізуючи свої знання, уміння, попередній досвід. Захопленість студентів викликає і здорове почуття суперництва. Наприклад, успішне виконання завдання типу "Склади задачу з цікавим змістом" забезпечує "публічний ефект", підвищує престиж студента в очах інших, що веде до підвищення його самооцінки, стимулює його знання в цій галузі, створює обстановку взаємоповаги та емоційного самозадоволення. Важливим моментом у стимулюванні студентів на виконання завдань є прийом "авансування особистості", тобто оголошення її достоїнств. Педагог називає ту позитивну якість студента, якої ще немає як стійкої якості, але яка повинна бути у людини ("У тебе гарна зорова пам'ять...", "Твоя

ретельність допоможе тобі...", "Ти завжди нове схоплюєш на лету..."), тим самим проектуючи і програмуючи успіхи особистості [1, с. 75]. Ще одним прийомом, який сприяє розвитку суб'єктної готовності студентів до включення в навчальний процес, є прийом укладення "контрактів" (тобто індивідуальних і групових договорів) між викладачем та студентами. У такій добровільній угоді фіксується (після спільного обговорення) чітке співвідношення обсягів навчальної роботи, її якості й оцінок. Даний прийом активізує діяльність студентів і сприяє виникненню адекватного сприйняття оцінки викладача, що збігається із самооцінкою [3, с. 51].

Таким чином, студенти вчаться рефлексувати свою діяльність, пройдений раніше матеріал, творчо осмислювати поточний матеріал, виявляти кмітливість, розвивати уяву. Під час подібної взаємодії викладача та студентів ми вказуємо на підсумок: зняття емоційної напруги, набуття внутрішнього комфорту, психологічний настрій на подальшу діяльність.

Література:

1. Вітенко І. С. Основи психології. Підручник для студентів ВМНЗ III-IV рівнів акредитації / І. С. Вітенко, Т. І. Вітенко - Видавництво НОВА КНИГА. – 2001. – 254 с. 2. Войтович Н. П. Відмінності шкільного та студентського колективів як аспект проблеми адаптації першокурсників доумов ВНЗ / Н. П. Войтович –Луцьк: держ. Ун-т Лесі Українки, 1999р. – С. 33-35. 3. Казміренко В. П. Програма дослідження психолого-соціальних чинників адаптації молодої людини до навчання у ВНЗ та майбутньої професії / В. П. Казміренко // Практична психологія та соціальна робота. – 2004. – №6. – С. 76-78.

НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ В АУДИТОРІЇ З ОЗНАКАМИ ДИСГРАФІЇ

Кононова О.Л. (Харків)

Складно переоцінити роль читання та письма у житті людини. Не оволодівши умінням читати та писати, як рідною мовою так і іноземною, людина за відсутності певних форм спілкування не може бути інтегрована у суспільство повною мірою. Дисграфію дефінують як стійку вибіркову нездатність оволодіти навичкою письма за правилами графіки, не дивлячись на достатній для цього рівень інтелектуального та мовленнєвого розвитку, відсутність грубих порушень слухового та зорового аналізаторів, а також оптимальні умови навчання. Причинами цього явища можуть бути психологічні, органічні фактори, які зумовили труднощі в опануванні грамоти, спадкова схильність тощо. Тому дисграфію розглядають у різних аспектах, наприклад у психолого-педагогічному, психофізіологічному, психолінгвістичному.

Навчання іноземним мовам має значне практичне значення, аудиторія має оволодіти всіма аспектами писемного та усного мовлення – аудіюванням, читанням, письмом та говорінням. Необхідність оволодіння іноземними мовами на сучасному етапі спонукає до вдосконалення методів та пошуку нових форм навчання з урахуванням особливостей аудиторії. А наявність дисграфії характерна приблизно для 5-20% аудиторії, незалежно від віку, національності чи інших показників.

У формуванні навичок читання та письма задіяні різні аналізатори (слуховий, зоровий і руховий), відповідно до цього розрізняють і такі види дисграфії як акустичну (фонематичну), оптичну (зорову), моторну (графічну). Сам феномен диграфії викликає значний інтерес, оскільки являє собою значне обмеження у навчанні. У процесі корекції дисграфії необхідно вдатись до подолання оптичних проявів феномену, запобігання виникнення моторної та акустичної дисграфії, формування активного словника, граматичного правильного мовлення. Однією з задач є також адаптація таких слухачів серед аудиторії та організація навчання таким чином, щоб можна було задіяти сильні сторони кожного слухача, тобто дати йому можливість користуватись всіма способами сприйняття, якими він володіє. Навчання має здійснюватись з урахуванням логопедичних методик. Значна увага приділяється формуванню правильної вимови, досконалої артикуляції звуків. У цій сфері слухач порівнює звуки мов, застосовуючи зорові образи та кінестетичні відчуття. При застосуванні такого методу як орфографічне читання, результат приходить з практикою промовляння. Має пройти певний час для того, щоб мовний апарат слухача набув навиків необхідних рухів. Звукова копія слова залишається у пам'яті мускульних м'язів мовного апарату. Читання вголос активує слухове сприйняття власної вимови і в пам'яті залишається орфографічний еталон слова та зоровий образ. Також ефективним є тренування мовного дихання на основі нескладних виразів, мовлення за участю руху. Успішно застосовується і розвиток різних видів моторики: загальної, зорової тощо. Графічний диктант представляє собою щадну форму проміжного контролю, що дозволяє тренувати розпізнання змішуваних звуків на таких складних за звуковим складом словах, що не можуть бути складовою звичайного диктанту. У цьому разі увага слухача сконцентрована на тих звуках, які він має виокремити з насиченого звукового ряду.

Використовуючи логопедичні техніки при вивченні іноземних мов, необхідно максимально залучати різні аналізатори: зорові, слухові, кінестетичні. Важливим фактором є відсутність встановлення часових обмежень для слухачів з ознаками дисграфії, оскільки останні призводять до демотивації слухачів. Використання ігрових форм, застосування технічних засобів сприяють підвищенню ефективності, формуванню позитивної мотивації до занять.

IMPLEMENTATION OF GENRE-BASED INSTRUCTIONS IN THE DEVELOPMENT OF STUDENTS' ACADEMIC WRITING COMPETENCY

Kostenko V.G. (Poltava)

Nowadays fast dissemination of new knowledge and scientific achievements by means of research articles written mainly in English is essential for contemporary researchers. Therefore, the development of students' academic genre awareness with regard to linguistic and rhetorical structure of genres which are considered as conventional within specific discipline and thus, within specific discourse, seems to be of a particular importance in teaching English for Special Purposes as well as English for Academic Purposes (EAP).

This paper is aimed to elucidate current approaches to genre based instruction to develop academic writing competency of dental students by using genre analysis, **EAP**

methods and materials. Discourses play a significant role in articulating, preserving knowledge, and enforcing relations in science. **Dental discourse** in the broadest sense (discourse in and about dentofacial anatomy, dentofacial anomalies, their diagnosis, treatment, prevention as well as relevant language ideologies) has profound social and anthropological significance. Demonstrating marked biomedical cognitive dominants, it incorporates certain features of some other institutional discourses (engineering, computer technologies, economics, esthetics). In professional communication, a theory of practice is a function of organizational and institutional structures as evident in the everyday activities of professionals, and conditions of production and reception are crucial [1, p. 24]. The research and practical activities in dentistry as well as social context are basic factors which determine the development of genres and their priority in the genre system. With reference to the genre based approaches, definition of genre may be adopted more generally as "a social construct, existing in order to achieve some kind of conventionalized purpose in recurrent or typified situations within a particular cultural context or discourse community" [2, p. 34–35]. Genres can be looked at as based on dynamism, situatedness, form and content, duality of structure, and community ownership.

The wide range of written academic genres within the space of dental discourse is subdivided into primary ones as research papers (reports), review articles also known as secondary research papers, case report papers, and peripheral genres as abstracts, field observations, response papers, informative and lab reports, conference previews and reviews, position papers (e.g. editor's pages), proposals (viewpoints, l*etters to the editor,* forum*),* news items, including survey of dental industry news, trade news and new products, and Web-based projects. The pivotal genres of academic writings within dental discourse do not exist in isolation but as part of a complex reticulation of genres that interact to form a genre system, as well as a way of the segmentation of dental discourse space. Perhaps it should be also pointed out the peripheral genres coexist and interact with the genres of printed media assuming new stylistic features. This contributes to the development of fruitful vivid dialogue within the discourse community.

To develop dental undergraduates' and post-graduates' abilities in **academic writing EAP instructors should conduct analyses of written genres within specific disciplines and across the disciplines,** providing a framework in which expert and practical knowledge is internally organized and related with regard to cognitive genre theory as well as the dual processing theory [1]. This also suggests focusing on particular rhetorical purposes, discussing the building blocks in designing discipline-specific texts, teaching to choose proper language means in order to achieve relevant communicative goals with specific emphasis on discourse development and discourse competence. Academic writing will prepare students in all academic disciplines to succeed in today's challenging world of writing-both in the classroom and in the workplace beyond.

References:

1. Bhatia V. K. Critical reflection on genre analysis / Bhatia V.K. // Iberica. – 2012. – Issue 24. – P. 17-28. 2. Bruce I. Academic writing and genre: a systematic analysis. − London, Continuum, 2008. – 194 p.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У МОЛОДШІЙ ШКОЛІ

Курницька Н.М., Котова А.В. (Харків)

В сучасній Україні дедалі більшого значення набуває досконале володіння іноземною мовою. Віднедавна українські школярі вивчають одну чи навіть дві іноземні мови починаючи з першого класу. Доцільність вивчення іноземної мови у віці 6-7 років ґрунтується на тому факті, що діти 4-10 років найбільш схильні до вивчення іноземної мови. Чисельні досліди дитячих психологів вказують на те, що саме в цьому віці учні мають прекрасні імітативні здібності, розвинену довготривалу пам'ять, багату уяву, швидку реакцію на зміну ситуації, пластичність мислення.

Проте, з іншого боку, практика показує, що школяр молодших класів швидко втрачає концентрацію уваги (приблизно після 10-15 хвилин виконання завдання) та, внаслідок цього, швидко втомлюється (особливо при виконанні довготривалих монотонних вправ), інколи навіть відчуває роздратування, втрачає інтерес до уроку та до предмету взагалі.

Необхідно використати ці позитивні якості дитини під час вивчення іноземної мови, щоб уникнути негативних моментів, навчити її любити і користуватися іноземною мовою у реальному житті з самого початку.

По-перше, "рятівним ключем" до успішного уроку є гра. Гра – основний вид діяльності дитини дошкільного та молодшого шкільного віку. Саме в грі дитина навчається, відчуває позитивні емоції, розслабляється, знімає напруження, спілкується з однолітками. Гра – спосіб комунікації та шлях до сприйняття дитиною навколишнього світу. Отже, завданням викладача є використання цієї особливості розвитку дитячої психіки. Вчитель повинен розуміти, що гра – це вчительська кропітка робота, контроль діяльності учнів під час виконання ігрових завдань, певна дисципліна та чітке визначення мети виконання певної гри.

Існує кілька класифікацій ігор. На нашу думку, найбільш прийнятними для молодших школярів за змістом є лексичні ігри (ігри, метою яких є вивчення, повторення лексичних одиниць та їхній контроль) та елементарні комунікативні ігри (ігри, метою яких є опрацювання елементарних фраз-висловлювань, фраз-питань та фраз-відповідей, наприклад: What colour is the apple? – The apple is green; Do you like cats? – Yes, I do. And you, do you like rats? – No, I don't; How old are you? – I'm six. And you, how old are you?). Ефективним є застосування лексичної гри за певною тематикою ("Тварини", "Овочі ", "Фрукти", "Кольори" тощо) з наступним застосуванням комунікативної гри пов'язаної тематики (Have you got a cat?/ Do you like cats? / Do you like oranges? /What colour is the pear?). За формою, прийнятними в молодшій школі є ігри в парах (учень А ставить питання, учень Б відповідає, потім учні змінюють ролі); ігри в групах (наприклад, діти утворюють ланцюжок, називаючи слова чи фрази за певною тематикою).

По-друге, на початковому етапі обов'язковим є використання ілюстративного матеріалу у зв'язку з тим, що мислення маленької дитини – конкретне, назви абстрактних понять засвоюються гірше, ніж назви матеріальних

об’єктів. Ілюстрація допомагає створити стійку асоціацію у пам’яті, наче “з’єднати” іншомовне слово з предметом.

Ілюстративним матеріалом може бути малюнок, фотографія, справжні предмети (олівець, яблуко, дошка, тощо), іграшки, адже ці предмети можна побачити, доторкнутися до них. Навіть дія, виконана та названа вчителем або учнями може служити ілюстративним матеріалом. Досвід показує, що діти значно швидше опановують дієслова, якщо вчитель та учні виконують дію, що означає певне дієслово та називають це дієслово.

По-третє, вправи під час заняття не повинні бути занадто довгими та втомлювати дитину. Також, слід чергувати такі види діяльності як письмо, говоріння, читання, аудіювання.

По-четверте, використання навчальних відеоматеріалів. Відеоматеріали допомагають вирішити декілька завдань: сприяють зацікавленості у предметі, підвищенню мотивації до навчання, надають можливість сприймати мову носіїв, що дуже важливо в умовах браку викладачів-носіїв мови в Україні. Також, відеовправи тренують навички аудіювання, пам’ять та увагу. Відеоматеріали можуть використовуватися для вивчення та повторення лексики.

Отже, можна зробити висновок, що найкращій вік для вивчення іноземних мов припадає на молодший шкільний вік і цей час повинен бути використаний максимально ефективно, використовуючи новітні методики викладання іноземних мов.

КЕЙС-МЕТОД КАК ОДИН ИЗ ИННОВАЦИОННЫХ ПОДХОДОВ В МЕТОДИКЕ ПРЕПОДОВАНИЯ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ

Котова А.В., Савченко Н.Н. (Харьков)

Переход к разноуровневой системе подготовки специалистов по иностранным языкам на современном этапе диктует необходимость изменения подходов к содержанию образовательного процесса, создания новых форм его методического обеспечения, равно как и осознания роли преподавателя в инновационной парадигме личностно-ориентированного, творческого обучения.

В настоящее время интенсивное обучение иностранным языкам реализуется в различных развивающихся, вновь создающихся и действующих методических системах. Это обусловлено многообразием конкретных целей обучения иностранному языку различного контингента обучаемых, а также многообразием условий обучения.

Интенсивный метод предназначен для деловых людей, предполагающих за короткий срок овладеть конкретными языковыми навыками: в деловой переписке, при проведении презентаций и телефонных переговоров, составлении коммерческих предложений. "Прямой" (direct) метод известен как метод Берлица, основной принцип которого состоит в полном исключении родного языка студента из процесса обучения. Его цель – научить студента думать на иностранном языке. Формирование определенного уровня иноязычной профессиональной коммуникативной компетенции – актуальная и действенная основа для дальнейшего иноязычного профессионально ориентированного общения выпускников вуза.

Метод "кейсов" – техника обучения, использующая описание реальных экономических, социальных и бизнес-ситуаций, на сегодняшний день занимает ведущие позиции в современной практике обучения за рубежом. Владение этими речевыми функциями, дает возможность овладевать знаниями по специальности на иностранном языке, повышать уровень своей профессиональной компетентности и самооценки.

Применение кейс-метода на занятиях по английскому языку в профессиональной среде преследует две взаимодополняющие цели, а именно: дальнейшее совершенствование коммуникативной компетенции (лингвистической и социокультурной) и формирование профессиональных качеств обучаемых. Коммуникативные задачи – знакомство с кейсом (чтение профессионально направленного текста в оригинале или с небольшими сокращениями и незначительной адаптацией и последующий перевод), самостоятельный поиск решения (внутренняя монологическая речь на английском языке), процесс анализа ситуации во время занятия (монологическая и диалогическая речь, подготовленная и спонтанная, также на английском языке).

Будучи сложным и эффективным методом обучения, кейс-метод не является универсальным. Он эффективен только в сочетании с другими методами обучения иностранным языкам, так как сам по себе не закладывает обязательного нормативного знания языка.

Использование кейс-метода в изучении иностранного языка повышает уровень знания иностранного языка в целом. В условиях интерактивного обучения у студентов усиливается чувство личностной включенности в образовательный процесс и формируется ответственность за собственные образовательные результаты. Это ведет к созданию благоприятной психологической атмосферы на занятии, к усилению речевой и интеллектуальной активности обучаемых, повышают их чувство уверенности в себе и создают смысловой контекст коммуникаций.

CHALLENGES OF ESP COURSES

Kravets S.F. (Lviv)

Most applicants to higher schools of Ukraine have the background of General English learning at public schools for 6-10 years. As they become students of technical universities they are faced with many challenges, one of them being the necessity to take obligatory courses of professionally-oriented English, or ESP (English for Specific Purposes) courses. Here is one of ESP definitions offered by Fiorito L. [3]: ESP concentrates more on language in context than on teaching grammar and language structures. The ESP focal point is that English is not taught as a subject separated from the students' real world; instead, it is integrated into a subject matter area important to the learners. In many higher technical schools learning such courses starts from the first semester. Why are these courses a challenge for former school leavers? The matter is that, on the one hand, ESP teachers expect their students to be competent in General English at least at intermediate level and these expectations unfortunately are not always met, so many students have to fill the gaps in their knowledge of English grammar and general vocabulary. On the other hand, such courses require extremely hard work and

great efforts from all students as the subject matter (the content) of ESP courses is hardly familiar to newcomers into profession. It is not even always that during the first semester students start dealing immediately with the subjects related to their particular future specialty in their native language. So, the students find themselves in the situation when they start learning the basics of their profession in English while mastering ESP courses. It is not easy for students though they are highly motivated and have specific interest in learning and acquiring the subject matter knowledge. And what about ESP teachers? Bojovic M. [1], for example, is of the opinion, that ESP teachers are not specialists in the field, but in teaching English, their subject is English for the profession but not the profession in English. They help students, who know their subject better than the teachers do, develop the essential skills in understanding, using, and/or presenting authentic information in their profession. The last statement is certainly true in case the students study their special subjects for several years already. So, in such a case a kind of learning contract may be concluded between the teacher and the students: the teacher helps the students improve their language skills while receives some help from the students in clarifying certain points of the content. Such work can serve as a good incentive for students and may be considered to be a mutually beneficial collaboration. But in case the ESP teachers are having classes with first-year students it is a challenge for them as they feel responsibility for providing students with correct specialized information. Here consultations with experts in the field are required concerning selection of adequate authentic materials as well as understanding the subject matter of the specialized field. Extremely important is also ESP teachers' professional development, its peculiarity being the fact that ESP teachers are to develop their knowledge and skills of English, teaching methods, pedagogy, psychology etc. plus improve the competence of the specific field their ESP course deals with. The ideal situation might be when an ESP teacher is a qualified specialist in both English and the specialty of his/her students. Other challenges for ESP teachers arise from the roles they play in the ESP classroom, according to Fiorito L. [2] they being the following: teacher; course designer and materials provider; collaborator; researcher; evaluator. Very often ESP teachers have to develop resource materials for their courses, design new courses (isn't it a challenge for any teacher?). We have already mentioned a challenge of working in collaboration with students in ESP classes but ESP teachers are to collaborate among themselves and with experts in the specialized field. Isn't it a challenge to fairly evaluate the achievements of ESP students, their competence of English and in the specialized subject being different in the same class? Being a researcher is always a challenge. So, ESP teachers face a lot of challenges. But the more challenging the work is, the more interesting it is.

Література:

1.Bojovic M. Teaching Foreign Language for Specific Purposes: Teacher Development. – [Electronic resource]. – Access Mode: www. pef.uni-lj.si /atee/978-961-6637-06-0/487-493.pdf 2. Fiorito L. Teaching English for Specific Purposes, [Electronic resource]. – Access Mode: www.usingenglish.com /articles/teaching-english-for-specific-purposes-esp.html

ДЕБАТИ ЯК ФОРМА ІНТЕРАКТИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ СТАРШОКЛАСНИКАМИ

Кузнецова Л.Є. (Харків)

Стратегічною метою іншомовної освіти в умовах школи з поглибленим вивченням іноземної мови є розвиток і виховання полікультурної особистості, здатної і готової здійснювати продуктивне міжкультурне і міжособистісне спілкування з носіями мови, представляти вітчизняну культуру і пізнавати іншомовну культуру в процесі діалогу культур.

Оскільки освітній процес з іноземної мови здійснюється поза природною мовною середою, для успішної реалізації цих складних завдань необхідно створити в школі іншомовну комунікативну середу. Під нею розуміємо особливим чином організований в умовах школи з поглибленим вивченням іноземної мови освітній процес, що забезпечує рівень володіння іноземною мовою, достатній для міжкультурного і міжособистісного спілкування комунікативної культури та соціокультурної освіченості школярів; навчання етиці дискусійного спілкування іноземною мовою при обговоренні культури, стилів і способу життя людей; розвиток загальнонавчальних умінь збирати пізнавальну, інформаційну, комунікативну, соціально-трудову компетенцію особистісного самовдосконалення.

Важливим засобом у вирішенні цих освітніх завдань є навчання культурі дебатів, здійснюване як на уроках, так і через роботу клубу дебатів.

Актуальність теми полягає в тому, що потрібність іноземної мови як мови спілкування очевидна, а це зумовлює ще більшу необхідність вдосконалення методів навчання. Проблема взаємовідношення мови, мовлення і мислення – одна з найбільш глобальних проблем мовознавства. Активна розмовна діяльність учнів і жанрова організація уроку наближає процес навчання до реального спілкування, заохочуючи учнів застосовувати набуті знання для побудови того чи іншого висловлювання в будь-якій конкретній ситуації. З допомогою дебатів вчитель вміло включає учнів у значимі для них, різноманітні життєві ситуації, що викликають у них бажання говорити і спілкуватися і надає можливість висловити свою точку зору, своє розуміння обговорюваного питання.

Дебати передбачають насамперед хорошу моральну атмосферу розуміння, яку на уроках іноземної мови можна досягти завдяки розробці і ретельного дотримання наступних правил, застосовних до висловлювання учнів англійською:

1. Будь-яку думку можна висловити без остраху (учні не бояться того, що їх висловлювання буде піддано критиці, вважатимуть не досить глибоким).

2. Тому, хто висловлюється, вибачається саме неприборкане асоціювання (чим більше неприйнятним здається висловлювання, тим краще).

3. Кількість запропонованих ідей має бути якомога більше.

4. Висловлені ідеї дозволяється комбінувати як завгодно, а також видозмінювати, тобто покращувати ідеї, що висунуті іншими членами групи або іншими учнями.

Для того, щоб викликати в учнів бажання говорити, вчителю необхідно з обсягу надуманих і неживих тим підручника вибирати ті, які найбільш цікаві

учням, викликають у них бажання спілкуватися, містять найбільш життєві ситуації.

Література:

1. Вишневський О. І. Діяльність учнів на уроці іноземної мови. Посібник для вчителів / О. І. Вишневський. – К. : Рад.шк.1989. – 224 с. 2. Маркова А. К. Формирование мотивации учения / А. К. Маркова, Т.А. Матис, А.Б. Орлов. – М. : Просвещение, 1990. – 192 с. 3. Пометун О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / О. Пометун, Л. Пироженко. – К. : А.С.К., 2002. – 192 с. 4. Ярошенко О. Г. Групова навчальна діяльність школярів: теорія і методика / О. Г. Ярошенко – К. : Партнер, 1997. – 193 с.

ПОДОЛАННЯ ТРУДНОЩІВ АУДІЮВАННЯ В СТУДЕНТСЬКІЙ АУДИТОРІЇ

Кузнєцова О.В., Тарасова С.О. (Харків)

Для успішного оволодіння навичками сприйняття та засвоєння одного з видів мовленнєвої діяльності – аудіювання – слід зосередити увагу саме на методиці його викладання. Процес написання аудіювання є складним і тому вимагає зосередженості та концентрації уваги студентів. В методичному плані навчання аудіювання – це спеціально організована програма дій з текстом, що сприймається на слух та базується на природній здатності, яка удосконалюється в процесі індивідуального розвитку людини [1, с.15-16]. Важливими факторами формування такої здатності виділяємо: перцептивні та мовленнєві передумови, загальні інтелектуальні передумови, фактичні знання; знання та вміння в рідній мові, іншомовні знання та вміння, мотивація.

Під час написання безпосередньо самої роботи у студентів виникають такі труднощі, як граматичні, лексичні та фонетичні, які визначаються об'єктивними параметрами: рівнем розуміння наявної в аудіотексті інформації (повне розуміння, розуміння важливих ідей, цілеспрямований вибір інформації); видом аудіотексту (опис, розповідь, повідомлення; монолог, діалог); тематикою/ темою; обсягом аудіотексту (кількістю слів у ньому); способом контролю/ оцінювання (рідна мова/ іноземна мова, відповіді на запитання, вибіркові відповіді — тести множинного вибору, узагальнюючі повідомлення, розповідь) [2, с. 74-82].

Труднощі аналітико-синтетичної діяльності, яка є основою сприймання інформації, збільшуються пропорційно довжині мовленнєвого повідомлення і складності синтаксичних структур у ньому. Лексичні труднощі виникають при кількісному збільшенні словникового матеріалу і його різноманітності, при вживанні слів в переносному значенні, наявності слів, які не несуть великого інформаційного навантаження, вживанні аморфних, невмотивованих слів і фразеологічних зворотів. Фонетичні труднощі розмовного мовлення вважаються основними труднощами аудіювання. Нерозвиненість фонематичного слуху, відсутність адекватних вимовних навичок, недостатня сформованість акустико-артикуляційних образів відволікають увагу слухача на мовну форму повідомлення, в результаті чого не розпізнаються значення слів і синтагм як одиниць сприймання. Основними фонетичними труднощами аудіювання є труднощі, пов'язані з інтонацією, логічним наголосом і темпом мовлення.

Складними для сприймання є логічна інтонація, яка членує фрази на закінчені смислові відрізки, та логічний наголос, що несе основне смислове навантаження.

Для розвитку у студентів уміння аудіювання та подолання вищезазначених труднощів слід застосовувати умовно-комунікативні та комунікативно-рецептивні вправи [3, с. 14-18]. Умовно-комунікативні вправи включають такі види вправ: аудіювання повідомлень, запитань, розпоряджень на понадфразовому рівні; комунікативно-рецептивні: вправи на аудіювання текстів з метою одержання інформації. Розглянемо приклад системи комунікативних вправ. 1) Прослухайте текст і запропонуйте логічний варіант його завершення. Студенти пропонують свої варіанти закінчення тексту, після чого викладач знайомить їх з авторським варіантом та визначається, чия розповідь найбільш відповідає авторському варіанту. 2) Передайте зміст прослуханого тексту 8-10 реченнями. 3) Перекажіть текст від імені головного героя. 4) Придумайте заголовок до вашого тексту, поясніть, чому саме так ви назвали свою розповідь.

Таким чином, формування і розвиток аудитивних навичок у студентів, які вивчають англійську мову, є одним із найважливіших завдань сучасної методики викладання іноземної мови.

Література:

1. Азимов Э.Г., Щукин А.Н. Словарь методических терминов (теория и практика преподавания языков) / Э. Г. Азимов, А. Н. Щукин. – СПб. : Златоуст, 2002. – 472 с. 2. Вєтохов О.М. Наслухатися іноземної мови / О. М. Вєтохов // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2005. – № 1. – С. 7ё4-82. 3. Міхіна А.Е. Теорія і методика навчання аудіювання : автореф. / А. Е. Міхіна. – К., 2009. – 32 с.

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ

Кузнецова О.Ю. (Харків)

Взаємопов’язані процеси глобалізації та модернізації формують суцільно нове соціальне середовище, що вимагає змін у навчанні мов на всіх освітніх рівнях: як шкільної (початкової та середньої), так і вищої освіти.

Сфері освіти поки що не вдається повною мірою реалізувати важливий ресурс визнання цінності мовного розмаїття і культур. Представників інших мов і культур часто сприймають як певну «загрозу» мовній і культурній «чистоті».

Утім роль мови змінюється і на рівні суспільства, і на рівні економіки. Перехід від індустріальної економіки до економіки знань провокує зміни у робочому середовищі. За попередньої моделі умови праці не передбачали спілкування на робочому місці. У межах економіки знань акценти змінюються. В основі робочого процесу постають робота у команді і навчання шляхом виконання певних дій. Спілкування і обговорення набувають пріоритетного значення на робочому місці.

У межах індустріального суспільства зв’язки у сфері праці та самоідентифікація особи формувались переважно за традицією, соціальна диференціація визначалась класовим характером, розподілом праці за статевою ознакою, статусом підприємства (державний, приватний) тощо. У межах рефлексивної чи сучасної модерності, класова культура і свідомість, гендерні та сімейні ролі розмиваються. «Детрадиціоналізація» (detraditionalisation)

супроводжується індивідуалізацією. Класові умовності та інші традиційні ознаки замінюються індивідуальною траєкторією соціальної мобільності.

Відповідно, з одного боку, традиційні методи і засоби навчання й вивчення мов виявляються неефективними, з іншого, – освітній системі не вдається адекватно реагувати на потреби різних інститутів і забезпечувати ефективний навчальний процес для засвоєння мов і практикування у їх використанні.

Фактично впродовж ХХ ст. навчання іноземних мов, поширене і сьогодні у європейських та вітчизняних навчальних закладах, переважно передбачало вивчення іноземної мови як навчального предмета без можливості практичного використання мови у ситуаціях реального спілкування. Навчання мов відбувалось з огляду на нормативні дані за певними стандартами. Однак процеси швидких технологічних, соціальних та культурних змін виявили неефективність такого навчання і зумовлюють трансформації, що акцентують можливості використання і розвитку комунікативних умінь молоді, що є необхідною умовою ефективного спілкування й існування у сучасному глобалізованому світі.

Дослідники вважають, що першочерговим у володінні мовами стає не правильність, а досягнення взаєморозуміння, що дозволяє їм констатувати, що існуючі навчальні ресурси не відповідають потребам, не навчають використання мов у контексті реального життя.

У межах концепції Європейського Союзу «Навчання впродовж життя» було здійснено проект (EUNOM) з метою розробити модель, яка дозволила б переглянути зв’язки між вищою та іншими рівнями освіти, стати дієвою ланкою, що узгоджує потреби суспільства та мовного розмаїття. Європейські дослідники вважають, що пріоритетними сферами можливих змін в іншомовній освіті є 5 ключових напрямів:1) нова парадигма підготовки вчителів мов; 2) вища освіта і дослідження проблеми мультилінгвізму; 3) управління у мультилінгвальному і багатоетнічному суспільстві; 4) мультилінгвізм в економіці знань: ринки праці і корпоративна відповідальність; 5) інформаційна технологія, електронне навчання і мови.

ВИДЫ ПИСЬМЕННЫХ ЗАДАНИЙ ДЛЯ ОБУЧЕНИЯ ЛЕКСИКЕ СТУДЕНТОВ СТАРШИХ КУРСОВ ЯЗЫКОВЫХ И НЕЯЗЫКОВЫХ ВУЗОВ

Кузьмина В.С., Иванига А.В. (Харьков)

Согласно современным нормативным документам об образовании выпускник вуза в наши дни должен не только уметь говорить на иностранном языке, но и уметь читать и писать, т.е. владеть всеми видами речевой деятельности без исключения. По окончании обучения в вузе уровень развития коммуникативной компетенции в области письменной речи должен характеризоваться высокой степенью самостоятельности и активности учащихся. Для достижения этой цели необходимо регулярно развивать навыки письменной речи с помощью различных видов упражнений и заданий, основным и наиболее традиционным из которых является диктант.

Диктант – одна из старейших форм контроля, которая используется уже более 100 лет. В отечественной методике диктант, в основном, применяется в качестве проверки письменных навыков учащихся, тогда как во многих странах

Европы и в США диктант рассматривается как средство развития и активизации речемыслительной деятельности обучаемых. Диктант справедливо считается наиболее эффективным видом письменной работы в школе и вузе, т.к. он даёт возможность сосредоточить внимание учащихся на изучаемых контрольных моментах. Систематическое проведение диктантов полезно, т.к. учащиеся приучаются воспринимать иноязычную речь на слух и письменно воспроизводить услышанное.

Однако, следует отметить, что такая форма работы как традиционный диктант обычно носит формальных характер и не вызывает интереса учащихся.

В отечественной и зарубежной методике предлагаются различные формы и виды диктантов, которые разнообразят работу преподавателя, делают занятие по иностранному языку более интересным и активизируют деятельность учащихся.

Наряду с традиционной формой диктанта, когда преподаватель читает связный текст, а студенты записывают его, мы предлагаем использовать следующие виды письменных заданий:

1. Whistle dictation (Диктант с пропусками). Преподаватель диктует небольшой текст, в котором пропущены активные слова. После того, как текст продиктован, студентам даётся время для заполнения пропусков активной лексикой. Этот вид работы можно проводить в парах или группах.

2. Guess the word. (Угадай слово). Студенты делятся на 2 команды. Каждая команда получает карточки с изображением слов или их транскрипцией, и студенты по очереди пишут эти слова на доске. Побеждает та команда, которая сделает это быстрее и без ошибок.

3. Spot dictation (Выборочный диктант). Преподаватель читает предложение целиком, но студенты должны записать только слова и словосочетания, входящие в список активной лексики.

4. Dictogram. Студенты прослушивают текст один раз полностью. Затем преподаватель диктует ключевые слова, а студенты, работая в парах или группах, пытаются восстановить предложения.

Опыт преподавания показывает, что такие виды письменных заданий оживляют атмосферу на занятии, вызывают у студентов интерес к обучению и способствуют более прочному усвоению активного лексического материала.

Литература:

1. Ерина Л. Г. Диктант в обучении английскому языку / Л. Г. Ерина. – yerina.du.ua/ Dictation.doc 2. Wilga M. Rivers. A Practical Guide to the Teaching of English as a Second or Foreign Language / Rivers Wilga M., Temperley Mary S. – OUP,1978 – 399 p.

МУЛЬТИМЕДИЙНАЯ ПРЕЗЕНТАЦИЯ КАК СОВРЕМЕННОЕ СРЕДСТВО ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

Курек Т. Г., Остроумова Н.Г. (Харьков)

Эффективность воздействия учебного материала на учащихся во многом зависит от того, насколько ярко он представлен. Компьютерные презентации позволяют не только красочно и ярко представить учебный материал, но и привлечь внимание к важной информации с помощью иллюстраций, схем,

диаграмм, графических композиций и т. п. Презентация позволяет воздействовать сразу на несколько видов памяти: зрительную, слуховую, эмоциональную и, в некоторых случаях, моторную. Использование презентаций приводит к развитию интереса, мотивации, активности ученика.

Среди учащихся 8-х классов был объявлен конкурс на лучший рассказ о типах учебных заведений в Англии. Преподавателями двух групп (Остроумовой Н.Г. и Курек Т. Г.) были созданы презентации по данной теме, основными целями которых являлось введение лексики, устойчивых выражений и развитие навыков восприятия речи на слух. После усвоения лексики и грамматических структур учащиеся должны были поработать над проектом, конечной целью которого был рассказ-презентация о системе образования в Англии на примере конкретных учебных заведений.

Рис.1. Фрагмент презентации ученика

Такая, не очень яркая на первый взгляд, тема как «Educational System of England» становится интересной, если сделать презентацию. Ученики составляют рассказ, делают фотографии школы, учителей и учащихся, потом с гордостью показывают свои презентации. От этого гораздо больше пользы, чем учить топик об образовании.

Создание и использование мультимедийных презентаций на уроках иностранного языка помогает реализовать личностно - ориентированный подход в обучении, обеспечивает индивидуализацию и дифференциацию обучения с учётом способностей учащихся. Применение презентаций на уроке позволяет реализовать принципы наглядности и доступности, создавать проблемные ситуации, эффективнее использовать время на уроке. Подобранное учащимся видео про известную школу в Англии Eton School явилось полным подтверждением выше сказанного.

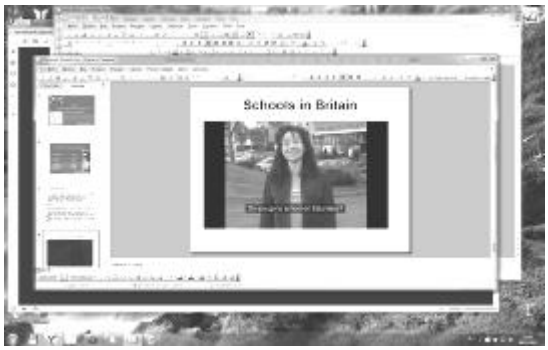

Рис.2. Фрагмент презентации учителя

Презентации, подготовленные учащимися, помогают развивать:

- умение выступать перед аудиторией;
- умение слушать выступающего;

- умение вести дискуссию по изложенному материалу;
- навыки владения компьютером.

ІНТЕНСИФІКАЦІЯ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ НА СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ КУРСАХ ІНОЗЕМНИХ МОВ: ОГЛЯД ПРОБЛЕМИ

Куц М.О. (Кривий Ріг)

В умовах гуманізації та демократизації суспільства й соціально-економічних реформ в Україні поступово й невпинно змінюються критерії ефективності професійного навчання фахівців виробничої сфери. Через це, перед вищими навчальними закладами постає завдання не лише якісної підготовки майбутніх працівників до виконання професійних обов'язків, а й їх здатність спілкуватися іноземною мовою, що є нагальною характеристикою їх кваліфікаційного рівня.

На сучасному етапі розвитку методики викладання іноземних мов професійного спрямування накопичено значний пласт досліджень. Так, психологічні основи засвоєння іноземних мов розкривають К. Абульханова-Славська, Б. Ананьєв, Л. Виготський, О. Вєтохов, І. Зимня, О.(О.) Леонтьєв, Б. Ломов, Ю. Пассов та інші; теорію комунікації іноземною мовою – А. Гардінер, Л. Блумфілд, Дж. Міллер, І. Рахманов, С. Ржевкін, М. Сапожніков, Дж. Сірль, Г. Флетчер, Р. Якобсон та інші; дидактичні аспекти організації процесу засвоєння іншомовних знань – Т. Бабенко, П. Бех, І. Бім, О. Вишневський, Н. Гальськова, Н. Жилко, О. Ігнатович, Г. Китайгородська, І. Крилова, В. Кузовльов, М. Ляховицький, О. Миролюбов, Р. Мільруд, С. Ніколаєва, О. Плахотник, Є. Полат та багато інших.

Водночас, специфіка і графік навчального процесу у ВНЗ детермінують стратегію засвоєння іноземних мов студентами, а існуючі освітні стандарти обмежують запровадження матеріалу за інтересами та індивідуальними потребами студентів, не завжди реалізують їх комунікативний потенціал. Саме тому з'являється все більше спеціалізованих курсів іноземних мов. Головним предметом навчання тут є мовна комунікативна діяльність студентів, що дозволяє реалізувати їх потребу в засвоєнні закономірностей функціонування мовних одиниць, їх семантичних та прагматичних особливостей, допомагає молоді, передусім, у професійному спілкуванні, полегшує й активізує міжнаціональні контакти під час подорожей та участі в міжнародних конференціях. Отже, навчальна діяльність студентів на спеціалізованих курсах іноземних мов володіє низкою переваг, а саме: є об'єктивна можливість для подання навчальної інформації всіма каналами й встановлення зворотного зв'язку, активізації емоційної та когнітивної сфери особистості студента, організації процесу засвоєння на засадах інтерактивності й особистісно-орієнтованого підходу, автентичності іншомовних знань, педагогічної підтримки навчальної праці тощо.

Поряд із цим, дотепер залишаються питання невизначеності методів, прийомів і засобів навчання, оптимальної структури навчальної діяльності, змісту навчальної інформації, що має засвоюватися на спеціалізованих курсах іноземних мов. До пошуків у цьому напрямі можна віднести розробку засобів інтенсифікації навчання, яка передбачає підвищення його якості при одночасному зниженні

витрачених ресурсів за рахунок уведення інших, більш інтенсивних методів і технологій з організації як навчальної діяльності студентів, так і професійної діяльності викладачів [1]. Ця проблема дискутується й всебічно вивчається в працях С. Архангельського, А. Аюрзанайна, Є. Бондаревської, В. Євдокимова, І. Кузьмінського, З. Курлянд, С. Малихіної, П. Підкасистого, В. Сластьоніна, О. Соколенко та інших.

Відтак, для вирішення проблеми ефективності навчання на спеціалізованих курсах іноземних мов доцільно забезпечувати рівність суб'єктних позицій викладачів і студентів в управлінні професійним становленням особистості; цілеспрямовано формувати й удосконалювати індивідуальні навчальні стратегії студентів у системі вирішення навчальних завдань, що має носити етапний і диференційований характер; здійснювати корекцію іншомовних знань шляхом використання орієнтаційно-ціннісних дидактичних технологій.

Література:

1. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : [навч. посіб.] / А. І. Кузьмінський. – К. : Знання, 2005. – 486 с.

ІНТЕЛЕКТ КАРТА, ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРИ РОБОТІ З МАТЕРІАЛАМИ З ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВСТВА

Ланова А.М. (Харків)

При поданні матеріалу зі країнознавства доцільним є викладання великими блоками за допомогою методу моделювання. Одним з видів моделювання є колаж. Інтелект карта – наочний допоміжний засіб навчання, методичний прийом, який передбачає послідовне нарощування лексичного фону певного поняття та створює наочно-смисловий схемо-технічний образ. Отже, разом з розвитком та вдосконаленням навичок і вмінь відбувається інтенсивне накопичення знань, а також фактичного матеріалу, що сприяє розширенню кругозору та підвищенню ерудиції.

«This blessed plot this earth, this realm this England» Population – 57,065,000
W. Shakespeare Area is – 244,044 sq. km

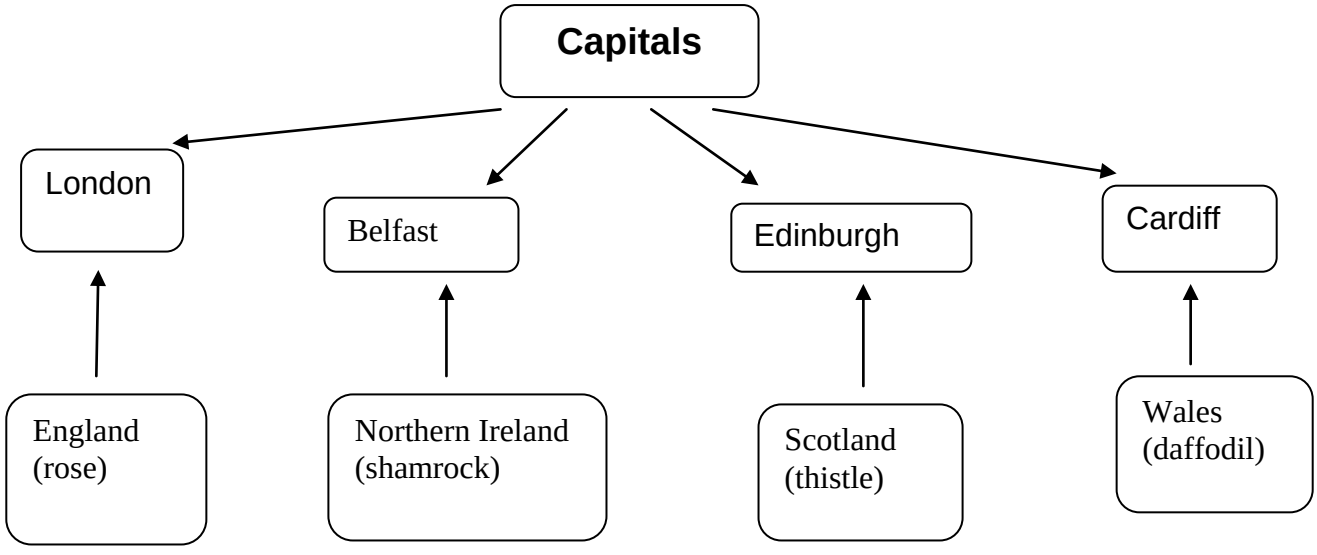

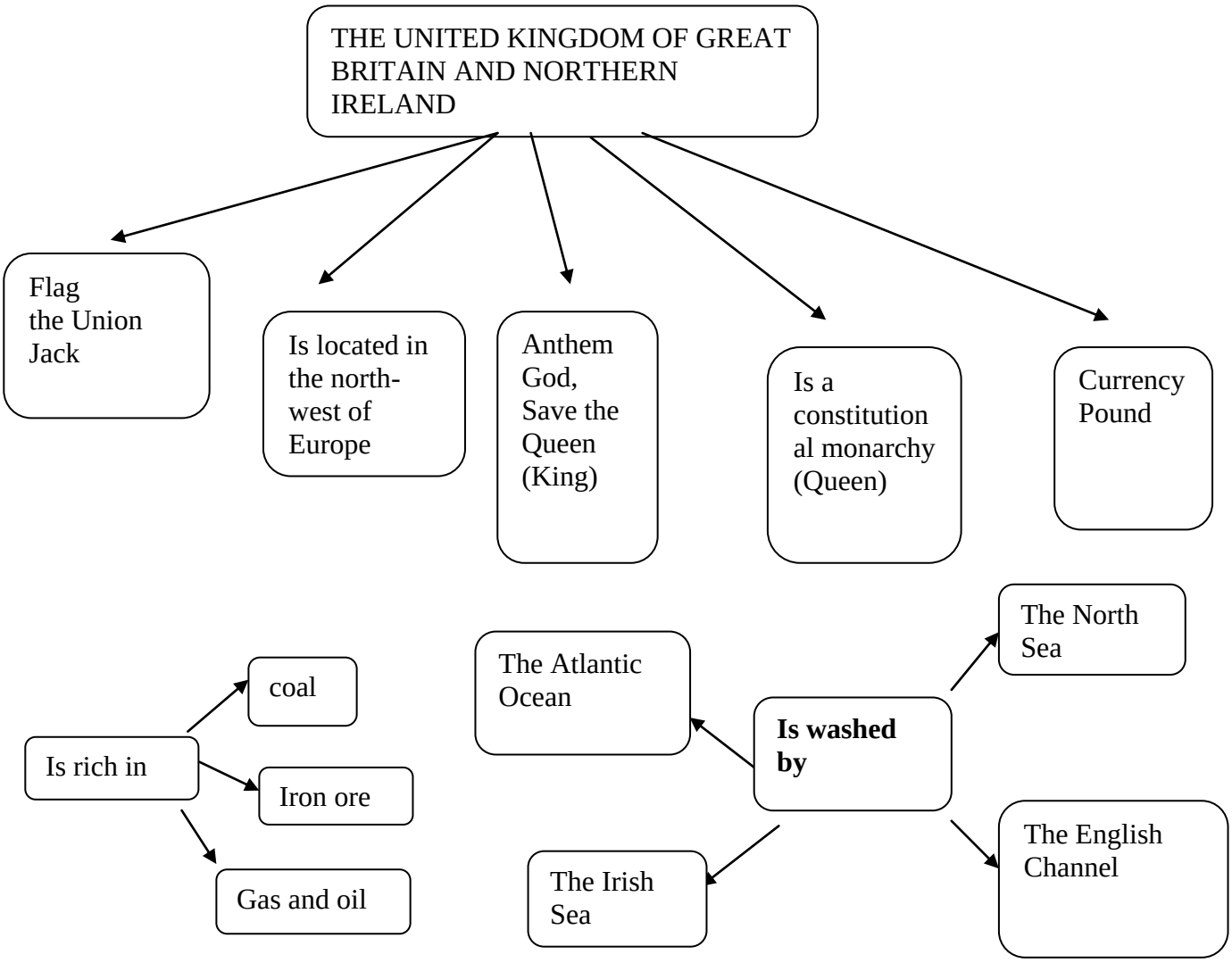

The longest rivers: the Severn (354 km), the Thames (346 km).
The highest point: Ben Nevis (1340 m).
Main languages: English (official), Welsh, Scottish, Gaelic.

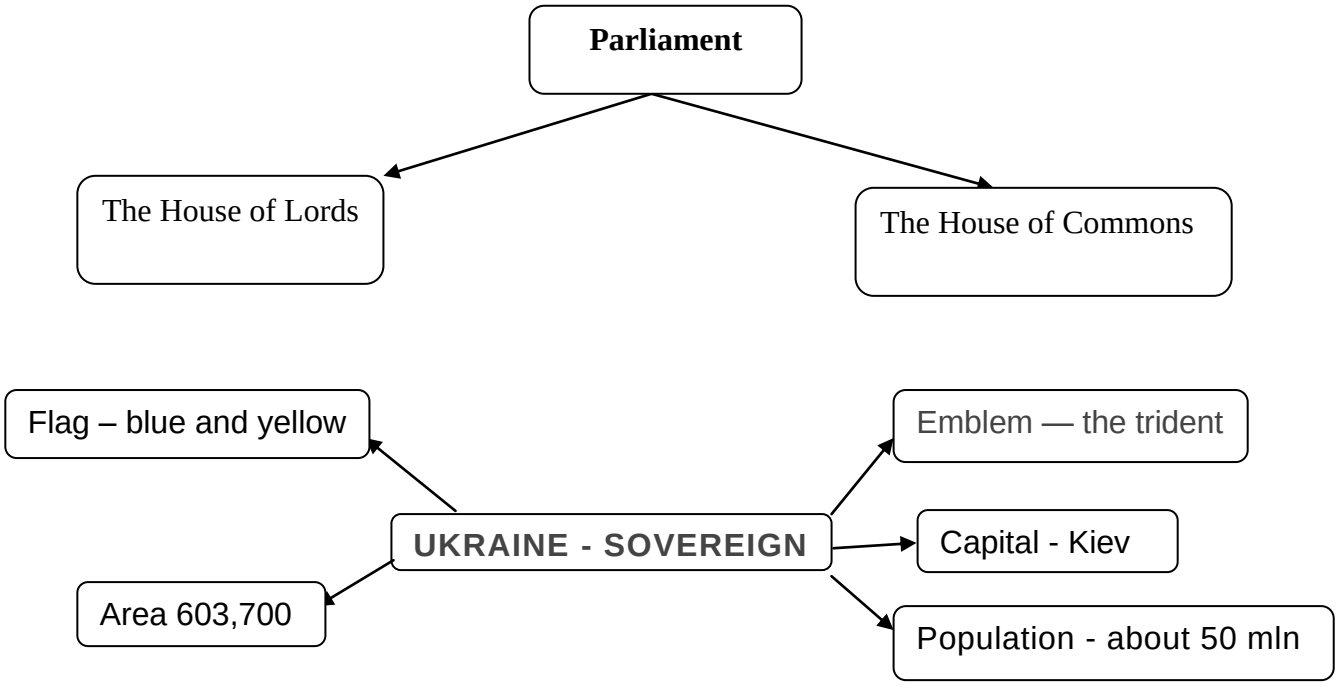

Ukraine is situated on the south-east of Europe

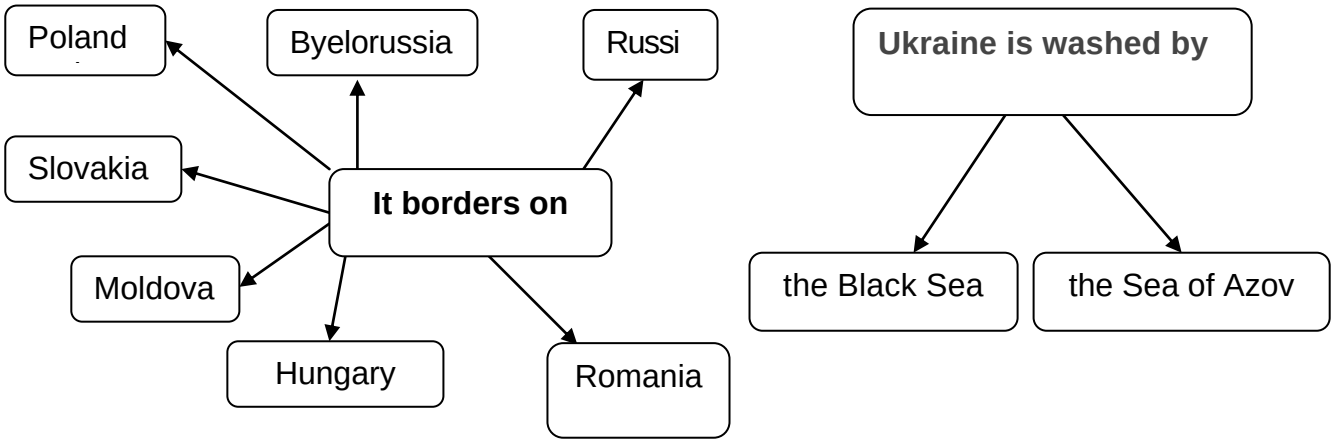

The climate is moderate, temperate continental

Winter	Spring	Summer	Autumn
Cold	changeable	warm	foggy
Dry		dry	mild
Snowy			

Flora numbers close to 30.000 higher and lower plant
Wildlife is represented by over 44.000 animals species

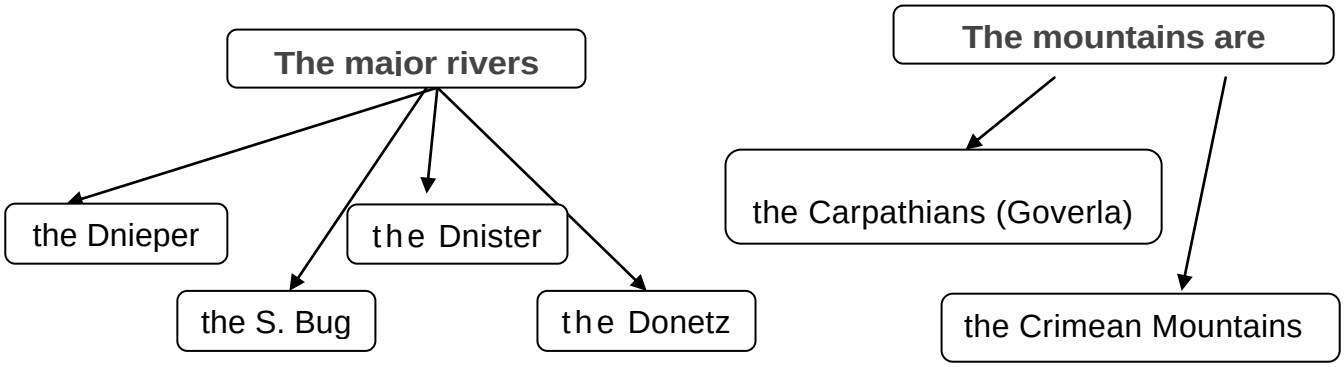

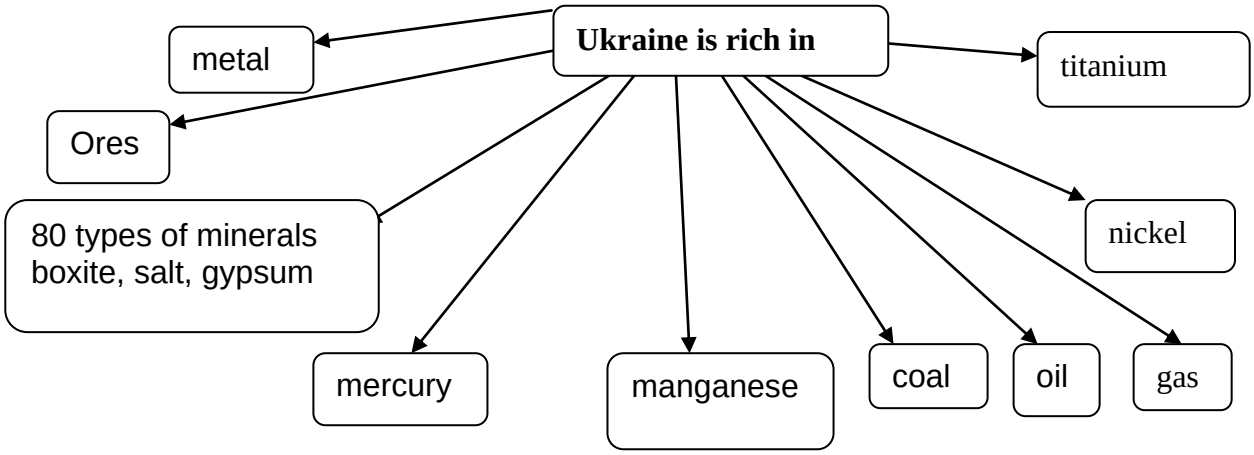

Таким чином, під час роботи з матеріалом з лінгвокраїнознавства інтелект-карта покращує запам'ятовування учнем необхідного матеріалу, підвищує його творчі можливості та ефективність мислення, сприяє розвитку його

соціокультурної компетентності, та головним є те, що цей матеріал залишається в довгостроковій пам'яті учня.

ДИДАКТИЧЕСКИЕ И ПСИХОЛОГИЧЕСКИ ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ ВСТПУТИТЕЛЬНОГО ЭКЗАМЕНА В МАГИСТРАТУРУ ПО АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ

Ластовка К.И. (Харьков)

Актуальность данного исследования обусловлена постоянным усовершенствованием содержаний вузовских программ и, как следствие, организации деятельности преподавателей и студентов, при подготовке к экзамену, поиском путей оптимального выбора способов экзаменационного контроля, с учетом реальных учебных возможностей студентов.

В след за Карапузовой Н.Д. мы рассматриваем экзаменационный контроль как "целеустремленное взаимодействие преподавателя и студента, как закономерное последовательное изменение моментов развития, то есть как процесс, который дает возможность выделить такие его компоненты: целевой, стимулирующе-мотивационный, содержательный, процессуально-деятельный, оценочно-результативный, корректирующий" [1].

В качестве эмпирического материала были взяты элементы содержания вступительного экзамена в магистратуру для студентов неязыковых специальностей ХНУ имени В.Н. Каразина. Экзамен состоит из двух частей, первая из которых включает профессионально-ориентированный текст и четыре задания к нему: сопоставление заголовком с параграфами текста (choice of the most suitable heading for each paragraph), определение правильности/ неправильности утверждения (true/false statements), множественный выбор (multiple choice) и сопоставление слов с их определениями (matching words with their definitions), а вторая – грамматический тест (40 утверждений, по 3 пропуска для заполнения в каждом). На выполнение каждой части выделяется 40 минут.

На основе проведенного иследования были выделены такие критерии отбора материала: на уровне текста – аутентичный характер выбранных текстов, их профессионально-практичная ценность, жанровая валидность; на уровне грамматического строя предложений – в основу составления задания положен только тот материал, который соответствует университетской программе по английскому языку.

Возможность дать выборочный ответ является одним из преимуществ грамматической части рассматриваемого экзамена – оно состоит в экономии времени как для экзаменуемого для предоставления ответа, так и экзаменаторов во время проверки теста. Однако, опыт преподавания факультатива по подготовке к сдаче вступительного экзамена в магистратуру на биологическом факультете показывает, что наличие трех пропусков в одном/двух утверждениях психологически усложняет процесс выбора одного варианта. Этот психологический барьер подтверждается и тем, что не всегда экзаменатору удается подобрать предложение, где пропуски находились бы на расстоянии двух-

трех слов, что значительно снизило бы напряжение экзаменуемого даже визуально, учитывая тот факт, что процедура тестирования иноязычных знаний, навыков и умений должна проходить в спокойной и комфортной обстановке.

Тот факт, что курс английского языка в университете рассчитан на 2 курса, при этом занятия проходят 1 раз в неделю (34 и 36 часов в семестр), а также временной разрыв между окончанием курса и экзаменом в магистратуру составляет 2 года, не может не сказаться отрицательно на показателях экзаменуемых. Результаты анализа показали, что из 70 возможных баллов 36% студентов набрали до 35 баллов, т.е. меньше половины, 32% ответили правильно на 35-45 утверждений, 23% – на 46-56 и лишь 9% набрали свыше 57 баллов. Показанные результаты в 83% соответствуют баллам, полученным в конце 2 курса, что доказывает эффективность выбранной формы контроля знаний, навыков и умений экзаменуемых. Следует отметить, что данный вид контроля знаний, умений и навыков стимулирует студентов (73% опрошенных) заниматься английским языком дополнительно: самостоятельно, на курсах и т.д.

Экспериментально установлено, что эффективность экзамена обеспечивается оптимальным выбором способа его проведения с учетом заданий, выбранных для вступительного экзамена и индивидуальных особенностей подготовки студентов к экзамену, стимулирования их учебно-познавательной деятельности на подготовительном этапе, созданиям благоприятного психологического климата экзаменационного контроля.

Литература:

1. Карапузова Н. Д. Дидактичні умови організації екзамену у вищих навчальних педагогічних закладах : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 «Теорія та історія педагогіки» / Н. Д. Карапузова. – Харків, 1997. – 18 с.

ХАРАКТЕРИСТИКИ АНГЛОМОВНОГО ПІСЕННОГО ДИСКУРСУ ЯК ОБ'ЄКТА ПРОДУКЦІЇ І РЕЦЕПЦІЇ В ЙОГО ВПЛИВІ НА МОРАЛЬНІ ОРІЄНТИРИ АКАДЕМІЧНОЇ АУДИТОРІЇ

Легейда А.В. (Харків)

Музика (у дослідженні – пісенний дискурс) як феномен не лише естетичний, але й повною мірою соціальний, взаємозалежний щодо інших підсистем соціально-культурної структури, не може бути повною мірою зрозуміла та інтерпретована поза її розгляду в істотно більш широкому (ніж лише художній) просторі – а саме, просторі соціальному, у нашому випадку – соціально-педагогічному. Виходимо з розуміння того, що функціонування музики в соціокультурному просторі становить актуальний інструмент для сучасного соціального-педагогічного осмислення. Пов'язуємо цей факт з двома обставинами: одна з них – масштабність музики як соціального феномена, друга представлена значимістю розташування музики (в об'єктивному вимірі), її позиціонуванням (цілеспрямованістю продукування) в сучасній соціокультурній "системі координат", що в сукупності визначає досить високий ступінь впливу музики як сучасного феномена на академічну аудиторію.

Сучасний пісенний текст розглядається нами як культурно-мовний феномен, який має традиційні коріння та є частиною сформованого культурного простору і мовного середовища слухачів, а також є невід'ємною частиною сучасної лінгвокультури. Такий текст може бути досліджений як складне компонентне утворення. Пісенний дискурс є культурним компонентом, а культура, незважаючи на різницю в підходах та існування величезної кількості визначень цього поняття, все ж більшістю дослідників розуміється як особлива область діяльності, що асоціюється із людиною і протиставляється природі, тобто трактується як глобальна відмінність між штучним (тобто створеним людиною) і природним (тим, що належить природі). При такому розумінні зміст культури складають такі різнорідні, але об'єднані в силу свого природного характеру явища, як, наприклад, міфологія, релігія, мова, музика, поезія, і т. н.

У пісенному тексті музика і слово, звернені один до одного, утворюють поле взаємного тяжіння. Але, як відзначають дослідники, "музична мова" висловлює мислення у певному сенсі більш досконале, ніж мислення в словах. При дослідженні мовної складової пісенного тексту ми звертаємося до аспектів його продукування та рецепції, що мають безперечний соціально-педагогічний потенціал. Роль пісенного тексту як середовища, в яку занурений адресат (у нашому випадку академічна аудиторія), виявляється при дослідженні впливу цього тексту на слухачів у академічному процесі. Розглядаючи педагогічну орієнтацію текстів пісенного дискурсу, слід звернути увагу на роль вербального компонента в цьому комплексному мелодично-вербальному утворенні, що становить пісню. В реалізації пісенного дискурсу адресант і адресат характеризуються загальним тезаурусом, схожою системою моральних цінностей і фондом загальних знань.

Виконання пісні автором і її сприйняття слухачами являє собою комунікативний акт з усіма притаманними йому особливостями, хоча і з поправкою на специфіку музичного повідомлення і масовий характер адресата.

Розгляд у сукупності характеристик сучасного пісенного тексту і його адресата відображає екологічний підхід у дослідженні мовних та культурних явищ, який заповнює однобічність раціоналістичних уявлень про слово, розуміє його як духовний продукт мовленнєвої діяльності людини і вивчає у всій різноманітності і багатстві зв'язків зі світом. Цей підхід зумовлений тим, що сьогодні ми існуємо в обставинах екологічної кризи мови та культури, та особливу важливість сьогодні набувають питання морального та духовного вдосконалення, зокрема, у академічній аудиторії.

ПУТИ ПРЕОДОЛЕНИЯ КОММУНИКАТИВНЫХ БАРЬЕРОВ НА ЗАНЯТИЯХ ПО АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ У СТУДЕНТОВ НЕЯЗЫКОВЫХ ФАКУЛЬТЕТОВ

Ленская Е.О. (Харьков)

Из-за практически полного отсутствия среды общения, приближенной к аутентичной, а также носителей языка, процесс восприятия английской речи на слух для студентов неязыкового факультета оказывается весьма сложным. Как показывает практика, при аудировании возникают состояния, которые

препятствуют полноценному проявлению личности, снижают активность, мешают ее творческому самовыражению. Это все может привести к общей неудовлетворенности результатами обучения и повлиять на снижение эффективности деятельности преподавателя. По мнению ученых, основным средством обучения иностранному языку является языковая среда, а все остальное это вспомогательные средства, а их назначение – создание более или менее ярко выраженной иллюзии погружения учащихся в естественную языковую среду.

Проблема аудирования за последние годы все больше привлекает внимание. Существует мнение: если при обучении устной речи преподаватель сосредоточит все усилия на говорении и обеспечит овладение этим умением, то понимать речь учащиеся научатся стихийно, без узкофункционального обучения. Восприятие и понимание звучащей речи – это сложная мозговая деятельность, которая требует больших интеллектуальных усилий со стороны воспринимающих иностранную речь. Таким образом, аудирование является одним из самых сложных видов речевой деятельности, но должно быть развито лучше других умений.

Преодолевая коммуникативные барьеры, мы учимся понимать и уважать представителей другой культуры. Чтобы говорить о способах преодоления языкового барьера, нужно понимать причины, вызывающие его: психологическая неуверенность, негативный предыдущий опыт изучения английского языка, нехватка мотивации у студента, отсутствие практики общения на английском языке.

Говоря о причинах возникновения языкового барьера, следует отметить, что одной из основных причин является психологическая неуверенность человека, боязнь сделать ошибку, чувство дискомфорта при общении на английском языке. Для того чтобы преодолеть языковой барьер, вызываемый психологической неуверенностью, необходимо создание комфортных условий на занятиях английского языка, в которых раскрывались бы потенциальные внутренние возможности человека, чтобы человек мог психологически расслабиться и говорить спонтанно на ту или иную тему. Если такие условия будут соблюдаться, соответственно, часть проблем, вызывающих языковой барьер, будет снята.

Страх сделать ошибку, возможно, развивается из-за неправильного обучения или неправильно созданных условий обучения английскому языку. Очень часто это вина тех преподавателей, с которыми студент когда-то занимался: возможно, преподаватели постоянно исправляли ошибки студента, не давая ему выразить свою точку зрения, что, с нашей точки зрения, неправильно. Говоря об исправлении ошибок и о снятии страха у студентов перед ошибками, следует максимально учитывать психологические особенности каждого студента. Нужно помнить, что какие-то неточности могут исправляться по ходу речи, а какие-то – только после того, как человек закончил свое высказывание. Также задача преподавателя провести беседу со студентом, дать понять, что коммуникативная методика является более эффективной, показать, что любой усвоенный на занятии материал можно сразу использовать, а также показать практическую применимость на занятии. Такими приемами можно будет снять психологические трудности и языковой барьер, которые вызваны негативным опытом изучения английского языка.

Также еще одной проблемой, которая может вызывать языковой барьер, является нехватка мотивации у студента. Мотивация очень важна и желание говорить, общаться и высказывать свои идеи является основным моментом для того, чтобы человек мог спокойно говорить и не чувствовать никакого языкового барьера. На уроке английского языка необходимо создавать такие коммуникативные ситуации, которые будут вызывать интерес у студентов.

Касательно практического аспекта общения следует отметить, что весь процесс обучения английскому языку должен быть основан на создании коммуникативных ситуаций максимально приближенных к реальности. В связи с этим возникает необходимость введения речевых образцов, языковых умений и навыков в условиях максимально приближенных к реальности. Обучаемый должен понимать, что каждое слово, ситуация и структура нужны ему для решения той или иной коммуникативной задачи как на занятиях, так и в реальной жизни. Тренировка языка в ситуациях, приближенных к реальности, позволяет человеку максимально быстро перенести все то, что было пройдено на занятиях по английскому языку, в реальную жизнь.

Подытоживая, можно отметить, что наиболее эффективным для снятия языкового барьера является коммуникативный подход в изучении английского языка, позволяющий учитывать личностные особенности студентов, предоставляющий максимальную практику языковых навыков и речевых умений, основанных на создании ситуаций, приближенных к реальности, влияющих на эмоциональный мир студентов, мотивирующий студентов к общению.

POSITIVE ATTITUDE DEVELOPMENT IN OVERCOMING PROBLEMS AT AN ENGLISH LESSON

Lieshnova N., Pavlova L. (Kharkiv, Ukraine)
Strikauskas Y. (Lima, Peru)

Most teachers realize the importance of the methods influencing their students learning potential. Positive attitude and motivation should be taken into account as they greatly contribute to learning process.

When students with positive attitudes experience success the attitudes are reinforced. Effective language teaching strategies can encourage students to be more positive in their studies. Students' aims may be different: getting a better job, reading technical literature, going abroad to work or to study, etc. Sometimes the necessity to make a career is enough to motivate a student.[1] Teaching English as a second language, the instructor must transform the process of learning into a real personal value, promote his students' cognitive activity and set a proper positive direction.

To determine the individual and psychological characteristics and abilities of every student is an integral factor in developing cognitive activity. Teaching skills are needed to make students trust their teacher, to enhance the level of their curiosity and understanding. Telling a funny story or an anecdote at the beginning of a lessons, a teacher can greatly decrease the stress and set up the audience to work, a teacher must have "a bank of facts", a collection of events to be discussed in a group of students. That will improve the tone of the communication and stimulate verbal creativity.

Sometimes a student may keep silent due to some psychological reasons and lack of his own views on the problem. To take part in a discussion, students should know the possible ways to start their communication and feel the need to express their ideas. Encouraging both "fast" and "slow" students is vital to overcome any psychological barrier. A student must feel free in expressing his opinion. [2]

Students' professional competence is formed during joint activities at the English lessons. The tasks which have several correct solutions can be offered to develop in students the wish to cooperate, to think critically, and to get interested in other people's ideas. A teacher should involve students in solving various problems in small groups (3-5 students) where everybody will be able to share their views and listen to the others. Thus, students learn to approve any task positively, to express and uphold their point of view. Discussions, role-plays, problem methods are used as the means to support students' activity.

One should not be too strict when mistakes occur. A good advice is to focus on the process of communication and the things which are essential for the students. The work should be estimated at the end of the lesson in order to analyze mistakes and to improve future results.

People's perceptions of their abilities are increased following success provided that they believe that their own competence was responsible for their success rather than circumstantial or other factors outside their control. Through perceptions of self-efficacy, learners recognize their own capabilities to succeed. The learners' social environment also structures their lives and determines their opportunity to some extent. [3] According to Albert Bandura, self-efficacy is "the belief in one's capabilities to organize and execute the courses of action required to manage prospective situations". [4] Teachers must incorporate tactics into their classrooms to help students in dealing with obstacles to learning. Students must be taught how to set goals and develop successful strategies.

Attention should be paid to individual peculiar features of a student. Some students accept information through a visual channel, some of them use audial channel. Knowing the prevailing system in dealing with every student in a group, the teacher can guide the learning process effectively. Pictures, cards, video films should be used in the work with the students who get information with their eyes. Audio materials should be at the teachers' disposal in his work with the students who tend to listen. These are short stories, dialogues, songs or taped lectures - everything that is helpful and corresponds to the materials under study.

Students should also be taught special strategies to cope with excitement and to decrease tension. They must praise themselves for any positive results, take any chance to talk with native speakers, be ready to take active part in discussion in class, find information on their speciality on the Internet and other sources. They must be encouraged to apply compensatory strategies when they can guess the meaning of worlds reading without a dictionary or use gestures instead of unknown words when speaking.

Connection and maintenance are the leading ideas of neuro-linguistic programming. It implies respect to another person's ideas, positive emotional attitude and mutual understanding, an ability to join the student's world. Taking into consideration the above principles is sure to bring a success.

Gaining knowledge within the shortest period of time seems possible when a more dynamic and creative approach is developed. The teaching process is optimized by active attitude of the teacher and understanding students' needs and interests. The formation of the positive attitudes to the learning process is the key to train a competent professional, an independent and intellectual personality.

References:

1. Зайцева А.В., Лохомова С.А. Познавательная направленность процесса обучения иностранному языку на неязыковых специальностях ВУЗа. // Педагогические науки. Современные методы преподавания, - Пензенский государственный университет им. В.Г. Белинского, 2010. *www.rusnauka.com/36_PWMN.../77170.doc.htm*) 2. Орловська О.В. Нетрадиційні методи комунікативно-орієнтованого навчання студентів-філологів англійської мови у ВМЗ. // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби Украйни, – Вип. 5, 2012 http:/*irbis-nbuv.gov.ua/j-pdf/Vnadps2012 5 16.pdf* 3. Laura Frances. Sell-Efficacy in Low- Level English Language Learners, – Portland State University: Dissertations and Theses, 2014 - *pdxscholar.library.pdx.edu/open_access_etds/1622/* 4. Bandura A. Self-Efficacy: the exercise of control, - New York: WF. Freeman, 1997

НАВЧАННЯ ГОВОРІННЮ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЯК ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ В УМОВАХ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

Лопатіна М.М. (Харків)

Головне призначення іноземної мови – стати засобом іншомовного спілкування учнів завдяки сформованим комунікативним умінням. У цьому контексті навчання й оволодіння навичками говоріння є тією метою, яку повинні ставити вчителі і якої повинні досягати їх учні.

Успішне навчання німецької мови залежить від урахування психолого-педагогічних характеристик учнів, які зумовлюють використання методично раціональних прийомів, форм та засобів навчання. На мій погляд, домінуючим у навчанні має бути усне мовлення. Саме навички та вміння усного мовлення мають позитивний вплив на розвиток умінь в усіх інших видах мовленнєвої діяльності.

У своїй роботі я впроваджую такі форми і методи роботи навчальної діяльності учнів, як індивідуальна, парна, групова і створюю умови для поліпшення навчально-виховного процесу. Завдяки цим формам, підвищується працездатність дітей, яка є важливим фактором мотивації до оволодіння учнями німецької мови як другої іноземної.

На уроках особливу увагу приділяю навчанню говорінню, шляхом вдосконалення навичок діалогічного та монологічного мовлення. Однією з найважливіших психологічних особливостей діалогічного мовлення є його ситуативність. Ситуативним діалогічне мовлення є тому, що часто його зміст можна зрозуміти лише з урахуванням тієї ситуації, в якій воно здійснюється.

Слід зазначити, що у процесі навчання говорінню цікавими є не будь-які ситуації діяльності, а лише такі, що спонукають до мовлення. Такі ситуації й

називають мовленнєвими або комунікативними. Вони завжди містять у собі стимул до мовлення.

З цією метою у навчанні діалогічного мовлення я впроваджую такі вправи для навчання:

- створення ситуативних ситуацій;
- рольові ігри;
- конструювання діалогів за різною тематикою;
- конструювання окремих текстів.

Монологічне мовлення характеризується певними комунікативними психологічними і мовними особливостями, які вчителі мають враховувати у процесі навчання цього виду мовленнєвої діяльності. Для покращення монологічного мовлення у навчанні я базуюсь на наступних вправах:

- використання лексико-граматичного матеріалу;
- трансформація діалогу у монолог з використанням наочності у вигляді малюнків, фото, ілюстрацій тощо.
- трансформація монологу у діалог.

Підчас подання матеріалу особливу увагу приділяю розвитку граматичної компетенції, тому що етап формування навичок мовлення повинен базуватися на нормативній граматиці.

Таким чином, завдяки таким формам і методам роботи у викладанні німецької мови як другої іноземної підвищується ефективність навчально-виховного процесу, вдосконалюється оволодіння навичками говоріння шляхом використання різних форм і методів роботи.

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ОБУЧЕНИЯ СВЕРХОДАРЕННЫХ ВЗРОСЛЫХ

Лукашенко И.Н. (Харьков)

«Différence engendre haine». Stendhal
с фр.: «Отличие порождает ненависть». Стендаль

Успешность обучения зависит от способностей к усвоению иностранного языка [1], мотивации, особенностей темперамента, черт характера, уровня интеллекта, творческих способностей.

Термин «сверходаренный» относится к детям или взрослым, интеллектуальные способности которых превосходят норму, и которые имеют «высокий потенциал» или «раннее интеллектуальное развитие (*précoce*)». Одаренность (фр. “*la douance*”, “*le haut potential*”, “*la surefficience intellectuelle*”, амер. “*gift*”) – душевное состояние, взгляд на мир, ансамбль особенных черт. У сверходаренных отмечена интенсивность эмоций и выражения чувств, гипервосприятие пяти чувств и неловкость в обществе, в публичных выступлениях.

Проблемы сверходаренного взрослого исследует французский ученый М. де Кермадек. Она описывает их моральные качества: перфекционизм с тенденцией очень высокой планки для себя и других; б**о**льшая чувствительность к личным проблемам, чем к вознаграждениям от общества; озабоченность поиском правды и нахождением смысла жизни; любовь к вызову и принятие риска; их возмущает несправедливость, аморальное поведение; сильные моральные

убеждения, чувство целостности и честности; страстно любят пылкие дискуссии, искренность; огромная энергия, способность к вниманию и усилию, к исключительной концентрации в привлекающих его областях, могут работать до изнеможения; гиперчувствительны к окружению: изменению температуры, нелепым звукам, запахам, диссонансам, безвкусице, обивке мебели, тканей и одежды; из-за недостатка доверия к себе имеют тенденцию самокритики, или низкой самооценки* [3, с. 37].

Пять черт характера сверходаренных являются источником их внутренних и внешних конфликтов: дивергенция точек зрения, возбудимость, чувствительность, проницательность, и перфекционизм. Влияние оказывают и интро-/экстраверсия, толерантность, открытость ума. В социальных отношениях их проявление может стать положительным или отрицательным. Сверходаренный отвечает на вопросы и реагирует оригинально, неожиданно и очень креативно. Их боятся из-за их целостности и духа противоречия.

Сверходаренного часто считают манипулятором, хвастуном, нескромным в своих вопросах, доминантным, разрушительным, сверхчувствительным, недисциплинированным, упрямым, слишком критичным, не подчиняющимся авторитету, ленивым, проявляющим скуку в повседневных обязанностях, слишком серьезно относящимся к себе, враждебным, бунтующим против рутины, незрелым или циклотимичным, с отклоняющимся поведением, особенно при высокой креативности. По этим причинам для преподавателей и коллег он несимпатичен и является мишенью дискриминации [3].

С возрастом сверходаренность увеличивается, а вместе с ней увеличиваются и характеристики, делающие его дезадаптивным к жизни в обществе.

Формирование у сверходаренных учащихся положительного образа «Я» поможет им найти силы мотивировать себя и противостоять препятствиям на пути к самореализации, повысит их эмоциональный, социальный и креативный интеллект [3, с. 13]. Последний – сильная черта сверходаренных учащихся и слабая черта педагогики, так как оригинальность сверходаренных пугает окружающих, стремящихся к единообразию и единому мнению.

Бережное отношение к сверходаренным, восприятие отличия (фр. *différence*), одаренности как преимущества, а не как затруднения, понимание и учет их особенностей, развитие креативности (с помощью творческих заданий, где высоко оценивается новизна и оригинальность), укрепляет веру в себя, гордость за свою непохожесть, предупреждая страдания, помогая найти родственную душу (фр. *âme soeur*) и друзей, иначе у сверходаренных может развиться подавленность, депрессия, ранимость, грозят аффективные (беспокойство, гнев), социальные и профессиональные неудачи [3, с. 19].

Литература:

1. Лукашенко И. Н. Психологические механизмы успешного усвоения иностранного языка / И. Н. Лукашенко // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. – № 959. – Серія «Психологія». – Вип. 46. – Харків, 2011. – С.92-96. 2. Geets C. La peur de la différence, Pensée plurielle, 2003, n. 5 . – vol. 1. – P.7-16. 3. Kermadec M. L’adulte surdoué. Apprendre à faire simple quand on est compliqué. – Editions Albin Mich, 2011.

ВИКЛАДАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЯК ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ ШЛЯХОМ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Луценко Л.В. (Харків)

Викладання німецької мові як другої іноземної мови повинно здійснюватися на основі дидактичних і методичних принципів. Урок має бути ефектним, таким, який запам`ятається на довгий час. Оскільки залишається в пам`яті і працює на розвиток завжди нове, несподіване, незвичайне, яскраве, задача вчителя зробити урок неповторним – здивувати, викликати емоції, вразити. Треба створювати позитивний клімат на заняттях. Обов`язково використовувати розвантажувальні вправи.

Опанування іноземної мови відбувається не лише на уроці. Підготовка позакласних заходів сприяє поглибленому вивченню матеріалу на задану тематику, розвиває пошукову діяльність, творчі здібності. Вдосконалюються набуті навички, бо такі заходи – це і дикламування віршів, і виконання пісень, і танцювальні постанови, і виготовлення костюмів та інших предметів, і театральна гра. А саме головне – з`являється інтерес до вивчення німецької мови. Це може бути позакласний захід на різну тематику, присвячений різним святам. Наведу власний приклад підготовки до проведення свята "Різдво в Німеччині".

До заходу залучаються всі учні, які вивчають німецьку мову. Десь за місяць роздаються завдання: кожен клас (група) виготовляє різдвяний вінок з 4 свічками; різдвяний вінок, який вішається на стіну; різдвяний календар різноманітних форм і матеріалів; готує різдвяну страву (випічку). Діти також красиво це оформлюють, використавши серветки, різдвяні прикраси, виготовлені власноруч.

Перед проведенням позакласного заходу відбувається виставка і презентація цих робіт. Найкращі роботи виділяють і нагороджують класні колективи дітей.

Особливу увагу я хотіла б приділити процесу виготовлення різдвяних календарів: це велика і творча робота, яка потребує часу, терпіння і художньої майстерності. Часто дітям допомагають батьки. І це дуже приємно, що до процесу підготовки свята включаються дорослі, рідні. Всі разом шукають інформацію (більше дізнаються про звичаї Німеччини), обирають матеріал, з якого будуть виготовляти календар. Вони виступають також архітекторами: роблять проектування, майструють, вирізають, клеють, вишивають, прикрашають, оснащують ілюмінацією, виготовляють маленькі подарунки. Все це – грандіозна робота всіх: учителя, дітей, батьків, рідних. Але результат вражає.

Не "сухий" урок, а творча цікава робота – ось мета кожного вчителя. Випуск газет, театральний гурток, міні-вистави, доповіді, ігри, фізкультхвилинки, аудіозаписи, презентації – це все сприяє самореалізації, самовираженню учнів, додає їм мотивації у вивченні німецької мови. У вчителя повинен бути контакт з дітьми і батьками. А це можливо саме через такі види робіт.

РОЗВИТОК ФОНЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ МУЛЬТИМЕДІЙНИМИ ЗАСОБАМИ НАВЧАННЯ

Лучка Л.О. (Харків)

Реформа загальноосвітньої школи передбачає досягнення нового якісного рівня роботи школи, який відповідає умовам і потребам суспільства. Розвиток сучасного суспільства характеризуються інтенсивним впровадженням інформаційних технологій в усі сфери життєдіяльності людини. Одним із головних завдань сучасного етапу модернізації національної системи освіти є підготування підростаючого покоління до активної і плідної життєдіяльності в інформаційному суспільстві. Тому впровадження мультимедійних засобів у навчально-виховний процес школи є необхідністю, що викликана запитом та потребами суспільства.

Специфіка мультимедійних засобів навчання зумовлює певні особливості роботи вчителя з учнями: змінюється форма роботи учителя й учнів на всіх етапах уроку; мультимедійні засоби навчання виступають в комплексі з традиційними засобами (підручником, дошкою, словом учителя); урок ведуть немовби два викладачі, функції між якими на окремих етапах уроку перерозподіляються. Особливість мультимедійних засобів навчання визначає придатність їх до ширшого використання і для формування позицій, що визначають ставлення учня як до предмету вивчення, так і безпосередньо до самого процесу навчання, оскільки вони можуть бути використані на всіх етапах процесу навчання: під час пояснення (уведення) нового матеріалу, закріплення, повторення, контролю знань, умінь та навичок. Крім того, для учнів вони виконують різноманітні функції: вчителя, робочого інструмента, об’єкта навчання, співробітницького колективу, ігрового середовища.

Наявність різних національних варіантів вимови та перетворення англійської мови на засіб іншомовної міжкультурної комунікації зумовили важливість розвитку фонетичної коректності мовлення на користь його зрозумілості, що передбачає якісно новий рівень володіння фонетичною компетенцією учнями початкових класів.

Відомо, що фонетична компетенція є однією з мовних компетенцій, яка входить до складу іншомовної комунікативної компетенції і розглядається як здатність індивіда адекватно сприймати на слух автентичне мовлення та коректно оформлювати власне висловлювання на основі слуховимовних та інтонаційних навичок і фонетичних знань.

Аналіз науково-методичної літератури показав, що використання аудіозаписів та друкованих джерел інформації є недостатніми, щоб сформувати та підтримувати фонетичну компетенцію учнів на належному рівні. Тому необхідно використовувати новітні засоби, які б дозволяли не лише чути і бачити носіїв мови, а й порівнювати власне мовлення з автентичним, забезпечували можливість зворотного зв’язку та самоконтролю, створювали атмосферу міжкультурного спілкування, зацікавлювали та підтримували мотивацію учнів. З огляду на це одним з найефективніших засобів організації та проведення роботи над розвитком належного фонетичного рівня учнів молодших класів вважаються мультимедійні засоби навчання.

Отже, використання мультимедійних засобів навчання на уроках англійської мови створює сприятливі умови для ефективного формування фонетичної компетенції молодших школярів, полегшуючи засвоєння важких іншомовних звуків. Використання мультимедійних засобів дає можливість учням не тільки ефективно засвоювати фонетичні зразки після багаторазового їх опрацювання, але й урізноманітнює навчальну діяльність учнів на уроці іноземної мови та збагачує їх лінгвістичний світогляд.

ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ З ОНОМАСТИЧНИМ КОМПОНЕНТОМ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Макаренко Л.Ф. (Харків)

Вивчення фразеологічних одиниць (ФО) належить до актуальних проблем сучасної лінгвістики. Оскільки фразеологія як наука сформувалася лише на початку XX століття, на сьогодні ще існує багато нерозв'язаних питань у цій галузі. Зокрема, у розвідках вітчизняних та зарубіжних учених, присвячених ономастичній фразеології (О. Бетехтіна [2], А. Кравчук [3], Г. Манушкіна [6], В. Мокієнко [8], Н. Пасік [10] та ін.), подано насамперед загальний опис досліджуваного матеріалу або висвітлено окремі його аспекти на матеріалі певної мови.

Фразеологізми з власними назвами являють собою яскраво марковані одиниці, а отже, є багатим матеріалом для вивчення національної специфіки мов. Ознайомлення з ономастичною фразеологією у школі дає змогу поглибити знання учнів з історії та культури країни, мову якої вони вивчають, розширює словниковий запас і певним чином стимулює інтерес школярів як до іноземної, так і до особливостей рідної мови.

Оніми, які входять до складу ФО, можна розподілити за такими групами:

- **Імена та прізвища людей:** *to keep up with the Joneses* (намагатися бути не гірше за інших), *Jack of all trades* (майстер на всі руки).
- **Географічні назви (назви країн, міст, вулиць тощо):** *the Big Apple* (неофіційна назва Нью-Йорка), *meet one's Waterloo* (зазнати поразки).
- **Назви місяців та днів тижня:** *man Friday* (вірний слуга), *as mad as a March hare* (геть божевільний), *a month of Sundays* (дуже тривалий час).
- **Назви національностей:** *double Dutch* (абсолютно незрозуміла мова), *to be Greek to someone* (бути геть незрозумілим, нечитабельним для когось).
- **Міфологічні, біблійні та стародавні історичні назви:** *Alpha and Omega* (початок і кінець), *as wise as Solomon* (дуже мудра людина).

Питанням, що завжди перебуває у центрі уваги лінгвістів, є походження ФО. Спираючись на відомості, подані в лексикографічній літературі [12,13], можна виділити такі джерела виникнення досліджуваних фразеологізмів:

- **Біблія.**

To tear Christ's body – «богохулити»; *to sham Abraham* – «прикидатися хворим, щоб уникнути роботи»); *to be on the road to Damascus* – «стояти на порозі духовного перетворення, змінити свої погляди». Упродовж століть Біблія була книгою, що найбільш широко читалася та цитувалася народом Англії. Результатом цього і є широке проникнення у мову біблійних висловів.

- **Міфологія, фольклор, літературні джерела.**

1) В англійській мові, так само як і в інших європейських мовах, що є спадкоємцями античної культури, зафіксовано багато образних висловів, що походять з грецької та римської культури: *Pandora's box* – «скринька Пандори» (джерело нещастя); *the sword of Damocles* – «Дамоклів меч» (близька загроза).

2) Широко застосовуються власне англійські імена, котрі мають яскраво виражене забарвлення: *Jack* асоціюється з веселим хлопцем – хитрим та прудким. В Англії колись жив хлопець на ім'я Jack Robinson, який приходив погостити до своїх друзів, але йшов швидше, ніж встигали повідомити про нього: *before one can say Jack Robinson* (негайно, швидко, оком не змигнути).

- **Реальні історичні події.**

The old lady of Threadneedle Street (Англійський банк). Фразеологізм утворився завдяки реальній карикатурі Джона Гілрея (1797), на якій прем'єр-міністр Вільям Пітт намагався заволодіти золотом старої леді, яка сиділа на зачиненій скриньці. Підпис під карикатурою («Political Ravishment, or The Old Lady of Threadneedle Street in Danger») став джерелом відповідної ФО.

- **Англійські реалії.**

To carry coal to Newcastle (робити марну справу). Ньюкасл – центр англійської вугільної промисловості. У російській мові функціонує аналогічна ФО, заснована на використанні власних національних реалій – «ехать в Тулу со своим самоваром» (Тула – найбільший центр самоварної промисловості в Росії та світі). В українській мові маємо відповідники, що не містять власних назв, зокрема: «У ліс дрова возити. У криницю воду лити».

Література:

1. Англо-український фразеологічний словник / [укл. К. Т. Баранцев]. – К. : Знання, 2005. – 1056 с. 2. Бетехтина Е. Н. Фразеологические библеизмы с ономастическим компонентом в современном русском языке : автореф. дис. на соискание научн. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.02 «Русский язык» / Е. Н. Бетехтина. – Ярославль, 1995. – 20 с. 3. Кравчук А. М. Польська фразеологія з ономастичним компонентом : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.03 «Слов'янські мови» / А. М. Кравчук. – К., 1999. – 19 с. 4. Кудина Е. Ф. Имя собственное в составе фразеологических единиц немецкого и украинского языков / Е. Ф. Кудина // Сопоставительное изучение структурно-семантических и коммуникативных единиц иностранного и родного языков / Науч.тр. КГПИИЯ. – К., 1985. – С. 104-109. 5. Кунин А. В. Англо-русский фразеологический словарь / А. В. Кунин. – [5-е изд.]. – М. : Русск. язык ; Медиа, 2006. – 1210 с. 6. Манушкина Г. П. О сущности имени собственного в составе фразеологической единицы / Г. П. Манушкина // Проблемы семасиологии в лингвистике. – Рязань, 1973. – С. 137-189. 7. Мифы народов мира : энциклопедия / [главн. ред. С. А. Токарев]. – М. : Политиздат, 1991. – 540 с. 8. Мокиенко В. М. О собственном имени в составе фразеологии / В. М. Мокиенко // Перспективы развития славянской ономастики. – М. : Наука, 1980. – С. 57-67. 9. Мороз О. А. Фразеологічні одиниці з компонентом "власне ім'я" в сучасній українській мові : структурно-семантичний аспект : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова». – Донецьк, 2002. – 19 с. 10.

Пасік Н. М. Власні назви в українській фразеології та пареміології : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / Н. М. Пасік. – К., 2000. – 20 с. 11. Cambridge Idioms Dictionary [El. Resource]. – Access : http://dictionaries.cambridge.org/ 12. Longman Dictionary of Contemporary English. – Harlow : Pearson Longman, 2007. – 1951 p. 13. Quirk, R. Style and Communication in the English Language / R. Quirk. – London : Orbis Publishing, 1980. – 358 p.

ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПІВ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ОСВІТИ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ КУРСІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Матвієнко В.В. (Харків)

Для поліетнічної України громадянська культура особистості відіграє особливо важливу роль, оскільки вона покликана сприяти формуванню соборності держави, що є серцевиною української національної ідеї.

Невід'ємною часткою громадянського виховання є полікультурне виховання. Англійська мова, яка є мовою інтернаціонального спілкування, сама по собі об'єднує національні спільноти. Знання ж культури країни, мова якої вивчається, розширює кругозір учнів. В результаті у дітей формуються такі загальнолюдські цінності, як глибше усвідомлення своєї культури, поважне ставлення до чужої. Таким чином, відбувається своєрідний діалог культур вустами школярів: порівнюючи життя закордонного однолітка зі своїм, життя своєї країни з реаліями життя за кордоном, учні виділяють загальне та специфічне, що сприяє об'єднанню, зближенню, розвитку розуміння і доброго ставлення до тієї чи іншої країни, її людей, традицій та звичок.

Отже, викладання курсу іноземної мови має потенціал щодо поєднання низки галузей знання, які є чинниками формування громадянської та національної самосвідомості особистості. Це, зокрема, культурологічні, політичні, соціально-психологічні, громадянсько-правові, екологічні знання. Будучи включені до контексту програми курсу іноземної мови, вони природним чином інтеріоризуються, стають невід'ємними елементами того сегмента індивідуального світогляду, який формується у процесі шкільного навчання. Це дієво сприяє вирішенню проблеми формування громадянської та національної самосвідомості майбутніх громадян, яка стає сьогодні дедалі більш актуальною. Формами навчання можуть бути уроки-екскурсії, рольові ігри, заочні подорожі по рідних місцях, урок-конференція, інтегрований урок. Можна відзначити наступні позитивні результати:

- розширюється й збагачується комунікативний досвід, кругозір учнів;
- покращуються навички з говоріння, читання, розуміння та писемного мовлення; розширюються знання учнів в області культури, історії, географії, природи;
- учні залучаються до різноманітних форм дослідницької діяльності, розвивається їхня пізнавальна активність, творчий пошук.

Діти усвідомлюють значимість культури рідного краю, її внеску у світову культуру; формуються патріотичні та громадянські якості.

Результативність громадянського виховання на уроках англійської мови у великій мірі залежить від вибору методів роботи, серед яких пріоритетна роль

належить активним, що ґрунтуються на демократичному стилі взаємодії, спрямовані на самостійний пошук істини, розвиток ініціативи й творчості учнів, підвищення їхньої активності, актуалізацію комунікативного потенціалу, формування критичного мислення, когнітивних, нормативних та поведінкових норм, вміння міркувати, аналізувати, ставити питання, шукати власні відповіді, аналізувати проблеми, робити власні висновки, набувати вмінь та навичок адаптації, захищати свої інтереси, поважати інтереси та права інших, самореалізовуватися, брати участь у громадському житті.

МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Мірошниченко Ю.Д. (Харків)

Інформаційні технології – вимога сьогодення, які стрімко ввірвалися в усі сфери нашого життя. Саме тому застосування комп'ютерних інформаційних технологій у навчанні – одна з найбільш важливих і стійких тенденцій розвитку світового освітнього процесу.

Використання мультимедійних презентацій є однією із форм використання інформаційних технологій та способів пред'явлення навчального матеріалу.

Мультимедійна презентація базується на використанні аудіовізуальних можливостей комп'ютерних технологій.

Мультимедійна презентація – один з найбільш поширених засобів унаочнення навчального матеріалу. Інформативність електронних презентацій набагато вище традиційних за рахунок мультимедійності – наявності не лише тексту і графіки, але й анімації, відео та звуку. Використання мультимедійних презентацій дозволяє вчителю зручно й ефективно візуалізувати статичну й динамічну інформацію, самостійно компонувати матеріал відповідно до особливостей конкретної групи учнів, теми та змісту уроку, що дозволяє побудувати урок англійської мови так, щоб досягти максимального навчального ефекту [1].

Найбільш доступним засобом для створення власних комп'ютерних навчальних продуктів є програма Power Point – майстер створення презентацій. Умілий вчитель може перетворити презентацію в захоплюючий спосіб залучення учнів в освітню діяльність. Презентація може стати своєрідним планом уроку, його логічною структурою, тобто її можна використовувати на будь-якому етапі під час різних типів уроку: вивчення нового матеріалу, його закріплення, контроль знань або виконання домашнього завдання та ін.

Для розробок презентацій допомагають наступні технічні можливості програми Power Point: шаблони – надають можливість підібрати відповідний дизайн зразка слайда відповідно до теми презентації, дозволяючи не замислюватися над його оформленням і не витрачати час на створення власного шаблона; макет слайда – це набір заповнювачів структури слайда, у якості яких виступають текст, картинки, таблиці, діаграми, графіки, аудіо- і відеофайли.

Технологія безпосереднього використання мультимедійних презентацій в навчальному процесі включає в себе кілька етапів: підготовчий, перед демонстраційний, демонстраційний, після демонстраційний, рефлексивний [2].

Презентація дає можливість вчителю проявити творчість, індивідуальність, уникнути формального підходу до проведення уроків. Вона забезпечує вчителю можливість для:

• інформаційної підтримки;
• ілюстрування;
• використання різноманітних вправ та завдань;
• економії часу і матеріальних засобів;
• побудови плану уроку;
• розширення освітнього простору уроку.

Література:

1.Андрієвська В.М., Олефіренко Н.В. Мультимедійні технології у початковій ланці освіти / В.М. Андрієвська, Н.В. Олефіренко. – Інформаційні технології і засоби навчання. – 2010. – №2. 2.Скалій Л.І. Використання інформаційних технологій у формуванні професійної компетенції майбутнього вчителя іноземних мов / Л.І. Скалій // Іноземні мови. – 2003. – №4.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОГОЛОГІЇЇ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ

Мітла О. А. (Харків)

В сучасному світі роль освіти стрімко зростає. Освіта стає однією з найважливіших умов розвитку економіки і громадського суспільства, особистого розвитку і успіху. Мета сучасної школи і освіти в цілому - це виховати конкурентоспроможну, успішну, творчу, компетентну особистість. Важливим чинником у досягненні такої мети є знання іноземною мови.

Щодо вивчення іноземних мов, то розуміння вивчення мови як чинника міжнародного спілкування є дуже важливим у сучасному суспільстві. Н.М. Кравченко вважає, що «це стимулює пошук нових підходів в організації процесу навчання іноземних мов, який забезпечуватиме пізнання учнями нової культури» [2, с.4]. Зростання освітнього, виховного й розвивального значень іноземних мов у житті суспільства й кожної людини, а також наявність багатомовного й полікультурного середовища в усіх європейських країнах продиктували ідею розширення індивідуального мовного досвіду особистості.

Інноваційна діяльність педагогів стає на сьогоднішній день основним напрямом реалізації модернізаційних реформ в освіті і одним із суттєвих напрямів переходу до моделі інноваційного розвитку України в цілому. Інновації в педагогіці, які реалізуються в педагогічних технологіях, пов’язані із загальними процесами в суспільстві, глобальними проблемами, інтеграцією знань і форм соціального буття є невід’ємною частиною постійного прогресу суспільства. І саме тому сучасна педагогіка, що є основою сучасної системи освіти, характеризується іноваційністю — тобто здатністю до оновлення, відкриття нового, та інтеграційністю — розглядом об’єктів явища не ізольовано, а в єдності [1, с.37].

До основних напрямків інноваційних процесів в системі освіти на сучасному етапі її розвитку слід віднести:

1. Оновлення змісту навчання і виховання:

2. Розробку та апробування нових педагогічних технологій:

3. Зміна форм і методів навчання та виховання:

4. Модернізація форм і методів управління сучасною школою:

Одним із успішних напрямів роботи сучасної системи є взаємодія із ВНЗ у процесі навчання, що є успішним проектом для обох сторін.

В умовах взаємодії з ВНЗ досягання мети освіти стає набагато реальніше. Взаємодія також сприятиме адаптації теперішніх учнів і майбутніх студентів, зменшить розрив між школою та вузом та полегшить перехід учнів від школи до ВНЗ і сприятиме підвищенню якості освіти. Конкретних способів такої інтеграції існує достатньо багато: участь професорсько-викладацького складу ВНЗ в проведенні різних занять з учнями школи, організації учбово-дослідницької діяльності, підготовка до олімпіад, турнірів, конкурсів, роботі по підвищенню кваліфікації учителів, участь педагогів у створенні інноваційних проектів. Крім того, при реалізації освітніх програм можливе використання різних освітніх технологій, включаючи дистанційні освітні технології, електронну освіту [3, с.39].

В свою чергу, для ВНЗ результатами розвитку інтеграційних процесів стане успішна профорієнтаційна робота випускників, яка дуже актуальна в умовах демографічного спаду.

Отже, інноваційні технології займають важливе місце в системі сучасної освіти. Однією із таких технологій є інтеграція школи і вищих навчальних закладів, що є успішним проектом як для школи так і для ВНЗ.

Література:

1. Химинець В.В. Інноваційна освітня діяльність/ В.В. Химинець. – Ужгород: Інформаційно-видавничий центр ЗІППО, 2007. – 364 с. Кравченко Н.М. Нові підходи до вивчення іноземної мови.// Англійська мова та література в школі.- №34-36. - С. 4-5. 3. Першукова О. Інтеграція сучасних підходів до навчання іноземних мов у країнах Європи / О. Петрушкова // Іноземні мови в навч. закладах. —2009. — № 1. — С. 37–46.

ВИКОРИСТАННЯ АУТЕНТИЧНИХ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ СОЦІОЛІНГВІСТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ

Моргунова С.О. (Харків)

Функціонування мови завжди регулюється, окрім лінгвістичних правил, соціальними характеристиками тих, хто говорить, і обставинами, в яких відбувається мовленнєве спілкування. Соціолінгвістична компетенція – здатність мовної особистості організовувати свою мовленнєву поведінку адекватно ситуацій спілкування з урахуванням комунікативної мети, наміру, соціальних статусів, ролей комунікантів і обстановки спілкування у відповідності до соціолінгвістичних норм і установок конкретного національно-культурного співтовариства [1, с. 28].

Оскільки оволодіння іноземною мовою як засобом міжкультурного спілкування здійснюється в Україні в умовах відсутності природного середовища спілкування, то використанню аутентичних відеоматеріалів при формуванні соціолінгвістичної компетенції належить особлива роль. Саме вони є достатньо ефективним засобом формування соціолінгвістичної компетенції в усному

спілкуванні, головним чином тому, що наглядно відображають соціокультурну реальність, контекст і ситуацію спілкування у вербальному і невербальному планах вираження; дозволяють формувати в учнів стійкі асоціації певного ситуативного контексту з передбаченою вербальною і невербальною поведінкою.

За допомогою використання аутентичних відеоматеріалів ефективно вирішується велика кількість дидактичних і виховних задач. Відеоматеріали корисні при презентації нових знань, для пояснення у динаміці мовлення певних граматичних, синтаксичних та лексичних правил, для створення специфічного мовного середовища на уроках іноземної мови, для моделювання певних мовленнєвих процесів та ін. Використання відеоматеріалів можливе також і на етапі контролю знань, закріплення, повторення, узагальнення, систематизації, отже, успішно вони виконують усі дидактичні функції.

Робота з відеофільмом включає три етапи: перед демонстраційній (етап попереднього зняття мовних і лінгвокраїнознавчих труднощів), демонстраційній (розвиток умінь сприйняття інформації) і після демонстраційній (контроль розуміння основного змісту та розвиток мовних навиків і умінь усного мовлення).

Демонстрація фільму повинна супроводжуватися активною навчальною діяльністю глядачів-учнів. Їм можна запропонувати програму управління сприйняттям фільму у формі анотацій, схеми сценарію, тез, плану, опорних слів і фраз. Учні можуть також робити записи в опорному конспекті до тексту фільму. В той же час їм можна рекомендувати завдання на встановлення характеру поєднання звукового і зорового ряду: визначити, наприклад, які вислови звучать на фоні демонстрації тих або інших подій у кадрі; відзначити продемонстровані у фільмі реалії і відповідні їм мовленнєві вислови.

На післядемонстраційному етапі перевіряється ефективність використання в процесі перегляду фільму запропонованих на цьому етапі орієнтирів сприйняття фільму учнями, здійснюється контроль розуміння змісту і використаних у фільмі мовних і мовленнєвих засобів. Тож на цьому етапі пропонуються вправи на формування і розвиток таких вмінь соціолінгвістичної компетенції, як аналіз, відбір та адекватне використання мовних та немовних засобів спілкування з урахуванням всіх компонентів реальної комунікативної ситуації (регістрів спілкування, лінгвістичних параметрів, соціальних відносин, параметрів комунікантів).

Використання відеоматеріалів розкриває широкі можливості для активної роботи в процесі формування мовних навиків і умінь учнів і робить навчальний процес оволодіння іноземною мовою привабливим для школярів.

Література:

1.Овчинникова М.Ф. Методика формирования социолингвистической компетенции учащихся общеобразовательной школы: автореф. дис. на соискание научн. степени канд. пед. наук: спец. 13.00.02. / М.Ф. Овчинникова. –Улан-Удэ, 2008. – 29 с.

ЛІНГВОКУЛЬТУРНИЙ ТИПАЖ ЯК ОДИНИЦЯ ВИКЛАДАННЯ АСПЕКТУ «АНАЛІТИІНЕ ЧИТАННЯ»

Морозова І.І. (Харків)

Аналітичне читання художніх творів є важливою складовою духовного і культурного розвитку особистості людини: через сприйняття літературних образів людина знаходить своє місце та напрям своїх інтересів у соціумі. Формування навичок самостійного сприйняття та аналізу образів у текстах, що дозволяє людині знаходити застосування і розвивати свої когнітивні здібності, є підґрунтям для розвитку мовної компетенції та доречного використання тих чи інших стратегій поведінки у суспільстві (див., наприклад, [3]).

Лінгвокультурний типаж як поняття, широко вживане у сучасній лінгвістиці, може бути опосередкований як образ літературного твору, а на занятті з аналітичного читання на мовному факультеті ВНЗ може бути використана структура опису лінгвокультурного типажу. Останній розуміємо як упізнаний образ представника тієї чи іншої культури, типізований на основі соціокультурних критеріїв, а також певних характеристик вербальної і невербальної поведінки. Лінгвокультурний типаж – це різновид концепту, що має понятійну, образну і ціннісну складові [1, с.128]. Ціннісні домінанти типажу актуалізовані у мові у вигляді апелюючих до нього мовних одиниць і можуть бути виявлені за допомогою інтерпретативного аналізу прецедентних текстів, текстів творів художньої літератури і дискурсу ЗМІ, а також анкет респондентів. Ми виходимо з припущення про те, що характерні риси досліджуваного типажу можуть бути висвітлені за допомогою аналізу вербального, ціннісного та когнітивного рівней лінгвокультурного типажу на занятті з аналітичного читання.

На заняттях з аналітичного читання літературний персонаж може бути описаний у різних аспектах: фізичному, емоційному, моральному, духовному, соціальному, тощо. Непряма характеристика персонажу здійснюється: через дію; за допомогою мовлення; психологічного зображення та аналізу мотиву; опису зовнішності; опису світу речей; з використанням промовистих імен [2, с.18-19]. Пряма характеристика здійснюється за допомогою кваліфікаційних слів (зазвичай прикметники) та може даватися оповідачем чи іншим персонажем. Оповідач може вдатися до непрямих методів характеристики та показати персонажі у дії, дозволяючи читачеві почути і дивитися на їх. Він стимулює когнітивні процеси формування власної думки читача про персонажів [2, с.18].

Студентам першого курсу кафедри англійської філології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна пропонується виконати аналіз трьох текстів у першому семестрі навчального року: My Fair Lady (adapted by Alan Jay Lerner), At Bertram’s Hotel (by Agatha Christie) та Sailing Down The Chesapeake (by William Saroyan) [4]. Для опису персонажів доцільним є залучення явища з царини соціолінгвістики – «лінгвокультурний типаж», який учені структурують його на трьох рівнях (вербальному, ціннісному та когнітивному) [1]. За аналогією, проводимо аналіз мовлення героя літературного твору, виявляємо цінності, які він сповідує, на когнітивному – розробляємо міжфреймову сітку, яка описує його зовнішні характеристики.

Таким чином, досвід показує, що соціолінгвістичний феномен лінгвокультурного типажу може бути адаптований до викладання аналітичного читання студентам факультетів іноземних мов. Перспективним вважаємо деталізацію методичних вказівок щодо цього підходу.

Література:

1. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс / В. И. Карасик. – Волгоград: Перемена, 2002. – 477 с. 2. Морозова О. І. Методичні вказівки з інтерпретації художнього тексту для студентів IV та V курсів кафедри англійської філології факультету іноземних мов / О. І. Морозова. – Х.: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. – 40 с. 3. Пасинок В. Г. Дискурс. Логіка / В. Г. Пасинок // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – 2010. – № 928. – С. 59–62. 4. Analytical reading: Fields of Vision. Частина Перша / Самохіна В. О., Морозова О. І., Легейда А. В. – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. – 118 с.

ТИПЫ И ФУНКЦИИ ВОПРОСОВ, ИСПОЛЬЗУЕМЫХ ПРИ ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

Морозова Е.И. (Харьков)

Вопрос является неотъемлемым компонентом урока иностранного языка, поскольку именно он обеспечивает обратную связь преподавателя с обучаемым. Типы вопросов, которые наиболее часто звучат на уроке иностранного языка, определяются методологическими принципами, которые лежат в основе избранного преподавателем подхода к обучению. В свою очередь, выбор того или иного подхода зависит от характера практических задач, которые ставит перед системой образования общество.

Для современного украинца иностранный язык является инструментом достижения целей не только информационного плана, но и орудием осуществления целого ряда задач интеракционального характера: поиска решений, конструирования идентичности, убеждения и переубеждения, установления и поддержания контакта, урегулирования конфликтов, противостояния манипуляции и пропаганде и т.п. Целесообразно, чтобы вопросы, звучащие в аудитории, были аналогичны тем, с которыми обучаемый встретится в своей практической деятельности за ее пределами.

Вопросы, используемые в процессе обучения иностранному языку, могут быть разделены на две большие группы в зависимости от того, известен ли адресанту ответ заранее или он запрашивает информацию, которая ему неизвестна (демонстрационные вопросы / display questions и референционные вопросы / referential questions соответственно [1]).

К демонстрационным относятся вопросы преподавателя, направленные на проверку усвоения студентами лексического и грамматического материала, понимания содержания прочитанного и услышанного и т.п. Эти вопросы являются составляющей трехчастного единства «вопрос преподавателя – ответ студента – оценка преподавателем правильности ответа (*Well done / Good / Correct)*». Количество информации, запрашиваемой демонстрационным вопросом, невелико, а ситуации, в которых они уместны, однотипны, поскольку все они являются академическими. Однако демонстрационные вопросы представляют собой

действенное средство получения преподавателем информации иного порядка – метаинформации об уровне знаний и умений студентов, которая используется преподавателем при корректировке хода обучения и т.д.

К числу референционных относятся самые разнообразные вопросы (в том числе, и проблемного, и провокационного характера), задаваемые в ходе беседы, участниками которой являются преподаватель и студенты. Количество запрашиваемой референционным вопросом информации не регламентировано, а ситуация, в которой происходит диалог / полилог, максимально приближена к реальной речевой деятельности на иностранном языке.

Вопросам каждого из этих типов отводится свое место на уроке иностранного языка. В выступлении будут проиллюстрированы эмпирическими данными принципы их использования при обучении студентов старших курсов кафедры английской филологии факультета иностранных языков Харьковского национального университета имени В.Н. Каразина лексике и грамматике, интерпретации текста и устной практике, а также при формировании их навыков самостоятельного оценивания письменных работ и устных выступлений.

На основе полученных данных будет предложен к обсуждению вывод о том, что традиционная тематическая «привязка» вопросов, задаваемых преподавателем на уроке иностранного языка, сегодня уступает свое место ситуационному принципу, согласно которому на первое место выдвигаются задачи обучения коммуникативным стратегиям (например, описание, повествование, аргументация, инструктирование и т.п) и тактиками (например, выражение согласия, сомнения, недоверия, проявление интереса, участия, сочувствия и т.п.).

Литература:

1. Walkley A. The Questions We Ask // Online Conference 2015. – Access mode: https://www.youtube.com/watch?v=aJa0ZI52K7U&list=PLD389tn4Tdsod-RpoN4AqJsu4ulMr34P1&channel=Eloqua&elq_mid=10943&elq_cid=6064344.

PRINCIPLES OF ASSESSING YOUNG LANGUAGE LEARNERS

Nabokova D.O. (Kharkiv)

The recent upsurge in young children learning English as a second or foreign language around the world has brought about an urgent need for understanding how to assess their language learning.

We should distinction between ‘testing’ and ‘assessment’ when teaching children English [3]. ‘Testing’ is defined as a means of checking that learning has taken place with respect to the specified teaching context. It is often accomplished through a particular task and the results are usually concrete and can be expressed quantitatively.

By contrast, ‘assessment’ is an attempt to analyze the learning that a child has achieved over a period of time as a result of classroom teaching/learning. Results of this type of assessment are not based on a particular task nor expressed quantitatively as a mark. Rather a subjective opinion of the achievement is provided by the teacher in terms of attitude, participation, socialization and general cognitive/physical development. Assessment progress is measured against the individual starting point of the child rather than compared to others’ abilities as in traditional testing.

Assessment may be summative or formative. Summative assessment refers to a test given at the end of a course or course segment and aiming at giving students a grade that represents their mastery of the course content. Formative assessment refers to tests or assessments designed to measure students' achievement of instructional objectives. [2]. From a young language learner (YLL) assessment perspective, summative assessment is not favored as it more often than not takes the form of testing which occurs at either the national, regional or school level. By contrast, formative assessment is very much recommended and should be an integral part of YLL teaching and assessment [1].

Cameron [1] cites a number of issues that make assessing YLLs different from assessing older learners. The first of these issues is, not surprisingly, age. At this point in their development, children's motor, linguistic social and conceptual development must be taken into account in teaching, learning and assessment situations. Another important issue that educators need to consider is the content of the language learning. Experts recommend that the focus of YLL assessment should be on oral skills, vocabulary development and language use particularly at the discourse level. The methods used to teach YLLs are yet another important consideration. Recommended activities in young learner classrooms are the interactive use of games, songs, rhymes and stories. The learning aims also differ in YLL programs – they focus on social and cross cultural aims as well as on language learning ones. The teaching of YLLs is found to be more successful when the methods are interactive and learner centered. According to Rea-Dickins (2000), a survey of the sparse information that is available on YLL assessment indicates that current assessment practices often do not take these factors into account.

References:

1. Cameron L. Teaching Languages to Young Learners / L. Cameron. – Cambridge : Cambridge University Press, 2001. – 258 p. 2. Coombe C. A Practical Guide to Assessing English Language Learners / C. Coombe, K. Folse, N. Hubley. – Ann Arbor, MI : University of Michigan Press, 2007. – 232 p. 3. Vale D. Teaching Children English / D. Vale, A. Feunteun. – Cambridge, UK : Cambridge University Press, 1995. – 217 p.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМ ЮРИДИЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ

Найдіна Є. С. (Харків)

Інтернаціоналізація торгівлі зробила англійську міжнародною мовою як на європейському, так і світовому рівні, що спровокувало тенденцію до вивчення юридичної англійської серед професіоналів, які працюють в галузі юриспруденції, тобто мають професію адвоката, судді, присяжного тощо, але не є носіями цієї мови. Таким чином, англійська мова стала невід'ємною частиною навчальної програми на академічному та професійному рівні.

Оскільки право вважається дисципліною, що формується на національному підґрунті, юридичні принципи мають бути інтегрованими та інтерпретованими відповідно до певної правової системи; саме тому студенти мають повністю усвідомлювати та розуміти різницю між правовими системами різних країн. Відповідно до навчальних планів, ціллю вивчення юридичної англійської є

підготовка студентів до використання мови в умовах професійного спілкування, ознайомлення їх зі специфічною термінологією і сприяння їхньої участі у міжнародних навчальних програмах з права. Під час навчання студенти мають опанувати низку навичок;om'; під цим мається на увазі не тільки вивчення вокабуляру та граматичних конструкцій, але й практика написання та розуміння юридичних документів. Навчальні ресурси мають фокусуватися на читанні та аналізі рішень апеляційних судів, щоденників юристів та збірок судових рішень, також необхідними вважаються усні презентації, аудіювання та письмо.

Значна увага також приділяється різниці, яка існує між культурою країни студента та культурою країни, правова система якої вивчається. Саме викладач має знати ці особливості, щоб забезпечити культурну рівновагу та коректні кроскультурні порівняння. В контексті вивчення юридичної англійської з викладачем-не юристом студентам необхідно більш працювати самостійно в тих галузях, які пов'язані з їх спеціалізацією та фахом. Викладач має запропонувати наступні види завдань: збір фахової інформації, письмові проекти, які студент має згодом усно представити під керівництвом свого викладача, а також переклади.

Саме переклад юридичних текстів потребує найбільшої уваги, оскільки він вимагає когнітивних зусиль, а не є простою процедурою пошуку еквівалентів у рідній мові. Зазвичай юридичні терміни є вбудованими в культурні та когнітивні концепти юридичного дискурсу певної країни, вони відображаються в національному законодавстві та прецедентному праві. Юридичні терміни можуть слугувати «точкою доступу» до концептів та підказок, які дають можливість вірно інтерпретувати інформацію про країну. «Юридичний концепт – це абстрактне загальне поняття чи ідея, яка категоризує юридичну думку чи класифікацію, або цей концепт є назвою, яка узагальнює низку фактів чи обставин, які описують певні юридичні вимоги, та має певні юридичні наслідки» [2]. Не викликає сумнівів той тезіс, що низка фактів або набір обставин не може однаково інтерпретуватися в двох юридичних системах. Юридичні тексти або дискурси неможливо розглядати як «наукові сфери», де концепти найчастіше є універсальними для будь-якої мови. В той час як відносини між юридичними термінами мають розглядатися як еквівалентні, а не як абсолютно рівнозначні. Обираючи стратегію перекладу, стратегія «еквівалентності» є пріоритетною [1].

Підсумовуючи, зазначимо, що зазвичай більшість завдань для студентів-юристів мають бути спрямованими на підвищення їхньої впевненості під час усного та письмового спілкування в інтернаціональному середовищі, наприклад під час конференцій або в залах суду; також вони мають навчитися працювати з юридичними документами. Важливу роль відіграє постійне нарощування об'єму пасивного словникового запасу, щоб створити основу для подальшого розвитку мовних навичок. Студенти мають отримувати більше завдань для самостійного виконання, які будуть охоплювати граматику, читання, аудіювання, а також дослідницьку діяльність.

Література:

1. Tymoczko M. Trajectories of Research in Translation Studies / M. Tymozcko // Meta. – 2005. – Vol. 4. – P. 1082-1097 2. Walker D. M. The Scottish Legal System. An introduction to the Study of Scots / D. M. Walker. – E.: Sweet & Maxwell, 2001. – 696 p.

THE DISCUSSION

Nemchonok S.L. (the USA)

Much of our time as language teachers is taken up teaching particular features of phonetics, lexis or structure: presenting them, getting students to practice them, testing them and so on. But when our students, as we hope, learnt them, we have the problem of getting them to use their knowledge for actual purposeful verbal communication. This side of language teaching has become more acute in recent years: instead of the idea associated with audio- lingual approach, that students should use language in more or less controlled exercises until they have mastered its structures to a high degree, and only then begin to talk freely, it is now accepted that some sort of dynamic, individual and standard oral practice should be included in English lessons right from beginning. Most courses now emphasize the importance of fostering learners' ability to communicate in the foreign language rather than their skill in constructing correct sentences and there is a corresponding increase in the time and energy allotted to communication exercises in the classroom.

It is, however, worth noting here that if communication practice is one of the most important components of the language learning/teaching process, it is also one of the most problematical. It is much more difficult to get learners to express themselves freely than it is to extract right answers in a controlled exercise.

The most natural and effective way for learners to practice talking freely in English is by thinking out some problems or situations together through verbal interchange of ideas; or in simpler words, to discuss. The author of this article is using the word 'discussion' here rather broadly to include anything from simplest question-answer guessing process, through exploration of situations by role-play, to the most complex political and philosophical debates; the author means not only talking but also any reading and writing on the topic.

The main aim of a discussion in a foreign language course may be efficient fluency practice, but it is by no means the only one; it cannot be, by definition, either. It is today commonplace to say that language is never used(except in the classroom) for its own sake, but always for the sake of achieving an objective, or to perform a function; to persuade, inform, inquire, etc. Language, in short, is always a means of utterance; and we cannot expect proper use of this means if we do not supply f reason to do it. Hence 'achieving an objective' in itself must form one of our aims in holding discussions. As language teachers, we may see this as more or less secondary, but never negligible; and for our students at least it should be the central thought focus during talking. The purpose of the discussion, whether it is solving a problem, exploring the implications of an idea, constructing proposals or whatever, is to be taken very seriously and the results respected by teacher and students alike.

Learning from content may be a third aim; in many discussions there is much to be learnt from what is said: information may be acquired or new points of view considered.

Finally, we may wish to foster another kind of learning: learning how to participate constructively and cooperatively in a discussion. This involves clear, logical thought on the one hand and debating skills on the other. By clear, logical thought we mean things like the ability to generalize from examples, or the converse, to draw

analogies, judge priorities, infer causes and so on. Debating skills include listening to what someone else has to say, not interrupting, speaking relevantly and clearly.

РОЛЕВАЯ ИГРА, КАК ЭФФЕКТИВНОЕ СРЕДСТВО РАЗВИТИЯ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ

Никитина Л.Д. (Харьков)

Многие специалисты, занимающиеся преподаванием и методикой обучения иностранным языкам, справедливо отмечают ролевую игру как эффективное средство приобретения коммуникативной компетентности обучающихся. Это объясняется тем, что именно ролевая игра может выполнять исключительную роль усиления познавательного интереса, облегчения сложного процесса учения, создания условий для формирования творческой личности учащихся, а также вывести профессиональное мастерство учителя на уровень современных технологий. В форме ролевой деятельности можно всегда легко закрепить пройденный материал, отработать сложные моменты, внести разнообразие в порой рутинную работу на занятии, тем самым, вызывая интерес и мотивируя к диалогическому общению.

В качестве примера хотелось бы привести фрагмент занятия с использованием ролевой игры по закреплению пройденного материала по теме «Aminoacids», где один из обучающихся выступал в роли преподавателя Биологии, а все остальные были обучающимися (студенты 1 курса биологического факультета).

Цели, поставленные на занятии: проверить

- знания лексики по данной теме,
- умения построить вопросительное и отрицательное предложение,
- умение построить монологическое высказывание с использованием пройденной лексики,
- умение дополнить выступающего,
- умение построить диалогическую речь.

Как сопутствующие задачи данного занятия можно отметить:

- развитие умения устного общения;
- развитие умений учебного сотрудничества при выполнении коллективных заданий;
- стимулирование интереса обучающихся к изучению английского языка.

«Преподаватель» дает краткий обзор по данной теме, а затем задает «обучающимся» вопросы по пройденному материалу, предлагает дополнить ответы и выразить свое согласие или несогласие с услышанным, иллюстрируя свой ответ примером прохождения соответствующей химической реакции или влияния случайных примесей на интенсивность химических процессов. «Преподаватель» корректирует и комментирует ответы «обучающихся». Вопросы и ответы приобретают форму живой дискуссии.

Данные задания соответствуют уровню знаний английского языка и профессиональным интересам учащихся. Учащиеся проявляют большую активность и заинтересованность в ходе проведения такой ролевой игры, энергичны и довольны, получают позитивный настрой, так же как и

преподаватель. По окончании такого занятия многие выражают желание выступить в подобной роли ведущего в последующих занятиях. В ходе активной дискуссии цели, поставленные преподавателем в начале занятия, успешно достигнуты.

Необходимо отметить важный психологический аспект подобных занятий, который заключается в том, что, получая возможность построить диалогическое общения на иностранном языке среди равных себе по уровню знаний, обучающийся перестает бояться сделать ошибку, раскрепощается и сосредотачивается исключительно на формировании логической мысли и построении последовательного высказывания, тем самым автоматически повышается уровень самооценки и растет мотивация к дальнейшему изучению языка.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІНЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ

Олексієнко О.В. (Харків)

Аналіз літератури дозволив виявити, що проблемі застосування інноваційних підходів до навчання іноземних мов присвячені праці багатьох вітчизняних та зарубіжних педагогів.

Основною метою вивчення іноземних мов є практичне володіння мовою, яке дозволяє здійснювати комунікативну діяльність. Оволодіти комунікативною компетенцією при вивченні мови, не знаходячись у країні мови, що вивчається, дуже складно.

Використання Інтернет-технологій в роботі вчителя англійської мови дозволяє підвищити мотивацію учнів до вивчення предмету, забезпечити високий пізнавальний і комунікативний інтерес, підготувати учнів до самостійної роботи і забезпечити їх спілкуванням з носіями мови.

Використання Інтернету допомагає підвищити ефективність вирішення ряду дидактичних завдань: сформувати навички і уміння читання, вдосконалити уміння аудіювання, монологічного і діалогічного вислову, вміння письмового мовлення школярів; поповнити словарний запас учнів; сформувати у школярів стійку мотивацію до вивчення англійської мови. Крім того, можливості Інтернет-технологій дозволяють розширити кругозір школярів, допомагають налагоджувати й підтримувати зв'язки та контакти зі своїми однолітками в англомовних країнах.

Спілкуючись у дійсному мовному середовищі, яке забезпечують Інтернет-ресурси, учні опиняються в справжніх життєвих ситуаціях. Школярі навчаються спонтанно й адекватно на них реагувати. Це стимулює створення оригінальних висловів, а не шаблонну маніпуляцію мовними формулами. Комунікація з носіями мови дозволяє учням практикувати певні навички, такі як ведення переговорів, переконання, роз'яснення значення, обговорення інформації. Першорядне значення тут надається розумінню, передачі змісту і виразу сенсу, що мотивує вивчення структури і поповнення словника іноземної мови, які служать цій меті. Таким чином, увага учнів концентрується на використанні форм, і навчання граматиці здійснюється непрямим чином, в безпосередньому спілкуванні,

виключаючи чисте вивчення граматичних правил. Інтернет надає користувачам можливість автентичного спілкування з реальними співбесідниками на актуальні для обох сторін теми та можливість сумісного придбання знань, шляхом листування, обміну інформацією і потім порівняння і оцінювання.

Інтернет є корисним середовищем для комунікації з носіями мови в режимі онлайн, що дозволяє не тільки формувати, розвивати і удосконалювати навики листування, читання і аудіювання, але і допомагає поліпшити комп'ютерні навички (keyboarding, створення і зберігання файлів, Інтернет-пошук та ін.).

Використання Інтернету в комунікативному підході як не можна краще є мотивованим: його мета полягає в тому, щоб зацікавити школярів у вивченні іноземної мови за допомогою накопичення і розширення їх знань і досвіду. Навички й уміння, що формуються за допомогою Інтернет-технологій, виходять за межі іншомовної компетенції навіть у рамках "мовного" аспекту. Інтернет розвиває соціальні та психологічні якості учнів: їх упевненість у собі і здатність працювати в колективі; створює сприятливу для навчання атмосферу, виступаючи як засіб інтерактивного підходу.

Використання Інтернет-технологій при навчанні школярів англійській мові дозволяє заповнити відсутність англомовного середовища, підвищити мотивацію учнів до навчання англійської мови, повніше реалізувати дидактичний принцип наочності, розширити словарний запас школярів лексикою сучасної англійської мови; забезпечити прискорене формування і розвиток навичок слухового самоконтролю.

Література:

1. Руднік Ю.В. Інноваційні технології навчання іноземних мов. [Електронний ресурс].– режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/3549/1/Y_Rudnik_DMUKRSN_14_FLMD_PI.pdf

ОРГАНИЗАЦИЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ

Орач Ю.В., Туренко Р.Л.(Харьков)

Хорошо организованная самостоятельная работа студентов не только обеспечивает качественное усвоение материала, но и формирует умения и навыки, необходимые будущему специалисту в последующей профессиональной деятельности.

Преподавание иностранного языка для студентов неязыковых специальностей университетов направлено, главным образом, на формирование и развитие навыков и умений чтения, перевода, реферирования и аннотирования. Чтение на иностранном языке выступает также как ведущее средство самостоятельной работы. При этом оно выполняет разные функции: практического овладения иностранным языком, средства изучения языка и культуры, средства повышения профессиональной квалификации. Будущему специалисту необходимы умения поискового чтения при работе со справочно-информационными материалами в виде библиографических списков, аннотированных указателей, реферативных журналов. Все они не предназначены для «сплошного» прочтения. Необходимо обучать студентов самостоятельной работе с такими материалами непосредственно на занятиях, причём обязательно

под руководством преподавателя. Студент обучается умению прослеживать общую линию текста, выделять его основную мысль, ключевые слова, находит ответы на поставленные вопросы. Далее преподаватель учит студентов анализировать содержание, показывает основные принципы «сжатия» информации, студент обучается по заголовку определять тему, находить соответствия и различия между текстами, группировать, отбирать тексты, используя навыки самостоятельной работы.

При этом необходимо отметить, что краткое обобщение информации не является легкой задачей для студентов. Очевидно, что для ее решения нужны определенные умения и навыки и этому необходимо специально обучать. Стратегии обучения, которые используются сейчас, не дают студентам четкого алгоритма действий и, что самое главное, не способствуют формированию его читательской компетенции, которая включает навыки и умения понимания текстов разной жанровой направленности. Студентам обычно предлагается составить аннотацию, руководствуясь исключительно внимательным прочтением текста. Однако, как показывает опыт, понимание текста происходит в виде установления связей по информативным признакам текста, а не в результате его пассивного прочтения. Поиск ключевых фрагментов и главных идей текста также связан с объективными трудностями: навык у студентов отсутствует, а академические тексты не имеют ярко выраженной основной идеи, Необходима методическая поддержка, которую не дают традиционные методики, переполненные филологическими терминами. Действенным способом решения этой задачи представляется использование фреймовой системы репрезентации изучаемой предметной области. При этом текст рассматривается как сложное иерархическое образование. В его основе лежит понятие концепта как совокупности знаний о стереотипной ситуации. Вокруг концепта организованы фреймы – единицы, которые содержат основную и потенциально возможную информацию. Используя такое фреймовое представление, студент легко извлекает необходимую информацию из любого специального текста, заполняя слоты фрейма. Информация, поданная в таком логичном и формализованном виде, может использоваться для разных учебных целей, в частности для структурирования и сжатия информации, а именно – для составления аннотаций.

Аннотирование – это дидактический прием, имеющий мощный обучающий потенциал, который не только способен сформировать навыки понимания прочитанного и его репрезентации в форме связного высказывания, но и позволяет контролировать качество усвоения учебного материала студентами.

CO-OPERATIVE LEARNING AS AN EFFECTIVE APPROACH TO LANGUAGE TEACHING

Pavlova L. V., Sergeyeva O. A (Kharkiv)

There is often much to be gained by arranging students in order to collaborate in pairs or small groups as they work on activities. Co-operative learning promotes affective and social benefits such as increased student interest in and valuing of subject matter, and increases positive attitudes and social interactions among students who differ in gender, achievement levels and other characteristics.

Co-operative learning also creates the potential for cognitive and metacognitive benefits by engaging students in discourse that requires them to make their task-related information-processing and problem-solving strategies explicit (and thus available for discussion and reflection). Students are likely to show improved achievement outcomes when they engage in certain forms of co-operative learning as an alternative to completing assignments on their own.

Traditional approaches to instruction feature whole-class lessons followed by independent seatwork time during which students work alone (and usually silently) on assignments. Co-operative learning approaches retain the whole-class lessons but replace part of the individual seatwork time with opportunities for students to work together in pairs or small groups on follow-up practice and application activities. Co-operative learning can be used with activities ranging from drill and practice to learning facts and concepts, discussion and problem solving. Students have more chances to talk in pairs or small groups than in whole-class activities, and shy students are more likely to feel comfortable expressing ideas in these more intimate settings [1].

Some forms of co-operative learning call for students to help one another achieve individual learning goals, for example by discussing how to respond to assignments, checking work, or providing feedback or tutorial assistance. Other forms of co-operative learning call for students to work together to achieve a group goal by pooling their resources and sharing the work. For example, the group might conduct an experiment, assemble a collage, or prepare a research report to be presented to the rest of the class. Co-operative learning models that call for students to work together to produce a group product often feature a division of labour among group participants [2].

Activities used in co-operative learning formats should be well suited to those formats. Some activities are most naturally carried out by individuals working alone, others by students working in pairs, and still others by small groups of three to six students.

Students should receive whatever instruction and assistance they may need to prepare them for productive engagement in co-operative learning activities. For example, teachers may need to show their students how to listen, share, integrate the ideas of others and handle disagreements constructively. During times when students are working in pairs or small groups, the teacher should circulate to monitor progress, make sure that groups are working productively and provide any assistance needed [4].

Co-operative learning develops high-order thinking skills, enhances motivation and improves interpersonal relations as well as enhances motivation and peer relations [3]. Most important is that cooperative learning exploits the diversified abilities of students to increase their cognitive, psychological and social performance, and as such, it is an effective way to address the problem of individual differences.

References:

1Bennett N., Dunne E. Managing small groups / N. Bennett, E. Dunne. – NY: Simon & Schuster, 1992. 2. Johnson D., Johnson R. Learning together and alone: cooperative, competitive, and individualistic learning / D. Johnson, R. Johnson. – Boston: Allyn & Bacon, 1994. 3. Slavin R. Cooperative learning: theory, research, and practice / R. Slavin. – Englewood Cliffs, NJ, Prentice-Hall, 1990. 4. Slavin R. Instruction based on cooperative learning / R. Slavin. – London: Taylor & Francis, 2011. – P. 334-360.

A COHERENT APPROACH TO TEACHING FOREIGN LANGUAGES

Pavlova L. V., Sergeyeva O. A (Kharkiv)

Classroom activities involve different types of learning that call for different types of teaching, and so no single teaching method (e.g. direct instruction, social construction of meaning) can be the method of choice for all occasions. An optimal programme for teaching foreign languages will feature a mixture of instructional methods and learning activities. Within such a programme, students' instructional needs change as their competence develops.

Students should learn at high levels of mastery yet progress through the curriculum steadily. This implies that, at any given time, curriculum content and learning activities need to be difficult enough to challenge students and extend their learning, but not so difficult as to leave many students confused or frustrated. Instruction should focus on the zone of proximal development, which is the range of knowledge and skills that students are not yet ready to acquire on their own but can acquire with help from their teachers.

Productive contexts for learning should be based on teacher/student and student/student interactions and should transcend gender, age, cultural maturity, socio-economic status, handicapping conditions and all other individual differences. Students are expected to manage instructional materials responsibly, participate thoughtfully in learning activities, and support the personal, social and academic well-being of all members of the classroom community [1, 4].

To create a climate for moulding their students into a cohesive and supportive learning community [4], teachers need to display personal attributes that will make them effective as models and socializers: a cheerful disposition, friendliness, emotional maturity, sincerity, and caring about students as individuals as well as learners. The teacher, who displays concern and affection for students, is attentive to their needs and emotions, and socializes them to display these same characteristics in their interactions with one another [2].

The teacher promotes a learning orientation by introducing activities with emphasis on what students will learn from them, treating mistakes as natural parts of the learning process, and encouraging students to work collaboratively and help one another. Students are taught to ask questions without embarrassment, to contribute to lessons without fear of their ideas being ridiculed, and to collaborate in pairs or small groups on many of their learning activities [3].

Teaching includes whole-class lessons in which content is developed through teacher explanation and teacher/student interaction, followed by practice and application activities that students work on individually, in pairs or small groups. Mutually supportive components of a coherent approach to teaching in which the teacher's plans and expectations, the classroom learning environment and management system, the curriculum content and instructional materials, and the learning activities and assessment methods are all aligned as means of helping students attain intended outcomes [3].

The key to a supportive classroom environment is a teacher who is willing to establish a caring relationship with each student, learn about a student's individual needs and strengths, and provide the support and encouragement each student needs to

be a successful learner. Students will benefit from teachers who are highly organized, plan for challenges ahead, and establish predictable and effective classroom routines. Students need teachers, who are enthusiastic and who actively engage students in the learning process, teachers who are flexible and willing to try new ways to teach and assess. The students need teachers with high expectations, who believe that all students are capable of learning and doing well.

References:

1. Brophy J. Classroom organization and management // The elementary school journal. – Chicago, IL, 1983. – Vol. 83. – P. 265-85. 2. Brophy J. Motivating students to learn / J. Brophy. – Boston: McGraw-Hill, 1998. 3. Good T., Brophy J. School effects / T. Good, J. Brophy New York, Macmillan, 2000. – P. 570-602. 4. Sergiovanni T. Building community in schools / T. Sergiovanni. – San Francisco: Jossey-Bass, 1994.

УСЛОВИЯ ПРОФЕССИОНАЛИЗМА ПЕДАГОГА

Пасынок В.Г. (Харьков)

Представители многих профессий, осуществляя свою трудовую деятельность, используют, помимо речи, разнообразные средства и орудия производства: инструменты, приборы, машины, компьютеры. Среди немногих профессий, где слово представляет собой единственное и действенное средство профессиональной самореализации, является профессия педагога. Именно профессия преподавателя ориентирована на владение речью во всей ее полноте и значимости. Являясь средством передачи информации, профессиональная речь педагога в то же время является тем инструментом, с помощью которого решаются задачи обучения и воспитания. Обучающая и воспитывающая направленность речи преподавателя предполагает особый подход к отбору информации, а также ее интерпретации.

Педагогическое общение – это взаимодействие субъектов педагогического процесса, который имеет целью изменить свойства, состояния и поведение ее участников.

В сравнении с другими разновидностями деловой коммуникации педагогическое общение имеет свои специфические особенности. Они оказываются, с одной стороны, в обеспечении партнерства, равенства психологических позиций всех его участников (каждый должен восприниматься как уникальная личность со своим внутренним миром, мыслями, идеалами и т.п.), с другой – в ассиметричности педагогического взаимодействия (педагог и ученик выполняют разные роли: первый организует взаимодействие, а другой воспринимает и включается в него).

Следует также заметить, что каждый участник учебно-воспитательной коммуникации параллельно занимает две коммуникативные позиции: он влияет на всех других участников общения (является субъектом) и вместе с тем сам выступает объектом влияния (воспринимает идеи, суждение, чувства и выражает свое отношение к ним).

Феномен педагогического общения рассматривается в научной литературе в двух аспектах:

1. как коммуникативная деятельность, которая направлена на организацию отношений педагога с другими участниками взаимодействия;
2. как способ управления коммуникацией студентов (школьников) в своем коллективе.

Ученые (Н. Бутенко, Н. Волкова, И. Зязюн, В. Семиченко, Н. Тарасевич и др.) отмечают, что в учебно-воспитательном процессе педагогическое общение выполняет следующие основные функции педагогической речевой деятельности: контактную, побудительную, координационную, познавательную, интегрированную, коммуникативную, формирующую, культурологическую, социальную, побудительную, создание позитивного и эмоционального фона общения и другие.

Понятие профессиональной культуры, в частности, культуры педагогической, объединяет в себе как личностные человеческие качества, так и такие, которые, в первую очередь, базируются на владении речью и речевой деятельностью во всех ее механизмах – чтении, говорении, аудировании и письме.

Речь педагога существует не сама по себе, она – отражение внутреннего мира, особенностей интеллектуального и духовного развития его личности. Речевое мастерство учителя – это качественная характеристика, которая определяется его общечеловеческой направленностью, реализуется в ежедневной учебно-воспитательной деятельности с учащимися. Для тех, кто решил посвятить себя педагогической профессии, так важна речевая культура. Если преподаватель знает, что сказать, если понимает, ради чего говорится то, что он сообщает, если он использует все возможности речи и определяет тактику речевого поведения, то профессиональное речевое мастерство придет обязательно. Живое общение преподавателя и студентов поможет выработать правильное поведение, отношение, личностную позицию, научит и направит.

SONGS AS A MEANS OF TEACHING GRAMMAR

Peshkova O.G. (Kharkiv)

Songs present one of the most beautiful and culturally rich resources that can easily be used in language classrooms. Songs offer a change from routine classroom activities. They are precious resources to develop students' abilities in listening, speaking, reading, and writing. They can also be used to teach a variety of language items such as sentence patterns, vocabulary, pronunciation, rhythm, adjectives, and adverbs.

Songs also assist in understanding and perceiving the target culture. They are the means through which cultural themes are presented effectively. Since they provide authentic texts, they are motivating. Prosodic features of the language such as stress, rhythm, intonation are presented through songs, thus through using them the language which is cut up into a series of structural points becomes a whole again.

If selected properly and adopted carefully, a teacher should benefit from songs in all phases of teaching grammar. Songs may both be used for the presentation or the practice phase of the grammar lesson. They may encourage extensive and intensive listening, and inspire creativity and use of imagination in a relaxed classroom atmosphere. While selecting a song the teacher should take the age, interests of the

learners and the language being used in the song into consideration. To enhance learner commitment, it is also beneficial to allow learners to take part in the selection of the songs.

There are various ways of using songs in the classroom. The level of the students, the interests and the age of the learners, the grammar point to be studied, and the song itself have determinant roles on the procedure. Apart from them, it mainly depends on the creativity of the teacher.

For teenagers or adults in the intermediate or advanced level, it is better to use more meaningful or popular songs, which not only review or introduce grammar points but also reflect cultural aspects. At the primary level of singing the song, the prosodic features of the language is emphasized. At the higher levels, where the practice of grammar points is at the foreground, songs can be used with several techniques. Some examples of these techniques are:

- Gap fills or close texts
- Focus questions
- True-false statements
- Put these lines into the correct sequence
- Dictation
- Add a final verse
- Circle the antonyms/synonyms of the given words
- Discuss

A teacher's selection of a technique or a set of techniques should be based on his or her objectives for the classroom. After deciding the grammar point to be studied, and the song and the techniques to be used, the teacher should prepare an effective lesson plan. Since songs are listening activities, it is advisable to present them as a listening lesson, but of course it is necessary to integrate all the skills in the process in order to achieve successful teaching.

When regarding a lesson plan, as a pre-listening activity, the theme, the title, or the history of the song can be discussed. By directing the students toward specific areas, problem vocabulary items can be picked up in advance. Before listening to the song, it is also beneficial to let the students know which grammar points should be studied. At this stage, pictures may also be used to introduce the theme of the song. In the listening stage, some of the techniques listed above can be used, but among them gap filling is the most widely used technique. Through such gaps, the vocabulary, grammar, or pronunciation are highlighted. This stage can be developed by the teacher according to the needs of the students and the grammar point to be studied.

In the follow-up, integrated skills can be used to complete the overall course structure. Since many songs are on themes for which it is easy to find related reading texts, it may lead the learner to read a text about the singer or the theme. Besides, many songs give a chance for a written reaction of some kind. Opinion questions may lead the learner to write about his own thoughts or reflections. Some songs deal with a theme that can be re-exploited through role plays. Acting may add enthusiasm to the learning process. Finally, some songs deal with themes, which can lead to guided discussion. By leading the students into a discussion, the grammar point could be practiced orally and, in a way, naturally.

As a consequence, the use of songs in language classrooms provides many advantages. They entertain and relax the learners while they are learning or practicing a structure, and they often eliminate the students negative attitude towards learning. Through providing authenticity and context they make the grammar points more understandable and easy. As language teachers, we can benefit from using songs, since our concern is to motivate the students and draw their utmost attention on the subject during teaching.

References:

1. Murphey T. Music and song / T. Murphey. – Oxford: Oxford University Press, 1992. – 126 p.

МОДЕЛЬ ОРГАНИЗАЦИИ РАБОТЫ СО СТУДЕНТАМИ ПРИ ДИСТАНЦИОННОМ ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ

Петрушова Н. В. (Полтава)

Обучение иностранным языкам, кроме теории, всегда нуждалось в практике и базировалось на необходимости общения с носителями языка, регулярной иноязычной коммуникационной среде. Поэтому до введения Интернет-технологий дистанционное обучение иностранным языкам сталкивалось с рядом денежных, затратных по времени технических проблем. В современных условиях при организации дистанционного обучения задание преподавателя заключается в том, чтобы создать индивидуальные условия для каждого студента, избрать такие методы обучения, которые позволили бы каждому студенту раскрыть свой потенциал, как умственный, так и творческий. Новые технологии вынуждают преподавателя учиться ориентироваться в большом количестве Интернет-ресурсов, исследовать новые методы и подходы к их использованию. Успеваемость и качество дистанционного обучения иностранному языку зависит от эффективности организации, использованных методик, разнообразия материалов, а также, мастерства преподавателя. Эффект в значительной мере зависит от последовательности, регулярности выполнения заданий и консультаций преподавателя.

Исследовав существующие работы Щукина А. Н., Топаловой В. Н., Гришковой Р. О, Полат Е. С., Нисимчука А. С., Аханяна А. А., Андреева А. А. и др., нами была разработана следующая модель работы со студентами при дистанционном обучении иностранным языкам:

Шаг 1. Преподаватель, ознакомившись с методикой организации дистанционного обучения, готовит весь учебно-методический комплекс дисциплины – лекционный курс (в видеоформате) касательно грамматики, фонетики и т. д. данного языка; задания к семинарам, лабораторным (в виде текстовых файлов); тесты, контрольные (в виде специальных программ, которые пересылают результаты на электронный адрес преподавателя); дополнительные материалы – электронные и текстовые учебники, аудио и видеофайлы, словари и т. д.

Шаг 2. На сайте высшего учебного заведения, в котором существуют программы дистанционного обучения, создается интернет-страница для каждого задействованного преподавателя. Данная страница должна вмещать

определённый набор возможностей для посетившего её студента – возможность прочитать всю информацию относительно дисциплины и требований преподавателя, возможность скачать всю необходимую документацию и литературу (которая должна быть в открытом доступе), возможность оставлять сообщения преподавателю и возможность иметь собственную подстраницу (для прохождения различных тестов и хранения результатов работы студента). Время посещения преподавателем данной страницы должно быть четко регламентировано и указано на ней же.

Шаг 3. Высшее учебное заведение должно осуществлять не только организацию дистанционного обучения, но и контролировать сам процесс работы преподавателя со студентом – наличие на странице всех необходимых учебных материалов; время on-line лекций, семинаров, консультаций, экзаменов; сетевую «посещаемость» студента; интенсивность и рациональность сетевой работы преподавателя. И так как, по нашему твёрдому убеждению, в основе данного процесса работы преподавателя со студентом лежит принцип индивидуализации, то и оплата должна выплачиваться за каждого дистанционного студента отдельно, а не за группу.

И всё же, успешность результата подобной общей работы высшего учебного заведения, преподавателя и дистанционного студента, зависит от самого учащегося – его трудолюбия, старательности, организованности, желания достигнуть поставленных целей в учебной деятельности. Невозможность посещать занятия регулярно – более не проблема, и только от внутренней целеустремленности студента зависит его будущее – как в качестве учащегося, так и в дальнейшей профессиональной деятельности.

РОЛЬ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ

Прокопенко А.А. (Харьков), Шикалова О.В. (Амстердам, Голландия)

Овладение коммуникативной компетенцией предполагает овладение иноязычным общением в единстве его функций: информационной, регулятивной, эмоционально-оценочной, этикетной.

Остановимся для начала на содержании обучения иностранному языку в средней школе. Оно реализует основные цели, направленные на развитие у школьников культуры общения в процессе формирования всех компонентов иноязычной коммуникативной компетенции. Данные компетенции предполагают формирование как чисто лингвистических навыков (лексических, фонетических, грамматических), так и их нормативное использование в устной и письменной речи. Предлагаемые темы, тексты, проблемы, речевые задачи ориентированы на формирование различных видов речевой деятельности, развитие социокультурных навыков и умений, что обеспечивает использование иностранного языка как средства общения, образования и самообразования, инструмента сотрудничества и взаимодействия в современном обществе.

При изучении ИЯ в основной школе (5-10 классы), в центре внимания находится последовательное и систематическое развитие у школьников всех

составляющих коммуникативной компетенции в процессе овладения различными стратегиями говорения, чтения, аудирования и письма.

Обучение ИЯ направлено на изучение ИЯ как средства международного общения посредством:

- Формирования и развития базовых коммуникативных умений в основных видах речевой деятельности;
- Коммуникативно-речевого вживания в иноязычную среду стран изучаемого языка (в рамках изучаемых тем и ситуаций); развития всех составляющих иноязычной коммуникативной компетенции;
- Социокультурного развития школьников в контексте европейской и мировой культуры с помощью страноведческого, культуроведческого и лингво-культуроведческого материала;

Ведущим компонентом в коммуникативной компетенции являются речевые (коммуникативные) умения, которые формируются на основе:

а) языковых знаний и навыков;

б) лингвострановедческих и страноведческих знаний.

В коммуникативную компетенцию включаются следующие важнейшие умения:

- читать и понимать несложные, аутентичные тексты (с пониманием основного содержания и с полным пониманием);
- устно общаться в стандартных ситуациях учебно-трудовой, культурной, бытовой сфер;
- в устной форме кратко рассказать о себе, окружении, пересказать, выразить мнение, оценку.
- умение письменно оформить и передать элементарную информацию (письмо).

Так определяется минимальный уровень коммуникативной компетенции в государственном образовательном стандарте по иностранным языкам.

МОЖЛИВОСТІ ІНТЕРАКТИВНОЇ ПРЕЗЕНТАЦІЇ POWERPOINT НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Пронь І.О., Зінченко Л.В. (Харків)

Сьогодні сучасний урок складно уявити без ІКТ. Учитель має бути в курсі всіх технологій та новинок, щоб вести свій урок за правилами, які встановлює наш швидкісний вік. Не є секретом, що учні по-різному сприймають навчальний матеріал. Тож, учитель повинен знайти різні підходи для викладення будь-якої теми, щоб охопити якомога більше учнів для залучення їх в процес навчання.

Використання презентацій на уроці є корисним елементом, який дозволяє зацікавити учнів, зробити урок яскравішим та цікавішим. Інтерактивна презентація є чудовою наочністю для молодших школярів, яким подобається все, що рухається та співає. Можливість під час уроку самостійно натиснути на мишку та обрати варіант відповіді робить для учнів урок веселим та сприяє створенню атмосфери змагання.

Презентації - важливий і надзвичайно корисний метод навчально-виховної діяльності, оскільки вчитель може не тільки продемонструвати змістовний матеріал, що вивчається в даній темі, а й формувати певну логіку мислення, так як усі презентації будуються за однією і тією ж логічною схемою.

У першу чергу, презентації на уроці служать для пояснення нового матеріалу. У той же час їх можна також використовувати і при повторенні, систематизації знань, закріпленні вивченого матеріалу. Презентації можуть використовуватися й при підведенні підсумків роботи на уроці, і при контролі знань у формі усного опитування.

Використання презентацій збагачує урок, робить його цікавим і незабутнім. Такий супровід дозволяє отримувати дітям інформацію не тільки на слух, а й візуально. Отже, розуміння досягається не лише за допомогою усного слова, але й зорового образу, певних звукових ефектів. Таке використання одночасно декількох каналів сприйняття інформації підсилює навчальний ефект.

Враховуючи вік учнів, в презентацію можна вставляти пісні, які допоможуть школярам трохи відпочити та дадуть можливість познайомитися з новими лексичними одиницями з теми, розвинути пам'ять та увагу.

Для мене як вчителя, особливого значення набуває простота використання презентації. Різноманітні інформаційні об'єкти: тексти, лексичний та граматичний матеріал, образотворча наочність. Я поєдную в ретельно вивірену, методично виправдану послідовність роботи над тим чи іншим навчальним матеріалом.

ІНФОРМАЦІЙНІ ТА ІНТЕГРАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ФУНКЦІЇ МОТИВАЦІЇ НАВЧАННЯ В УЧНІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.

Прищенко Н.В. (Дергачі)

У нинішніх умовах перед сучасною школою, як українською, так і зарубіжною, постала проблема втрати інтересу учнів до навчання. Ще якихось два-три десятиліття тому це питання не стояло так гостро. Школа мала найбільший важіль впливу на дитину — контроль (читай: примус), який виражався в оцінці на уроці та суворій перевірці з боку батьків. Нині оцінкою злякаєш мало кого з учнів, так само, як і батьків.

Перед сучасним учителем передусім стоїть завдання задіяння в навчанні таких ресурсів, які пробуджуватимуть і підтримуватимуть в учнів інтерес до пізнання нового. У цих умовах важливого значення набуває мотивація як важливий компонент освіти. Однією із компетентностей Державного стандарту є уміння вчитися. Від мотивації школяра залежить його успішність, глибина й міцність знань, бажання і здатність навчатися протягом усього життя.

Існує кілька теорій мотивації діяльності людини, але для вчителя важливо одне: опанування способами створення на уроці такого навчального середовища, у якому б учні відчували внутрішню потребу вчитися. Це може бути за умови, коли учень *самостійно* ставить перед собою цілі й докладає зусилля для їхнього досягнення. Інтеграція знань, отриманих учнями під час уроків з різних дисциплін, має двозначну мету: допомогти учням глибоко та цілісно пізнати життя і полегшити їм використання іноземної мови в міжкультурному спілкуванні.

На жаль, сьогодні пересічний учитель і типовий навчальний заклад орієнтовані переважно на підтримування зовнішньої мотивації у вигляді контролю, наказів та вимог. Така практика згубно позначається на внутрішній мотивації, веде до поступового зниження інтересу учнів до навчання. Учителі-предметники, які працюють з учнями основної та старшої школи, мають пам'ятати про можливості активізації пізнавальної діяльності учнів шляхом формування внутрішніх мотивів

Нині якісне викладання дисциплін не може здійснюватися без використання засобів і можливостей, які надають комп'ютерні технології та Інтернет. Вони дають змогу вчителю краще подати матеріал, зробити його більш цікавим, швидко перевірити знання учнів та підвищити їхній інтерес до навчання. Найбільшою проблемою традиційного навчання є низька динаміка, та часткова відсутність елементів інтерактивності та наочності. Сучасні інформаційні технології дозволяють нейтралізувати усі ці недоліки. Крім того, дидактичні можливості комп'ютера сприяють зацікавленості учнів до навчання.

Іноземна мова є необхідною в різних сферах діяльності людини. Вона – дієвий фактор соціально-економічного, науково-технічного та загальнокультурного прогресу суспільства. Водночас іноземна мова – це універсальний предмет, вивчення якого неможливе без інтегрування з іншими навчальними дисциплінами.

Інтеграція знань, отриманих учнями під час уроків з різних дисциплін, має двозначну мету: допомогти учням глибоко та цілісно пізнати життя і полегшити їм використання іноземної мови в міжкультурному спілкуванні.

З практичної точки зору інтегративний підхід зумовлює посилення міжпредметних звя'зків, впливає на зниження втомлюваності учнів від перевантаження, розширює сферу отримання інформації, забезпечує належну мотивацію у навчанні.

РОЛЬОВА ГРА У НАВЧАННІ ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННЮ УЧНІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Птушка А.С. (Харків)

Згідно з програмою з іноземних мов для середньої загальноосвітньої школи, учні повинні вміти самостійно розв'язувати комунікативні завдання в межах мовленнєвих ситуацій, визначених програмою. Найбільш типовими комунікативними завданнями є: розпитати, попросити, запропонувати, повідомити, описати, розповісти, пояснити, оцінити, заперечити, обгрунтувати. Для цього учні мають оволодіти різними функціональними типами діалогів: діалогом-розпитуванням, діалогом-домовленістю, діалогом-обговоренням, діалогом-обміном враженнями тощо. Оволодіння ними сприятиме досягненню мети навчання діалогічного мовлення. Діалогічне мовлення – це процес мовленнєвої взаємодії двох або більше учасників спілкування [1].

Діалог-розпитування може бути одностороннім або двостороннім. У першому випадку ініціатива запитувати інформацію належить лише одному партнеру, у другому – кожному з них. Двосторонній діалог-розпитування розвиває ініціативність обох партнерів, характерну для природного спілкування. Діалог-домовленість використовується при вирішенні співрозмовниками питання

про плани та наміри, він є найбільш посильним для учнів. Наступним за складністю є діалог-обмін враженнями, метою якого є виклад власного бачення якогось предмета, події, явища, коли співрозмовники висловлюють свою думку, наводять аргументи для доказу, погоджуються з точкою зору партнера або спростовують її. При цьому ініціатива ведення бесіди є двосторонньою. Найскладнішим для оволодіння є діалог-обговорення, коли співрозмовники прагнуть виробити якесь рішення, дійти певних висновків, переконати один одного в чомусь.

У навчанні діалогічного мовлення можна виділити три основні етапи: засвоєння учнями діалогічних єдностей, засвоєння мікродіалогів, самостійне складання учнями власних діалогів [2].

Відповідно до зазначених етапів в системі вправ для навчання діалогічного мовлення розрізняємо три послідовні групи: I г р у п а — вправи на засвоєння діалогічних єдностей; II г р у п а — вправи на оволодіння мікродіалогами на основі засвоєних діалогічних єдностей; III г р у п а — вправи на складання учнями власних діалогів різних функціональних типів. В усіх трьох групах може застосовуватись рольова гра.

Рольова гра орієнтує учнів на планування оособистої мовленнєвої поведінки і прогнозування поведінки співрозмовника. Рольова гра передбачає елемент перевтілення учня у представника певної соціальної групи, професії, тощо. Через це рольові ігри часто сприймаються учнями як реальна дійсність: учні дістають у них можливості для самовираження, яке здійснюється у рамках цих ролей. Кожен гравець виступає як частина соціального оточення інших і демонструє шаблон, в рамках якого він може спробувати свою власну чи групову поведінку. Кінцевою метою рольової гри є відпрацьовування комунікативних навичок та умінь.

Отже, застосування рольової гри на всіх трьох етапах роботи над діалогічним мовленням позитивно впливає на розвиток в учнів навичок і вмінь вести діалог: збільшується обсяг висловлювання і темп мовлення, діалогічні єдності стають більш різноманітними, підвищується ініціативність учнів, емоційність їх висловлювань тощо. Крім того, рольова гра створює сприятливий психологічний клімат на уроці, збуджує інтерес до вивчення предмета, прагнення до участі у спілкуванні. Проте слід пам'ятати, що рольова гра є лише засобом для оволодіння іншомовним спілкуванням, максимально наближеним до реального, тому на кожному етапі роботи учні повинні залучатися до спілкування з власної ініціативи.

Література:

1. Ніколаєва С. Ю. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах / С. Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 1999. – 320 с. 2. Роман С. В. Методика навчання англійської мови у початковій школі: Навчальний посібник / С. В. Роман. – К.: Ленвіт, 2009. – 216 с.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ШКОЛІ

Рибіна І.М. (Харків)

Сучасні тенденції глобалізації та інтеграції світової спільноти неодмінно позначаються на різних аспектах людського буття, не залишається осторонь й

освітня сфера. Сьогодні освіта України перебуває у стані організаційного реформування та модернізації. Реалізація нових векторів у галузі освіти потребує застосування інноваційних педагогічних технологій, творчого пошуку нових концепцій, принципів і підходів до освітнього процесу на різних етапах формування особистості. Ефективне оволодіння іноземними мовами можливе за умови запровадження у навчально-виховний процес інноваційних технологій навчання, що сприяють розвитку комунікативних вмінь, виступають дієвим засобом мотивації, допомагають розкрити та реалізувати творчі здібності суб'єктів навчання тощо. Інноваційні технології навчання іноземних мов – це оригінальні, новаторські способи, прийоми, педагогічні дії та засоби, що сприяють покращенню та ефективності навчання іноземних мов. [1, с. 65]

Проблемі застосування інноваційних підходів у навчанні іноземних мов присвячені праці багатьох вітчизняних та зарубіжних педагогів, серед них: В. Гузеев, В. Кумарин, С. Логачевська, В. Сластьонін, О. Тарнопільський, Л. Подимова, О. Кулькіна, О. Кузнєцова, О. Савченко, Ж - П. Мартан, Г. Баранова, Н. Гез, Б. Лапідус, М. Ляховицький, І. Підласий, Г. Селевко, Н. Мойсеюк та ін. Основною метою навчання іноземних мов сьогодні є формування і розвиток комунікативної культури та практичне оволодіння тими хто навчається іноземною мовою. Застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов дозволяє реалізовувати ці завдання, розвивати уміння і навички спілкування, допомагає встановити емоційний контакт, навчити роботі у групі та в команді. Метою застосування інтерактивних методів у навчанні іноземних мов є створення таких умов, у яких суб'єкти навчання взаємодіють між собою.

Крім вище зазначених інноваційних технологій навчання іноземних мов, детальнішого розгляду потребують технології, які широко використовуються у світі і мають на сьогодні позитивні результати, серед них, зокрема: білінгвальне навчання, імерсійне навчання, предметно-мовне інтегроване навчання.

Отже, дослідження в галузі інноваційних технологій підтверджують, що перспективним напрямом роботи в системі сучасного навчання іноземних мов є інтегрований підхід, який поєднує комплекс мультимедійних технологій з високим дидактичним потенціалом, телекомунікаційну технологію, комп'ютерне навчання іноземних мов та сучасні методи навчання іноземних мов. Це повинен бути такий навчальний процес, який буде забезпечувати розвиток комунікативних, творчих і професійних знань, потребу у самовдосконаленні, постійній самоосвіті учнів.

Література:

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 376 с. 2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології / І. М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004.

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Різниченко А.В. (Суми)

Одним з провідних завдань системи освіти в Україні є забезпечення підготовки кваліфікованих спеціалістів з високим рівнем володіння іноземною мовою. Слід відзначити, що ефективне оволодіння іноземною мовою можливе лише за умови впровадження інноваційних технологій у навчально-виховний процес, адже саме вони сприяють розвитку комунікативних вмінь, виступають засобом мотивації, допомагають розкрити та реалізувати творчі здібності студентів.

Інноваційні технології – це новаторські способи, прийоми, що сприяють покращенню навчання. Питання інноваційних технологій та їх впровадження в освітню систему досліджувалось багатьма науковцями, серед яких: В. Беспалько, Б. Блум, О. Вербицький, Ю. Ємельянов, І. Нікітін, Л. Петровська, В. Платов, Є. Полат та інші.

Інноваційна діяльність викладача є одним з ключових питань сучасної педагогічної науки. Ця діяльність охоплює процес взаємодії індивідів, що спрямований на розвиток, перетворення об'єкта, а також системну діяльність щодо застосування нових засобів. Це особливий вид творчої діяльності. *Інноваційна педагогічна діяльність* заснована на осмисленні практичного педагогічного досвіду, орієнтована на зміну й розвиток навчально-виховного процесу з метою досягнення вищих результатів, одержання нового знання, формування якісно іншої педагогічної практики.

Інноваційна діяльність є одним із видів продуктивної діяльності. Серед її обов'язкових компонентів особливу роль відіграє творчість [2]. Сучасні науково-педагогічні дослідження та практичний досвід багатьох поколінь педагогів переконують у необхідності творчого елементу в педагогічній діяльності. Інноваційні процеси, інноваційна педагогічна діяльність без нього просто неможливі.

Специфіка педагогічної творчості полягає в тому, що її об'єктом і результатом є творення особистості.

Інноваційна діяльність викладача іноземної мови – це сукупність різних за цілями та характером видів робіт, що відповідають основним етапам розвитку інноваційних процесів і спрямовані на створення та внесення викладачем змін до власної системи роботи.

Основою для забезпечення інноваційної діяльності викладача є:

- інноваційний потенціал;
- інноваційна активність педагога;
- готовність до здійснення інноваційної діяльності [1].

Інноваційна діяльність відіграє особливу роль у самовдосконаленні викладача іноземних мов. Позиція педагога є однією з найважливіших умов його професійного розвитку.

Серед основних функцій інноваційної діяльності знаходиться зміна компонентів педагогічного процесу, а саме: цілей, форм, методів, технологій, засобів навчання. Інноваційна діяльність педагога – це основа інноваційного

процесу.Її сутність полягає в зміні педагогічного процесу, внесенні новоутворень в традиційну систему і передбачає високу педагогічну майстерність.

Література:

1. Гончарова О. А. Педагогічні умови підготовки майбутнього вчителя іноземної мови до інноваційної діяльності : автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / О.А. Гончарова; Ін-т вищ. освіти АПН України. – К., 2008. – 20 с.
2. Миленкова Р. В. Інноваційна культура: методичний супровід формування: навчально-методичний посібникдля організації практ. занять та самост. вивч. дисц. [Текст] / Р. В. Миленкова. – Суми, 2007. – 75 с.

К ВОПРОСУ О ПРОДУКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ СМИ, КАК ДОПОЛНИТЕЛЬНОГО МАТЕРИАЛА НА ЗАНЯТИЯХ ПО УСТНОЙ ПРАКТИКЕ

Рыбакова Е.В.

На сегодняшний день существует большое разнообразие дополнительного материала, который мы можем использовать на занятиях по иностранному языку, наряду с основными методическими разработками. Внедрение различных видов деятельности на занятиях помогает нам повысить уровень мотивации учащихся, их интерес к изучаемому предмету и эмоциональный настрой студентов в целом.

Одним из видов дополнительного методического материала являются СМИ, включающие в себя как печатные издания, так и видеоматериал. Разнообразие видов СМИ дает нам возможность выбирать подходящий материал для занятий, в соответствии с лексическими и грамматическими требованиями. Мы можем подбирать материал необходимой сложности, учитывая уровень подготовки студентов, их навыки и умения [2].

Продуктивность использования предложенного дополнительного методического материала определяется рядом функций, которые представляют сами СМИ. Среди основных функций СМИ выделяют *информативную, идеологическую, когнитивную, развлекательную и образовательную* [1, с. 109-112].

Информационная функция представляет процесс донесения определенной информации до аудитории читателей или же зрителей касательно происходящих событий и фактов. При использовании СМИ на занятиях, помимо контакта с изучаемым языком, мы даем студенту возможность пополнить энциклопедические знания о жизни народа, язык которого изучается, на современном этапе жизни.

Идеологическая и когнитивная функции подразумевают возможность читателя или же зрителя самостоятельно оценить предложенный ему материал, прокомментировать его и сделать собственные выводы. После просмотра/прочтения предложенного материала у студента возникают идеи касательно изложенных событий, что дает ему возможность аргументировать собственную точку зрения, выражая мысль на изучаемом языке. Спонтанность речи гарантирует максимальный уровень включения студента в работу.

Образовательная или же познавательная функция характеризуется возможностью донести до аудитории не только новый материал, но и передать

многообразный культурный и исторический фонд информации, что способствует повышению уровня общеобразовательного процесса. Развлекательная функция, в свою очередь, направлена на формирование положительного эффекта от восприятия иноязычной речи. Хорошо известен тот факт, что любая информация усваивается лучше и эффективнее при хорошем настроении учащихся.

Использование СМИ, как дополнительного материала на занятиях по устной практике, дает нам возможность разнообразить занятия, тем самым повысить мотивацию и заинтересованность учащихся, увеличить их интерес к информационному материалу, к жизни народа, язык которого изучается, а также расширить кругозор студентов.

Литература:

1. Васильева Л. В. Роль и функции СМИ в современном обществе // Вестник Амурского государственного университета. Сер. «Гуманитарные науки». – Благовещенск: АмГУ, 2010. – В. 50. – С. 109-112. 2. Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам: Лингводидактика и Методика / Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. – М. : Издательский центр «Академия», 2006. – 336 с.

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Рубцов І.В. (Харків)

За останні десятиріччя відбувся бурхливий розвиток комп'ютерних технологій, що призвело до їх інтенсивного використання у навчальному процесі. Це, у свою чергу, призвело до кардинальних змін у системі освіти, де змінюються форми і методи навчання іноземним мовам.

Сьогодні мало хто буде заперечувати той факт, що Інтернет має величезні інформаційні можливості і надає нам не менш вражаючі послуги. Однією з таких послуг є дистанційне навчання, де застосування Інтернету дозволяє створити унікальне, майже природне, середовище для тих, хто вивчає іноземні мови.

Дистанційне навчання заслуговує на увагу багатьох вчених. З'ясовано, що воно характеризується такими загально дидактичними властивостями, які сприяють ефективності процесу оволодіння змістом будь-якої навчальної дисципліни, і зокрема, вивченню іноземних мов.

Слушно зауважити, що окремі вчені підкреслюють, що телекомунікаційне спілкування в силу свого опосередкованого характеру не здатне повною мірою заповнити відсутність безпосереднього, «живого» спілкування, необхідного для ефективного здійснення спільної діяльності викладача і студента (О.І. Дмитрієва, М.І. Старов, М.С. Чванова).

Однак більшість вчених (Є.С. Полат, М.Ю. Бухаркина, Ю.Л. Деранже, Ю.В. Аксьонов, М.А. Мерзляков та ін.) стверджує, що цей вид спілкування відбувається між реально існуючими і взаємодіючими партнерами. Головне у такому спілкуванні – його інтерактивність, що обумовлена реакцією живого співрозмовника. Воно дійсно носить опосередкований характер, однак це реальне спілкування, життєво виправдане і значуще. Іноземна мова, таким чином, стає інструментом, що функціонує в реальній життєвій ситуації, яка не вигадується і спеціально не створюється.

На цю особливість дистанційного навчання вказують багато дослідників. На їх думку, інтерактивне спілкування, по суті – це «живе» спілкування, оскільки воно відбувається між реально існуючими партнерами, які в умовах відеоконференції можуть візуально сприймати один одного.

Отже, дистанційне навчання здатне надати студентам унікальну можливість міжкультурної взаємодії, можливість розвитку спонтанного іншомовного спілкування. Цьому сприяє достатність та реальність комунікації, участь студентів у теле- та відео конференціях, у чатах. При цьому спілкуванні з носіями мови передбачається не тільки обмін інформацією з обговорюваної проблеми, але і реальне знайомство з іншою культурою [1, с. 74].

Студент, що вивчає іноземну мові дистанційно не обмежений ні часовими, ні просторовими рамками. Реальність комунікації спричиняє прагнення більше спілкуватися іноземною мовою, а механізмом такого спілкування є інформаційне навчальне середовище. Дистанційне навчання стає високоефективною формою у навчанні іншомовному спілкуванню і може вирішити головну мету викладання іноземних мов – навчити іншомовній комунікації [1, с. 74]. Студент перетворюється у суб'єкт навчання; досягається оптимізація темпу роботи; забезпечується індивідуалізація і диференціація навчання; підвищується контроль за якістю навчання, його об'єктивність; забезпечується оперативний зворотний зв'язок і за рахунок цього гнучкість керування навчальним процесом [2, с. 44].

Література:

1. Елашкина Н. В. К вопросу о естественности иноязычной коммуникации при дистанционном обучении иностранным языкам / Н. В. Елашкина // Преподавание иностранных языков и культур: теоретические и прикладные аспекты (Лемпертовские чтения-6): Международный научно-методический симпозиум. – Пятигорск: ПГЛУ, 2004. – С. 74-75. 2. Титова С. В. Некоторые теоретические проблемы использования компьютерных технологий в образовании / С. В. Титова // Вестник МГУ, серия 19. Лингвистика и межкультурная коммуникация. – 2005. – № 4. – С. 39–53.

ВИКОРИСТАННЯ ТВОРЧИХ ДИКТАНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Рубцова М.А. (Харків)

Пошук оптимальних засобів, здатних підвищити мовну компетенцію студентів є однією з найактуальніших проблем в удосконалюванні методики навчання іноземній мові на сучасному етапі.

Одним із засобів підвищення мовної підготовки студентів є використання диктантів. Традиційно диктанти прийнято вважати лише способом перевірки письмових навичок. Насправді, цей вид завдання може допомогти не лише покращити правопис, але і навчити говорити правильно іноземною мовою.

Ефективність диктанту як вправи, що дозволяє навчати і контролювати одночасно, не вимагає додаткових доказів. Диктант давно і широко використовується в практиці викладання іноземних мов по всьому світу [1; 2; 3]. Однак диктант для не англомовних студентів повинен мати свою специфіку. На будь-якому рівні навчання для не англомовних студентів найважливішими

вміннями і навичками залишаються граматична грамотність оформлення мови і продукування власних висловлювань. У цьому плані диктанти являє собою комплекси вправ з опорою на зв'язний текст. Написання диктантів обумовлюється не тільки володінням технікою письма, навичками аудіювання, але й вмінням знайти та визначити механізми зв'язку, що діють у висловлюванні.

Розрізняють наступні види сучасних диктантів: репродуктивний, індивідуальний творчий, парний творчий, колективний творчий. Репродуктивний диктант – це буквальний запис під диктування з метою перевірки розуміння на слух і правопису. Нас більш цікавить творчий диктант – такий вид роботи, при якому орфографічні уміння і навички стають комунікативно обумовленими, комунікативно значущими. Така постановка питання є актуальною, бо допомагає досягти зближення орфографічної роботи з вирішення задач по розвитку мови.

Сучасні вчені-орфографісти відносять до творчого диктанту такий запис тексту, при якому студенти вставляють у текст слова чи словосполучення певної граматичної категорії, або замінюють одні граматичні форми слів іншими, у результаті чого текст розширюється. Студент працює над орфограмами в словах, роблячи граматичні, орфографічні чи стилістичні зміни за завданням викладача. Творчі диктанти вимагають гарного знання теоретичного матеріалу, змушують студента замислитись над вибором слів, тобто проводиться робота надзвичайно корисна для студентів із синонімами.

Творчі диктанти на розширення тексту припускають вставку в текст придатних за змістом слів. В усіх випадках записаний студентами текст залишається зв'язним, а частотність досліджуваних граматичних і орфографічних явищ у ньому збільшується.

При творчому диктанті із замінами деякі частини тексту, що задиктовуються, в процесі його запису замінюються. Можлива, наприклад, заміна окремих слів однокорінними словами з префіксами або суфіксами на певну орфограму, заміна слів лексичними синонімами або заміна однієї граматичної форми, категорії чи конструкції іншою.

Таким чином, творчий диктант – одна з найбільш ефективних синтетичних вправ з формування власне комунікативно-мовних і правописних вмінь, проміжна між чисто орфографічними вправами з одного боку і спеціальними вправами з розвитку мови – з іншого.

Література:

1. Балашова Т. Ю. Творческий диктант на уроках развития речи / Т.Ю.Балашова // Русский язык в школе. – 1998. – № 2. С. 17-21. 2. Житкова Е. В. Креативное письмо в процессе обучения иностранному языку в вузе / Е. В. Житкова. // Вестник Томского гос. ун-та. – 2009. – № 3. С. 101–105. 3. Davis P. and Rinvolucri M. Dictation: New Methods, New Possibilities / P. Davis and M. Rinvolucri – Cambridge: Cambridge University Press, 1988.

О ВАЖНОСТИ ОБУЧЕНИЯ СТИЛИСТИКЕ ПРАВИЛЬНОЙ РЕЧИ

Самохина В.А. (Харьков)

Эффективное общение предполагает достижение запланированного субъектом речи эффекта его регулятивного воздействия на адресата

(Л. А. Киселева). В Программе по английскому языку используются некоторые из компонентов по обучению культуре общения, например: студент должен приобрести правильные произносительные навыки, научиться свободно и правильно пользоваться грамматическими конструкциями, овладеть достаточно обширным словарем и научиться правильно, соответственно содержанию высказывания и речевой ситуации, оформлять свою устную и письменную речь. В поле зрения составителей Программы, в основном, попадает только «правильность», которая относится к языковой компетенции студентов, и реже – к стилистической правильности.

В связи с тем, что общение представляет собой двусторонний процесс, развитие его высокой культуры должно включать формирование не только продуктивных, но и рецептивных умений, к числу которых относятся такие, как умение определить общую тональность текста или высказывания партнера по коммуникации, степень экспрессивности, эмоциональности, логичности услышанного, его отнесенность к тому или иному стилю. Все это является чрезвычайно важным для получения концептуальной и эстетической информации, способствующий выработке стратегии собственного вербального и невербального поведения при непосредственном диалогическом общении.

По нашим наблюдениям, устные высказывания студентов языкового вуза нередко отличаются стилистической неадекватностью, т.е. в неоправданном использовании разностилевых языковых средств и в преимущественном употреблении официального стиля даже в ситуациях непринужденного общения. Такая речь студентов характеризуется как *too stiff, too formal*.

При анализе сложившейся системы работы над стилистически правильной речью студентов факультета иностранных языков были рассмотрены Программы по курсам практического английского языка и по теоретической стилистике английского языка, а также языковой материал и упражнения, имеющие стилистическую направленность в действующих учебниках английского языка, методические пособия. Они позволяют проследить общее направление работы по практическому овладению стилями, в основе которой лежит переход от стилистически недифференцированной «нейтральной» речи на младших курсах к стилистически адекватной речи на старших. На кафедре английской филологии такой подход, например, применяется в курсах аналитического чтения (см. пособие “Fields of Vision” (В.А. Самохина, А.В. Легейда, И.И. Морозова), «Интерпретация текста» (Е.И. Морозова), на занятиях по устной практике (1-5 курсы)).

Некоторые методисты высказываются в пользу обучения иностранному языку на основе нейтральной лексики и грамматики, обосновывают это необходимостью овладеть в первую очередь общезначимой и нейтральной литературной нормой. Литературная норма рассматривается как «система норм». Считаем нецелесообразным строить обучение продуктивным видам речевой деятельности на начальном этапе языкового вуза только на нейтральном языковом материале. Уже на 1 курсе следует проводить целенаправленную работу по овладению стилистически окрашенными средствами и разграничению их в соответствии со стилистической окраской.

Необходимо также предусмотреть специальную работу над стилистической адекватностью речи в рамках учебных аспектов «аналитическое чтение» и «практика устной и письменной речи». Эта работа должна носить систематический характер, проходить красной нитью через весь процесс обучения, и ей должны быть подчинены почти все упражнения. Поскольку в настоящее время в учебниках нет систематических упражнений для развития стилистики правильной речи, следует сосредоточить внимание на ее разработке.

ПРИМЕНЕНИЕ ВИДЕО-РЕСУРСОВ НА ЗАНЯТИЯХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА СТУДЕНТАМИ ВУЗОВ

Сапрун И.Р, Старцева Н.Н. (Харьков)

Одним из наиболее эффективных и широко используемых мультимедийных средств обучения иностранному языку студентов вузов стало видео. Понятие мультимедиа в работах отечественных и зарубежных исследователей появилось в 90-х годах XX века. С 90-х годов исследуемое понятие расширилось: от создания примитивных обучающих программ до разработки образовательных технологий и формирования новых эффективных средств обучения. И. Вернер, являющийся автором одной из первых монографий о мультимедиа в 1996 г., отмечает, что технология мультимедиа является одной из новых технологических форм информационного общества. Она открывает принципиально новый уровень обработки информации [2]. Применение видео является эффективным для формирования коммуникативной компетенции студентов, т.к. видеоматериалы не только представляют учащимся живую речь носителей языка, но и погружают их в ситуацию, в которой они знакомятся с языком мимики и жестов, стилем взаимоотношений и реалиями страны изучаемого языка. Немаловажным является и то, что видео способствует приобретению ими навыков и умений общаться в кросс культурной среде [4, с. 3].

Известно, что видео обладает информативной, образовательной, воспитательной и развивающей ценностью. Применение видео ресурсов, как на уроках английского языка, так и для самостоятельного обучения способствует достижению многих целей обучения иностранному языку: изучению самого языка, овладению иноязычной культурой, формированию социокультурной компетенции. Многие методисты полагают, что «просмотр видео может иметь сильное эмоциональное воздействие на обучаемых, служить стимулом и условием для создания дополнительной мотивации в дальнейшей учебно-поисковой и творческой деятельности» [1].

Необходимо отметить, что для обучения иностранному языку можно использовать почти любое видео: художественные и документальные фильмы, программы, учебные видео курсы, мультипликационные фильмы, видеоэкскурсии по городам, достопримечательностям и музеям мира, музыкальные видеоклипы, видеозаписи телевизионных новостей, компьютерные программы с видеорядом. В частности, на сайте BBC в разделе Learning English публикуют видео- и аудиоуроки английского языка, языковые тесты различной тематики, истории о культуре и традициях англоязычных стран. Полезным является то, что данные учебные ресурсы доступны и в популярных среди

молодежи социальных сетях Facebook, Twitter, Google+, где студенты имеют возможность обсудить последние языковые тенденции, тонкости перевода и многое другое [3].

Видео можно использовать для развития навыков восприятия иностранной речи на слух с использованием видеоряда; представления нового лексического материала, грамматической темы; отработки ряда языковых моментов; обучения диалогической и монологической речи; введения темы для дискуссии, дебатов, case – обучения; улучшения навыков письма; отработки произношения; расширения кругозора студента; формирования коммуникативной компетенции; поощрения общения студентов на иностранном языке и формирования мотивации обучения иностранному языку.

Таким образом, проблема использования видео технологий для формирования навыка гармоничного, свободного функционирования в профессиональной языковой среде у студентов экономических специальностей не вызывает сомнений. Не существует универсальных упражнений и руководств к действию при использовании видео на уроках английского языка. Методы работы с видео зависят от многих факторов: языковой компетенции студентов, количества студентов в группе, тематики урока, целей урока и т.д.

Литература:

1. Использование видео на занятиях английского языка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tourism-london.ru/izuchenie-angliiskogo-yazika/metodiki-izucheniya-angliiskogo-yazika/1720-ispolzovanie-video-na-zanyatiyah-angliyskogo-yazyka.html. 2. Комарова Ю. А. Использование видео в процессе обучения иностранному языку в старшей школе / Ю. А. Комарова. – Санкт Петербург: КАРО, 2005. – 214 с. 3. Learning English [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bbc.co.uk/russian/learning_english/2014/10/141001_elt_resources_archive. 4. Richards J. C. Teaching Listening and Speaking / J. C. Richards. – New York, USA: Cambridge University Press, 2008. – 48 с.

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ «СИТУАЦІЇ УСПІХУ» ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ.

Семеняга О.М. (Харків)

Останнім часом особливо актуальним питанням є впровадження в педагогічну практику технології навчання і виховання успіхом. Ситуація успіху – це суб’єктивний психічний стан задоволення наслідком фізичної або моральної напруги виконавця справи. Навіть разове переживання успіху може докорінне змінити психологічне самопочуття дитини, допомагає учням усвідомлювати себе повноцінною особистістю, тим самим забезпечує успіх у навчанні та у подальшому у житті. Ситуація успіху досягається тоді, коли сама дитина визначає цей результат як успіх. Головне завдання вчителя полягає в створені ситуації успіху для кожного учня.

Свято Christmas у першому класі та перша перемога у конкурсі Гринвіч у другому класі стали для моїх учнів першими яскравими прикладами успіху, якого вони досягли у вивченні іноземної мови. Особливо стимулює учнів до навчання

здача Кембріджського тесту для молодших школярів, мабуть тому, що цей тест створює відчуття посильності, впевненості у своїх знаннях та вміннях. Він включає в себе опис яскравих сюжетних малюнків, порівняння картинок, прослуховування та читання цікавих текстів, а найголовніше, дітям під час співбесіди ставлять питання, які стосуються саме їхньої особистості.

При створенні ситуації успіху допомога вчителя має бути непомітною, щоб учень був впевнений у тому, що успіху він досягнув лише завдяки власним зусиллям та наполегливості. Навіть найменші успіхи учня мають бути поміченими та підтримані вчителем, але хвалити учнів варто за їх власні зусилля, а не за природні здібності, бо незаслужена похвала викликає заздрість інших учнів, налаштовує їх проти викладача та самого учня.

Ще один метод створення ситуації успіху також спрямований на підвищення самооцінки учня. Він полягає у допомозі учневі у підготовці до уроків, у наданні порад щодо підготовки проектів та презентацій. Вчитель не повинен підкреслювати успіх однієї дитини та неуспіх іншої, не слід протиставляти сильних та слабких учнів, варто помічати навіть найменші успіхи слабких учнів. Привітна посмішка вчителя є важливою частиною у формування ситуації успіху. За умови позитивного ставлення вчителя відбувається підвищення самооцінки учня, а впевненість його у власних силах дає йому важливість для повнішої подальшої самореалізації.

У педагогічній літературі описані такі прийоми створення ситуації успіху: «Сходинки», «Даю шанс», «Пливи за нами», «Емоційний сплеск», «Еврика», «Лінія обрію». Пропонується алгоритм створення ситуації успіху. [4, с. 51]

З ситуацією успіху безпосередньо пов’язане мовне портфоліо. Основою портфоліо є шкала самооцінювання Я МОЖУ…, в основі якої є психолого-педагогічний прийом ЕФЕКТ НАВІЮВАННЯ або ЕФЕКТ РОЗЕНТАЛЯ: «Ти це можеш», «Тобі це вдається» тощо. В портфоліо учні демонструють свої досягнення у вивченні іноземної мови: грамоти, проекти, та свої найкращі творчі роботи. Переглядаючи свої роботи, які були виконані три – чотири року тому, вони бачать свій прогрес у навчанні та розуміють, що всього можна досягти, відчувають свою успішність та отримують впевненість у собі та у своїх силах.

Завдання вчителя допомогти особистості дитини зрости в успіху, дати відчути радість від здолання труднощів, дати зрозуміти, що задарма в житті нічого не дається, скрізь необхідно докласти зусиль, саме тоді успіх буде приносити відчуття задоволення.

Література:

1. Белкин А.С. Ситуация успеха. Как её создать? / А.С. Белкин – М. : Просвещение, 1991. – 169 с. 2. Освітні технології : навч.-метод. посіб. / О.М. Пехота та ін.. – К. : А.С.К., 2002.- 255 с. 3. Щербатых Ю.В. Психология успеха / Ю.В. Щербатых. – М.: Эксмо, 2007.–560 с. 4.Калошин В.Ф., Гомелюк Д.В. Як створювати ситуацію успіху в навчанні? // Завучу. Усе для роботи. №5-6, березень 2012.

ЯЗЫКОВАЯ ЛИЧНОСТЬ – НОСИТЕЛЬ ЯЗЫКОВОГО СОЗНАНИЯ

Ковтун А. А., Сердюк В. Н., Беляева О. Ю. (Харьков)

Язык как социальное явление существует в индивидуальном и коллективном языковом сознании, являясь основным объектом исследования современной лингвокультурологии. Лингвокультурологическая лингвистика фокусирует внимание на социальном аспекте языковых явлений и процессов, на самых значимых отличительных особенностях различных коммуникативных ситуаций [1, с. 96].

Носителем языкового сознания является языковая личность, т.е. человек, существующий в языковом пространстве – в общении, в стереотипах коммуникативного поведения, зафиксированных в языке, в значениях языковых единиц и смыслах текстов [5, с. 88]. Поэтому языковая личность является носителем культуры в языковой среде, в ситуациях реального общения с учетом экстралингвистических факторов.

В психологии личность рассматривается как индивид в социально-биологическом единстве, определяющая роль которого состоит в совместной деятельности с другими индивидами; и как системное качество индивида, формирующееся в условиях современной деятельности и в общении [4, с. 193]. Это системное качество представляет собой отличительную и относительно стабильную модель поведения, мышления, мотивов и эмоций [6, с. 58]. Поэтому под языковой или лингвокультурной личностью понимают «совокупность способностей и черт человека, обусловливающих создание им речевых текстов» [2, с. 3].

Языковое сознание как самая важная единица речевой организации проявляется в речевой деятельности, т.е. в процессах говорения, письма и понимания. Речевая организация и речевая деятельность очень тесно взаимосвязаны. Но, тем не менее, несмотря на их взаимодействие и взаимовлияние, они могут быть противопоставлены как сущность и явление.

Речевая организация включает языковую способность как возможность научиться вести речевое общение; коммуникативную потребность, направленность на коммуникативные условия, на участников общения, т.е. носителей культуры; коммуникативную компетенцию как умение осуществлять общение для достижения цели; речевое поведение как осознанную и неосознанную систему поступков, раскрывающихся в образе жизни участников общения; и языковое сознание как «активное вербальное отражение во внутреннем мире внешнего мира» [3, с. 24]. Языковое сознание человека включает чувства, волю, мышление, память в их неразрывном единстве.

Таким образом, языковая способность и коммуникативная потребность являются основными предпосылками осуществления общения. Коммуникативная компетенция представляет собой проявление языкового сознания в выборе средств общения, реализация которых в конкретной речевой деятельности выражается в тексте. Анализ текстов, созданных конкретным индивидом, позволяет объективно и субъективно описать лингвокультурную личность.

Литература:
1. Карасик В. И. Аспекты языковой личности / В. И. Карасик // Проблемы речевой коммуникации: межвуз. сборник науч. трудов / Под ред. М. А. Кормилициной. – Саратов: Изд-во Сарат. ун-та, 2003. – 296 с. 2. Караулов Ю. Н. Предисловие / Ю. Н. Караулов // Язык и личность: сборник науч. трудов. – М. : Изд-во ЛКИ, 1990. – С. 5-20. 3. Лурия А. Р. Язык и сознание / А. Р. Лурия: под ред.. Е. Д. Хомской. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1998. – 320 с. 4. Психология. Словарь / Под общ. ред. А. В. Петровского, М. Г. Ярошевского. – М. : Просвещение, 1990. – 494 с. 5. Стернин И. А. Коммуникативное поведение. Профессиональная коммуникативная личность / И. А. Стернин. – Воронеж: Истоки, 2007. – 194 с. 6. Banvard P. Psychology: Theory and Application / P. Banvard, N. Hayes. – London: Sage, 1994. – 137 p.

СЛОВОТВОРЕННЯ У ВИВЧЕННІ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ

Скарлупіна Ю.А. (Суми)

Не викликає сумніву той факт, що вивчення іноземних мов на нефілологічних спеціальностях є важливим аспектом формування професійного та світоглядного рівня студентів вищих навчальних закладів і наступною ланкою вивчення іноземної мови на базі середньої школи та процесі безперервного навчання іноземній мові. Сучасні дослідники констатують, що іноземна мова по різному знаходить своє застосування у спілкуванні фахівців різних професій, а отже, в навчанні можна моделювати процес їх реальної комунікації, звузивши широкий діапазон мови до конкретних потреб студентів різних спеціальностей і тим самим полегшити процес оволодіння іноземною мовою для професійних цілей.

Як зазначає Л. Дудікова, «Великої уваги при вивченні іноземних мов слід приділяти в роботі над лексикою, яка подається переважно в словосполученнях, стійких, регулярно вживаних блоках, за допомогою яких будується мова фахівця як письмова так і усна. Готуючись зі студентами до опанування спеціальної лексики слід робити акцент на вправи, мета яких вивчити основи словотворення, ознайомити з системою синонімів і антонімів, розвивати мовну догадку на підставі інтернаціональної лексики та елементів словотворення, встановити асоціативні зв’язки на базі рідної мови» [1, с. 2].

Словниковий склад, як найбільш рухлива сторона мови, безпосередньо реагує на все, що відбувається в суспільстві і, відповідно відображає людські уявлення про явища позамовної діяльності, збільшуючись за рахунок нових слів і нових значень. Отже, утворення неологізмів є свідоцтвом життєздатності мови, відтворенням процесу розвитку цивілізації.

Останніми роками як вітчизняні так і закордонні дослідники (В.І. Заботкіна, Ю.А. Зацний, О.С. Кубрякова, В.О. Чередниченко, R. Barnhard, A. Blank, D. Crystal, D. Reah) приділяють досить велику увагу проблемі утворення неологізмів, оскільки лексичний стан будь-якої мови потребує постійного дослідження – на певному синхронному зрізі та в діахронії.

Неологізмами вважаються слова, а також їх окремі значення, вислови, які з'явилися в мові на даному етапі її розвитку, і новизна яких усвідомлюється мовцями (загальномовні неологізми), або які були вжиті тільки в якомусь акті мовлення, тексті чи мові певного автора (стилістичні, або індивідуально-авторські неологізми). Сучасні вітчизняні дослідники поділяють неологізми на лексичні (нові слова), фразеологічні (нові стійкі словосполучення) і семантичні (нові лексико-семантичні варіанти слів або стійких словосполучень).

Серед найбільш розповсюджених засобів утворення неологізмів в сучасній французькій мові дослідники називають зміну значення слова, скорочення різних типів (які можуть бути базою для утворення похідних), зазначені вище запозичення, які позначають нові предмети або явища, суфіксальний і префіксальний способи словотворення, словоскладення і телескопія.

Література:

1. Dictionnaire de français Larousse [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/mot-valise_mots-valises/52839 2. Дудікова Л. Сучасні підходи викладання іноземних мов на не філологічних спеціальностях вищих навчальних закладів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://social-science.com.ua/article/1021 3. Косович О. В. Динамічні процеси лексичного складу французької мови. Неологізація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.philology.kiev.ua/library/zagal/Studia_Linguistica_6_1/117_120.pdf

-

ПРЕЗЕНТАЦИЯ КАК СПОСОБ ОБУЧЕНИЯ ИНОЯЗЫЧНОМУ ПРОФЕССИОНАЛЬНО ОРИЕНТИРОВАННОМУ ГОВОРЕНИЮ

Скрыпник И.Ю., Черныш Т.В. (Харьков)

Основным показателем качества языковой подготовки студентов является использование иностранного языка как средства коммуникации. Умение вести дискуссии, проводить презентации и защищать представленную работу на иностранном языке – это необходимая составляющая успеха в профессии.

Публичное выступление и презентация являются наиболее используемыми моделями коммуникации и представляют собой сложный и комплексный навык, который включает в себя подсистему навыков, связанных с отбором и структурированием информации из письменных источников, построением на их основе связного монологического высказывания, отбором языковых средств и речевых способов построения высказывания, установления контакта с аудиторией и т.п. Каждая презентация – это результат индивидуальной работы, требующей овладения многими умениями и компетенциями. Как в любом виде деятельности, в подготовке презентации существуют определенные универсальные принципы коммуникации. Научные публичные выступления, как особая разновидность жанра презентации, определяются спецификой научной коммуникации и обладают рядом особенностей, которые проявляются в целях, тематике, подаче материала. Так, в качестве цели научной презентации ставится информирование о результатах научных исследований, тема презентации определяется тематикой конференции, а характер научных исследований предполагает особую четкость и

лаконичность подачи материала. Эффективное участие в презентации связано с овладением специфическими умениями иноязычного профессионально ориентированного говорения.

Создание качественного научного публичного выступления на иностранном языке предполагает развитие у студентов определенных языковых навыков и речевых умений. Они должны уметь анализировать информацию; четко выделять структурные части выступления вербальными способами; выбирать наиболее эффективные способы подачи материала и способы перехода от одной логической части к другой; выделять вербально наиболее значимую информацию; приводить аргументацию; передавать причинно-следственные отношения; использовать логические приемы; устанавливать и поддерживать контакт с аудиторией; использовать приемы выразительности, экспрессивно-эмоциональной оценки, различные модели интонации и т.п.; игнорировать помехи, которые могут возникнуть в ходе публичного выступления.

Исходным материалом при формировании вышеперечисленных умений является аутентичный текстовой материал – научные статьи на профессиональную тематику. Текст, как основная коммуникативная единица речи, может рассматриваться как эффективное средство формирования умений и навыков публичного выступления.

Целенаправленное поэтапное формирование навыка подготовки и проведения научной презентации должно занимать центральное место в курсе обучения языку специальности. Презентация выполняет важную дидактическую роль в вузовском курсе иностранного языка при обучении будущих специалистов всех направлений профессиональной подготовки. Опыт участия в презентациях особенно важен для студентов, планирующих в дальнейшем заниматься научной профессиональной деятельностью. Участие в презентации связано с овладением специфическими умениями иноязычного профессионально ориентированного говорения, которые позволят будущим ученым эффективно участвовать во взаимодействии с представителями научной сферы иных лингвосоциумов. Формирование данных умений в рамках иноязычной подготовки в вузе является важнейшей областью речевого и когнитивного развития студентов. Успех процесса формирования презентационных умений основывается на целостности обучения, интегрированности подходов, адаптации приемов и технологий педагогики, а также ориентированности студентов на успех и их стремлении состояться в будущей профессиональной деятельности.

БІНАРНІ УРОКИ ЯК ЕЛЕМЕНТ БІЛІНГВАЛЬНОГО НАВЧАННЯ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

Солуянова Г.А. (Харків)

У сучасному глобалізованому світі володіння іноземними мовами стає обов’язковою умовою для успішного включення людини до конкурентного суспільства знань. На європейському континенті активізація вивчення іноземних мов зумовлена, по-перше, інтеграційними процесами у державах-членах Євросоюзу на шляху створення спільного ринку праці, а, по-друге, потребою збереження культурного розмаїття та виховання взаємоповаги різних націй і

народностей задля процвітання європейської спільноти. Це обумовлює появу нового напряму в системі сучасної освіти – білінгвальної освіти [3, с. 189].

Білінгвальне навчання є засобом здобуття білінгвальної освіти та процесом формування особистості, відкритої до взаємодії з оточуючим світом, оскільки у процесі білінгвального навчання іноземну мову розглядають не лише як засіб повсякденної комунікації, але і як інструмент пізнання світу спеціальних знань, у результаті досягають високого інтегративного рівня мовної та предметної компетенції. Існує 5 типів білінгвального навчання: витісняючий, зберігаючий, бікультурний, ізолюючий та відкритий [2,с. 34]. Останній тип є найпоширенішим у сучасному європейському суспільстві. Його мета – інтеграція у сучасний європейський та світовий простір, міжкультурна комунікація та полікультурне виховання. Він також є прийнятним і в нашій країні, де білінгвальне навчання найбільш інтенсивно впроваджують у школах з поглибленим вивченням іноземних мов.

В нашій загальноосвітній школі ми практикуємо проведення бінарних уроків.

Бінарний урок є нестандартною формою навчання з реалізації міжпредметних зв'язків. Завданням такого уроку є інтегрування здобутих знань і навичок з інших предметів, що сприяє не лише запам'ятовуванню нових лексичних одиниць з іноземної мови, закріпленню і поглибленню знань з іншого предмета, зацікавлення учня в отриманні нових відомостей.

В залежності від пропорції використання іноземної мови (англійської) на такому бінарному уроці виділяють 4 моделі білінгвального навчання (дублююча, адитивна, паритетна та модель, що витісняє).

При проведенні уроків ми намагаємося забезпечити баланс між змістом предмета та його лексичним наповненням. В початковій школі ми користуємося дублюючою (1-2 класи) та адитивною (2-4 класи) моделями білінгвального навчання, а в 5-8 класах середньої школи ми поступово впроваджуємо паритетну модель.

Застосування в навчальній діяльності бінарних уроків сприяє більш ефективному оволодінню учнями новими знаннями. Інтегровані уроки розвивають творчу активність і потенціал учня, спонукають до активного пізнання навколишньої дійсності, осмислення й відкриття причинно-наслідкових зв'язків, розвитку особистості, комунікативних здібностей. Такі уроки посилюють індивідуальність навчання. Регулярна зміна навчальних кроків допомагає виявити тих учнів, які потребують особливої уваги. Крім того, забезпечується комплексне поєднання різних методів навчання: діалогічного, цільової орієнтації, мотиваційно-спонукального, комунікативного контролю, аналізу, вдосконалення.

Бінарні уроки полегшують вивчення складних тем і мають велике значення для професійного зростання самого педагога.

Література:

1.Начкебія Н. Бінарні уроки та компаративістичний підхід у вивченні французької мови// Іноземні мови в сучасній школі.- 2013. - № 1.- с.28 - 35. 2. Певзнер М.Н. Ширин А.Г. Билингвальное образование в контексте мирового опыта (на примере Германии): Монография. Новгород, 1999. 3. Ярова О.Б. Білінгвальна освіта як

тенденція розвитку початкової школи Євросоюзу// Young Scientist. – 2014. - # 1 (03). – с.189-192.

AUFGABEN FÜR DIE ENTWICKLUNG DER REZEPTIVEN FERTIGKEIT HÖREN IM DAF-UNTERRICHT

S.I. Sotnykova (Charkiw)

Das Hören als rezeptive Fertigkeit wurde früher von vielen Lehrern vernachlässigt, weil es Probleme mit authentischem attraktivem und abwechslungsreichem Hörmaterial insbesondere für den Anfängerunterricht gab. Außerdem ging es im traditionellen Sprachunterricht „in erster Linie um die Aussprache, das Sprechen, die Grammatik, das Übersetzen und die Lektüre“ [1, S. 12]. Die Tatsache, dass das Hörverstehen als etwas Selbstverständliches angesehen wurde, lässt sich durch die vorherrschende Grammatik-Übersetzungsmethode erklären, wo der Schwerpunkt der Arbeit hauptsächlich auf Grammatik, Lesen und Übersetzungen lag. Später gewann die audiovisuelle/audiolinguale Methode an Bedeutung, wo zwar Hören im Mittelpunkt stand, die Arbeit sich aber „auf Hören und Nachsprechen, Hören und Antworten sowie Hören und Umformen von gehörten Sätzen (Pattern Drill)“ [1, S. 12] beschränkte. Erst bei der kommunikativen Methode wurde das Ziel verfolgt, Kommunikationsfähigkeit in Realsituationen zu entwickeln. Deswegen soll Hören im Unterricht auf Hören „draußen“, im wirklichen Leben vorbereiten, wofür Alltagstexte, authentische Hörsituationen einbezogen werden. Da erschienen erstmals didaktische Überlegungen zum Hörmaterial und Hörstrategien, wobei auf Authentizität ein großer Wert gelegt wird.

Durch die Anwendung von verschiedenen Hörstilen (global, selektiv, detailliert) ist es möglich geworden, schon im Anfängerunterricht authentische Hörmaterialien einzusetzen. Durch das Üben der Hörstile können die Lernenden ihre Behandlung des Hörmaterials anders gestalten und außerdem lernen sie, „mit bestimmten Schwierigkeiten, die vor allem auf Anfängerniveau auftauchen, besser umzugehen“ [3, S. 108].

Im Bereich Hörverstehen werden verschiedene Anforderungen an die Niveaustufen (A1 – C2) gestellt, wo die Lerner auf A1 nur vertraute, alltägliche Ausdrücke und einfache Sätze, und auf C2 aber schon komplexe, abstrakte Hörtexte detailliert verstehen sollen [2, S. 71-73].

Im Beitrag wird auf die Herausforderungen und Bereicherungen der Lerner beim Hören sowie auf die Übungstypologie eingegangen, wobei die Aufgaben je nach dem Zeitpunkt ihres Einsatzes in „vor-während-nach“-Aufgaben unterteilt werden. Je nach den Zielen, zu denen die Aufgaben eingesetzt werden, unterscheidet man zwischen Aufgaben, die 1) das Hörverstehen vorbereiten, indem sie Vorwissen aktivieren oder erweitern und so zur Vorentlastung dienen, 2) das Verstehen unterstützen und 3) die zu einer weiterführenden oder vertiefenden Auseinandersetzung mit den Inhalten anregen [3, S. 109].

Da Fremdsprachendidaktiker den Einsatz authentischer Texte als Qualitätsmerkmal guten Unterrichts werten, werden Kennzeichen authentischer Texte gesammelt sowie ihr methodisch-didaktischer Wert wird im Vergleich zu konstruierten Lehrwerks-Texte analysiert.

Außerdem werden im Beitrag kreative Arten von Diktaten vorgestellt, wo an der Entwicklung der Fertigkeit Hören gearbeitet wird, und zwar: Lückendiktat, Bilddiktat, Laufdiktat, Dosendiktat, Rückendiktat, TPR (Total Physical Response) Bewegungsdiktat, Wechselspiel, Aktionskette.

Literatur:

1. Dahlhaus B. Fertigkeit Hören. Fernstudieneinheit 5 / B. Dahlhaus. – Berlin, München, Wien u.a.: Langenscheidt, 1994. – 192 s. 2. Gemeinsamer europäischer Referenzrahmen für Sprachen: lernen, lehren, beurteilen / J. Trim, B. North, D. Coste, J. Sheils. – Berlin, München, Wien u.a.: Langenscheidt, 2001. – 244 s. 3. Rösler D., Würffel N. DLL (Deutsch lehren lernen). Band 5. Lernmaterialien und Medien / D. Rösler, N. Würffel. – München: Klett-Langenscheidt, 2014. – 190 s.

ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ МУЛЬТИМЕДІА ТЕХНОЛОГІЙ ЯК НЕОБХІДНОЇ ЧАСТИНИ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Стрельченко Д.В., Бевз Н.В. (Харків)

Сьогодення потребує сучасних вимог до формування особистості, воно мотивує розвивати відповідальність і самостійність у досягненні мети, уміння ставити перед собою завдання, креативно вирішувати їх а також, гідно оцінювати ситуацію, використовуючи інформацію з різних джерел . Саме тому студент XXI ст. – це особа, яка вільно володіє сучасними технологіями, постійно підвищує і вдосконалює свій освітній рівень [3, с. 2].

Ера мультимедійних технологій характеризується виникненням нових систем телекомунікаційних технологій та освіти. Освіта, в свою чергу, трансформується з соціального інституту в самостійну систему, яка визначає значний вплив на сферу праці і є стратегічним ресурсом держави [2, с. 4].

Зміни, що відбуваються в світі сьогодні, охопили всі галузі освіти і виховання, не оминають вони й освіту у вищих навчальних закладах . Революція у методах викладання практично всіх дисциплін пов’язана насамперед із впровадженням мультимедіа технологій.

Показово, що їх найширше використання оголошене пріоритетом реформування освіти в США, країнах Євросоюзу та деяких інших державах світу. У прийнятому Верховною Радою України 9 січня 2007 р. Законі «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 роки» також визначено однією зі стратегічних цілей «забезпечення комп’ютерної та інформаційної грамотності населення, насамперед шляхом створення системи освіти, орієнтованої на використання новітніх ІКТ у формуванні всебічно розвиненої особистості» [1, с. 3].

Засоби й технології мультимедіа забезпечують можливість інтенсифікації освіти і підвищення мотивації студентів до навчання за рахунок застосування сучасних засобів обробки аудіовізуальної інформації [4, с. 89]. Більш того, мультимедіа можна розглядати як досить ефективну освітню технологію, що зумовлюється її інтерактивністю, інтеграцією різних типів інформації, гнучкістю та можливістю використання індивідуального підходу з урахуванням особливостей кожного конкретного студента.

Саме студенти, працюючи у системі медіапростору, можуть виробити власний підхід до навчання відповідно до своїх індивідуальних здібностей і переваг. Це дає їм змогу вивчати саме той матеріал, який їх цікавить, повторювати його стільки разів, скільки їм потрібно, що сприяє ефективному сприйняттю інформації.

Більше того, залучення медіапростору до навчально-виховного процесу сприяє стимулюванню когнітивних аспектів навчання, підвищенню мотивації до навчання, розвитку навичок спільної роботи і колективного пізнання а це, в свою чергу, призводить до формування глибшого розуміння матеріалу, що вивчається.

Окрім розвантаження розумової діяльності від рутинних компонентів О.Мокрогуз в своїх працях виділяє такі переваги використання мультимедіа-ресурсів у процесі навчання: візуалізація; прискорення процесу екстеріоризації задуму, його матеріалізація у вигляді малюнка або схеми; прискорення й збільшення отриманих від комп'ютера результатів шаблонних змін ситуації; розширення можливостей здійснення пошукових дій, які наразі здійснюються комп'ютером; можливість повернутися до проміжних етапів діяльності; можливість одномоментного розгляду одного й того самого об'єкта з декількох точок зору, порівняння декількох варіантів перетворення об'єкта [4, с. 121].

Я.Бахматюк, в свою чергу, наголошує на тому, що мультимедійність дає змогу максимально унаочнити навчальний матеріал і наблизити навчальний процес до вимог «золотого правила дидактики», сформульованого Я.А.Коменським [1, с. 3].

Таким чином, застосовуючи в освіті сучасні технології і ресурси мультимедіа, не слід забувати, що творчий рівень інтерактивної взаємодії людини з комп'ютером визначається змістом і рівнем інтелектуального розвитку людини. А це означає, що в основі взаємодії людини і мультимедіа-ресурсів повинна лежати система власних знань.

Водночас гальмування процесу залучення медіапростору до навчального процесу означатиме значне відставання якості нашої освіти від рівня передових держав світу, погіршення якості знань, відсутність навичок у педагогів навчати, а у студентів навчатись так, як цього вимагає сучасне інформаційне суспільство.

Література:

1Бахматюк Я. ІКТ і мультимедійне забезпечення навчального процесу на уроках історії / Я. Бахматюк // Історія України. – 2011. – № 37. – С. 3 – 8. 2. Десятов Д. Л. Методика використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні історії / Д. Л. Десятов. – Х.: Основа, 2011. – 111 с. 3. Крехелєва О. В. Дистанційна освіта в школі / О. В.Крехелєва // Історія та правознавство. – 2011. - № 8. – С. 2. 4. Мокрогуз О. П. Інноваційні технології на уроках історії / О. П. Мокрогуз. – Х.: Основа, 2007. – 192 с.

НЕТРАДИЦІЙНІ ФОРМИ УРОКУ

Тарабарінова Н.Л. (Харків)

Нетрадиційні форми уроку іноземної мови зазвичай реалізуються після вивчення будь-якої теми або декількох тем, виконуючи функції навчального контролю. Такі уроки відбуваються у незвичайному нетрадиційному оточенні,

створюючи атмосферу свята під час проведення підсумків виконаної роботи, знімаючи психічний бар'єр, виникаючий у традиційних умовах від страху зробити помилку. Нетрадиційні форми уроку іноземної мови здійснюються при обов'язковій участі всіх учнів групи або класу, а також реалізуються з обов'язковим використанням засобів наочності. Такі уроки дають можливість досягати різних цілей методичного, педагогічного та психологічного характеру: здійснюється контроль знань, вмінь та навичок учнів з певної теми; забезпечується ділова, робоча атмосфера, серйозне ставлення учнів до уроку; передбачається обмежена участь вчителя на уроці.

З точки зору методики, високий рівень ефективності мають такі нетрадиційні форми навчання, розвитку та виховання учнів як урок-виставка, урок-свято, відео-урок, урок-екскурсія, урок-інтерв'ю тощо. Можна сказати, що нетрадиційний урок є органічним поєднанням освіти, розвитку та виховання. Діти люблять нетрадиційні уроки, тому що вони творчі та незвичайні, а головне – ефективні.

Урок-проект спрямований на те, щоб розвивати активне, самостійне мислення дитини та навчити її не лише запам'ятовувати і показувати знання, які дає йому школа, а й застосовувати їх на практиці.

Основна ідея методу проектів полягає в тому, щоб перенести акцент з різного типу вправ на розумову діяльність учнів під час спільної творчої роботи. Урок-проект формує вміння самостійної роботи. Пріоритетною особливістю уроку-проекту є доступність теми та можливість її варіювання.

У наш час, коли все ширше і ширше розвиваються зв'язки між різними країнами та народами, знайомство з українською національною культурою стає необхідним елементом процесу навчання іноземній мові. Учень повинен уміти провести екскурсію по місту, розповісти іноземним гостям про самобутність української культури тощо. Принцип діалогу культур передбачає використання культурознавчого матеріалу про рідну країну, який дозволяє розвивати культуру уявлень рідної країни, а також формувати уявлення про культуру країн, мова яких вивчається.

Ефективною та продуктивною формою навчання є урок-вистава. Використання художніх творів зарубіжної літератури на уроках іноземної мови удосконалюють навички вимови учнів, забезпечують створення комунікативної, пізнавальної та естетичної мотивації.

Доволі цікавою та плідною формою проведення уроків є урок-свято. Ця форма уроку розширює знання учнів про традиції та звички, існуючих в англомовних країнах, і розвиває у школярів здібності до іншомовного спілкування, дозволяючи брати участь у різних ситуаціях міжкультурної комунікації.

Немає сумніву, що надійною гарантією засвоєння мови, яка вивчається, є вміння учнів вести бесіду на конкретну тему. У даному випадку доречно проводити урок-інтерв'ю.

Урок-інтерв'ю – це своєрідний діалог, з обміну інформацією. На такому уроці, зазвичай, учні оволодівають зазначеною кількістю частотних кліше та використовують їх в автоматичному порядку.

Урок-мюзикл сприяє естетичному та моральному вихованню школярів, більш повно розкриває творчі здібності кожного учня. Завдяки співу мюзиклу на уроці створюється сприятливий психологічний клімат, знижується втомлюваність, активізується мовна діяльність.

SCHOOL EXPERIENCE IN METHODOLOGY SELECTION IN TEACHING GRAMMAR PROFILING STUDENTS FOR LINGUISTIC HIGH SCHOOL

Tarshyna S. (Kharkiv)

The knowledge of a foreign language acquires higher importance for students' training in modern Ukraine. Namely the low level of English possessing according to Frances Cairncross's opinion (Rector of Exeter College, Oxford University) doesn't allow the university graduates to get a good job in foreign companies dealing in Ukraine and abroad. The skilful possession of grammar constructions is the basis of quality profile training for future students in the linguistic high school. The correctly chosen methodology of teaching grammar provides further successful immersion into the linguistic space at the stage of the higher educational establishment.

To know grammar well one must work hard: learn rules, do a lot of boring but necessary exercises, such as repetition, substitution, transformation. There is nothing to be excited about, it is too serious. But looking at faces of my students I realized that there must be another way of teaching and learning grammar. I tried to help students learn to use the language grammatically, looked for more efficient ways to introduce grammar using the communicative approach.

I combined the best features of traditional grammatical drills and contextually rich dialogues. The aim is to actively engage the students in meaningful exchanges within carefully structured grammatical frameworks. The students are then encouraged to break away from the models and use them to create conversations on their own. There are five stages that show the points for work in the class [1, p. 26].

Grammatical Paradigm Introduction Stage. A grammatical structure is introduced in the form of a paradigm, a grammar box – a simple schema of the structure.A teacher may explain the grammar material of the lesson with the help of these paradigms, either have the students work out the rules using these schemes. But while these paradigms highlight the structure being taught, they are not intended to be goals in themselves. The students are not to simply parrot these rules, they are engaged in conversations that show they can use them correctly.

The Presentation Stage. The model conversation is introduced and is practiced by the class.There are many ways to introduce these conversations. The teacher may read or act out the conversation while, students follow along, or may read through the model with another student, or may have two students preset the model to the class. Students should have the opportunity to understand and practice the model before attempting the exercise that follows it.

The Rehearsal Stage. After practicing the model, students do the conversation exercises that follow it. In these conversation exercises, the students are asked to place new content into grammatical and contextual framework of the model. This framework can appear as a "skeletal dialogue". Other times the student simply inserts the new

information into the model that has just been practiced. (Teacher who has written the model conversation on the blackboard can create the skeletal dialogue by erasing the words that are replaced in the exercises). The teacher's key function is to pair up students, to help them with the structure, new vocabulary, pronunciation. It is possible to pair stronger students with weaker ones or to pair or group students, of similar levels of ability. While these exercises are intended for practice in conversation, it is possible to use them as writing drills, which reinforce oral practice and enable students to study more carefully the grammar highlighted in the conversation [2, p. 66].

The Performance Stage. The next lesson students do the conversation exercises in class. Students don't need to memorize these conversations. They will remember them after sufficient practice in class and at home.

On Your Own. These activities offer students the opportunity to contribute content of their own within the grammatical framework of the lesson and this work can take the form of role-plays, interviews, extended guided conversations, questions about the student's real world [3, 102]. It's necessary to introduce these activities in class and assign them as homework for presentation the next lesson. Students should be encouraged to use a dictionary. In this way they will not only use the words they know, but the words they would like classroom. As a result, students will be teaching each other new vocabulary and also sharing their experience, their likes and dislikes.

References:

1Manner J. Teaching/Learning Grammar / J. Manner. – London: Longman, 1987. – 167 p. 2. Ur P. Grammar Practice Activities / P.Ur. – Cambridge: CUP, 1990. – 266 p. 3. Thornbury S. About Language / S. Thornbury. – Cambridge: CUP, 1997. – 376 p.

ВЗАИМОСВЯЗЬ МЕТОДИКО-СТРАТЕГИЧЕСКОГО И СОЦИАЛЬНО-ОРИЕНТИРОВАННОГО АСПЕКТОВ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

Терещенко О.Ю. (Харьков)

Эффективное занятие по иностранному языку – это творческий процесс, который строится на основе разработанного учебного плана, в форме интерактивного диалога между обучающим и обучаемым. Оно должно активизировать ранее полученные знания и умения студента, развивать его способность к сотрудничеству, инициативность, способствовать активному, творческому, участию в учебном процессе, формировать готовность к полноценной коммуникации на иностранном языке [3, с. 12].

Одним из наиболее актуальных методико-дидактических принципов занятия по иностранному языку является его деятельностно-ориентированная направленность, то есть ориентированность на последующее практическое применение, которое подразумевает, что содержание занятия определяется исходя из ожидаемого применения языка и что языковые средства, прежде всего грамматические структуры, максимально упрощаются, т.к. служат ограниченным целям [2, с. 15-16]. Здесь очевиден также коммуникативный подход, призванный развить у обучаемых умение практически пользоваться реальным, живым языком

и обучить их не манипулированию языковыми средствами, а осознанному соотнесению этих структур с их коммуникативными функциями [1, с. 44].

При обучении иностранному языку в условиях неязыкового вуза следует сделать акцент на развитие именно деятельностной иноязычной компетенции, которая наряду с обучением общению на иностранном языке, предполагает осознание обучаемыми взаимосвязи между родной и иноязычной культурами, развитие и активизацию мышления в сфере своей будущей специальности. Развитие деятельностной коммуникативной компетенции означает практическое овладение всеми видами речевой деятельности и коммуникативное использование иностранного языка в бытовых, деловых и профессиональных ситуациях.

Язык является одной из форм деятельности, поэтому под обучением языку понимается формирование и развитие комплекса определённых навыков и умений, а не тренинг комплекса знаний по грамматике [2, с. 2]. Из этого следует, что учебный процесс нельзя сводить к осуществлению имеющегося плана или только к последовательному выполнению отдельных алгоритмов.

Деятельность – основной принцип для всех этапов обучения. Студент должен научиться получать и применять знания из различных источников и овладевать навыками, умениями, рабочими стратегиями для своей будущей профессиональной деятельности. Действовать коммуникативно на иностранном языке значит, что специальный, методико-стратегический и социально-ориентированный аспекты обучения взаимосвязаны и взаимообусловлены, и имеют практическое применение [3, с. 9].

В связи с изменившимся статусом иностранного языка как средства общения и взаимопонимания в мировом сообществе, современная методика особо подчеркивает необходимость усиления прагматических аспектов изучения языка. Таким образом, речь идет не просто о знании языка, а об умении использовать его в реальном общении, а следовательно, требуются знания коммуникативного поведения или деятельностной коммуникативной компетенциии.

Литература:

1. Blickpunkt Fremdsprachenunterricht und Europa. – Der fremdsprachliche Unterricht. – Stuttgart, 1990. – 101 S. 2.Vorbereitender Deutschunterricht in Entsendeländern. – Konzeption– Seminarunterlage zur Erweisung und Fortbildung. – Bundessprachenamt, Sprachausbildung – 2001. – 23 S. 3. Рамкова програма з німецької мови для професійного спілкування для вищих навчальних закладів України. – Київ: Ленвіт, 2006. – 90 с.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПРЕЦЕДЕНТНЫХ ФЕНОМЕНОВ В ПРЕПОДАВАНИИ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ

Ткаля И.А., Волкова А.Г. (Харьков)

В данном сообщении речь идет об использовании прецедентных феноменов в преподавании / изучении иностранных языков. Прежде всего, определим понятие «прецедентные феномены». «Прецедент» (лат. praecedens – идущий впереди, предшествующий) – это случай, имевший ранее место и служащий примером или оправданием для последующих случаев подобного рода. Слово

«феномены» употребляется нами наравне со словом «тексты», которое привычно используется в сочетании «прецедентные тексты» и давно привлекает внимание исследователей (Ю. Н. Караулов, Г. Г. Слышкин, В. В. Красных, Е. А. Нахимова и др.).

В своем научном понимании прецедентных феноменов мы разделяем взгляд Е.А. Нахимовой: «Прецедентные феномены – это феномены: 1) известные значительной части представителей лингвокультурного сообщества; 2) актуальные в когнитивном (познавательном и эмоциональном) плане; 3) обращение к которым обнаруживается в речи представителей соответствующего лингвокультурного сообщества» [1, с. 177].

Мы сосредоточиваемся на практическом применении прецедентных феноменов и говорим об их использовании в преподавании иностранных языков в виде **удачно подобранных примеров для изучения самых разнообразных аспектов.** Рассмотрим некоторые конкретные случаи использования прецедентных феноменов применительно к заявленной теме на примере английского языка.

Словообразование. The Catch**er** in the Rye – «Над пропастью во ржи» (дословно «Ловец во ржи»), роман Дж. Сэлинджера; Crime and Punish**ment** – «Преступление и наказание», роман Достоевского; A Move**able** Feast – «Праздник, который всегда с тобой» Хемингуэя. Чередование гласных: Of Mice and Men – «О мышах и людях» Стейнбека, взявшего название для своей повести из стихотворения Бернса. Чередование согласных: The Last Lea**f**– «Последний лист», рассказ О. Генри; Lea**v**es of the Grass – «Листья травы», сборник Уитмена. Притяжательный падеж: A Doll**'s** House – «Кукольный дом», пьеса Ибсена; Alice**'s** Adventures in Wonderland – «Приключения Алисы в Стране чудес» Льюиса Кэрролла; Предлоги: **Through** the Looking Glass – «Алиса в Зазеркалье» (дословно «Сквозь зеркало») Льюиса Кэрролла. Глагольные формы: One **Flew** Over the Cuckoo's Nest – «Полет над гнездом кукушки», роман К. Кизи; The Sun also **Rises**. – «И восходит солнце», роман Хемингуэя. Неличные формы глагола: **Gone** With the Wind – «Унесенные ветром», роман М. Митчелл; **Lost** generation – «Потерянное поколение», термин, приписываемый Г. Стайн и ставший известным благодаря Хемингуэю; **Promised** Land – Земля обетованная. Многозначные слова: **Pride** and Prejudice – «**Гордость** и предубеждение», роман Остин; **Pride** goes before a fall – «**Гордыня** предшествует падению»; My **Fair** Lady – «Моя **прекрасная** леди», экранизация пьесы Шоу «Пигмалион». Vanity **Fair** – «**Ярмарка** тщеславия», роман Теккерея. Произношение: The Ca**stl**e – «Замок», роман Ф. Кафки.

Как свидетельствует изложенное выше, при соответствующем подходе использование рассматриваемых явлений неукоснительно способствует повышению культурной грамотности студентов, когда **прецедентные феномены выступают хранителями общеизвестных концептов, служа своеобразным мостом для обеспечения культурологической связи между прошлым и настоящим и адекватной коммуникации в рамках общей культуры.**

Литература:

1. Нахимова Е. А. Прецедентные имена в массовой коммуникации: монография / Е. А. Нахимова – Екатеринбург: ГОУ ВПО «Урал. гос. пед. ун-т»; Ин-т

социального образования, 2007. – 207 с.

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ

Томах Т.І, Сорокіна Г.М. (Харків)

Іноземні мови в немовному вузі відносяться до дисциплін загальноосвітнього циклу і обмежені в часі їх вивчення. Незважаючи на те, що години на аудиторні заняття скорочуються, цілі навчання підготовки фахівців залишаються незмінними. Випускники вузів повинні володіти іноземними мовами на рівні, який дозволить їм здійснювати ефективну міжкультурну комунікацію. Відповідно до цього, все частіше піднімається питання про застосування інноваційних технологій на заняттях з іноземної мови, що значно спрощує процес міжособистісної та ділової комунікації.

На сучасному етапі набуває все більшого значення соціокультурна компетенція. Формування соціокультурної компетенції є актуальним тому, що Україна зміцнює стосунки й зв'язки з європейськими й світовими державами, а для того, щоб наша країна сприймалася іншими націями як культурна високорозвинена держава, треба формувати у студентів знання про країни світу, уміння спілкуватися іноземними мовами й навички самостійної роботи.

Формування активної життєвої позиції, творчої ініціативи, самостійності та інформаційної культури найбільш інтенсивно відбувається саме під час навчання у вузі. Тому саме у вищій школі необхідно звернути особливу увагу на методи підвищення якості освітнього процесу. Сьогодні політика університетів спрямована на подальшу роботу з удосконалення проектів розвитку сфери освітніх послуг, що реалізуються на основі новітніх інформаційних систем. Цілком очевидно, що результат залежить від майстерності викладача і рівня підготовки студентів. Новітні мультимедійні засоби навчання відкривають студентам доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищують ефективність самостійної роботи, дають цілком нові можливості для творчості, знаходження і закріплення професійних навичок, дозволяють реалізувати принципово нові форми і методи навчання.

Як показує практика, інноваційні методи дають можливість більш швидкими темпами отримати потрібний результат. Поступовий відхід від традиційного пояснювально-ілюстративного методу до використання інноваційних методів у професійно орієнтованому навчанню і на сучасному етапі розвитку освітніх технологій є необхідною умовою для підготовки висококваліфікованих фахівців. Використання різноманітних методів і прийомів активного навчання пробуджує у студентів інтерес до самої навчально-пізнавальної діяльності, що дозволяє створити атмосферу мотивованого, творчого навчання і одночасно вирішувати цілий комплекс навчальних, виховних, розвиваючих завдань.

Одним з найбільш популярних методичних прийомів є презентації. Їх застосування дозволяє здійснювати індивідуальний підхід, допомагає студенту отримувати додаткову інформацію за спеціальністю іноземною мовою, творчо підходити до розширення свого інформаційного простору. Готуючи презентацію,

необхідно визначити цілі, аспекти, види мовленнєвої діяльності та її місце в аудиторній та самостійній роботі. Серед багатьох комп'ютерних програм найбільш популярною є програма Microsoft Power Point, що надає користувачам широкі можливості для підготовки мультимедійних презентацій.

Однак введення інформаційних освітніх технологій не повинно бути механічним. Потрібна продумана і чітка система їхнього застосування в навчальному процесі з метою отримання максимального навчального ефекту.

Література:

1. Полат Е. С. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / Е. С. Полат. – М. : Изд. центр «Академия», 2002. – 272 с.
2. Руденко Е. Е. Инновационные методы обучения как средство эффективного формирования профессиональных умений у будущих специалистов / Е. Е. Руденко // Вестник МГУКИ, 2004 № 1. – С. 45-49. 3. Шутенко А. И. Развитие образовательных коммуникаций *в* современном вузе / Шутенко А. И. // Высшее образование в России, 2011 № 7. – С. 80-86.

БАЙРОН В ХАРЬКОВСКОМ УНИВЕРСИТЕТЕ

Устюжин И.Б. (Харьков)

Творчество Лорда Байрона и его переводчиков давно и плодотворно изучается и преподается харьковскими учеными [2, 5, 7]. Поэма «Паломничество Чайльд-Гарольда» и роман в стихах «Дон Жуан» (в переводе) являются обязательными для прочтения в курсе зарубежной литературы XIX века (вскоре к ним, вероятно, прибавится «Мазепа» или «Каин» [4, с. 315]), а «Еврейские мелодии» (в оригинале) [6, с. 168-192] активно используются «учителями-язычниками» для фонетической и переводческой практики [3, с. 34-35].

Как известно, переводчик прозы есть раб, переводчик стихов – соперник. Ниже публикуются три, по мнению редактора, самых удачных если не перевода, то «воспоминания» (М. Волошин) из Байрона, вышедшие в этом году из-под пера первокурсниц, не побоявшихся посоперничать с гением. Конечно, в стихотворном переводе желательно сохранить и рифму, и размер, и содержание оригинала. Но если перевод делается «для души», а не «на заказ», то он может быть и творческим, субъективным. Тогда переводчик имеет полное право, «приняв произведение в свою душу, снова родить его» [1, с. 30]:

She Walks in Beauty

I

Она прекрасна, словно ночь в сияньи Млечного пути.
В ее глазах и блеск, и мрак сошлись, чтоб вечность воплотить.
Их мягкий свет пленяет так, что с неба мог бы низвести

II

Звезду. Лишь штрих добавь – померкнет все. Невыразима до конца
Вся прелесть локонов густых, весь блеск их черного венца
И дух огня в чертах земных ее спокойного лица.

III

Цвет губ ее и цвет ланит, дугой изогнутая бровь –
В ней все о мире говорит и с міром примиряет вновь.

Ее безмолвие таит и утешенье, и любовь.

(Юлия Погодичева, ЛУ-11)

Oh! Weep for Those

I

Ридає гірко ридма в Вавилоні люду стік…
У нім – немов покинута святиня краю мрій.
Ридає теж і арфа, як розбита мушля, і
Сумує Бог, який, здається, жив давно у ній.

II

В Ізраіля давно до крові стерті п’яти.
Пісням Сіону в Вавилоні не звучати.
Мелодія Ізраіля лише в серцях радіє:
В серцях, що перед голосом святим з небес зомліли….

III

Юдейські стопи від блукань втомились, а душа…
Тій теж спочити слід – нехай у вись мерщій руша!
Голубка у гнізді, лиса – в печері опочила,
А в Вавилоні люду стік очікує могила.

(Мария Урста, ЛУ-13)

On Jordan’s Banks

I

Арабів гурт блукає вздовж Йордану,
Там замість Тори зараз чутно вірш з Корану,
А на Сінай уже зійшов Ваала жрець.
Але ж Твій грім і там мовчить, Творець!

II

Там, де Пророку Ти вручив скрижалі,
Там, де ми вперше тінь Твою вбачали,
Де Ти з’явився в мантії з Вогня,
А хто уздрів Лице Твоє – не дожив дня.

III

Коли ж засяє погляд Твій, Творець?
Коли гнобитель вже зустріне свій кінець?
Допоки ворог на Землі Святій
Сіонський храм паплюжитиме Твій?

(Виктория Пастернак, ЛУ-12)

Литература:

1. Волошин, Максимилиан. *Предварение о переводах* // Волошин, Максимилиан. *Собрание сочинений*. Том 4. Переводы. – Москва : Эллис Лак, 2006. 2. Лагунов, Александр. *Джордж Гордон Байрон*. – Харьков : Веста: издательство «Ранок», 2003. 3. Меркулова, Татьяна и Соболь, Оксана. *Методические указания и задания для самостоятельной работы студентов I курса по совершенствованию произносительных навыков.* – Харьков : ХГУ, 1991. 4. Моруа, Андре. *Байрон*. – Минск : Полымя, 1990. 5. Финкель, Александр. *Лермонтов и другие переводчики «Еврейской мелодии» Байрона* // Мастерство перевода. Сборник шестой. 1969. –

Москва : Советский писатель, 1970. 6. Byron, George Gordon. *Hebrew Melodies* in: *Selections from Byron.* Moscow : Progress publishers, 1973. 7. Ustyuzhyn, Igor. *Volochine's Hebrew Melodies* in: *Abstracts of VIII International Conference "Major Issues in Translation Studies and Translator's / Interpreters' Training."* Vinnytsia : Nova knyha, 2015.

CREATIVE WRITING

Feshchenko O.V. (Kharkov)

Writing is essentially a creative process. Yet, far too often, writing tasks in language classrooms focus on the product rather than the process, and lack opportunities for students to be linguistically creative. Creative writing encourages students to venture along the path of self-expression, taking time to explore the language and experiment freely with it; it involves students personally – their feelings, thoughts and opinions are of crucial importance. Consequently, students become more involved in their own learning process and remain motivated.

The problem for many students is not knowing where to begin. Free writing is useful starting point, as it allows ideas to emerge freely.

- *Free writing*

Ask students to write whatever comes into their mind for five minutes. They should write continuously, without stopping to think or worrying about the form of the language. Such free writing gives students the chance to free their minds, by capturing their thoughts on paper. They are usually quite surprised at what they have written, and can later use any interesting ideas or expressions they may have come up with to develop a complete piece of writing.

Traditionally, writing is depicted as being a lonely, painful process. This is perhaps why writing tasks are not widely favoured in many of the classrooms where speaking and groupwork play a major role. Working on a piece of writing with other students will encourage mutual inspiration as well as allow valuable opportunities for shared feedback and support.

- *Story around the room*

Everyone sits in a circle. One student begins a story, and the other students in the circle continue it, each one providing a single sentence, without too much thinking. The focus is on spontaneity and impulsive narration.

- *Hidden sentences*

Hand each student a clean sheet of paper. Ask them to divide the paper into seven columns and label them adjective, adjective, noun, adverb, verb, adjective, noun. They should write five adjectives in the first column, fold it vertically so that the writing is hidden and pass it on to the next person, who fills in five adjectives in the second column, folds it over and passes it on, and so on. What emerges when the sheets are finally unfolded are some amazing, inspiring "sentences". The students may need to add prepositions and pronouns to them to make sense.

- *Creative description*

- Put up a colourful picture of an outdoor scene for everyone to see. Ask the students to describe it to you orally. Help them with any necessary vocabulary. Now ask

them to imagine that the world has lost all its colours. They would need to describe the scene using appropriate adjectives. How does their description change now?

- Students write a description of their country or home town 300 years from now. This kind of activity often results in students focusing almost entirely on technological advances. Encourage them to think also how social values and people`s lifestyle would be different.
- Ask students to write about 15 lines in which they express a particular emotion, but without naming the emotion. They exchange the descriptions with a partner and try to guess what their partner`s emotion is.

Creative writing is a discovery process. Most of the students don`t get it right at the first attempt. It is very important to point this out to students. Encourage them to edit and revise their drafts and to work at their writing until it gets better. After all, practice does make perfect.

ПРОФЕСІЙНИЙ САМОРОЗВИТОК ПЕДАГОГА

Фрицюк В.А. (Вінниця)

Професійний саморозвиток є невід'ємною складовою особистісного саморозвитку. Професійний саморозвиток здійснюється за допомогою механізмів самопізнання, самоорганізації, самоосвіти, самооцінки, саморегуляції як прагнення до самоактуалізації на основі розвитку професійного мислення, реалізації творчого потенціалу, різноманітних форм дослідницької діяльності та способів інтенсифікації цього процесу [2, с. 802].

Аналіз різних концепцій професійного саморозвитку дозволив А. Чурсіній дійти висновку, що умовно можна виділити два підходи до визначення сутності даного поняття. Представники першого підходу (В. Маралов, Л. Куликова та ін.) вважають, що професійний саморозвиток відбувається за напрямками: самоствердження, самовдосконалення, самоактуалізація. Другий, основоположниками якого є О. Власова, Ф. Мухаметзянова, С. Яхина та ін., пов'язує професійний саморозвиток з «вписуванням» людини в ту чи іншу систему професійної діяльності [5]. Сучасні вимоги до професіоналізму педагога формують нове бачення такого психологічного феномену, як професійний саморозвиток. Дослідники В. Загвязинський, І. Зязюн, Н. Кузьміна, В. Сластьонін, М. Таланчук визначають функції саморозвитку, самовиховання й саморегуляції як найважливіші в педагогічній діяльності сучасного вчителя [3, с. 14].

Аналіз сучасних психолого-педагогічних досліджень виявив, що поняття «професійний саморозвиток педагога» у науковій психолого-педагогічній літературі не має чіткого узгодженого визначення через різні методологічні підходи до його розгляду. Процес професійного саморозвитку майбутніх фахівців розглядається науковцями з позицій суб'єктного, акмеологічного, аксіологічного, діяльнісного, компетентнісного підходів.

Так, наприклад, під професійним саморозвитком О. Власова розуміє багатокомпонентний особистісно та професійно значимий процес, що сприяє формуванню індивідуального стилю професійної діяльності, котрий допомагає осмисленню передового досвіду і власної самостійної діяльності, а також є засобом самопізнання й самовдосконалення [1].

Г. Топчій трактує «професійний саморозвиток майбутнього вчителя» як особливий вид суб'єкт-об'єкт-суб'єктної цілеспрямованої діяльності майбутнього вчителя по самозміненню професійних знань, професійних умінь, професійних якостей, що необхідні для успішного професійного саморозвитку майбутніх учителів [4].

Отже, можна сказати, що професійний саморозвиток майбутнього вчителя є багаторівневим процесом формування і розвитку педагогічних здібностей, професійно значущих якостей особистості й досвіду професійної діяльності, що характеризують суб'єктивні та об'єктивні критерії професійного зростання.

Теоретичний аналіз філософських, психологічних, педагогічних, акмеологічних досліджень з проблеми особистості, її розвитку та самовдосконалення дозволили визначити процес саморозвитку особистості як цілеспрямовану, систематичну, високоорганізовану й творчу діяльність, процес цілеспрямованої творчої зміни особистістю власних духовно-ціннісних, морально-етичних, діяльнісної-практичних, чуттєвих, інтелектуальних, характерологічних особливостей для найбільш успішного досягнення своїх життєвих цілей та більш ефективного виконання свого людського, соціального призначення.

Література:

1Власова, Е. А. Профессиональное саморазвитие будущих социальных педагогов : Монография / Е. А. Власова. – Балашов : Николаев, 2009. – 116 с. 2. Енциклопедія освіти / [гол. ред. В. Г. Кремень ; Акад. пед. наук України]. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с. 3. Остапчук, О. Професійний саморозвиток і самопроектування в ситемі педагогічної освіти / О. Остапчук // Шлях освіти. 2007. – № 4. – С. 13-18.4. Топчій Г. С. Ігрові педагогічні технології як умова професійного саморозвитку майбутнього вчителя : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Ганна Сергіївна Топчій ; Харків : Б.в., 2011. – 20 с. 5. Чурсина А. С. Формирование готовности к профессиональному саморазвитию у студентов вуза в процессе изучения психолого-педагогических дисциплин: автореф. дис. …канд. пед наук : спец. 13.00.08 – «Теория и методика профессионального образования» / А. С. Чурсина ; Челябинск. 2011. – 18 с.

DIALOGISM OF CULTURE AS AN ESSENTIAL PRINCIPLE OF TEACHERS' PROFESSIONAL COMPETENCE

Kholmogortseva I.S. (Kharkiv, Ukraine),
Baker M.G. (Branson, MO, the USA)

Reaching the level of sense formation by means of applying the concept of culture dialogism in the process of education is a cornerstone of a sound understanding of any conceptual phenomenon, which is an element of an integral systematically organized reality, as well as of its experimental research and the impact on the conceptual sphere. The dialogue of culture is directed to the approximation and mutual enrichment of cultures of personalities, the subjects of a teaching process. It contributes to the enlargement of spiritual and cultural horizons, to learning universal values, to the development of creative thinking and the acquirement of emotional experience by both a student and a teacher.

The dialogism of culture makes it possible to consider the personality of a future English teacher as an instrument of sense regulation. This leads to a new interpretation of the process of professional training. Today we are facing the issue of creating a new model of "the teacher of the future", thus, creating new guidance for an unconventional educational model: from life activities to life creation, from the pedagogy of a changing person in a changing world to the pedagogy of a personality changing his/herself and his/her world.

The implementation of the concept of the dialogism of culture requires special attitude to the process of future English teachers training, therefore specifying the model of their readiness to teach languages in the context of cultural dialogue:

- students cognize the main concepts and ideas by themselves, but don't get them ready;
- the teacher creates such life situations which open for the students the possibility to learn the ideas, concepts and at the same time requires to establish criteria and to reveal these ideas in given examples;
- students are given the leading role in deciding upon the choice of the way of working with the material;
- students face new ideas within the process of pedagogical dialogue before they are explained and realized;
- in the process of considering problem questions students may plan their reflection and estimate its criteria and categories;
- every student may independently study, describe and explain a pedagogical problem relying on both historical and subjective criteria and categories;
- studying problem situations should be started with the analysis of life situations, therefore making students reason and search for regularities;
- students question accepted ideas, rules, include alternative interpretations, which they formulate by themselves, reason and express in a clear way.

For a teacher applying the concept of the dialogism of culture, the readiness is defined as a self-regulation in the specialty, it is searching and finding your own sense, your own attitude to the truth. The highest creative function of any teaching activity based on the concept of the dialogism of culture is the stimulation of students to create senses in their professional and personal spheres. For a teacher working on the level of sense formation, the most important function is to provide a spiritual level of students' life.

Teaching in the context of cultural dialogue the teacher reveals the field of human senses and strives for obtaining not only formal, objective results but also for a particular personal ones. It becomes possible when acquiring an internal dialogue, the dialogue with a text and sense forming dialogue techniques.

ПОВЫШЕНИЕ СТЕПЕНИ МОТИВАЦИИ СТУДЕНТОВ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ

Черкашин С.В.(Харьков)

Как известно, успех любого вида деятельности в значительной мере зависит от степени мотивации её субъекта. Учебная мотивация обучающегося

проявляется в его учебном поведении (учебных действиях) и определяется суммой имеющихся у него индивидуальных стимулов к учёбе, которые формируются под влиянием определённых внутренних и внешних факторов, действующих в процессе развития личности. Внутренне осознанная мотивация формируется у человека через получение положительных эмоций от определённого вида деятельности, через уверенность в правильности выбора цели и объекта собственных усилий. Внешняя мотивация формируется через ожидание возможного вознаграждения за проделанную работу или же, наоборот, через ожидание наказания или порицания за её невыполнение. Высокая степень мотивации обучающегося проявляется в его хорошей работоспособности, проявлении любопытства и стабильного интереса к учебному материалу, в способности напряжённо и концентрированно работать.

Как известно, работоспособность закладывается в человеке в детстве при наличии тесных и доверительных отношений с родителями и другими близкими и авторитетными для ребёнка людьми (прежде всего, воспитателями и преподавателями), которые на своём собственном примере в личном общении с ребёнком формируют у него мотивацию к трудовой или познавательной деятельности. Прочность такого рода отношений повышает уровень самодостаточности обучаемого, обостряет восприятие предлагаемого ему учебного материала и стимулирует его саморазвитие и стабильность учебного поведения.

Если стабильность учебного поведения сформировалась у обучаемого уже в детстве, то во взрослом возрасте он уже располагает стабильными внутренними механизмами самоконтроля и убеждениями, контролирующими его поведение. Высокий уровень работоспособности в сочетании с этими механизмами формируют основные предпосылки для развития положительной самооценки индивидуума, которая позволяет ему ощущать уверенность в своих силах, самостоятельно формулировать цели и ставить задачи, чувствовать в себе способность влиять на возникающие обстоятельства жизни. Таким образом, положительная самооценка обучаемого, наличие у него чётких жизненных ориентиров и оптимальная мера концентрации внимания на своей деятельности повышают его мотивацию. Эти качества являются основными предпосылками здорового развития личности, не только в сфере частной жизни и учебной деятельности в школе, но и на последующих этапах жизни и учёбы, при получении образования, овладении определённой профессией и т.д.

Важность наличия упомянутых выше качеств подтверждается повседневным опытом преподавателей, которые, в частности, занимаются обучением взрослого контингента иностранным языкам. Именно в этой сфере положительная самооценка студентов является очень часто необходимым фактором. Она может формироваться в определённом институциональном контексте (вузах и университетах), в т.ч. в условиях самоуправления преподавателей и обучающихся, применения соответствующих методов обучения, поддержания регулярного контакта с иностранными партнёрами (например, по телетандему), а также интенсификации академического обмена с вузами из страны изучаемого языка. Протекание контактов в атмосфере сопереживания и понимания положительно отражается на мотивации обучаемых,

а также на самом учебном процессе и в долгосрочной перспективе приводит к улучшению успеваемости, к достижению заявленных в учебных планах учебных целей, а также полностью соответствует духу Болонского процесса.

ЕКОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО МОВИ ЗА ЗМІСТОМ ТА ІНТЕГРОВАНИМ НАВЧАННЯМ (CLIL)

Черкашина Н.І. (Харків)

Екологічний підхід до мови ґрунтується на основі характеристик екології, тобто екологія є цілісною, динамічною та інтерактивною. На відміну від пізнавальних поглядів на вивчення мови, які сприймають навчання мови як єдиний процес пізнання, екологічний підхід розглядає мову як динамічну і складну систему з великою часткою індивідуальних відмінностей в індивідуальних досягненнях. Якщо ми порівняємо когнітивний підхід до вивчення другої мови з екологічним підходом, ми побачимо, що останній приділяє більше уваги контексту. Ці два підходи порівнюються з точки зору контексту, взаємодії і вивчення концептуального змісту,тобто трьох вимірів, які є вирішальними за змістом і інтегрованим до процесу навчання мови.

Неявною передумовою викладання мови є те, що вивчення мови є лінійним, відбувається у межах встановлених етапів, є відносно стабільним і фіксованим, спирається передусім на когнітивні механізми тлумачення, а продукти навчання реалізуються в комунікативній діяльності. Володіння мовами можна охарактеризувати як комунікативну компетенцію, яка складається з підкомпонентів, таких як дискурс і прагматичні компетенції.

Навчання мови з екологічної перспективи розглядається як процес, хід якого не може бути передбаченим, тому що є досить суб'єктивним. Процес є динамічним, складається як з етапів швидкого прогресу, так і етапів здавалося б, дуже незначного розвитку. Процес навчання є цілісним і складним: немає субпроцесів, або субкомпетентності не помітні, і локус навчання в соціальному контексті підтримується через пізнання. Відносини між учнем-учасником і контекстом визначають допустимість і як результат, навчання. Навчання актуалізовані в дії (на основі матеріального і смислового змісту, народженого поза контекстом), і замість комунікативної компетентності, компетентність, що виникає, можна назвати символічною.

Зміст і клас для інтегрованого навчання забезпечує екологічне середовище для навчання змісту та мови. Такий інтегрований контекст має багато можливостей для навчання, або використовуючи термінологію екологічного підходу: контекст надає ряд можливостей (тобто відносини між учнями і контекстом), які учні потім використовують в рамках своїх ресурсів.

Екологічна теорія в якості основи для навчання в CLIL призводить до підвищеної уваги до навколишнього середовища для навчання. Контекст дає студенту можливість навчатися опосередковано за допомогою внутрішніх когнітивних механізмів учня. Одним з важливих артефактів, які будуть використовуватися в посередництві, є мова.

Для педагога, працюючого в CLIL, проста обізнаність про наслідки екологічної теорії може включати в себе більш широке, більш глибоке і більш

точне уявлення про доступні можливості та навчальну діяльность, яка відбувається в класі. Застосування екологічної теорії в CLIL, швидше за все, призведе до більш універсальних способів, що забезпечують можливості, зокрема розуміння та ідентифікацію даного вмісту мислення і способів, якими це мислення оформлене з точки зору мови. В цілому, екологічний підхід забезпечує більш активний, менш механічний, більш динамічний і менш лінійний підхід до вивчення мови та контенту на заняттях в CLIL.

Очевидно, екологічний підхід – це не метод з загальноприйнятними фіксованими методами, які повинні застосовуватися безпосередньо в класі. Скоріше, це теоретична база, яка може підказати вибір рівня навчання у класі. Це означає, що вчитель, який хоче прийняти екологічний підхід у навчанні, повинен мати необхідний творчий підхід,проявляти ініціативність і зусилля. Слід сподіватися, що дослідження в екологічному навчанні матимуть практичне застосування, а також допоможуть зрозуміти вивчення та викладання в межах екологічної структури.

МУЛЬТИМЕДИЙНАЯ ПРЕЗЕНТАЦИЯ В ОБУЧЕНИИ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ

Чернышова Н.В. (Харьков)

Мы всё чаще сталкиваемся с тем, что происходящие сегодня изменения в общественных отношениях и средствах коммуникации требуют повышения коммуникативной компетенции студентов и школьников, совершенствования их филологической подготовки, поэтому изучение английского языка не только и не столько как средства общения, а как средства профессионального и личностного роста, не просто приобрело приоритетную значимость, а стало жизненной необходимостью.

Французский писатель А. Франс утверждал: «Чтобы переварить знание, надо глотать его с аппетитом». Век информационных технологий, в который мы живем, продиктовал нам новые, но ставшие уже обязательными, условия обучения иностранному языку, а именное активное использование мультимедийных средств обучения (МСО). С самого начала активного внедрения МСО в учебный процесс, они начали играть огромную и незаменимую роль в овладении иностранными языками. Их преимущество в том, что они не исключают традиционные методы обучения, а гармонично сочетаются с ними на всех этапах обучения. Мультимедийные языковые программы не могут и не должны полностью заменить преподавателя и "живое" общение, хотя, порой, они берут на себя выполнение самой трудоемкой и черновой работы, загружая обучаемых информацией, которая потом во время занятия или живого общения переходит из пассивного в активный запас их оперативной памяти.

Одним из эффективных видов работы на занятии является мультимедийная презентация, подготовленная обучающимися. Кроме текста, презентации могут включать картинки, таблицы, графики, видео и музыкальное сопровождение. Они могут использоваться на занятиях для достижения разных целей – при обучении навыкам аудирования и говорения, для демонстрации богатейшего материала по

страноведению, на этапе изучения материала по темам «Kharkiv, the city we live in», «London City Tour» и «USA AVIA».

Составление презентации или просто слайд-шоу требует большой подготовки по подбору материала, продумыванию структуры презентации, выбору оформления, распределению времени на каждого выступающего в случае, когда показ слайдов сопровождается комментариями каждого по очереди участника группы и т.д. Подобные занятия и сами выступления вызывают большой интерес участников языковой группы, а иногда и вызывают много вопросов, что является естественной мотивацией для возникновения обсуждения по интересующей теме по специальности на английском языке, как в случае с тематическим занятием «Math and Arts».

Во время презентации преподаватель скорее берет на себя роль второстепенную – пассивного участника происходящего, зрителя-слушателя. Он наблюдает за участниками, выявляет ошибки, но не прерывает презентацию и выступления с целью их исправления. По окончании преподаватель анализирует ход презентации, обязательно отмечает удачные моменты, а затем останавливаются на наиболее типичных ошибках участников с последующей общей работой всей группы по их исправлению. В большинстве случаев боязнь сделать ошибку или быть прерванным преподавателем с целью ее исправления лишь сковывает речь обучающихся и противоречит самой идее естественной коммуникации. Так как исправление ошибок во время проведения презентации недопустимо, от преподавателя требуется соответствующая психологическая перестройка.

Презентация, активно сопровождаемая подготовленными комментариями выступающих, носит не только обучающий характер, но и положительно влияет на формирование осознанного познавательного интереса обучаемых к поиску интересной информации по заданной теме, к адаптации ее для представления остальным слушателям таким образом, чтобы не просто передать информацию, а заинтересовать своим выступлением, способствует осознанному формирования логической мысли и построению последовательного высказывания, учит внимательно слушать друг друга, развивает инициативность и умение работать в группе.

РОЛЬ УРОКІВ ТЕХНІЧНОГО ПЕРЕКЛАДУ В ПІДВИЩЕННІ ІНТЕРЕСУ УЧНІВ ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Чирва Т.Д. (Харків)

У зв’язку з розвитком науково-технічного співробітництва України з зарубіжними країнами і поширенням обміну інформацією вміння перекладати іншомовну літературу наукового та технічного характеру набуває особливого значення.

Науково-технічна література досить різноманітна за своїм характером. Це праці з науково-технічної тематики, спеціальні журнали, бібліографічні і технічні довідники, технічні інструкції та описи поставок, ділові папери, патенти та ін. Навчання перекладу технічної літератури – необхідна основа для адекватного перекладу. Технічний переклад – переклад, яким користуються для обміну

науково-технічною інформацією.

Переклад повинен передати засобами іншої мови точний зміст оригіналу, при цьому зберегти стилістичні особливості оригіналу. Для точності передачі значення інколи поступаються економією мовних засобів.

Практичною метою курсу «Науково-технічний переклад» є покращення здобутих знань та навичок з англійської мови, удосконалення вмінь учнів використовувати різні типи читання для розуміння тексту, одержання інформації та правильного перекладу; покращення їх знань з граматики, розширення лексичного запасу.

При перекладі науково-технічної літератури словники є необхідним довідковим матеріалом. З появою комп'ютерної техніки, творці програмного забезпечення створили новий тип словників – електронний словник. Такий тип словника – зовсім нове слово історії лексикографії. Саме зараз електронні словники являються конкурентами паперовим словникам. Сучасна молодь надає перевагу новітнім технологіям завдяки їх зручності, актуальності, швидкості роботи. До того ж, вони набагато компактніші та є майже в кожному електронному пристрої: телефонах, планшетах, нет- та ноутбуках, електронних книжках та ін.

Електронних словників зараз випущено значна частина, тому зупинимося лише на двомовних англо-російських і російсько-англійських словниках. Для прикладу два найвідоміших: Lingvo компанії Abbyy і МультиЛекс, розроблений фірмою МедиаЛінгва. Зазвичай, електронні словники містять транскрипцію, а також можуть вимовляти слова, що являється дуже зручним та корисним для правильного вимовляння незнайомих слів учнями.

За допомогою електронних словників можна вирішувати такі завдання: своєчасно слідкувати за змінами вживання лексики у текстах, генерувати тексти і текстові комплекси для їх багатократного та різнопланового вживання; робити деякі теоретичні узагальнення та проводити різноманітні лексикографічні роботи в автоматичному режимі при втіленні та моделюванні традиційних словників на комп'ютерах.

Таким чином, використання інноваційних технологій та поєднання їх з традиційними методиками дозволяє більш успішно вирішувати завдання, які стоять перед вчителем при викладанні англійської мови та підвищувати інтерес учнів до вивчення англійської мови.

ЕМОЦІЙНО-КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПІДХІД У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ

Шамаєва Ю.Ю., Дудоладова О.В., Дудоладова А.В. (Харків)

Процес навчання виразності мовлення іноземною мовою з необхідністю передбачає формування у студентів навичок визначати індивідуально-психологічні особливості співрозмовників у процесі міжкультурної комунікації з метою оптимального вибору мовленнєвих стратегій і тактик, що забезпечують можливість внесення позитивних концептуальних змін у свідомість реципієнта-носія іноземної мови [2; 3].

Виходячи з наявності комунікативно-когнітивної бази та соціокультурного підґрунтя, розроблюваний нами емоційно-концептуальний підхід частково базується на положеннях, сформульованих дослідниками у річищі комунікативного, когнітивного та соціокультурного підходів до навчання іноземним мовам. До найсуттєвіших з них, які визначають смисл лінгводидактичного підходу, що пропонується, належать наступні: 1) процес навчання емоційному аспекту іноземної мови моделює процес реальної іншомовної емотивної/емоційно-насиченої комунікації; 2) відбір змісту навчання іноземній мові, його організація та засвоєння є ситуативно детермінованими; 3) навчання іноземним мовам передбачає створення автентичних умов процеса соціалізації студентів; 4) навчання іноземним мовам носить проблемний характер; 5) навчання іноземним мовам спрямовано на стимулювання мовленнєво-мисленнєвої активності студентів; 6) процес навчання іноземній мові будується з урахуванням індивідуальних когнітивних особливостей студентів, характера їхніх учбових стратегій, що виникають в процесі накопичення когнітивно-емоційного досвіду, а також розвинення їхніх особистісних характеристик; 7) фундаментом лінгводидактичного процесу є соціокультурний підхід, що визначає культурологічну спрямованість реалізації емоційно-концептуального підходу у навчанні іноземним мовам.

Специфіка зазначеного підходу також відбивається в обов'язковому залученні особистості до культурних реалій країни, мова якої вивчається, у лінгводидактичному процесі як через безпосередню передачу знань країнознавчого характеру у процесі навчання, так і через мовний код, що містить колосальний масив соціокультурної емоційно-насиченої інформації. При цьому введення країнознавчого та лінгвокраїнознавчого матеріалу на заняттях з іноземної мови супроводжується коментарями стосовно емоційного ставлення носіїв мови до того чи іншого фрагменту дійсності. Доцільним при цьому вбачається фокусування на «розумінні та прийнятті тими, хто вивчає іноземну мову, національно-культурних розбіжностей в емоційному світосприйнятті дійсності між представниками різних національно-культурних систем» [1, с. 481].

Емоційно-концептуальний підхід також базується на специфічних положеннях, які розкривають його сутність та визначають успішність імплементації у практиці викладання іноземних мов. Отже, такий підхід у навчанні іноземним мовам є спрямованим на: 1) розвинення емоційного інтелекту особистості; 2) формування та вдосконалення емотивної/емоційної компетенцій; 3) формування індивідуального лексикона емоцій; 4) будування широкої іншомовної асоціативно-вербальної мережі у свідомості студентів на базі емоційних концептів; 5) врахування функцій емоцій у процесі опанування іноземною мовою; 6) всебічне вивчення емоцарини носіїв іноземної мови, що вивчається; 7) досягнення студентами прагматичного ефекту у процесі іншомовної емотивної/емоційно-насиченої комунікації; 8) навчання студентів спеціальним стратегіям та тактикам емоційного мовленнєво-мисленнєвого впливу.

Література:

1. Клеменцова Н. Н. Когнитивно-дискурсивный подход к формированию эмоционально-коммуникативной компетенции студентов языкового вуза // Non

multum, sed multa: У когнитивных истоков современной терминологии – М.: Авторская академия, 2010. – С. 478-488. 2. Кошелев А. Д. В поисках универсальной схемы развития / А. Д. Кошелев // Теория развития: Дифференционно-интеграционая парадигма. – М.: Языки славянских культур, 2013. – С. 57-77. 3. Fredrickson B. L. Emotions broaden the scope of attention and though-action repertoires / B. L. Fredrickson, C. Branigan // Cognition and emotion. – 2011. – V. 19. – P. 313-332.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРОЦЕССЕ ПРЕПОДАВАНИЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА

Шарун Ю.Ф., Скрыль О.И. (Харьков)

В информационном обществе знания и квалификация приобретают первоочередное значение в жизни человека. Чтобы быть в курсе развития мировой науки, необходимо изучение первоисточников на языке авторов. Внедрение инновационных технологий в учебный процесс взаимосвязано с совершенствованием содержания и методов образования в процессе обучения иностранным языкам применительно к потребностям современной жизни.

В последние годы всё чаще поднимается вопрос о применении новых информационных технологий в ВУЗе. Это не только новые технические средства, но и новые формы и методы преподавания, новый подход к процессу обучения. Основной целью обучения иностранным языкам является формирование и развитие коммуникативной культуры студентов, обучение практическому овладению иностранным языком.

При работе с компьютерными технологиями меняется роль педагога, основная задача которого – поддерживать и направлять развитие личности учащихся, их творческий поиск. Отношения со студентами строятся на принципах сотрудничества и совместного творчества.

Приоритетными направлениями в обучении иностранным языкам являются коммуникативность, интерактивность, аутентичность, которые развивают межкультурную компетенцию. Конечной целью обучения иностранным языкам является свободное ориентирование в иноязычной среде, и этому в большой степени способствуют новые мультимедийные инновации.

Использование компьютерных технологий можно направить не только на контроль знаний студентов, но и на их углубление. Создание специальных программ для формирования у студентов языковой компетенции в рамках профессионального направления, использование сети Интернет в учебном процессе, разработка проектов, презентаций с использованием компьютерных технологий и Интернет-ресурсов поможет мотивировать и заинтересовывать студентов в изучении иностранных языков.

Возможности использования Интернет-ресурсов огромны. Глобальная сеть Интернет создаёт условия для получения любой необходимой информации, находящейся в любой точке земного шара: новости, страноведческий материал, зарубежная литература и т. д. Кроме того, работа направлена на расширение кругозора студентов, налаживание и поддержку деловых связей и контактов со своими сверстниками в англоязычных странах.

Таким образом, применение информационных технологий при обучении иностранному языку студентов ВУЗа значительно разнообразит процесс восприятия и отработки информации. Благодаря компьютеру, Интернету и мультимедийным средствам студентам предоставляется уникальная возможность овладения большим объемом информации с ее последующим анализом. Значительно расширяется и мотивационная основа учебной деятельности.

SHORT MESSAGE SERVICE (SMS) LANGUAGE AND WRITTEN LANGUAGE SKILLS: EDUCATORS' PERSPECTIVES

Scherbak O.S. (Kharkiv)

SMS language is English language slang, used as a means of mobile phone text messaging. The nature of the perceived influence of SMS language includes the encountering of spelling adaptations that are based on the SMS language categories, shortening of sentences and incorrect punctuation use. The majority of educators encounter G-clippings and non-conventional spellings. Sentence structure and length is also perceived to be influenced as sentences are shortened and simplified. Furthermore, punctuation is also perceived to be influenced. The incorrect use of full stops, commas and exclamation marks are encountered the most in learners' written language tasks.

The perceived degree of the influence of SMS language on written tasks includes the regular occurrence of nonconventional spellings (large degree of influence). The shortening of sentences seldom occurs (small degree of influence). Full stops and commas are used incorrectly on a regular basis (large degree of influence). Whether educators view the perceived influence of SMS language on written language skills as either negative or positive depends on the educators' expectations of the learners to adhere to Standard English. The educators exhibit high expectations of their learners to spell correctly, use appropriate sentence length and correct punctuation. These high expectations indicate that the educators demand high standards as part of their individualized assessment strategies.

The perceived negative influence of SMS language on the written language skills of Grade 8 and 9 learners, combined with the high expectations of their educators, have implications for the academic achievement of these learners. The academic achievement of learners is also perceived to be negatively influenced by SMS language. Marks are deducted for incorrect spelling, reduced sentence length and punctuation attributed to the influence of SMS language.

It can also be concluded that the educators have a role to play in the educational context. This role involves the provision of intervention to learners with written language difficulties.

There is a definite lack of information on the influence of SMS language on adolescents' written language skills in the South African context, as little research could be found in the literature. Therefore this study has contributed to the advancement of knowledge in this field and opened doors for research pertaining to the specific nature, degree and academic impact on learners' written language skills, and not just the perception of the educators in this regard.

More than half of the educators indicated that they believe punctuation skills are weaker in learners who have inferior language knowledge. Further studies could be

conducted to determine specific problems experienced by second language learners, and the subsequent role of the educator in addressing these specific problems. The essence of this study could be replicated when researching the influence of SMS language on other official languages in South Africa. This will ensure a comprehensive view on the influence of SMS language on the home languages of all learners, the nature of the influence and the related academic implications.

References:

1. Abdullah M. H. The Impact of Electronic Communication on Writing // [Electronic resource]. – ERIC: The Clearinghouse on Reading, English, and Communication Digest #188. – Access mode: <http://www.indiana.edu/~reading/ieo/digests/d188.html>. 2. Thurlow C. The language of text-messaging. In SC Herring, D Stein & T Virtanen (eds). Handbook of the Pragmatics of CMC / C. Thurlow & M. Poff. // [Electronic resource]. – Mouton de Gruyter: Berlin and New York, 2009. – Access mode: <http://faculty.washington.edu/thurlow/papers/thurlow&poff. 3. Weiss KJ. An Exploration of the Use of Text Messaging by College Students and Its Impact on Their Social and Literacy Behaviors / KJ. Weiss. – 2009. – [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.reading/org/downloads/WC_handouts/Weiss.ppt>.

ОРГАНІЗАЦІЯ УРОКУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОГО НАВЧАННЯ

Щербина І.Ю. (Кривий Ріг)

В умовах сучасної шкільної освіти актуалізується проблема забезпечення необхідних умов для здоров'язбереження школярів та здоров'язберігаючого навчання. Головне завдання сучасної школи – забезпечити комфортне середовище, що сприяє зміцненню та збереженню здоров'я. Урок – основна форма організації навчання. У реалізації здоров'язберігаючого підходу однією із важливих умов є створення позитивного настрою учнів та вчителя, що сприяє забезпеченню успішного навчання. Однією із здоров'язберігаючих технологій, що можуть бути використані на уроках англійської мови є сучасна інтерактивна технологія – технологія модерації, що передбачає дотримання наступної схеми уроку: ініціація, входження та занурення в тему, формування очікувань учнів, інтерактивна лекція, емоційна розрядка, опрацювання змісту теми, підведення підсумків. При цьому, на наш погляд, доцільно використовувати активні методи, що сприяють активізації ініціативи та творчого самовираження учнів.

Кожен урок слід починати з емоційного налаштування. На етапі ініціації доцільно використовувати *метод «Картина»,* мета якого створити доброзичливу для учнів емоційну атмосферу уроку. Учитель вітає учнів, цікавиться як їх справи, учні домальовують картину настрою. На етапі формування очікувань школярів вчителя варто використати *метод «Загадка»,* метою якого є розвиток уяви учнів. *Метод «Сюрприз»,* його мета – розвиток фантазії учнів, розвиток здогадки й передбачення подій. Учні висувають свої припущення, обговорюють, що знаходиться в коробці. Під час оцінки результату школярі приходять до висновку, висувають припущення про те, чим будуть займатися на уроці. Наступний етап – інтерактивна лекція. *Метод «Brain Storm»,* мета якого – навчити висловлювати власну думку, власне судження, використовувати силу «мозкового штурму» для

рішення проблем, заохочувати активне слухання. Учитель пропонує цікаву ідею, а учні у ході дискусії пропонують свій шлях рішення даної проблеми. На етапі відпрацювання змісту теми доцільно використовувати *метод «Автобусна зупинка»,* метою якого є навчити обговорювати та аналізувати запропоновану тему у малих групах. Учасники розбиваються на групи по кількості запитань по автобусним зупинкам. На кожній зупинці знаходиться папірець із записаним на ньому запитанні з теми. Учитель ставить перед учнями завдання – записати на аркуші основні моменти нової теми, що відносяться до запитання. У групах записуються ключові моменти. Потім по команді учителя групи переходять по часовій стрілці до наступної зупинки. Знайомляться із записами та доповнюють їх. Після цього кожна група презентує результати, при цьому враховуються уміння працювати у групі, співпраця, уміння відстоювати свою точку зору. На етапі релаксації доцільним є використання *методу «Гімнастика для розуму»,* метою якого є активізація діяльності головного мозку. Учасники стають у коло, заплющивши очі. Спочатку піднімають перед собою праву руку і роблять нею рухи, ніби малюють горизонтальну вісімку (три рази), теж саме роблять лівою рукою, потім руки з'єднують і описують вісімку двома руками. Після чого руки опускають, і всі вправи повторюють подумки. Під час підведення підсумків використовується *метод «Барометр настрою»,* метою якого є реалізація рефлексивного алгоритму: «Я» (як почував себе, чи задоволений собою), «Ми» (чи комфортно було працювати у групі, які труднощі були у спілкуванні), «Справа» (чи досягнута мета навчання, як подолав свої навчальні проблеми). Технологія модерації сприяє створенню благоприємних умов навчання для кожного учня незалежно від його нахилів та здібностей, забезпечує здоров'язберігаюче навчальне середовище. Результатом даної технології є успішність кожного учня, позитивний емоційний фон і як наслідок забезпечує здоров'язбереження. Вище зазначене дозволяє стверджувати, що сучасний педагог має бути готовий до ефективного управління процесом здоров'язбереження учнів у навчанні, коли кожен школяр буде постійно відчувати себе щасливим; коли кожен урок залишатиме в душі учня тільки позитивні емоції; коли кожен, хто навчається відчуватиме комфорт, захищеність і, безумовно, інтерес до навчання.

HOW CAN WE HELP LEARNERS LEARN VOCABULARY

Щур Н.М. (Харків)

The most ambitious goal is to know all of the language. It's almost impossible to say exactly how many words there are in English. Even native speakers do not know all the vocabulary of the language. Still, it is interesting to have some idea of how many words there are in the language and what to learn about vocabulary in terms of its range, the sheer number of words and phrases to learn, and the depth of knowledge students need to know about each vocabulary item. There are some key principles that we can follow to help students learn vocabulary more effectively.

Focus on vocabulary. Knowing what to learn is a necessary prerequisite to learning. Teachers can help learners get into the habit of noticing which items should be learned, what each item is (a single word, a phrase, a collocation etc.) and for what purpose (active use or passive recognition). And materials can help teachers in this in

the following ways: providing clearly marked vocabulary lessons, making the target vocabulary set stand out, including focused practice and regular review and giving lists of vocabulary to be learned for the lesson.

Offer variety. Different ways can be used to present vocabulary including pictures, sounds, and different text types with which students can identify: stories, conversations, web pages, questionnaires, news reports, etc. In each of these contexts, topics should be relevant to students' interests.

Repeat and recycle. Learning vocabulary is largely about remembering. Students need to see, say, and write newly learned words many times before they can be said to have learned them. Repeating words aloud helps students remember words better than repeating them silently. Review vocabulary as often as possible in activities that have students actively recall words and produce them rather than merely see or hear them.

Provide opportunities to organize vocabulary. Organizing vocabulary in meaningful ways makes it easier to learn. Textbooks often present new vocabulary in thematic sets, but there are other types of organization and these can be described under three broad headings: real-world groups (the real world, such as countries, parts of the body, foods, activities, expressions we use in everyday situations), language-based groups (linguistic criteria as ways of grouping, e.g. the different parts of speech of a word family; words with the same prefix or suffix, or the same sound; verbs and prepositions; collocations of different kinds etc.), and personalized groups (grouping vocabulary according to likes and dislikes, personal habits or personal history, e.g., foods that you like and don't like, or eat often, sometimes, rarely, or that you ate for breakfast, lunch, and dinner).

Make vocabulary learning personal. Materials should provide opportunities for students to say and write true things about themselves and their lives. Students should be encouraged to add vocabulary they want to learn, too.

Don't overdo it! Another important point is not to overload students – there are limits to how much vocabulary anyone can absorb for productive use in one lesson and this will be affected by how "difficult" the words are and how much students are required to know about them.

Use strategic vocabulary in class. It's important to include in lessons the strategic vocabulary, as it makes up so much of spoken vocabulary. If the textbook doesn't include this as part of the syllabus or contain presentation and practice activities like the ones, it will be up to the teacher to find ways to introduce this type of vocabulary in class.

Helping students become independent learners in and out of class. We can help students be better learners. These might include helping students construct a vocabulary notebook (labeling pictures and diagrams, completing charts and word webs, writing true sentences, creating short dialogues, etc.), using resources such as dictionaries and the Internet, and finding opportunities to use English.

There are so many things to learn about each piece of vocabulary. It is important that we only introduce a little at a time, starting with the most frequent, useful, and returning later to more difficult vocabulary. We need to repeat vocabulary often and we must offer variety to keep the exercises fresh and to cater to different learning styles.

Baker Maria G.	Teacher of Branson Primary School, Missouri, the USA
Аласанія Маргарита Василівна	Викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Алєксєєва Світлана Олексіївна	Вчитель англійської мови Харківської гімназії №82
Бартощак Вікторія Леонідівна	Вчитель англійської мови, заступник директора з НВР ХСШ №62
Бевз Надія Вікторівна	Кандидат філософських наук, доцент кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Бєляєва Оксана Юріївна	Викладач кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н.Каразіна
Бєляєва Олена Миколаївна	Кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією Вищого державного навчального закладу України «Українська медична стоматологічна академія»
Бірюкова Катерина Віталіївна	Вчитель французької мови ХСШ №62
Винник Ірина Геннадіївна	Вчитель англійської мови ХСШ №99, спеціаліст ІІ категорії
Водяницька Інна Миколаївна	Вчитель англійської мови ХСШ №119, спеціаліст ІІ категорії
Волкова Анна Геннадьевна	Викладач кафедри мовної підготовки ЦМО ХНУ імені В.Н. Каразіна
Волкова Ольга Євгенівна	Вчитель англійської мови ХСШ №17
Вороніна Дар’я Олександрівна	Викладач кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н.Каразіна
Вороніна Камілла Владиславівна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Гаврилова Оксана Вікторівна	Вчитель англійської мови ХСШ №156, вчитель вищої категорії, «Старший учитель»
Галушка Галина Михайлівна	Аспірант ХНПУ імені Г.С. Сковороди
Гармаш Ольга Володимирівна	Кандидат медичних наук, асистент кафедри терапевтичної стоматології Харківського національного медичного університету
Гребенюк Людмила Юріївна	Teacher of Gymnazium sv. Edity Steinovej, Charkovska 1, Kosice, Slovenska Republika
Гусєва Ганна Георгіївна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Дабдіна Олена Станіславівна	Вчитель англійської мови Харківської гімназії №14, вчитель вищої категорії, вчитель-методист
Дегтярьова Катерина Олександрівна	Вчитель англійської мови ХСШ №75

Дімітрієва Олена Михайлівна	Вчитель англійської мови ХСШ №17
Довганюк Елла Володимирівна	Викладач кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н.Каразіна
Довгополова Яна Володимирівна	Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н.Каразіна
Дубинська Ірина Вікторівна	Вчитель кафедри іноземних мов СЕПШ
Дудоладова Альона Василівна	Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Дудоладова Ольга Василівна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Євтушенко Вікторія Миколаївна	Старший викладач кафедри німецької філології та перекладу ХНУ імені В.Н. Каразіна
Жаринова Євгенія Геннадіївна	Старший викладач кафедри англійської мови Московського авіаційного інституту
Житницька Анастасія Анатоліївна	Викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Жозе да Коста Ганна Олександрівна	Вчитель англійської мови та літератури Харківського ліцею №89
Журавльова Ірина Володимирівна	Вчитель французької мови ХСШ №85
Загревська Вікторія Станіславівна	Магістр управління навчальним закладом Української інженерно-педагогічної академії
Зінченко Лідія Володимирівна	Вчитель англійської мови Харківської гімназії №14, вчитель ІІ категорії
Іваніга Аріна Валеріївна	Старший викладач кафедри іноземних мов та перекладу факультет міжнародних економічних відносин, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Ільєнко Олена Львівна	Кандидат філологічних наук, завідувач кафедри іноземних мов Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова
Казачінер Олена Семенівна	Кандидат педагогічних наук, старший викладач КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», кафедра методики навчання мов і літератури
Качанова Ольга Вікторівна	Вчитель англійської мови Солоницівського НВК «Перлина», вчитель вищої категорії, вчитель-методист
Кашаба Нонна Анатоліївна	Вчитель англійської мови Харківської ЗОШ №162, вчитель І категорії

Клименко Ольга Іванівна	Вчитель англійської мови Харківської ЗОШ №37
Ковальова Аліса Вікторівна	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Конєва Марина Захарівна	Викладач кафедри теорії та практики перекладу англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Коновалова Вікторія Борисівна	Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри ділової іноземної мови та перекладу, НТУ «ХПІ»
Кононенко Наталія Вадимівна	Старший викладач кафедри романської філології та перекладу ХНУ імені В.Н. Каразіна
Кононова Олена Леонідівна	Викладач кафедри німецької філології та перекладу ХНУ імені В.Н. Каразіна
Костенко Вікторія Геннадіївна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією Вищого державного навчального закладу України «Українська медична стоматологічна академія»
Котова Анна Володимирівна	Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Круглих Тетяна Юріївна	Вчитель англійської мови ХСШ №119, спеціаліст І категорії
Кузнецова Любов Євгенівна	Вчитель англійської та французької мов ХСШ №85, вчитель вищої категорії
Кузнецова Олена Юріївна	Доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов №3 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
Кузнецова Ольга Володимирівна	Викладач кафедри англійської філології ХНУ імені В.Н. Каразіна
Кузьмина Віра Сергіївна	Старший викладач кафедри англійської філології ХНУ імені В.Н. Каразіна
Курек Тетяна Геннадіївна	Вчитель англійської мови Харківської гімназії №14, вчитель І категорії
Курницька Наталія Миколаївна	Викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Куц Марія Олександрівна	Здобувач кафедри педагогіки Криворізького педагогічного інституту ДВНЗ «Криворізький національний університет»
Ланова Алла Михайлівна	Вчитель англійської мови вищої категорії, вчитель-методист, Харківська загальноосвітня школа № 84
Ластовка Кристина Ігорівна	Викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Легейда Аліна Вікторівна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології ХНУ імені В.Н. Каразіна
Лелекіна Наталія Валентинівна	Вчитель англійської мови ХСШ №17

Ленська Олена Олегівна	Кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Лопатіна Марина Миколаївна	Вчитель німецької мови ХСШ №62
Лукашенко Ірина Миколаївна	Кандидат психологічних наук, доцент кафедри прикладної психології ХНУ імені В.Н. Каразіна
Луценко Людмила Вікторівна	Вчитель німецької мови ХСШ №62
Лучка Лілія Олексіївна	Вчитель англійської мови ХСШ №75
Макаренко Лілія Федорівна	Заступник директора з навчально-виховної роботи, вчитель англійської мови ХСШ №16
Матвієнко Вікторія Володимирівна	Вчитель англійської мови Харківської ЗОШ №72, вчитель вищої категорії, старший вчитель
Матвійчук Ольга Миколаївна	Викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Мирошниченко Вікторія Марківна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри ділової іноземної мови та перекладу, НТУ «ХПІ»
Мірошниченко Юрій Дмитрович	Вчитель англійської мови Харківської гімназії №163, вчитель вищої категорії
Мітла Олена Андріївна	Вчитель англійської мови ХСШ №85
Морозова Ірина Ігорівна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології ХНУ імені В.Н. Каразіна
Морозова Олена Іванівна	Доктор філологічних наук, професор кафедри англійської філології ХНУ імені В.Н. Каразіна
Набокова Дар'я Олександрівна	Викладач кафедри теорії та практики перекладу англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Найдіна Євгенія Сергіївна	Викладач кафедри англійської філології ХНУ імені В.Н. Каразіна
Немчонок Семен Леонтійович	Старший викладач кафедри англійської мови, заступник директора з навчально-виховної роботи харківської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів №62 харківської міської ради; Харківської області
Нікітіна Лідія Дмитрівна	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Олексієнко Олена Віталіївна	Вчитель англійської мови Харківської ЗОШ №84
Орач Юлія Вікторівна	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Остроумова Нармина Гусейнівна	Вчитель англійської мови Харківської гімназії №14, вчитель ІІ категорії
Павлова Лариса Володимирівна	Викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Палій Олена Вікторівна	Кандидат медичних наук, доцент кафедри терапевтичної стоматології Харківського національного медичного університету

Пасинок Валентина Григорівна	Доктор педагогічних наук, професор, академік АН ВШ України, декан факультету іноземних мов ХНУ імені В.Н. Каразіна
Петрушова Наталія Вікторівна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри загального і слов'янського мовознавства та іноземних мов Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка
Пєшкова Ольга Геннадіївна	Викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Прищенко Наталія Валеріївна	Вчитель англійської мови Дергачівського ліцею №2, вчитель вищої категорії
Прокопенко Анастасія Андріївна	Викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Пронь Інна Олександрівна	Вчитель англійської мови Харківської гімназії №14
Птушка Анастасія Сергіївна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Рибакова Олена Володимирівна	Викладач кафедри теорії та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Рибіна Ірина Михайлівна	Вчитель англійської мови ХСШ №85
Різниченко Альона Вячеславівна	Асистент кафедри іноземних мов Державного вищого навчального закладу «Українська академія банківської справи Національного банку України»
Рубцов Ігор Вікторович	Старший викладач кафедри теорії та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Рубцова Марина Анатоліївна	Старший викладач кафедри теорії та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Рябоконь Євген Миколайович	Доктор медичних наук, професор, завідувач кафедрою терапевтичної стоматології Харківського національного медичного університету
Савченко Наталія Миколаївна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Самохіна Вікторія Опанасівна	Доктор філологічних наук, професор, академік АН ВШ України, завідувач кафедри англійської філології ХНУ імені В.Н. Каразіна
Сапрун Ірина Рустамівна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри ділової іноземної мови та перекладу ХНУ імені В.Н. Каразіна
Семеняга Олена Миколаївна	Вчитель англійської мови ХСШ № 162, вчитель вищої категорії, старший вчитель
Сергеєва Олена Анатоліївна	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Сердюк Вікторія Миколаївна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна

Скарлупіна Юлія Анатоліївна	Асистент кафедри іноземних мов Державного вищого навчального закладу Українська академія банківської справи Національного банку України, м.Суми
Скриль Оксана Іванівна	Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Скрипнік Ірина Юріївна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Солуянова Ганна Анатоліївна	Заступник директора з навчально-виховної роботи, вчитель англійської мови КЗ Харківська ЗОШ №49 імені Харківських Дивізій
Сорокіна Г.М.	Старший викладач кафедри іноземних мов ХНУВС
Сотникова Світлана Іванівна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри німецької філології та перекладу ХНУ імені В.Н. Каразіна
Старцева Наталія Миколаївна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри ділової іноземної мови та перекладу ХНУ імені В.Н. Каразіна
Стрельченко Діана Валентинівна	Викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Тарабарінова Наталія Леонідівна	Вчитель англійської мови ХСШ №162, вчитель вищої категорії, вчитель-методист
Тарасова Світлана Олександрівна	Викладач кафедри англійської філології ХНУ імені В.Н. Каразіна
Таршина Світлана Анатоліївна	Вчитель англійської мови Харківської гімназії №65
Терещенко Ольга Юріївна	Старший викладач ХНУ імені В.Н. Каразіна
Ткаля Ірина Анатоліївна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Томах Тетяна Іванівна	Старший викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін ХНУВС
Туренко Римма Леонардівна	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Устюжин Ігор Борисович	Кандидат філософських наук, доцент кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Фещенко Олена Валеріївна	Викладач кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Фрицюк Валентина Анатоліївна	Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського
Холмогорцева Ірина Сергіївна	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Черкашин Сергій Володимирович	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов №1 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Черкашина Надія Іванівна	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Черниш Тетяна Василівна	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Чернишова Наталія Володимирівна	Викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Чорновол-Ткаченко Ольга Олександрівна	Кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна, доцент кафедр англійської філології та теорії та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Шамаєва Юлія Юріївна	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Шарун Юлія Федорівна	Кандидат педагогічних наук, викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Щербак Олена Сергіївна	Вчитель англійської мови ХСШ №162
Щербина Ілона Юріївна	Аспірант Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького
Щур Надія Миколаївна	Вчитель англійської мови ХСШ №62

Для нотаток

Наукове видання

«СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ: ШЛЯХИ ІНТЕГРАЦІЇ ШКОЛИ ТА ВНЗ»
Матеріали V Міжнародної науково-методичної конференції

Українською, англійською, німецькою, російською мовами

Відповідальний за випуск: Чорновол-Ткаченко О.О.
Технічні редактори: Матвійчук О.М., Пєшкова О.Г.
Комп'ютерне верстання: Тепляков І.В.

Формат 60х84/16. Ум. друк. арк. 8,75. Тираж 150 пр.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
61022, м. Харків-22, майдан Свободи,4.
Видавництво Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
Тел. 705-24-32
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.09
Надруковано: РИЗО факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна